

BIJDRAGE

TOEGELEVERD

ETHNOGRAPHIE DER SURINAAMSCHÉ
INDIANEN

DOOR

C. H. DE GOEDE,

LUITENANT TER ZEE 2e KLASSE KON. NED. MARIN.

MET 16 PLATEN.

Why ask for the moon
When we have the stars?

AS

Uitgegaan
11906

BIJDRAGE
TOT DE
ETHNOGRAPHIE DER SURINAAMSCHÉ
INDIANEN

1900R

C. H. DE GOEJÉ,

LUITENANT TER ZEE 2e KLASSE KÖN. NED. MARINE.

Supplement zu „Internationales Archiv für Ethnographie“ Band XVII.

Bd. 25.25

BOEKHANDEL & DRUKKERIJ
voorheen
E. J. BRILL.
1906.

I N H O U D.

E E R S T E D E E L

ETHNOGRAPHIE (uitgezonderd Taal).

	Bladz.
I. Inleiding	1
II. Verdeeling der stammen, handelsbetrekkingen, geschiedenis	1
III. Lichaamsbouw, kleeding, versiering	7
IV. Dorpen, huizen, huisraad, huisdieren	11
V. Booten	12
VI. Voedsel en toebereiding, tabak	13
VII. Jacht, visscherij, wapens, gereedschap	14
VIII. Aardewerk	17
IX. Katoen, touw	17
X. Vlechten en weven	18
XI. Ornamentiek, teekenen, boetseeren	21
XII. Muziek	23
XIII. Bevolking, zeden en gewoonten, sagen, handel	25

T W E E D E D E E L

TAAL.

Inleiding	33
Kaliña	39
Trio	51
Upurni	87
Handelstaal tusschen Ancaner-boschnegers en Indianen gebruikelijk.	100
 Errata.	112
Korte toelichting op de platen.	113

I. INLEIDING.

In de jaren 1901—1904 werd een deel van het onbekend gebied van Suriname aan een systematisch wetenschappelijk onderzoek onderworpen¹⁾. De verslagen hiervan zijn opgenomen in het Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardr. Gen.²⁾.

Bij de twee laatste expedities werden enige dorpen bezocht van de onafhankelijke Indianen, welke tot nu toe slechts sporadisch met Europeanen in aanraking kwamen. Daar bij deze tochten topographie op den voorgrond stond, was er geen gelegenheid tot een langdurig verblijf te midden dezer Indianen. Zooveel mogelijk is aangetekend wat er viel waar te nemen; een paar woordenlijsten werden aangelegd, en een verzameling van ruim 200 verschillende voorwerpen³⁾ benevens een aantal photographieën zijn meegebracht.

In dit opstel is die verzameling beschreven; tevens vindt men er de verdere bijeengebrachte gegevens geboekt. Uit den aard der zaak blijft er nog zooveel te onderzoeken over, dat van eene eenigszins volledige ethnographische beschrijving van de bezochte stammen hier geen sprake is. Als eene verzameling feiten kan het misschien bruikbaar studiemateriaal geven.

In het 1^e deel is de Nederlandsche spelwijze gebezigd. Een lijst van geraadpleegde werken vindt men achter hoofdstuk XIII.

II. VERDEELING DER STAMMEN, HANDELSBETREKKINGEN, GESCHIEDENIS.

De Indianen van Suriname kan men in twee groepen verdeelen. In de benedenlanden wonen de Karaïben, Arrowakken en Warau's, en diep in het binnenland de Roekoejana's of Ojana's, Trio's en waarschijnlijk nog enige andere stammen. Sedert de boschnegers zich aan den middenloop der rivieren vestigden, staan de kustindianen niet meer in rechtstreeksche verbinding met de z. g. „wilde” indianen van het binnenland.

Deze verdeeling is ondertussen slechts geographisch, de taalvergelijking leert ons

¹⁾ De expedities werden bekostigd door het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, de Maatschappij tot Bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandse Koloniën en de Vereniging voor Suriname, met ruime bijdragen van Regeering en particulieren, terwijl de voorbereiding in handen was einer „Commissie tot wetenschappelijk onderzoek van Suriname”, waarin gedelegeerden der genoemde vereenigingen zitting namen.

²⁾ Jaargangen 1902, 1903, 1904 en 1905, Verslagen der Coppename-, Saramacca-, Gomini-, en Tapanahoni-expeditie.

³⁾ Deze bevinden zich thans in 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

dat de benedenlandsche Karaïben met Ojana's en Trio's tot de z. g. Karaïbische familie behooren, terwijl de Arrowakken en Warau's bij andere groepen moeten worden ingedeeld. Het behoeft nauwelijks vermelding dat onze staatkundige grenzen veelal dwars door het woongebied der verschillende stammen zijn getrokken, en dat de Indianen in het binnenland grootendeels onbekend zijn met het feit dat ook de blanken tot verschillende volken behooren.

Over de benedenlandsche Indianen kan men in verscheidene werken een en ander vinden; hoewel ook bij hen nog veel te onderzoeken overblijft, zoo konden onze expedities (behoudens het samenstellen van de hierachter gegeven woordenlijst) in dezen niets doen.

Aangaande de Indianen welke tegenwoordig aan het kopeind der Surinaamsche rivieren en de daartegenover liggende zijrivieren van de Amazone verblijf houden, was langen tijd zeer weinig bekend. Wij zullen hier de voornaamste stammen opnoemen en in het kort vermelden wat wij van hen weten.

1°. Roekoejana's, Aloekoejana's, Wajana's of Ojana's.

Onze kennis van dezen stam danken wij hoofdzakelijk aan de Fransche reizigers CREVAUX en COUDREAU. Vóór hen hadden reeds anderen deze Indianen bezocht (PATRIS 1766, MENTELLE 1767, LEBLOND 1787, Nederl.-Fransche grenscommissie 1861)^{1).}

De Genini-expeditie bezocht in 1903 de dorpen van Jamaiké en Panapi aan de Litani. De Tapanahoni-expeditie vond aan Tapanahoni en Paloemeu de dorpen van Intelewa, Pontoetoe en Toewoli. Het bleek dat deze laatste eigenlijk Oepoeroei's zijn. Verschillende reizigers vermeldden dezen stam reeds²⁾, doch wat het fijne onderscheid tusschen Oepoeroei's en Ojana's is, valt moeilijk te zeggen. Voor zooverre zulks was na te gaan, komen zoowel zeden en gewoonten als taal van beide stammen overeen. Ten overvloede noemen deze Oepoeroei's zichzelf ook veelal „Ojana”. Hier zal dan ook verder steeds gesproken worden van „Ojana's”, welke naam dus dus omvat: de echte Ojana's (Jamaiké, Panapi enz.) en de Oepoeroei's.

2°. Trio's. Verschillende berichten spreken van een stam der Akoeri's. Deze stam heette aan de bovenrivieren te wonen, bevriend met de boschnegers te zijn, doch met de Karaïben in oorlog te leven³⁾. Het is thans gebleken dat deze Akoeri's hoogst waarschijnlijk dezelfden zijn als de Trio's.

In 1843 vond ROBERT SCHOMBURGK een dorp der „Drio” aan de Koetari; hij noemt deze een „Bruderstamm” der Pianoghattos^{4).}

CREVAUX bezocht in 1878 een Trio-dorp aan de Paroe; de bevolking was grootendeels gevvlucht en men verzocht hem terug te keeren.

KAPPLER en COUDREAU vermelden van de Trio's hetgeen zij van boschnegers en Ojana's hoorden. Een afdeeling der Tapanahoni-expeditie vertoefde eenigen tijd in het dorp van Majoli aan de Paloemeu.

3°. Aparai's. Bekend door de reizen van CREVAUX en COUDREAU.

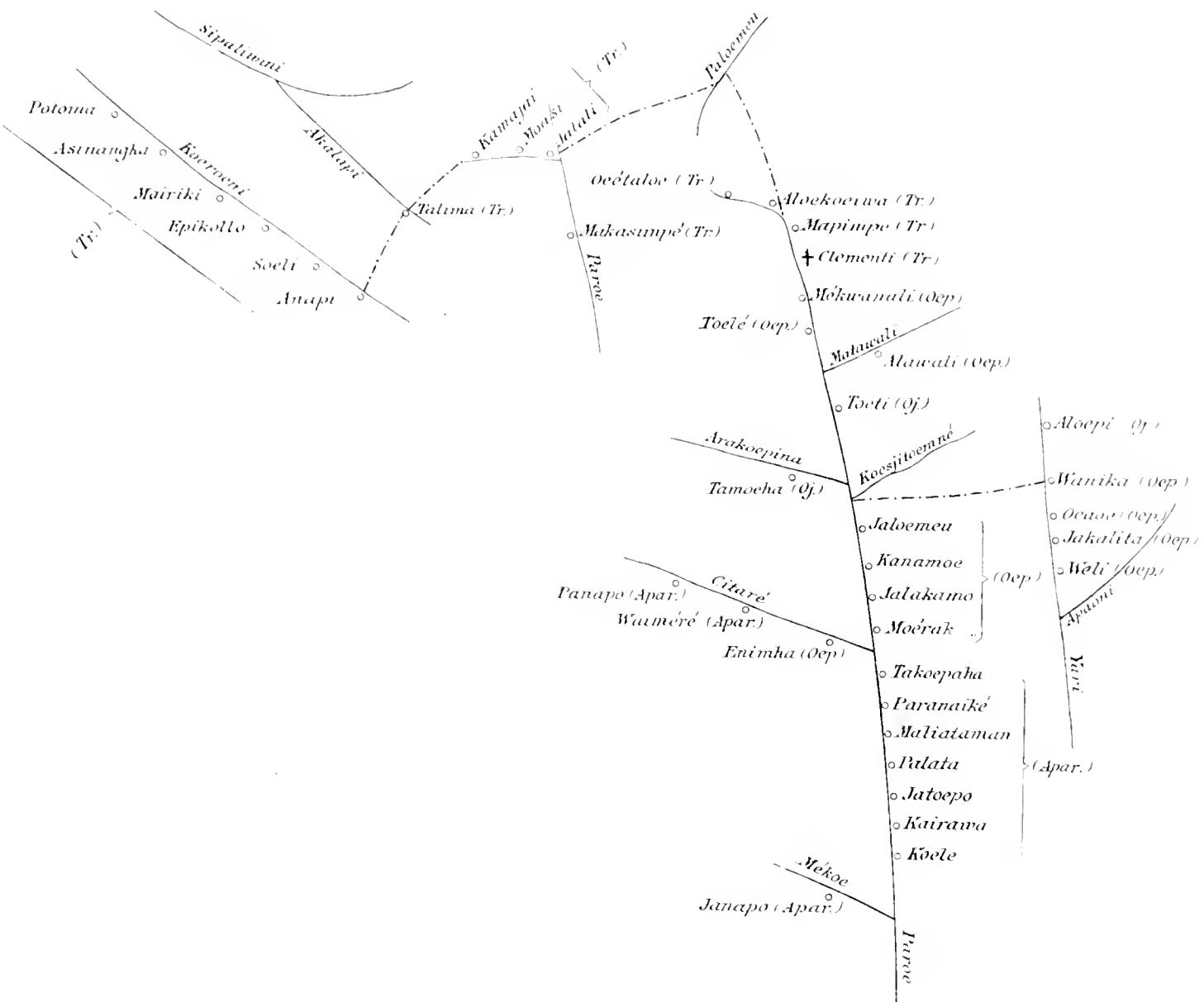
Volgens mededeeling van de Indianen der Paloemeu moet tegenwoordig de verdeeling der dorpen van de opgenoemde stammen zijn volgens hierbijgaande schets.

¹⁾ COUDREAU, Chez n. Ind., blz. 74 e. v.

²⁾ Idem blz. 556 e. v. — COUDREAU, La Fr. équin. II, blz. 433. — CREVAUX, Op. cit.

³⁾ HARTSINCK, SCHUMANN, QUANDT. — KAPPLER, Sechs Jahre in Surinam, blz. 275. — v. PANHUYSEN, Proeve, etc. blz. 67.

⁴⁾ RICH. SCHOMBURGK, Op. cit. II, blz. 479.

Terwijl verder aan Paloenen en Litam de reeds vermelde dorpen bestaan, en aan de Marowini nog zijn de Ojana-dorpen Pililipoe, Akoeli en Pikien-Tabbetje.

Men ziet dat heel wat veranderingen plaats vonden, sedert de tochten der Fransche reizigers.

WANICA en OEAOE zijn de zoons van JAKOEMANE, welbekend door CREVAUX en COUDREAU. Hier staan wij weder voor het raadsel waarom JAKOEMANE en zijn zoons nu meens heeten Oepoeroeis te zijn.

4°. Pianocoto's. Vermeld door STEDMAN¹⁾ en SCHUMANN²⁾, in 1843 door ROBERT SCHOMBURGK aangetroffen aan Wanamoe en Koetari en in 1900 door O. COUDREAU aan Rio Paroe³⁾. Tegenwoordig moeten zij, behalve aan de Rio Paroe, wonen aan Poanna en Imarará.

5°. Oyarikoele's of Wajakoel's. Deze stam moet vroeger aan de Litani gewoond hebben, voerde oorlog met Ojana's en Boni's en werd door deze laatste omstreeks 1850 verdreven naar haar tegenwoordige woonplaats (Oelemari en Loë). Naar verluid zijn zij een tijd geleden uit de Makroetokreek in de Paloemeu gekomen, doch delfden het onderspit in een gevecht tegen de Trio's. De Joeka-kapitein ARABI beweert hen in de Pratti-kreek ontmoet te hebben. Van dezen stam doen de meest fantastische verhalen de rondte. Hoeveel daarvan ook verzonden moge zijn, het moet voor zeker aangenomen worden dat tegenwoordig, althans in de Loë-kreek, nog Indianen wonen, die bezoekers minder vriendelijk ontvangen⁴⁾.

Volgens MAJOLI wonen in deze streken nog de volgende stammen:

Saloema's, aan Kapoe, Koetari en Wanama. Eenig mooi vlechtwerk en danssieraden bij Majoli geruild, zijn van hen afkomstig. De boschnegers noemen deze lieden „Saloema-mati”. Volgens de Trio's heeten „zon” en „maan” in de Saloemataal resp. „wejoe” en „noenoe”; daarom is het waarschijnlijker dat het de Zoeroemata's als de Taroeman's zijn⁵⁾. Ook KAPPLER vermeldt een stam der Salmoës⁶⁾.

Sikijana's aan Kapoe; vroeger een zeer oorlogszuchtige stam, die thans met de Trio's in vrede leeft.

Okomajana's; vroeger (vóór de komst der boschnegers) aan de Paloemeu, tegenwoordig aan Koeroeni, Sipaliwini en Saramakka (= Suriname-rivier?). COUDREAU vertelt ons een en ander over de „Comayana's”⁷⁾, waarmee vermoedelijk dezelfde stam is bedoeld. De Okomajana's moeten enkele geweren bezitten. Toenajana's of Patakashiana's, die naar de sage luidt, 's nachts onder water slapen⁸⁾. Olişiana's aan Akalapi — een stam uit enkel vrouwen bestaand; een onlangs te Majoli gestorven Trio bezocht dezen stam in zijn jonge jaren. Alzoo het oude Amazonenverhaal, hetwelk hier weer opduikt⁹⁾.

Pleojana's aan de rivier Pletani; deze spreken dezelfde taal als Ojana's en Oepoeroei's, en bouwen zeer grote huizen.

Verder nog Pianaye's, Kioukiana's, Maopitiana's, Séeoejana's, Maipoeriana's, Mekojana's, Peunama's, Amalisana's, Sirojana's, Sikalesana's, Mawajana's, Parawajana's en de anthropophagische Kokojana's, Maleleana's en Penéoja's¹⁰⁾.

Volgens de Joeka's moet men in het door hen bezochte gebied (tusschen Paloemeu en Koeroeni) vele grote dorpen vinden, bewoond door talrijke Indianen.

¹⁾ Op. cit. II, blz. 203.

²⁾ Araw-Deutsches Wörterbuch, in Tome VIII Bibl. Ling. Amer. blz. 149.

³⁾ Voyage au Cumaná.

⁴⁾ Zie dienaangaande Verslag der Gonini-exp. blz. 117. — COUDREAU, Chez nos Ind. blz. 79.

⁵⁾ RICH. SCHOMBURGK, Op. cit. II, blz. 405 e. v., waar ook over andere hier opgenoemde stammen gesproken wordt.

⁶⁾ Sechs Jahre in Surinam, blz. 275.

⁷⁾ Ch. n. I, blz. 558 e. v.

⁸⁾ BARRINGTON BROWN vernam deze sage bij de Taroeima's aan de Boyen-Essequibo; CREVAUX aan de Paroe — Ook van de Trumai's aan de Schingu werd een dergelijk verhaal gedaan.

⁹⁾ Over de Amazonen van Zuid-Amerika leze men: MARTIUS, Op. cit. I, blz. 729 e. v.; COUDREAU, La Fr. équin. II, blz. 202 e. v.; v. COLL. Gegevens etc., blz. 536 e. v.

¹⁰⁾ Zie verder voor eenige dezer stammen COUDREAU, Ch. n. Ind., blz. 91, La Fr. équin. blz. 355 e. v.

Eenige stammen staan in directe handelsverbinding met de blanke en zwarte bevolking van het Amazone-gebied. Als zoodanig worden genoemd de Aparai's, Saloema's en Sikijana's. Aan de Paloemen toonde men mij kralen, spiegeltjes, messen en ijzeren speerpunten langs dien weg verkregen. De Ojana's en Trio's onderhouden een vrij levendig ruilverkeer met de Boni's en Joeka's. Zij leveren dezen boschnegers bogen, pijlen, hangmatten, jachthonden en veeren sieraden (welke te Albina of St. Laurent aan de blanken verkwanseld worden) en ontvangen in ruil bijlen, kapmessens, messen, kralen, katoentjes enz. Omtrent de verbinding met de Wapisiana's van Britsch Guyana en de Ojampi's en Emerillons van Fransch Guyana heeft COUDREAU ons een en ander verteld^{1).}

Voor den ruilhandel worden soms lange reizen gemaakt. Zoo komen de Boni's tot aan de Boven-Paroe, de Joeka's tot de Koeroeni. Een familie Aparai's uit de Citare maakte tijdens ons verblijf op de Tapanahoni een reis naar Drietabietje. In vele gevallen verblijven zulke reizigers onderweg geruimen tijd in een dorp. Zij nemen hunnen intrek in het een of ander huis, en gaan op hun tijd mede naar den kostgrond om cassave, bananen enz. te oogsten. Of zij als betaling daarvoor voor hunnen gastheer eenigen arbeid verrichten, vermag ik niet te zeggen. Zeker is het, dat zonder deze algemeene gastvrijheid het reizen voor den Indianen hoogst bezwaarlijk zou wezen. Ook loggepartijen van langer duur zijn niet zeldzaam. Bij Panapi b.v. woonden reeds geruimen tijd een 6-tal Emerillons.

IM THURN en v. D. STEINEN verhalen hoe elke stam in het vervaardigen van het een of ander artikel uitmunt, en dit aan andere stammen verhandelt^{2).} Ook hier bestaat een soortgelijke toestand. De Trio's en Saloema's staan bekend voor het opkweken van goede jachthonden. De Ojana's leveren katoenen hangmatten, de Trio's hangmatten van zeilgras, welke lichter zijn en daarom bij een voetreis zeer geschikt. De Trio's leveren ook de met curare besmeerde pijlpunten; de Okomajana's brede snoeren cylindrische zwarte zaden (*wiri* Pl. II, fig. 7). Hangmatten van vol weefsel, van de Ojampi's afkomstig, vinden hun weg tot aan de Paloemen.

Het spreekt wel vanzelf, dat de verschillende handelsprodukten lang niet altijd rechtstreeks van den vervaardiger naar den verbruiker gaan. Ojana's treden dikwijls als tusschenpersoon op tussen Trio's en boschnegers. Volgens O. COUDREAU krijgen de Pianocoto's aan de Rio Paroe van de Ojana's ijzerwerk, 't welk deze van de Boni's gekocht hebben.

Behoudens hetgeen langs de Ojapok wordt ingevoerd, krijgen deze Indianen al wat ze aan voortbrengselen der Europeesche industrie noodig hebben door tusschenkomst der Boschnegers van Suriname en der Mucambeiro's (en misschien enkele caoutchouc-inzamelaars) van de Amazone.

Deze kleinhandel moet niet te versmaden winsten afwerpen — tenminste reizigers ondervonden herhaaldelijk tegenwerking van de bevolking, wanneer deze bevreesd was dat hare handelsbelangen geschaad zouden worden. Men denke slechts aan den onwil en de kwade trouw der Joeka's in 1861 (Ned.-Fr. grenscommissie) en 1904 (Tapan. exp.), aan CREVAUX' tocht op de Paroe³⁾ en H. COUDREAU's verblijf bij Apoïke⁴⁾, verder aan H. en

¹⁾ La Fr. équin.; Ch. n. Ind.

²⁾ IM THURN, Op. cit. blz. 271. — v. D. STEINEN, 2te Schingú-Exp., blz. 233.

³⁾ Verslag der Tap. exp., blz. 966.

⁴⁾ Ch. n. Ind., blz. 92 e.v.

O. COUDREAU's getob met de Mucambeiro's¹⁾, ten slotte aan ROBERT SCHOMBURGK's mislukten tocht op de Corantijn in 1836²⁾.

Onze expedities hadden (als we de paar Emerillons en Aparai's erbuiten laten) slechts te doen met Ojana's en Trio's. In 1903 op de Litani werden wij vergezeld door twee Boni's, welke ons bij de Indianen introduceerden. Trouwens ook zonder dit, zou men ons waarschijnlijk op dezelfde wijze ontvangen hebben. De Ojana's van Litani en Marowini hebben, door de tochten der Fransche reizigers zoowel als door berhaalde bezoeken aan de dorpen der Boni's, al meermalen blanken gezien. Enkelen hunner zijn zelfs eenigen tijd als jager in dienst van de Cie des Mines d'Or geweest. Aan de Tapanahoni is de toestand eenigszins anders: daar waren verschillende Ojana's welke nog nooit een blanke hadden aanschouwd. Toch waren ze wijs genoeg, ondanks alle verdachtmaking der Joeka's, niet voor ons te vluchten, en mocht het door hunne bemiddeling gelukken met de anders zoo vreesachtige Trio's in aanraking te komen.

Voor zooverre zulks uit verhalen van Indianen en boschnegers is op te maken, is de geschiedenis der Indianen als volgt:

Vóór de komst der blanken woonden de Trio's aan Koetari, Wanamoe³⁾, Koeroeni, Saramakka (Suriname-rivier?), Paloemeu en Tapanahoni, de Ojana's aan de Paroe en meer Oostelijk. Zij voerden herhaaldelijk oorlog met de Okomajana's (welke o.a. langen tijd een groot dorp in de buurt van Kassikassima hadden) en niet de Kalipi, hunne naaste buren. Ook de namen Arrowak en Warau zijn den Trio's thans nog wel bekend.

Toen de Joeka's aan de Tapanahoni kwamen, vonden zij overal dorpen der Trio's of Akoeri's, gelijk men ze noemde. Het Noordelijkste dorp lag toen in de streek die de boschnegers Kawe noemen, op de plaats waar niet lang daarna het Joeka-dorp Kriokondre werd gebouwd (misschien is Krio = Trio); op den rechteroever groeit daar thans nog pijlriet, dat naar men zegt, door de Indianen werd geplant. De Akoeri's hadden op tal van plaatsen dorpen, o.a. nabij Drietabbetje, te Godohollo, bij Akoeri-soela, Grienkassaba, Komaroea enz. (Komaroea = pijlriet, in het taaltje dat de Joeka's tegen de Indianen spreken). De omgang was van meet af aan vriendschappelijk, maar toch schijnt het alsof de Trio's het op deze nieuwe buren niet zoo erg voorzien hadden, teminste ze trokken zich vrij spoedig terug tot heel boven aan de Paloemeu en zelfs nog verder, zoodat men hunne dorpen eerst na eenige dagmarschen over land kon bereiken. Thans duiden alleen de talrijke slippgroeven⁴⁾ en hier en daar wat verwilderd pijlriet de plaats aan, waar eerst eens Indianen woonden.

Blijkbaar hebben de Trio's zich steeds de zwakkeren gevoeld; voor zooverre bekend, hebben ze nooit een poging aangewend eens door het zwarte kordon te breken, om te zien of de benedenrivier nu werkelijk zooveel verschrikkingen bevatte als men hen verteld had. Ook is hun door de Joeka's het Negerengelsch (een weinig vereenvoudigd slechts) als handelstaal opgedrongen, terwijl Boni's en Ojana's zich in tegenstelling daarmede in het Indiaansch onderhouden.

¹⁾ Voy. au Trombetas, Cumina, Maycuru, Curna, Mapuëra.

²⁾ Op. cit. blz. 176 e.v.

³⁾ MAJOLI kent alleen een rivier Wane of Wanama, geen Wanamoe. De naam Wane doet ons sterk denken aan Poana, zoals de Mucambeiro's SCHOMBURGK's Wanamoe noemten (Coudr. Voy. au Trombetas).

⁴⁾ Bij Drietabbetje, Godohollo, Grienkassaba en op vele andere plaatsen aan de Tapanahoni en hare zijtakken.

Ondertusschen was het zeer ongeriefelijk voor de Joeka's om ten behoeve van hunnen ruilhandel steeds zulke verre reizen te moeten doen. Daarom trokken omstreeks 1865 Kapitein ARABI en drie anderen naar de Paroe om de Ojana's en Aparai's niet te noodigen zich aan de Tapanahoni te komen vestigen. Een viertal Ojana's gaven aan deze oproeping gehoor, en werden weldra door meerderen gevolgd. Ziekte, bij de Boschnegers opgedaan, sleepte echter verscheidene dezer kolonisten ten grave, zoodat eenige jaren geleden de bevolking talrijker moet zijn geweest dan wij haar vonden.

Ook bij de benedenlandsche Indianen is de herinnering aan den ouden tijd nog niet geheel uitgewischt. De Karaïben (Galibi's) aan de beneden-Marowijne weten zeer goed hoe hunne voorvaderen zich slaven haalden in het binnenland. Men vertelde o.a. hoe de grootvader van een thans levende, ± 45 jaar oude vrouw, zo'n tocht tegen de Ojana's medemaakte. Vermoedelijk is dit de expeditie omstreeks 1770 welke COUDREAU vermeldt¹⁾.

In hoeverre de Boschnegers werkelijk het verkeer tusschen de Indianen beneden en boven verboden hebben, is moeilijk te zeggen. Wij kregen den indruk dat de Boschnegers (misschien uit oude tijden overgehouden) altijd een beetje ontzag voor Indianen hebben. Toen wij het in 1904 met de Joeka's niet eens konden worden over den opvoer der lading, werden Saramaccaners en anderen die ons hunne diensten aanboden, gewoon geterroriseerd tot ze van hun voornemen afzagen, terwijl men kalm toeliet dat de Galibi's een vracht maar Drietabbetje brachten.

III. Lichaamsbouw, Kleeding, Versiering.

Anthropometrische instrumenten zijn door de expedities niet meegevoerd. Voor zoverre zulks op het oog te zien is, wijkt de lichaamsbouw van deze Indianen niet af van de beschrijving welke van verwante stammen gegeven wordt. De huidskleur wisselt van geel tot roodachtig bruin, doch is door het herhaald besmeeren met rode verf dikwerf moeilijk te onderkennen. Het zwarte haar is meestal sluik, doch somtijds een weinig golvend; bij een Aparai en een Ojana vertoonde zich vrij sterke natuurlijke krulling. Kaalhoofdigheid werd evenmin als grijs haar gezien; als bijzonderheid vertelde men van een zeer ouden Aparai-hoofdman, welke wit haar had. De kwaal waaraan de meesten komen te sterven, moet een soort bronchitis zijn, welke men besmettelijk acht. Vrees voor deze ziekte heet een der voornaamste redenen te zijn, waarom de Trio's zich niet in de buurt van de Boschnegers willen vestigen. Malaria is niet zeldzaam; uiterlijke kenmerken op pokken of op syphilis wijzend, werden niet gezien. Verbintenis met personen uit andere Indianenstammen heeft somtijds plaats: vermenging met Negerbloed schijnt niet voor te komen.

De grens tusschen „kleeding” en „lichaamsversiering” is niet scherp te trekken. De kleinste kinderen loopen geheel naakt, en het eerste wat men ze aandoet is een halssnoer (dus niet het koordje om het middel!). Worden ze wat ouder (8 à 10 jaar) dan worden de schaamdeelen bedekt. De mannen doen dit met de *kamisa*, een lap die tusschen de beenen door wordt gehaald en door een koordje of gordel rond het middel wordt vastgehouden.

De vrouwen dragen een schortje van katoen of van zaden of kralen. Alvorens een

¹⁾ Ch. n. Ind., blz. 557.

bad te nemen legt men deze kleedingstukken af, doch doet ze na afloop onmiddellijk weer aan. Het besmeeren van huid en hoofdhaar met rode verf (*roekoe*) is algemeen. Het doel waartoe de Europeaan kleederen draagt, wordt i. h. a. niet begrepen; alleen van schoenen ziet men het nut in. Een hoed is een zeer gewilde zaak, doch meer tot sieraad dan tot beschutting; terwijl de enkele hoofdlieden welke zoo gelukkig zijn een broek of jas te bezitten, die alleen dragen, om zich eens mooi te maken wanneer ze niets te doen hebben.

De gordel bestaat bij Ojana's en Aparai's uit eenige dikke strengen van katoen of kwatta-haar (Pl. I fig. 1), bij de Trio's uit een dunne streng katoen.

De *kumisa* is een lap katoen, meest van Europeesch fabrikaat. De Trio's dragen ook dikwijs een *kamisa* door de Saloema's vervaardigd welke aan de hoeken versierd is met kwastjes van katoen, kralen enz. (Pl. I fig. 2).

Het feit dat voor dit kleedingstuk geen andere naam bestaat dan het Spaansche of Portugeesche woord *kamisa*, duidt erop, dat het vóór 1492 niet bekend was.

De vrouwenshortjes bestaan uit een lapje Europeesch katoen, doch de meeste Ojana-vrouwen bezitten ook een *kwejoe* van kralen, terwijl bij de Trio-vrouwen *kwejoe's* worden aangetroffen van zwarte zaden (*wiri*, Pl. II, fig. 2) en van kralen, dikwerf voorzien van een franje van rinkelende zaden en alsdan voor den dans bestemd (Pl. II, fig. 1).

In den regel draagt men het hoofdhaar lang; men vangt elkaar het ongedierte af (en eet dit op¹), en ook bezit elk een kam; dikwijs komt het voor dat men het haar kort afknijpt om het hoofd beter rein te kunnen houden. Bij een tocht door het bosch zag ik hoe een paar Trio's elkaar het haar waschten met een soort zeep, welke zij verkregen door de schors van een liaan te kneuzen en uit te persen²). De Trio's snijden het haar bij voorhoofd en slapen vierkant af en besmeren het met krappaolie. De mannen beplakken het dikwijs met plokjes wit arendsdons in regelmatige rijen — een gebruik bij de Galibi's en verscheidene andere stammen in zwang³). — Dit dons wordt bewaard in toegebonden zakjes, van het vel van den arend gemaakt (Pl. IV, fig. 1); men steekt er met een mes een gaatje in, en plukt daar het dons uit. Achter brengen de mannen het haar samen en bevestigen er een kokertje van palmblad aan, al dan niet versierd met een bos veeren, toekansnavels en schelpjes, welke op den rug bengelt. Ook wel is het kokertje bekleed met jaguarvel of kralen en met katoenen franje (Pl. IV, fig. 2, II fig. 3, 4).

Dergelijke haarstaartjes zijn o. a. ook in gebruik bij Ouayeouès, Pianocotó's en Moonpidiennes (Maopityans).

De Ojana's laten het haar sluik hangen, meest met natuurlijke scheiding in het midden.

Wie er eens netjes uit wil zien, draagt een krans van rode en gele vederen. (Pl. II, fig. 5, 6).

Alle haar in het aangezicht wordt door uittrekken verwijderd.

De oorliellen zijn doorboord, hetgeen in de jeugd met een gloeiende naald wordt bewerkstelligd. De gaten dienen voor het bevestigen van verschillende sieraden: bij de Ojana's kwastjes van kralen enz. (Pl. I, fig. 3) of bij feesten oorvederen (Pl. III, fig. 2), bij de Trio's stukjes pijlriet met snijtanden van het watervarken (Pl. I, fig. 4) of schelpjes

¹) Zie omtrent dit wijdverbreide gebruik: Prof. Dr. W. JOESR, Über den Brauch des Läuseesens, Globus LXII [1892] pg. 195 e. v. *Red.*

²) Zie omtrent andere soorten planten-zeep: v. COLL, blz. 537.

³) Zie o. a.: IM THURN, blz. 197, zoomede de afbeelding van een Galibi-paar in ELISÉE RECLUS. Nouvelle Géographie Universelle XIX blz. 43.

(Pl. I, fig. 5), verbonden door een kettinkje van kralen, hetwelk onder de kin hangt; in gewonen doen vervangen zij dit ongerieflijk sieraad door korte stukjes pijlriet (Pl. I, fig. 6), dienend om de gaten open te houden.

De Trio's (mannen en vrouwen) hebben ook in de onderlip een klein gaatje, waardoor soms een doren of houtsplinter steekt, of bij feesten een pluimpje van kralen en veeren, aan de binnenzijde met een houten kapittelstokje opgesloten (Pl. I, fig. 7).

Nens en wangen worden niet doorboord.

Halssnoeren draagt men algemeen. Het meest geliefd zijn snoeren van witte, blauwe of paarse kralen, met witte hemdknoopjes (Pl. I, fig. 14). Ook verschillende zaden worden hiertoe gebruikt; bij de Trio's zijn dit bijna uitsluitend de zwarte cylindrische (wellicht bijgeslepen?) zadensnoeren welke zij *wiri*, de Ojana's *sara* noemen; aan de kust heet men ze *safroe* (Pl. I, fig. 10). Van dezezelfde zaden dragen zij breede sjerpen „en sautoir”, welke versierd zijn met veertjes, toekan-snavels enz. (Pl. II, fig. 7).

Een enkele maal halssnoeren van jaguar-tanden. Ik zag deze alleen bij hoofdlieden. Als zulks geen toeval is, dan zou het 't enige uiterlijk kenteeken zijn, waardoor de hoofdman zich van zijne onderhoorigen onderscheidt (Pl. I, fig. 8, 9).

Onder de knie katoenen, om het been geweven kuitbanden (Pl. I, fig. 15), de mannen met, de vrouwen doorgaans zonder franje; een zoo sterke insnoering als bij de Galibi's voorkomt, wordt hierbij niet verkregen.

Om de pols kralen of geelkoperen ringen gelijk de Boschnegers die dragen. Aan de vingers soms geelkoperen of zilveren ringen.

Voorts dragen de Trio's rond den bovenarm bandjes van *wiri* of kralen (Pl. I, fig. 16), soms ook bandjes van makkablad (Pl. I, fig. 17) met tekening, en boven den enkel soortgelijke bandjes zonder tekening.

Wie rijk is aan kralen, draagt deze ook om het been (onder de knie en boven den enkel), om den arm (bovenarm en pols) of, de mannen als sjerpe over de borst en de vrouwen boven de *kuejoe* rond het middel.

Beschrijving van de huid geschildert veelvuldig.

Bij Ojana's zagen wij beschrijving van beenen en armen met zwart; ook eens de handen geheel zwart gemaakt, zoodat het leek of de man handschoenen droeg. Deze zwarte verf is waarschijnlijk sap der *Genipa Americana* L.; ze wordt niet ineens afgewassen, doch bleekt voortdurend op, en is na ± een week niet meer zichtbaar. Beschrijving van het gelaat, zie plaat XI.

De Ojana (de mannen n.l.) draagt veelal zijn toiletnecessaire om den hals; deze bestaat uit een zelf geïncadreerd vierkant spiegeltje, een houten kam, een kalebasje met rode verf (roekoe) en een of twee bamboebuisjes gevuld met een zwarte verf, welriekend gemaakt door vermenging met hars van den tigi-moni-boom (*Protium heptaphyllum* MARCH.), waarin twee houten naalden steken (Pl. I, fig. 18).

De Trio richt zich anders in. De verf wordt in een kalebasje bewaard, evenals de krapa-olie waarmede het haar (soms ook het aangezicht) besmeerd wordt (Pl. VII, fig. 1). In een klein korfje (Pl. VIII, fig. 7) bergt hij spiegel (Pl. I, fig. 19), kam (Pl. I, fig. 20) en enige stokjes, voor het beschrijven dienend (Pl. I, fig. 21).

Tatoeage werd niet bespeurd.

Bij dansfeesten doet ieder zich op zijn fraaist uit. De dansers dragen dan allerlei prachtige vederen sieraden, verschillend naar den aard van het feest. Reeds tijden van

tevoren is men bezig deze te vervaardigen. Daar wij alleen een klein kasjiri-feest bij de Trio's bijwoonden, kunnen wij niet aangeven welke combinatie bij elke gelegenheid gebruikelijk is. Men was weinig geneigd om ten onzen behoeve overdag gekostumeerde vertooningen in optima forma te geven.

Van maskers is geen spoor gezien.

Een soort mantel van smalle reepen boomschors, welke het gezicht geheel bedekt, wordt door de Ojana's bij de *pono* (dans) gedragen (Pl. VII, fig. 16)¹⁾. Ook de Trio's schijnen zulke mantels te gebruiken.

De dansattributen zijn verder:

Ojana's:

Olok (Pl. III, fig. 1); groote hoed; geraamte van vlechtwerk, waaromheen men vederen, welke aan katoenen banden bevestigd zijn, bindt; hierbij wordt een bepaalde orde gevuld. Onder een bandje van matwerk, waarop witte en zwarte hoornachtige stukjes zijn genaaid. Bovenin zijn rode en blauwe ara-vederen bevestigd, waarvan de buitenste weder andere vederen of schilden van prachtkevers (*Euchroma gigantea* L.) dragen. De verschillende bestanddeelen worden opgeborgen in een pagaal en alleen voor gebruik zet men het toestel in elkaar.

Hamiré (Pl. II, fig. 8); hoofdtooisel, krans van vlechtwerk, met vederen opgemaakt.

Harikété (Pl. II, fig. 9); lap katoen waarop vederen bevestigd zijn, en onder versierd met torrenschilden. Wordt op den rug gedragen, hangend aan een koord rond den nek. Is nagenoeg gelijk aan het voorwerp waarvan een afbeelding voorkomt op blz. 610 van Wood's „De Onbeschaafde Volken"²⁾. Het heet daar „veeren voorschoot" en is voor zoo-verre zulks uit den tekst is op te maken, afkomstig van de Mundruens (een Tupi-stam aan de Tapajoz wonend).

Soeloe (Pl. II, fig. 10); soort mantel van vederen, welke op den rug wordt gedragen, vastgebonden aan de bovenarmen.

Plankje met vederenstaarten (Pl. IV, fig. 3); wordt op den rug gedragen. Bij het afgebeeld exemplaar is het plankje met een opgezetten ijsvogel versierd; andere zijn beschilderd.

Panapot (Pl. III, fig. 2); oorveder.

Ipasikile (Pl. III, fig. 3); stokje, versierd met veeren, staartje van den sagoeijnaap enz.; wordt tusschen de kralensjerp op de borst of door den kralenband om den bovenarm gestoken.

Beenbanden van rinkelende zaden (van *Theretia neriifolia*) (Pl. I, fig. 24, 25); worden onder de knie of boven den enkel rond het been bevestigd.

Verder worden nog strengen wit katoen gedragen, bevestigd aan de *hamiré*, aan den arm, aan het hoofd enz.

Om het middel een gordel van jaguarvel (Pl. IV, fig. 4).

Om in de hand te dragen, heeft men: een kleine knots (Pl. V, fig. 1).

Staarten van aap of honigbeertje, welke over een stuk hout geschoven zijn (Pl. IV, fig. 5, 6).

¹⁾ In het Trocadéro te Parijs bevindt zich een beeld, voorstellende een pono-danser in vol ornaat. Zie ook de beschrijving en plaat in 'CREVAUX' Voy. dans l'Am. du Sud.

²⁾ Rotterdam 1875; vertaling uit het Engelsch. Dezelfde afbeelding bevindt zich ook in: J. G. Wood, Man and his Handiwork, London 1886; blz. 489.

Daarbij komt somtijds nog de *tamojetpé*, een hoed ongeveer als de *olok*, welke aan een plankje bevestigd is. Bij Jamaiké was een dergelijk voorwerp; bij een bepaalde dans legt men zijn hand op den schouder van zijn voorman, de voorste van de rij draagt dan de *tamojetpé*. Men wilde er geen afstand van doen, daar het bij een ophanden zijnd dansfeest niet gemist kon worden.

Trio's:

Waloema (Pl. II, fig. 11), overeenkomende met de *olok* der Ojana's, doch in onderdeelen eenigszins verschillend.

Gordel van katoen, met veertjes versierd (Pl. IV, fig. 7).

Gordel van *wori* (Pl. IV, fig. 8). Een dergelijke gordel is ook afgebeeld op plaat II van het werk van Prins ROLAND BONAPARTE en heet daar afkomstig van een Galibi¹⁾.

Manamu (Pl. I, fig. 26), bestaande uit twee staafjes, verbonden door snoeren *wori*; de vrouwen dragen dit op den rug, juist boven het middel, de staafjes verticaal, en voor vastgebonden.

Ipasikile's als bij de Ojana's.

Snoeren van rinkelende zaden, welke aan den gordel worden bevestigd, en beenbanden van deze zaden (Pl. I, fig. 22, 23). Ook schouderbedekkingen van vederen zijn, naar men zegt, in gebruik.

IV. DORPEN, HUIZEN, HUISRAAD, HUISDIEREN.

De dorpen zijn nabij de rivier of een eindje (tot 2 K.M.) het land in gebouwd en in dat geval nabij een kreekje waar men het noodige water kan halen. De huizen staan tamelijk dicht bij elkaar; de bodem wordt netjes schoongehouden. Flinke kostgronden, soms nabij het dorp, soms op eenigen afstand en alleen te water te bereiken. Dikwijls kapt men nieuwe kostgronden open; de oude worden dan niet meer onderhouden, doch men oogst er nog wel eenigen tijd van.

Het aantal huizen varieert (in de door ons bezochte dorpen) van 3 tot 6 bij een maximum-aantal inwoners van 50 zielen. Bovendien staan dikwijls op de kostgronden nog eenvoudige hutjes.

De constructie is de gewone Indiaansche dezer streken: houten geraamte, de deelen met dunne buigzame liaan aan elkaar gebonden; dak van palmbladeren. De huizen zijn meest zoo gezet, dat de open zijden naar het N. of Z. gekeerd zijn.

De verschillende typen van huizen zijn:

Ojana's:

1º. *monta* (Pl. IX, fig. 1), cirkelvormig met koepeldak. Het dak reikt tot 1½ à 2 M. van den grond. In elk dorp is zoo'n huis aanwezig. Bij Jamaiké was het zeer bepaald voor gasten en feesten bestemd. Ieder beschikte daar over een vak tegen den binnenkant van het dak, waar hij danssieraden, pijlen enz. kon opbergen. Somtijds is een verdieping van dunne latten aangebracht, met vierkant toegangsgat en ladder van twee stijlen met keepen, waarin stokken zijn vastgebonden.

¹⁾ In het Koloniaal Museum te Haarlem is een zelfde gordel aanwezig, eveneens van Karaiben der Marowijne.

2°. *otomane* (Pl. IX, fig. 2), met verdieping. Volgens COUDREAU is de *otomane* het huis der gasten.

Wij troffen dit type alleen op Intelewa aan; tijdens ons verblijf aldaar, woonden wij er beneden, de Indianen sliepen 's nachts op de bovenverdieping.

3°. *tialetakim*, idem, doch wat kleiner.

4°. *tilaka* (Pl. IX, fig. 3), van welke men er in elk dorp een paar vindt, in gebruik als werkhuizen der vrouwen, evenals:

5°. *lomonaka* (Pl. IX, fig. 4).

6°. *maite* (Pl. IX, fig. 5); ronde hut, dak tot den grond, met één deurgat.

7°. *itoeta-pakolo* staande op een kostgrond, een eind van de rivier verwijderd. Komt in vorm overeen met Pl. IX, fig. 4, doch is aan de voorzijde gesloten op een kleine opening na, welke van een deur voorzien is. Zie de illustratie tegenover blz. 123, Verslag der Gonini-expeditie.

De eenvoudige hutten op de kostgronden zijn van het *tilaka*-type. Verder platte afdakjes voor honden, *mekolo-pane* geheeten, en kippenhokken (Pl. IX, fig. 7).

Trio's:

1°. *timakitti*, ongeveer als de *monta* der Ojana's.

2°. *tempatalakai* (Pl. IX, fig. 6).

3°. *moeineu*, ongeveer als de *maite* der Ojana's, doch groter en met 2 diametrale deuropeningen.

4°. *tilaka* als bij de Ojana's; dak somtijds gebogen en tot den grond doorgetrokken.

Geen der Trio-huizen heeft een bovenverdieping.

Huisraad. — Bijzondere bergplaatsen zijn niet aangebracht. Wat zich daartoe leent, wordt in het dak gestoken, op de binten gelegd, of opgehangen. De rest staat op den bodem of somtijds op een barbakot (rooster), tegen de zijkant der hut aangebracht. Veeren sieraden en enkele kostbare zaken zoals kraalen, welke nog niet tot halssnoeren verwerkt zijn, ballen katoenen draad en hangmatten die verhandeld moeten worden, bergt men in pagalen van eigen maaksel of blikken trommels, van de Boschnegers gekocht. Tot zitplaats zijn in elke woning een aantal bankjes aanwezig, gemaakt van hout en zeer eenvoudig van vorm; het afgebeelde exemplaar (Pl. VII, fig. 2) is reeds niet meer zorg bewerkt dan gewoonlijk het geval is. Schabellen, besneden in den vorm van het een of ander dier (zoals bij de Galibi's en de Schingú-stammen) werden niet gezien. Wel dient een enkel maal een schildpaddenschild tot zetel. Het gebruik van deze bankjes is uitsluitend het recht der mannen; de vrouwen zitten op den grond en leggen slechts eenige bladeren of een mat onder zich.

Aan huisdieren werden opgemerkt: honden, kippen, verschillende soorten ara's, papagaaien en parkieten, kammi-kammi (*Psophia crepitans*), powies (*Crax alector*), bruine marai (*Penelope cristata*), wakago (*Ortalida Motmot*) en zonvogel (*Eurypyga helios*). De kippen zijn doorgaans vlekkeloos wit en bare vederen worden bij het vervaardigen van velerlei sieraden gebezigt. Slechts bij Majoli zag ik kippen met enkele lichtbruine vederen. Het denkbeeld van een huisdier te slachten en op te eten, vonden deze Indianen absurd.

V. BOOTEN.

Aan Litani en Paloemeu zijn tegenwoordig uitsluitend kleine houten korjalen in gebruik. De vervaardiging geschiedt op de bekende wijze: boom vellen, uit- en inwendig behakken

(met bijl en dissel), met vuur van binnen en van buiten verwarmen en dan uitzetten, zitlaatjes aanbrengen en te water laten. De scheuren worden gebreenwd met katoen en mani-hars (*Moronobea coccinea*), een los roostertje legt men onderin, om de bagage droog te houden. Parels (pagaaiers) hebben den in Suriname algemeen gebruikelijken vorm; men maakt ze van parelhout (*Aspidosperma excelsum*). Versiering met snijwerk werd bij booten noch parels aangetroffen.

Het werken in vallen en stroomversnellingen verstaan deze Indianen (althans de Ojana's) niet minder goed dan de Boschnegers; in de kunst van booten maken staan ze echter bij hen ten achter. Voor een deel is zulks zeker daaraan te wijten, dat het moeilijk is het noodige gereedschap te verkrijgen. Oude korjalen worden opgelapt tot ze werkelijk geheel onbruikbaar zijn. Dikwerf geschiedt dit op de primitiefste wijze, door b.v. over een gat een plaat boomschors met touw vast te naaien en daarna te breeuwen.

VI. VOEDSEL, VUUR, TABAK.

Men leeft van de opbrengst van jacht en visscherij en van de op de kostgronden verbouwde gewassen. Van het plantaardig voedsel noemen wij in de eerste plaats de cassave. In hoofdzaak wordt deze gebruikt in den welbekenden vorm van groote platte koeken; ook wel, doch zeldzamer, als een korrelig meel, koeak. De bereiding der cassavekoeken geschiedt op de bekende wijze: de wortels worden geschild, geraspt, men perst het meel uit, zeeft het en bakt het tot koeken of maakt er koeak van. De koeken zijn dan gereed voor gebruik, doch om ze beter te kunnen bewaren, worden ze eerst nog in de zon gedroogd. De gereedschappen hierbij gebruikt zijn: voor het raspen een stuk steen, of een blikken rasp; voor het persen de bekende *matapi* (tipity, couleuvre à manioc); voor het zeven een vierkante zeef van den gewonen vorm en ook een ronde zeef met wijdere mazen (Pl. VIII, fig. 4); misschien dient deze tot het zeven van koeak. Voor het bakken een ronde plaat, van aardewerk of van ijzer. De koeak wordt bij de Trio's bewaard in kleine kalebassen. Napi's, zoete patatten, tajers enz. worden meest tot soepjes gekookt, zoo ook rijpe bananen. Deze laatste eet men ook wel rauw, evenals de bakoven. Mais zag ik alleen geroosterd gebruiken. Als lekkernij: papaja, ananas en suikerriet.

Verschillende in het wild groeiende gewassen en wel: de vruchten van verschillende palmen als komboe, pina, maripa, awarra en kees-kees-makka, de vruchten der wilde banaan, wilde ananas enz. worden genuttigd.

Van cassave bereidt men ook gegiste dranken. Bij Intelewa zag ik zulks aldus door vrouwen uitvoeren: In een vat van den vorm einer korjaal doet men een aantal versch gebakken cassavekoeken (nog niet in de zon gedroogd) en overgiet ze met water. Met de handen kneedt men ze uit tot een dunne pap. Een kleine hoeveelheid gekookte napi en wat cassavebrood wordt uitgekauwd en in een kommetje gespuwd. Dit mengsel wordt dan ook in de korjaal gedaan, en men roert alles met de handen flink dooreen. Dan wordt de korjaal met bananenbladeren togedekt, en den volgenden ochtend is de drank voor gebruik gereed. Men noemt haar dan *sjakola*, evenals verschillende niet gegiste soepjes van napi enz. Door langer te laten gisten verkrijgt men *kasjiri*.

Vleesch en visch worden om ze te bewaren gerookt op de barbakot, een houten roosterstel. Voor onmiddellijk gebruik roostert men in het vuur; overigens kookt men ze met toevoeging van pepertjes (welke op de kostgrond verbouwd worden). Of daarbij het gekookte

sap der cassave toegevoegd wordt, om het vleesch voor bederf te vrijwaren, kan ik niet uit eigen ervaring zeggen. Bij een maaltijd bij TOEWOLI werden twee potten voorgezet: in de eene bevonden zich stukken vleesch en visch in een sterk gepeperde bouillon (*toema*); in de andere een dikkere saus met vleesch en pepertjes (*tigléwé*). Voor den gast deed men wat van de eerste saus in een kommetje en voegde er zout bij.

Tot de verdere voedingsartikelen behooren leguaneneieren, vogeleieren, honig, larven van verschillende insecten, soms mieren.

Het toebereiden van het eten is vrouwenwerk, behoudens het barbakotten en in het vuur roosteren, hetwelk ook wel door de mannen wordt verricht.¹⁾ Tot omroeren der spijzen zijn eenvoudige houten roerspatels in gebruik (Pl. VIII, fig. 12, 13).

Vuurmaken geschiedt met een soort vuurboor; CREVAUX geeft er een beschrijving van; wijzelf zagen deze bewerking niet. In de dorpen onderhield men vuur door dood hout smeulend te houden; bij een boschtocht maakte een Trio-vrouw vuur met een van de boschnegers verkregen tondeldoos. Men is er zeer op gesteld lucifers en petroleum te krijgen.

Bij de Ojana's dijschen de vrouwen de spijzen op en nemen het restant weer weg, waar ze dan zelf van gaan eten. Bij de Trio's zag ik ook mannen en vrouwen gezamenlijk eten. De gewoonte vordert nieuw aangekomen gasten dadelijk spijns voor te zetten. Maaltijden zag ik nuttigen drie tot viermaal per dag, terwijl bovendien somtijds soepjes van napi enz. worden rondgediend.

Tabak wordt op de kostgronden verbouwd. De gedroogde bladen worden stijf in elkaar gedraaid en dan saamgebonden en zoo bewaard. (Pl. VIII, fig. 11). Men rookt ze als sigaretten met een dekblad van de fijne bast van den manbarklak (*Eschweilera* sp.)

Pijpen worden niet door hen zelf vervaardigd; slechts zelden ziet men er een (door de Boschnegers verschaft) gebruiken. De Ojana's noemen een pijp: „instrument om tabak in te doen”; de Trio's hebben geen woord voor pijp. Hetgeen een bewijs te meer vormt voor de stelling dat de pijp oorspronkelijk niet thuishoort in deze streken.²⁾

VII. JACHT, VISSCHERIJ, WAPENS, GEREEDSCHAP.

Aan de Litani zijn een paar geweren; overigens ziet men alleen pijl en boog.

De boog is van zwaar hout (letterhout, *Brosimum*, misschien ook purperhart, *Martiusia parvifolia*).

Kleine kinderen krijgen eerst een eenvoudig speelboogje met kleine pijltjes (Pl. I, fig. 27); daarna geeft men ze een boog met pijlen van het echte model, doch kleiner, en naarmate de jongen groeit, krijgt hij ook een groter boog. De bogen voor volwassenen zijn tot 2 M. lang.

De boog, gesneden zijnde, wordt geschaafd met de kaak van een watervarken (*Hydrochoerus Capybara*), daarna besmeerd met vet van de walaba (bijlhout, *Eperua* sp.), met groene bladen omwikkeld en in het vuur gehouden. Het koord is van zeilgrastouw. De Ojana's maken bogen met bolle ruggen en winden het overtallige koord symmetrisch (Pl. V, fig. 2 en 2a); de Trio's maken holle ruggen en winden het koord om het eene einde (Pl. V, fig. 3 en 3a). In het midden zijn ze soms over een lengte van 5 à 10 cM. met fijne

¹⁾ Verg. VON DEN STEINEN. 2e Schingu Exp. blz. 217 e. v.

²⁾ " " " " " " " blz. 210.

katoenen draad omwoeld, op zoodanige wijze, dat de kruisende draden op de rugzijde een patroon vormen. Dr. H. MEYER geeft een afbeelding van dit „Treppengeflecht“.¹⁾

Pijlen: schacht van pijlriet (*Gynerium sagittatum*) welk op de kostgronden verbouwd wordt. Nabij het onderende zijn twee gespleten vederen met katoen tegen de schacht gebonden (bilateraal, niet schroefvormig). Een kerfhoutje met gleuf, dient om het boogkoord op te nemen; een stamkenmerk is weder: de Ojana's snijden dit houtje en de pijlschacht gelijk af, de Trio's laten het eerste uitsteken. (Pl. V, fig. 4—6).

De vederen zijn meestal zwart; tot versiering zijn bovenaan kleine rood en geel gekleurde veertjes bevestigd, terwijl de Trio's, in hoofdzaak bij de curarepijlen, even boven het kerfhoutje nog een ring van rode en gele veertjes aanbrengen. De bindsels worden somtijds met een soort rode lak overstrekken; ook wel schildert men er figuren op met een soort bruine hars. De eindjes van het onderste bindsel snijdt men veelal niet af; een bindeltje met losse eindjes om het onderende der punt (Pl. V, fig. 4) heeft bij de Trio's een bepaalde beteekenis, waarmee „oli“ = de vrouw, iets te maken heeft, doch in welken samenhang precies, kan ik niet zeggen.

Verschillende punten zijn in gebruik.

Voor visch:

1°. punt van hout, met weerhaken (Pl. V, fig. 7).

2°. ijzeren punt met weerhaak, met een houten tusschenstuk aan de schacht bevestigd (Pl. V, fig. 8); een enkel maal is iets lager, diametraal ten opzichte van den eersten weerhaak, een tweede bevestigd.

3°. 3-tand of 2-tand van hout met punten en kleine weerhaakjes van been (Pl. V, fig. 9).

4°. losse ijzeren punt, onder kokervormig; wordt op de pijl geschoven en met een lang koord aan de schacht verbonden. Treft de pijl een visch, dan blijft de punt in de wond zitten en de schacht drijft aan de oppervlakte mee. Van deze soort zag ik alleen bij Intelewa een exemplaar.

Voor wild:

5°. Punt van bamboe, met houten steel gestoken in de schacht (Pl. V, fig. 4). Die steel is veelal met longitudinale strepen beschilderd.

6°. Een stompe punt zag ik bij Majoli.

7°. Losse curarepunt. Het vervaardigen hiervan is een soort monopolie der Trio's. Bij de Ojana's ziet men ze zelden. De pijl heeft een kokervormig boveninde. De punten bestaan uit staafjes bamboe, aan beide zijden gepunt; op het ene einde wordt de curare gestreken (met een borstel van brulapenhaar). De punten worden medegevoerd in een kokertje van bamboe met deksel van pakira- of brulapenvel. Vóór het gebruik wordt de punt ter halver hoogte met het mes ingekeapt, opdat ze in de wond afbreke. (Pl. V, fig. 10, 11, 12, 13).

De bereiding van het gift heb ik niet gezien. CREVAUX geeft hiervan een uitvoerige beschrijving.

De sub 2, 3, en 4 genoemde pijlen dragen geen vederen. Van de pijl sub 6 is mij zulks niet bekend. Bij het schieten heeft men steeds een tweede pijl bij de boog in de linkerhand.

Blaaspijlen zijn hier niet bekend.

¹⁾ Op. cit., pl. II fig. 4.

Enkele Trio's bezaten een speer met ijzeren punt, (Pl. V, fig. 14) door tusschenkomst der Saloema's van de Brazilianen verkregen. Deze wordt somtijds voor de jacht op groot wild gebruikt.

Om vogels te verschalken, maakt men in een boom een afdakje van bladeren. Ook op den beganen grond zag ik een paar maal zoo'n schuilplaats.

Bij de jacht worden dikwijls honden gebruikt; de Trio's en Saloema's zijn het voornamelijk die deze dieren opkweken. Men besteedt daaraan groote zorg: ze worden goed gevoed, elken dag gewasschen en dikwijls in de roekoe gezet. In de hutten zijn op \pm 1 M. boven den grond roosters aangebracht, tot ligplaats der honden; hierdoor hebben ze minder van sika's en ander ongedierte te lijden. Volgens de boschnegers weten de Indianen hunne honden af te richten voor de jacht op eenig bepaald soort wild. Hoe hoog zij deze beesten schatten, bewijst wel, dat Granman OSEISI verboden heeft andere honden in te voeren; een Joeka, die een hond uit Albina meebracht, werd met een geldboete van f 500.— gestraft.

Baskita's, manden fuiken tot het vangen van visch, zijn bij de Trio's in gebruik; ze zijn gelijk aan die der boschnegers¹⁾; de naam *baskita* duidt de vreemde afkomst aan. Netten zijn niet bespeurd. De hengel wordt in het bijzonder voor kleine visch gebruikt; de ijzeren haakjes worden door de boschnegers verschaft. Als aas gebruikt men stukjes van een oud wespennest. Enkelen bezitten groote haken voor de anjoemara-vangst.

Bij de vischvangst wordt veelvuldig gebruik gemaakt van nekoe en andere middelen om de visch te bedwelmen.

Het vellen van boomen geschieft reeds geruimen tijd met ijzeren bijlen. Steenen bijlen worden als curiositeit nog wel bewaard, doch ik zag er geen met handvat; 3 van de 4 meegebrachte exemplaren (Pl. V, fig. 15 a, b, c, d) zien er zoo verweerd uit, dat het waarschijnlijk is, dat men ze eerst later gevonden heeft. Voor het kappen van lichter hout heeft men ijzeren kapmessen. Het is er echter nog verre vandaan, dat elke man deze artikelen zou bezitten. Wel heeft ieder een eenvoudig mes met houten greep (Pl. V, fig. 16), hetwelk zonder scheede los in den gordel gestoken wordt. Voor het maken van korjalen bezitten enkelen een dissel, hamer en spijkers; ook zag ik een kleine schaaf. Pennemesjes en oude scheermessen voor het maken van knutselwerk (pijlen enz.). Vijltjes voor het scherpen der ijzeren pijlpunten. Scharen, hoofdzakelijk om zich het hoofdhaar te korten; elke schaar die men ruilt, wordt eerst beproefd door zich een lok haar ermee af te knippen. Ten slotte noemen wij naalden, welke evenals Europeesch naaigaren zeer gewild zijn.

Aan speciale oorlogswapens zijn alleen bij de Trio's knotsen aangetroffen. (Pl. V, fig. 17). Deze zijn van zwaar donkerbruin hout, breed en plat, en met ingesneden figuren versierd; om deze beter te doen uitkomen, is in de kerven een witte stof, vermoedelijk eenige aardsoort, gesmeerd. Een kwastje van katoen, soms met veeren, bij het begin van den steel. Bij sommige is de steel onder doorboord, voor een koordje. De Trio's dragen zoo'n knots dikwijls in de hand, als ze zich mooi hebben gemaakt; het behoort eenigzins bij den feesttooij. Toch zijn het nog zeer bruikbare oorlogswapens en in geenen deele ontstaard tot bloot sieraad, als de hiervoor beschreven Ojana-dansknots. Van hetzelfde type zijn de knotsen door O. COUDREAU bij de Pianocoto's aangetroffen²⁾. Ook in 's Rijks Ethnogr.

¹⁾ Een afbeelding vindt men in het aangehaalde werk van MARTIN, Tab. VI.

²⁾ Voy. au Comina blz. 181.

Mus. te Leiden bevindt zich een soortgelijke knots; misschien is deze door tusschenkomst der boschmegers van de Trio's verkregen, evenals de door v. PANHUIS beschreven knots¹⁾.

VIII. AARDEWERK.

Potten voor het koken van spijs, bereiden van roekoe-verf en tot oplijnen der kasjiri; van verschillende afmetingen; zeer groote werden niet gezien. (Pl. VII, fig. 3, 4). Schoteltjes voor verschillende doeleinden. (Pl. VII, fig. 5). Kassavebakplaten.

De fabrikatie van potten is het werk der vrouwen en geschiedt op de algemeen gebruikelijke wijze: op een plankje wordt eerst de mit klei geboetseerde bodem gelegd; een bal klei wordt nu met de handen tot een slang gerold, op den kant van den bodem gelegd, en plat uitgekneed. Daarop komt een ander slangetje en weer een — en zoo wordt de geheele pot uit ringen opgebouwd. Hij heeft dan reeds den juisten vorm en moet alleen nog met den polijststeen²⁾, een glad rood steentje (jaspis, portier?) worden bijgewerkt. Vervolgens drogen en (een of twee maal) bakken in het vuur.

Somtijds worden de potten inwendig beschilderd en geglaazuurd. Hoe zulks geschiedt heb ik niet gezien. Bij de Galibi's doet men dit met plantensappen; de hierbij gebruikte penseel bestaat uit een stokje, waaraan een stukje veder van de kamini-kammi. (*Psophia erripitans*).³⁾.

De Trio's en Ojana's vervaardigen niet zoo veel en ook niet zulk mooi aardewerk als Galibi's en Arrowakken. Men meent ook dat de Karaïben deze kunst van de Arrowak-stammen geleerd hebben. Door langdurigen omgang zouden de Galibi-vrouwen thans hunne leermeesteressen evenaren.⁴⁾.

Kenmerkend is ook dit: een koelkruik van Galibi-maaksel werd door de Ojana's „panakirikoetpen” = Europeanen-kalebas genoemd. Zij zelven gebruiken n. l. als waterkan uitsluitend kalebassen.

Men verkiest natuurlijk de minder breekbare Europeesche waar boven het eigen fabrikaat, zoodat ijzeren potten, steenen kommetjes en ijzeren kassave-bakplaten reeds veel worden gebruikt.

IX. KATOEN, TOUW.

De katoen⁵⁾ wordt op de kostgronden verbouwd. De vrouwen zuiveren ze en spinnen ze tot draad van verschillende dikte. De spoel die hierbij gebruikt wordt, bestaat uit een stokje van letterhout, aan het eene uiteinde is hieraan een open oog gesneden, of een haakvormige punt van kwatta-been bevestigd (Pl. VII, fig. 6, 7, 8); over het andere einde is een schijfje geschoven, gesneden van kalebasschaal, of geslepen uit een scherf van een Europeesch kommetje. De draad wordt tot kluwens gewonden, en zoo verpakt in groene bladeren. Van katoenen draad maken de vrouwen hangmatten en gordels (Ojana's); zij

¹⁾ Op. cit. fig. 36.

²⁾ R. E. Mus., Inv. N. 370 3124.

³⁾ R. E. Mus., Inv. N. 1454 1.

⁴⁾ v. d. STEINEN, 2e Schingü-Exp. blz. 217.

v. COLL, Op. cit. blz. 491.

⁵⁾ *Gossypium religiosum* en *G. herbaceum*; zie Inspectie van den Landbouw in West-Indië. Bulletin n° 3.

I. A. f. E. XVII. Suppl.

weven er de beenbanden van, en verder wordt die gebruikt bij het vervaardigen van *kwéjoe's*, veeren sieraden, pijlen enz.

Waar meerdere sterkte een vereischte is, zooals voor boogkoord, vischlijn, vierlijnen der hangmat, en bij de Trio's ook voor de hangmat zelf, gebruikt men koord, dat uit de vezels eener Agave is gedraaid. Deze plant wordt ook op de kostgronden verbouwd: in de benedenlanden noemt men ze „zeilgras” of „siengrassi” (Negerengelsch).

De bewerking hiervan geschiedt door de mannen.

Om de vezels te verkrijgen wordt de schil van het blad afgestroopt, op een zeer handige manier; IM THURN heeft dit in details beschreven.¹⁾

Na wasschen en drogen maakt men de vezels een weinig kleverig met mani en draait ze met de hand op de dij in elkaar. De oorspronkelijke garens zijn altijd links of tegen zon gedraaid (evenals van de Ojana-gordels van kwatta-haar); 2, 3 of 4 van deze worden dan weer met zon tot touw gedraaid. Bij katoenen draad zijn de garens nu eens rechts, dan weer links gedraaid en worden meest 2 garens gebruikt om dikker koord te vormen.

X. VLECHTEN EN WEVEN.

Vlechtwerk en weefsels zijn op verschillende wijzen samengesteld. In den laatsten tijd is, voornamelijk door OTIS TURTON MASON²⁾ en DR. MAX SCHMIDT³⁾ het Zuid-Amerikaansche vlechtwerk aan een grondige studie onderworpen. Bij de beschrijving zal herhaaldelijk naar hen verwiesen worden.

De verschillende typen, in de verzameling vertegenwoordigd, zijn:

a. palmblad-type; 2 stel reepen welke loodrecht op elkaar staan; wij spreken van 1-, 2-, 3- of 4-mazig, naarmate een reep der eene groep telkens 1, 2, 3 of 4 reepen van de andere groep overspringt (SCHMIDT, 1e Hauptgruppe). (Pl. IX, fig. 8).

b. matapi-type (Pl. IX, fig. 9).

c. dubbeldraads-vlechtwerk (Pl. IX, fig. 10). (SCHMIDT, 2e Hauptgruppe, MASON plain twined weaving.)

d. hexagonaal vlechtwerk (Pl. IX, fig. 12). Het aantal onmiddellijk tegen elkaar aangiggende reepen (zoowel van de horizontale als van de schuine groepen) loopt uiteen van 1 tot 3. (SCHMIDT, 3e Hauptgruppe).

e. het type door MASON (blz. 248) genoemd: „simple interlocking coils (with foundation)” (Pl. IX, fig. 13).

f. het Trio-hangmat-vlechtwerk (Pl. IX, fig. 14).

Wij gaan nu over tot beschrijving der meegebrachte voorwerpen.

Ojana's:

1°. Langwerpige pagalen (Pl. VIII, fig. 1), bestemd hoofdzakelijk voor het bewaren van vederen. Materiaal fijn riet³⁾; tot meerdere stevigheid bestaat elke reep uit 4 lagen over elkaar. Type a, 1-mazig; richting der reepen evenwijdig aan de ribben van de doos. Op de kanten afgesneden en de nitstekende einden langs zichzelf teruggevouwen.

1) Op. cit. blz. 284.

2) Zie lijst van geraadpleegde werken.

3) De namen der gewassen, welke de verschillende rietsoorten leveren, zijn ons niet met zekerheid bekend. CREVAUX geeft op: *arouna* = *Stromanthe sanguinea* en *bamba* = *Philodendron speciosum*. IM THURN en MASON vermelden *Ischnosiphon* en *Carludovica plumieri*. Het warimbo-riet, in de benedenlanden van Suriname gebruikt, heet *Ischnosiphon gracilis* KÖRN.

2º. Mandjes van open vlechtwerk tot opbergen van allerlei snuisterijen. Ook wel breder van vorm dan het afgebeeld exemplaar (Pl. VIII, fig. 2). Type *d*, zoowel met 1 als met 2 reepen. Bodem 6-hoekig. De schuine reepen zijn boven afgesneden, rondgebogen om een ring van dun hout, en met dun touw vastgebonden of onder naastgelegen reepen bijgestopt.

3º. Open bakjes van dicht vlechtwerk. (Pl. VII, fig. 20). Materiaal riet. Bodem vierkant; type *a*, 3-mazig, vormende de figuur I G C B aangegeven in fig. 186 blz. 361 van SCHMIDT's „Indianerstudien”. De staande wand volgens type *b* (Pl. IX, fig. 9).

De uiteinden der reepen aan den bovenkant zijn geklemd tusschen een houten cirkelrand, welke ter betere bevestiging weder met touw aan het vlechtwerk is vastgemaaid.

4º. Rond open bakje (Pl. VIII, fig. 3); hierin bewaren de vrouwen de vlokken katoen bij het spinnen. Het meegebrachte exemplaar is van een Aparai-vrouw afkomstig. Materiaal palmlad (van den makkapalm, *Astrocaryum Murumurú* MART.). Bodem type *a*, 3-mazig, maeanderpatroon; opstaande rand 1-mazig; de horizontale reepen zijn daar van riet, hetwelk minder buigzaam is dan het palmlad, zoodat gevormd wordt wat MASON noemt „wickerwork”.

5º. Kassavepers, de bekende matapi. Materiaal riet, type *b*.

6º. Vierkante kassavezeef van het gewone model¹⁾. Materiaal riet: type *a*; richting reepen evenwijdig aan de zijkanten. Van de meegebrachte exemplaren vertoont één een maeander-achtig patroon en is 3-mazig; het andere is alleen aan de kanten 3-mazig; in het midden (de eigenlijke zeef) 2-mazig, met een patroon van concentrische quadraten.

7º. Ronde kassavezeef (Pl. VIII, fig. 4). Materiaal riet. Het zeefvlak type *a*, 3-mazig; het vierkante middengedeelte (de eigenlijke zeef) is 2-mazig; bovendien zijn hier nog evenwijdig aan de diagonalen 4 reepen doorgelochten. Cylindrische wand gedeeltelijk 1-mazig; in het midden bestaande uit horizontale ringen, waartegen vertikale reepen met katoen zijn vastgebonden.

8º. Waaier om vuur aan te wakkeren (Pl. VIII, fig. 5). Materiaal riet. Type *a*, 3-mazig; maeander-patroon. De reepen aan de kanten rondgebogen, zoodat ze 90° van richting veranderen en ten slotte weer op de uitgangslijn terugkeeren, waar ze in een gespleten stokje worden vastgeklemd.

9º. Draagkorven (Pl. VIII, fig. 6). Materiaal riet. Dergelijke mooi afgewerkte exemplaren maakt men voor de vrouwen; de mannen gebruiken meer de sub. 13 beschreven draagkorven van palmlad. Zij hangen op den rug, met een band van boomschors rond het voorhoofd. Bij twee exemplaren is het rugvlak van type *a*, 2-, 3- en 4-mazig met maeander-vormig patroon. (Pl. IX, fig. 8). Richting reepen evenwijdig aan, en loodrecht op de kanten van het rugvlak. De zijvlakken worden gevormd door dunne latjes waartegenaan de uitstekende reepen van het rugvlak zijn gelegd, beurtelings voor en achter en met katoenen draad vastgemaakt. Deze reepuiteinden zijn in den bovenhoek echter nog door de boven genoemde latjes gevlochten, zoodanig dat een patroon (Pl. IX, fig. 15) wordt gevormd, ongeveer op dezelfde wijze als in het oud-Peruaansch vlechtwerk, afgebeeld op blz. 231 fig. 97 van het reeds geciteerde werk van MASON. Ten slotte zijn de reepen van het rugvlak om het buitenste latje van het zijvlak gebogen, vastgeklemd tusschen twee stukken bamboe en afgesneden.

Een derde exemplaar, afkomstig van een Aparai, is geheel anders samengesteld. Het

¹⁾ Afbeeldingen van kassavepersen en zeven vindt men in de aangehaalde werken van MARTIN, SCHMELTZ en STEDMAN.

rugvlak bestaat uit reepen evenwijdig aan en loodrecht op de zijkanten van dit rugvlak, gevlochten volgens type *b*. De uitstekende einden zijn omgebogen en vereenigd tot groepen van drie. De zijvlakken worden nu gevormd doordien eenige dunne latjes in groepen van twee doorvlochten zijn met de eerstgenoemde reepgroepen, volgens type *d*. Ten slotte zijn de uiteinden der rugvlakreepen om de buitenste lat gebogen en met touw bijgebonden.

Trio's:

10°. Kleine pagaal, voor het bewaren van toiletbenodigheden of klein gereedschap (pennemes, kluwen katoen, mani-hars enz. voor de pijlenfabrikatie), kralen, vischhaakjes enz. (Pl. VIII, fig. 7). Materiaal riet, als bij de pagaal sub 1 in 3 of 4 lagen. Type *a*, 1-mazig; richting der reepen onder 45° met de ribben der doos, aan de kanten teruggebogen en weder verder doorgevlochten, zoodat de doos (en deksel) slechts uit een enkele reep bestaat; waar de reep eindigt, is hij door een nieuwe verlengd; de breukplaatsen verschieren in de verschillende lagen.

11°. Kleine pagaal, bestemming als boven, maaksel der Saloema's (Pl. VIII, fig. 8). Materiaal riet. Type *a*, 3-mazig, verschillende kunstige patronen toonend (zie bij „Ornamentiek”). De reepen onder 45° met de ribben der doos; aan den kant afgesneden en geklemd in gespleten cylindrisch riet, hetwelk bovendien aan het vlechtwerk is vastgenaaid. Teneinde het vlechtwerk op te stijven zijn boven- en ondervlak omzoomd met een stuk cylindrisch riet, hetwelk omwoeld is met fijn plat riet. Hier en daar is met de omwoeling een steek door het vlechtwerk genomen, op de wijze als afgebeeld door MASON, fig. 88 blz. 277. Vermoedelijk ter bescherming van het fraaie vlechtpatroon, is het deksel met palm-(?) blad omwikkeld.

12°. Waaier om vuur aan te wakkeren. (Pl. VIII, fig. 9). Materiaal palmlad; type *a*, 3 mazig. De reepen zijn aan den rand omgebogen en teruggevlochten. In Pl. IX, fig. 16 is de loop der reepen aangegeven.

13°. Draagkorf (Pl. IX, fig. 10). Materiaal palmlad (makka, *Astrocaryum Murumuru* MART.) Type *a*, 1-mazig. Twee stukken makkablad zijn van dorens ontstaan, met de middennerven tegen elkaar gelegd en rondgebogen in U-vorm, waarna de blad-vederen door elkaar zijn gevlochten.

De Trio's vervaardigen verder grootere pagalen, ongeveer als de sub 1 genoemde, terwijl de sub 5, 6, 7 en 9 genoemde voorwerpen ongeveer in gelijken vorm bij hen werden gezien, doch de soort van vlechtwerk niet genoteerd is. Ook zijn bij beide stammen vierkante vloermatten van blad van den komboe-palm (*Ochnocarpus sp.*) gezien.

Als onderdeel van enige voorwerpen komt verder nog vlechtwerk voor, en wel:

14°. Het geraamte der *olok*. Materiaal riet, type *d* met enkele reepen, doch de horizontale dubbel in aantal (zie MASON, pl. 240 fig. 2).

15°. Geraamte's voor *olok* en *waloema*. Materiaal riet. Type *a*, 1-mazig.

16°. Een gevlochten bandje, waarop van witte en zwarte hoornachtige stukjes een mozaïk is vastgenaaid, behorende tot de *olok*. Hiervan is het materiaal riet; type *a*, 3-mazig. De reepen lopen onder 45° met de lange zijden van het bandje en zijn op die zijkanten rondgebogen en weder doorgevlochten.

17°. Krans van vlechtwerk der *hamiré*. Materiaal een soort riet, type *e*.

Overgaande tot de weefsels, behandelen wij in de eerste plaats de hangmatten. In het algemeen geldt in Zuid-Amerika de regel:

Tupi-stammen katoenen hangmatten van vol weefsel.

Karaïben-stammen katoenen hangmatten van netwerk, type *c*.

Arrowak-stammen hangmatten van palmbladvezels^{1).}

De verzameling bevat:

1°. Een hangmat afkomstig van de Ojampi's. Katoen, dicht weefsel, type *a*, 1-mazig. Op photographie 10 (ook opgenomen in het Verslag der Gonini-expeditie bij blz. 121) ziet men eene Emerillon-vrouw welke tijdelijk in het Ojanadorp Panapi verblijf hield, bezig zoo'n hangmat te vervaardigen.²⁾

2°. Ojana-hangmatten. Katoen, netwerk type *c*. Bij de vervaardiging wordt de ketting rond twee, in den grond geslagen palen (e. q. stutten van het huis) gewonden. (Zie phot. 9).

3°. Trio-hangmatten (Pl. IX, fig. 14). In afwijking van den regel zijn deze van zeilgras-touw vervaardigd. Een draad is op kunstige wijze tot een netwerk ineengeknoopt. Hoe men deze hangmatten maakt, heb ik niet gezien.

4°. Saloema-hangmat: katoen, netwerk als van de Trio-hangmat.

5°. Id.; katoen, netwerk volgens een gewijzigd type *c*. (Pl. IX, fig. 11).

Voor kleine kinderen behelpt men zich een enkel maal met een hangmatje uit een lap Europeesch katoen gemaakt.

Muskietenkleeden worden van de Boschnegers verkregen; het is een geliefd ruilartikel, doch lang niet ieder is zoo rijk er een te bezitten. Dikwijls maken twee personen van één kleed gebruik, door de hangmatten onder elkaar op te hangen.

Tot dragen van kinderen hebben de vrouwen een katoenen band „zonder eind”. Het meegebrachte exemplaar (Ojana-maaksel) is van dezelfde samenstelling als de sub 5 beschreven Saloema-hangmat. (Pl. VII, fig. 19).

De katoenen lap van de *hariketé* is geweven volgens type *a*, 1-mazig. Bij een kleiner soort *hariketé*, *alipta* geheeten, is deze katoenen lap vervangen door een matje, samengesteld als het rugvlak der Ojana-draagkorven.

De katoenen beenbanden zijn van meer samengestelde constructie. De in de verzameling aanwezige exemplaren zijn min of meer versleten en bedekt met korsten roekoe-verf, zoodat het bezwaarlijk is, hieraan te zien hoe het vlechtwerk in elkaar zit.

Het vlechtwerk door de zeelieden „platting” genaamd (in zijn eenvoudigsten vorm het „Zopfgeflecht” afgebeeld op blz. 231 van SCHMIDT's Indianerstudien) is in verschillende modificaties toegepast bij het maken van bandjes waaraan de vederen voor hoofdtooisels bevestigd worden.

XI. ORNAMENTIEK, TEEKENEN, BOETSEEREN.

De ornamenten, die deze Indianen op vele voorwerpen van dagelijksch gebruik aanbrengen, kan men in twee groepen verdeelen, en wel directe nabootsing van de natuur, welke nogal primitief zijn, en tekeningen (meest rechtlijnige) welke naar een bepaald patroon vervaardigd zijn, zooals maeanders, concentrische ruiten enz. Het ontstaan dezer patronen kunnen wij ons op twee wijzen voorstellen. Volgens de eerste wijze van redeneering heeft men oorspronkelijk de natuur willen nabootsen. Bij vlechtwerk maakte de aard van het materiaal waarin men werkte, het noodzakelijk daarbij rechte lijnen te gebruiken,

¹⁾ Zie dienaangaande v. d. STEINEN, 2^e Schingü-Exp. blz. 240.

²⁾ Ojampi's en Emerillon's behoren tot de Tupi-taalgroep.

welke slechts in twee richtingen loopen. Zoo kan men zich denken dat b. v. een maeander ontstaan is door samenvoeging en gedeeltelijke verschuiving van verschillende rechtlijnige kikvorschfiguren¹). Het is echter ook zeer wel denkbaar, dat een omgekeerde evolutie van denkbeelden plaats vond, n.l.: men maakte vlechtwerk en ontdekte, dat daarbij in sommige gevallen bepaalde figuren ontstonden. Dr. MAX SCHMIDT heeft aangetoond hoe gemakkelijk de Indiaan op deze wijze de maeanderhaken kon uitvinden²). De bij het vlechten ontstane patronen werden nagebootst in houtsnijwerk, in kralenarbeid (*kwéjoe's* enz.); het zou hierbij volstrekt niet noodig zijn zich angstvallig aan rechte lijnen te houden, indien de gedachte aan nabootsen der natuur overheerschte. In sommige figuren ziet men nu eenige gelijkenis met een beest of iets anders, en geeft daarom een zigzaglijn den naam „rups” of „slang”, enz.

Om tot een verklaring der ornamenten te komen, moeten wij in vele gevallen een wisselwerking van beide gedachten aannemen. De verklaring welke SCHMIDT van het ontstaan van den maeander geeft, ligt zoo veel meer voor de hand dan de redeneering die v. PANHUYSEN voorstelt, dat hier de keuze niet moeilijk schijnt. Maar beschouwen we een samengesteld vlechtpatroon als is weergegeven Pl. X, fig. 12, dan moet men aannemen dat de vervaardiger wel degelijk bedoeld heeft hier twee viervoetige dieren met een mensch of kikvorsch in het midden weer te geven, terwijl zijn kennis van de techniek van het vlechten hem daartoe instaat stelde.

Als voorbeeld van teekenkunst zijn (Pl. X, fig. 1—5) eenige figuren weergegeven, zoals men ze in het Ojana-dorp Toewoli op mijn verzoek in mijn schetsboek teekende³).

Fig. 6 toont ons een plankje waarin lange vederen-staarten worden bevestigd, dienend tot danssieraad (Ojana's, zie blz. 10).

Duidelijk zijn de voorstellingen van een krab, een schorpioen en twee mensen (waarvan een zonder hoofd). De onderste figuur gelijkt veel op een kwatta (*Ateles*). De middelste figuren: tweekoppige vogels, tegenover elkaar gesteld, komen meer voor. O.a. in de door CREVAUX beschreven tekening⁴) en op een paar knotsen, afgebeeld in STOLPE's werk, plaat IV en V.

Fig. 7, een dergelijk plankje, heeft in zijn geheel den vorm van dit ornament. In het midden is verder nog een soort kikvorschfiguur geschilderd.

Op de dansknots (Pl. V, fig. 1) zijn op de eene zijde drie, op de andere twee van zulke tweekoppige monsters ingekrast, ook weer met de buikzijde naar elkaar toegekeerd.

Van denzelfden aard is eenig ruw snijwerk op de zijvlakken van bankjes. Pl. VII, fig. 2 stelt voor een miereneter, Pl. X, fig. 8 een pingo (*Dicotyles labiatus*), fig. 9 een jaguar, fig. 10 „*napi alala*” (een vogel?).

De in hoofdstuk X beschreven kleine Saloemapagalen vertoonen de volgende figuren:

Fig. 11, overeenkomende met fig. 30a v. PANHUYSEN⁵) doet denken aan tegenovergestelde kikvorschpooten.

In fig. 12 kan men, zonder misbruik van zijn voorstellingsvermogen te maken, herkennen 2 viervoetige dieren met een kikvorsch of mensch in het midden.

¹) v. PANHUYSEN, Op. cit.

²) Indianerstudien, blz. 345 en 346. Ableitung, südam. Geflechtsm., blz. 509.

³) Zie voor Indiaansche tekeningen behalve de werken van v. d. STEINEN en CREVAUX ook: Anfänge der Kunst im Urwald. Indianer-Handzeichnungen auf seinen Reisen in Brasilien gesammelt von Dr. THEODOR KOCH-GRÜNBERG, Berlin 1906.

⁴) Ook afgebeeld door v. PANHUYSEN, Op. cit., blz. 55.

⁵) Op. cit.

Fig. 13 is moeilijker te verklaren; het meeste doet ons dit noz denken aan een vogel met zijn beide vleugels.

Fig. 14 komt overeen met fig. 35 v. PANHUYSEN, en zal wel eveneens vleermuizen voorstellen.

Fig. 15 geeft ons twee kikvorschen of menschen.

Fig. 16 kan voorstellen doorengestrengelde kikvorschipooten met aangegeven phallus.

In fig. 17 tot en met 22 ziet men verschillende patronen van Ojana-kwéjoe's, gewerkt in witte, paarse en lichtblauwe kraaltjes.

Pl. II, fig. 1 toont een Saloema-kwéjoe; Pl. X fig. 23 komt voor op een Sikijana-kwéjoe. De figuur onder doet eenigzins denken aan tegenovergestelde rupsen of duizend-pooten. Fig. 24 en 25 stellen Emerillon-kwéjoe's voor.

Pl. XI, fig. 12—17 geven verschillende tekeningen op pijlen aan; fig. 15 stelt volgens de Indianen voor een rups; fig. 12, de midden-figuur, *i-potile* = (zijn) snavel.

Pl. X, fig. 31, 32 zijn tekeningen op aardewerk (Oj.) inwendig.

Pl. XI, fig. 18, 19 op kokertjes voor curarepijlpunten.

Pl. XI, fig. 20 een roerspatel der Ojana's.

Pl. V, fig. 18, 19, en Pl. VI, fig. 1—4 verschillende knotsen der Trio's; volgens hun zeggen zijn Pl. V, fig. 18 en 19 door Saloema's, Pl. VI, fig. 1, 2, 3 door Okomajana's, Pl. VI fig. 4 door Sikijana's vervaardigd. De ingekerfle figuren hierop zijn vooralsnog niet te verklaren.

Op fig. 2a, Pl. VI stelt volgens een Ojana het vierkantje in het midden boven voor; *i-pandi*, hetgeen „voorhoofd” betekent; doch ook is *péna* in verschillende Karaïbische talen het woord voor „deur”. Tot mijn spijt heb ik niet nagegaan of het ook bij de Ojana's deze betekenis heeft. De ruitvormige figuur is „*pajé*”, hetwelk kan betekenen de visch pirai (*Pygocentrus* sp.).

Pl. XI, fig. 21 geeft de ingesneden en ingebrande versiering van een bamboefluit.

Pl. X, fig. 26—30 verschillende tekeningen met zwarte verf op palmladeren Trio-armbandjes. De stippen stellen volgens de Indianen voor „*koepeu*”, een soort voedsel voor de koemaroe's, waarschijnlijk vruchten van een of anderen boom.

Van boetseerkunst hebben wij slechts één voorbeeld gezien, n. l. een poppetje van was, dat bij Ojana's als kinderspelgoed werd gebruikt (Pl. VII, fig. 18).

XII. MUZIEK.

De Indiaan vermeidt zich gaarne met fluitspelen: zingen geschieft ook, doch het meest bij dansen.

De fluiten zijn van de volgende typen:

a. Bamboefluit, het mongedeelte ingekeapt, 3 tot 5 gaatjes voor verschillende tonen in het midden, ondereinde dicht en nabij het ondereinde een paar gaatjes, door een spleet vereenigd (Pl. VII, fig. 9).

b. Zelfde soort, doch ondereinde open en geen gaatjes aldaar.

c. Kleine beenen fluit, mondgleuf, 3 tot 4 gaatjes, onder open (Pl. VII, fig. 10).

In het bijzonder bij de Ojana's vindt men:

d. Bamboe dwarsfluit, welke met den neus bespeeld wordt: beide uiteinden dicht, en nabij elk eind twee gaatjes aangebracht (Pl. VII, fig. 11).

e. *Tulocloepan*, groote bamboe dwarsfluit: in het eene einde een klein gaatje waarin een stukje vederschacht is bevestigd, nabij dit einde rechthoekige mondgleuf; het andere einde open, doch over de halve breedte loopt de bamboe nog door, tot steun voor de vingers. (Pl. VII, fig. 12). Het blazen op deze fluit kost nogal kracht. — Het geluid vergelijkt COUDREAU bij „le mugissement d'un taureau”, zeer terecht!

d. Pansfluitjes worden gebruikt in vereeniging met een schildpad-schild. Dit laatste is aan den achterkant der buikplaat met balata bestreken: de speler houdt het onder den linkerarm en strijkt er met de rechterhand op, waardoor het één toon afgeeft. Met de linkerhand houdt hij het pansfluitje voor den mond; tegelijk danst hij (Pl. VII, fig. 13, 14).¹⁾.

De fluiten worden veel in paren aan elkaar gebonden. Nooit zagen wij eene vrouw fluitspelen. Het gezang is weinig ontwikkeld. Het beste beviel nog een lied door de Trio's bij een dans gezongen; dit was zuiver en zonder onbestemde tonen.

De liederen der Ojana's hebben in den regel meer van een somber gebrul dan van gezang. Men leze daarover Coudreau, van wien wij citeeren: „C'est intraduisible. C'est de la musique anarchiste, nihiliste, détraquée. C'est du Wagner écrit par Bakounine et exécuté par le roi Louis sur un instrument de son invention²⁾. Voor zooverre het nochtans mogelijk is een en ander op te tekenen, hebben wij dat gedaan.

Men is niet zeer maatvast, behalve als er gedanst wordt; er wordt dan op den grond gestampt en de dansers hebben al wat maar rinkelt aan zich gehangen.

De Trio's gebruiken bij den dans kleine rammelaars, bestaande uit een kalebasje met pitjes, steel van pijlriet (Pl. VII, fig. 15). Dergelijke rammelaars, doch groter, bezitten zij voor geestenbezwingingen, doch deze wilde men niet afstaan.

Allegro

Pansfl. 1
2
3
4

Schildp.
Schildp.

breekt hier plotseling af

1) Zie afbeelding in Elseviers geillustreerd Maandschrift, 1905, blz. 327.

2) Ch. n. Ind. blz. 175.

5 enz.

6 enz.

7 enz.
koe - le - koe - le - - je - ma - ka - meu - - je - ma - koe - le - ma - - vrouw een
vrouw een octaaf hoger.

8 enz.
ku - ku - je - ma - koe - le - ma - ma -

1.	taloeloepan, Jamaiké,	}
2.	" Toewoli,	
3.	pansfluit en schildpad, Jamaike,	
4.	bamboefluit, Trio's.	
5.	gezang van een jongen Ojana,	
6.	" bij een dans, Jamaiké,	
7 en 8	" " " Majoli.	
- Op juistheid der toonsoort is niet gelet.

XIII. BEVOLKING, ZEDEN EN GEWOONTEN, SAGEN, HANDEL.

De sociale verhoudingen van de Ojana's heeft COUDREAU ons uitvoerig geschetst;¹⁾ Bij de Trio's heerscht een soortgelijke verhouding tusschen hoofd van het gezin en onder-hoorigen. Bij ons kort verblijf, valt daar weinig aan toe te voegen.

De dorpen van Jamaiké en Panapi aan de Litani telden elk ongeveer 50 inwoners. De bevolking van Tapanahoni en Paloemeu was in November 1904 aldus:

Intelewa: 5 mannen, 8 vrouwen, ± 10 kinderen; 2 mannen afwezig (op reis naar Paroe en Yari).

Pontoetoe:	PONTOETOE, ± 45 j., gehuwd met PETAMANI ± 35 j.,
broeders	SOEKEMA, ± 40 j., " " ELIOEKAI ± 45 j.,
	PANASITILOE, ± 25 j., " " ANOLI ± 16 j.,

TELEKOE, ± 25 j., zoon van SOEKEMA, gehuwd met ALINA, ± 20 j., dochter van PONTOETOE.

ALEPA, ± 15 j., zoon van SOEKEMA.

TEROE, ± 10 j., zoon van SOEKEMA.

ALAWAIROE, ± 16 j., dochter van PONTOETOE.

¹⁾ Ch. n. Ind.

ISJOLI, ± 6 j., { zoons van PONTOETOE.
TEKOEJENNE, ± 1 j., }

AKALAIMEU, ± 35 j., met vrouw ± 30 j., en 1 kind (thuishoorend bij Toelé aan de Paroe).

Toewoli: 3 mannen, 3 vrouwen, 5 kinderen; 2 mannen (met huisgezin?) afwezig op reis naar de Yari. Hier hield ook verblijf APOTEKI met vrouw en 5 kinderen. Deze laatste noemde zichzelf *tamoesji*, doch hield er noch een eigen dorp, noch eigen *pēito's* op na, bezat wel een korjaal en jachthond.

Majoli (Trio): MAJOLI met 5 *pēito's* (onderhoorigen).

APOEKA „ 2 „

MAJOLI is de voornaamste van beide hoofdlieden; de oudere APOEKA had eenige jaren geleden nog een eigen dorp aan de Tapaje; thans bewoont hij een paar eigen huizen in MAJOLI's dorp. De verdere bevolking bestaat uit 9 vrouwen, 1 jongen van ± 17 jaar en een 10 à 15 kinderen.

Verder was nog een familie Aparai's, bestaande uit 2 mannen, 2 vrouwen en 1 kind, welke aan de Citaré thuishoorde, op reis naar Drietabbetje, om daar ruilhandel te drijven.

Van een eigenlijken godsdienst is niets bespeurd: een Aparai vertelde het volgende:

„Boven in den hemel wonen drie onde heeren: Koeloem, Aoeila en Wantingku: ze zijn wit van huid en dragen lang wit haar; alle drie zijn goed.

Koeloem is de schepper van alles op aarde en ook van zon, maan en sterren; als het eten voor Koeloem wordt opgedischt, is het bewolkt, als hij eet, regent het, en als hij boos is, is er donder en bliksem. Wantingku eet verbazend veel, b. v. heele tapirs: hoofdzakelijk echter voedt hij zich met visch. M'n zegsman beweerde zelfs dat deze god alle visschen opat. Omtrent Aoeila werd niets naders medegedeeld. Al de afgestorvenen komen ook in den hemel terecht, zoowel de goeden als de slechten, b. v. de Aucanerkapitein ARABI, die door alle Indianen gehaat wordt, eveneens. In de boomten huizen talrijke Jolok's (geesten) welke goedardig zijn; men kan ze niet zien”¹⁾.

Aanraking met hogere machten wordt voornamelijk gezocht bij ziekte; er zijn bepaalde medicijnmannen, *piai's* (doch niet in elk dorp) en verder zijn nog verschillende Indianen min of meer met de kunst bekend; zoo b.v. JALOE, de broer van PANAPI.

Bij aankomst in het dorp van Jamaiké werd de hulp van VERSTEEG, onzen dokter, dien men als „*piai*” aan de Indianen had voorgesteld, verzocht om een *jolok* te verdrijven uit de *itorta-pakolo*, waar hij den afgelopen nacht een vrouw benauwde droomen had bezorgd. VERSTEEG kreeg daarvoor een brandende Indiaansche sigaret, moest het eerst de hut binnengaan en den rook in verschillende richtingen wegblazen. Daarna verklaarde de *tamoesji*, dat de *jolok*, door een gat in het dak, in een nabijzijnden hoogen boom was gevlogen.

Bij Panapi was een jonge man, die door langdurige malaria zeer verzwakt was. VERSTEEG had hem reeds chinine verschaft. Misschien vertrouwde men dit niet voldoende, misschien ook was de *piai* bevreesd, dat de medicijn goed zou werken, en dan beter geacht zou worden dan zijn tooverkunst. Hoe het ook zij, 's avonds werd een *piai*-scène gehouden. Men nam een kleine *noekla* (het kostuum van boomschors, hetwelk men bij de *pono*-dans draagt), en schoof deze over een kleine kalebas; deze, zoomede de *noekla* werd op verscheidene plaatsen besmeerd met roekoe, en daarop vlokjes katoen geplakt (Pl. VII, fig. 16). Twee lange, van bast ontdane stokken, met roekoe geverfd, werden spiraalsgewijze met dunne lianen om-

¹⁾ Verg. COUDREAU, Ch. n. Ind. blz. 533 en 548. — KOCH, Op. cit.

wonden en in het vuur gehouden, en vervolgens de lianen losgemaakt. Het waren toen zwarte stokken met rode spiralen. Aan den eenen bevestigde men een paar ara-vledeien, waaraan met katoenen draden een paar stukjes krabbenschild of been, beplakt met witte donsveertjes hingen. Vervolgens plantte men beide staken in den grond, in de richting der opgaande zon. De zieke moest nu onder de *noekla* gaan staan. Zijn zuster, tevens vrouw van JALOE, den *piai*, bracht in een kalebasschaal wat vuur, waarop enige pitten¹⁾ werden gestrooid, die een zeer scherpen rook verspreidden.

Onder het uitspreken van eenige tooverwoorden, werd daarna dit reukwerk rondom den zieke gedragen, en vervolgens op korte afstand voor hem nedergezet, terwijl er tevens eenige vogelveertjes op werden gelegd. Nu stak de *piai* een Indiaansche sigaret aan, en beblies eerst den zieke en daarna de beide toestellen met rook. Daarmee was de plechtigheid afgelopen; het was toen juist zonsondergang.

Moet naar aanleiding van dit gebruik van de *noekla* misschien gedacht worden aan de bijgelovige beteekenis welke sommige stammen aan hunne dansmaskers vastknoopen?

Een ander staaltje van ziekengenezing zag ik bij Pontoetoe.

Diens zoontje lag met koorts in zijn hangmat. Aan een stut van het huis, naast de hangmat hingen: een bosje aangebrande sigaren, een paar gebonden bladeren en een jong makkaplantje (*Astroc. Murumuri*); dit heette „*piai*”. 's Middags, op weg naar het dorp, zag ik hoe PONTOETOE een takje van een struik afsneed, waaraan vele mieren zaten. Hij nam dat mee en sneed het in het dorp gekomen door; het bleek hol te wezen en door mieren bewoond. De inhoud, luieren en larven, werd op een vlokje katoen uitgeschud; de mieren trachten hun larven weg te dragen, doch werden door de katoenvezels belemmerd. Toen drukte PONTOETOE het dotje den zieke op de huid: een paar maal onder den oksel en dan op de kuiten. De mieren beten uit alle macht, zoals bleek uit het erbarmelijk geschrei van het jongetje.

Dit gebruik van stekende insecten tot genezing of om kracht te geven, is bij meerdere stammen in gebruik. Bij de Ojana's geschiedt dit zoo nu en dan in het groot, door middel van borden van vlechtwerk, waarin de wespen of mieren met het achterlijf worden vastgeklemd (Pl. III, fig. 4, 5). Deze wespenproef, *maraké* geheeten, moet elke Ojana minstens eens in zijn leven ondergaan. CREVAUX en COUDREAU geven er een uitvoerige beschrijving van. Bij de Trio's heerscht het gebruik der *maraké* niet.

Op den dag van aankomst bij de Trio's, wreef MAJOLI's vrouw mij in het openbaar de handpalmen in met een stuk aardvrucht (Pl. VII, fig. 17). De bedoeling scheen te zijn, tevredenheid met mijn komst te betuigen. De Trio's noemen deze vrucht *sinti*, de Ojana's *samoeit*. Het is een soort tajer, welke in de benedenlanden onder den naam *toeralla* bekend is, en daar wel gebruikt wordt tot bereiden van liefledranken enz.²⁾

De Ojana's verbranden hunne dooden dikwijls, de Trio's begraven ze.

Sterft een hoofdman, dan wordt een ander dorp gebouwd, of zijn *péito*'s verdeelen zich over reeds bestaande dorpen.

Een Trio wiens vrouw pas bevallen was, mocht wel een tocht over het gebergte meemaken, doch mocht enkele (of alle) soorten vleesch niet eten.

Festen hebben dikwijls plaats: kleinere danspartijen, alleen voor de toevallig aan-

¹⁾ PIMENT? Verg. COUDREAU, Ch. n. Ind. blz. 180.

²⁾ Verg. v. COLL, Op. cit. blz. 527. — COUDREAU, Ch. n. Ind. blz. 205.

wezenden, en ook groote feesten, waartoe men van tevore de inwoners van naburige dorpen noodt, en die verscheidene dagen aanhouden. Een kleine danspartij woonde ik een avond op Majoli bij.

De dans bestond nit een rond-marsch: voorop een man en vrouw, gearmd, en vasthoudend het uiteinde van een dunne buigzame stok, waaraan twee bamboe fluiten hingen. Aan dezen stok schaarde zich een tweede paar, daarachter een man, en een kleine jongen sloot den stoet. De voorste man rammelde met een *maraka* (rammelaar), n°. 2 droeg een pijl met de punt naar beneden over den schouder, en de vrouwen hadden *kwéjoe's* met een franje van rinkelende zaden aan. Zoo ging het in optocht in de rondte, zingend het op blz. 25 vermelde lied (de beteekenis der woorden is mij niet bekend). Na eenige omme-gangen stopte men, liep achterwaarts, of maakte rechtsomkeert.

In een korte pauze, werd een pot met kasjiri in het midden gezet, en als wat gedronken was, werd de dans weer voortgezet. De niet-dansende bevolking zat in een kring toe te kijken, de mannen evenals de dansers mooi versierd met vederen, en het aangezicht beschilderd. Het feest eindigde omstreeks elf uur doordien de een na den ander zijn hangmat opzocht.

Bij het navrageren van een weg beschreven de Indianen deze aldus:

„slapen hier; gaan (met de hand wordt een boog beschreven om den loop der zon aan te geven); slapen te X; gaan (weder een boog), er is een val, nog een kleine val; slapen te Y” enz. Om een gedeelte van den dag aan te duiden, beschrijft de hand een gedeelte van een boog. Zeer tijdroovend, want bij een vergissing moet van nieuws af aan begonnen worden. Een zandtekening van den weg met de verschillende dorpen enz. werd zeer goed begrepen.

Geschiedkundige overlevering: Men weet zeer goed van een tijd toen er blanken noch Negers waren. TOEWOLI vertelde dat de lemmetjesboom door de blanken was ingevoerd, zoo ook de banaan¹⁾, lang geleden. Uit den nieuweren tijd wist MAJOLI van SCHOMBURGK's tocht op den Corantijn; van CREVAUX tochten weet men zelfs vele détails te vertellen; trouwens, er leven nog verscheidene Indianen, die CREVAUX hebben gezien; de Ojana's noemen hem Maso, de Trio's Majo.

Sagen: Het verhaal van een zondvloed heb ik niet kunnen vinden; men zeide dat het water nooit hooger was geweest dan thans in den regentijd. Het verhaal van de Amazonen mag niet als sage gerekend worden, zoolang nog zoo'n groot gebied ons onbekend is. Of het verhaal van de „Toenajana's” geheel verzonden is, valt ook nog niet te zeggen.

Hierboven is reeds vermeld, hoe de Boschnegers reeds geruimen tijd handelsbetrekkingen met deze Indianen hebben. De Boni's onderhouden zich daarbij met hen in een vereenvoudigd Ojana, de Joeka's bedienen zich van een gewijzigd Negerengelsch, doorspekt met Indiaansche woorden (zie hierachter, bij „Taal”).

Van de gebruikelijke prijzen kan het volgende een denkbeeld geven:

1 goede jachthond kost 1 bijl, 1 kapmes, 1 gewoon mes,
1 schaar, 1 stuk doek, 1 bosje kralen.

1 grote katoenen hangmat 1 kapmes.

¹⁾ Verg. v. D. STEINEN, 1e Schingu-exp., blz. 310 e.v. — 2e Schingu-exp., blz. 210 e.v.

1 kleinere katoenen, of een touwen-Trio-hangmat	kost 2 kaarten knoopjes.
1 grote boog	" 1 mes.
1 pijl	" 1 vischlaakje.
1 veerenkrans (<i>sumasama</i>)	" 1 schaar.

Het is moeilijk na te gaan, welken invloed zeden en gewoonten van dit handelsverkeer ondervinden. Van rechtstreeksche nabootsing zagen we slechts een enkel voorbeeld, en wel dit: een Ojana, die een borrel ontving, plengde daarvan eerst wat op den grond, alvorens te drinken. Hoogst waarschijnlijk was dit van de boschmeers afgekeken. Over het algemeen schijnt het echter, dat de (meest indirekte) aanraking met de Europeesche maatschappij nog weinig heeft veranderd aan de oorspronkelijke gebruiken. De eigen industrie is op weg langzaam te verdwijnen. De oorspronkelijke hak- en snij-instrumenten zijn reeds geheel vervangen door ijzeren werktuigen. Het eigengemaakt aardewerk is bezig plaats te maken voor Europeesch fabrikaat; naast gevlochten pagalen ziet men blikken trommels. KAPPLER zag in 1861 aan de Litani vrouwenshortjes van zaden in gebruik. In 1903 zagen wij daar uitsluitend *kucéjoe's* van kralen of van Europeesch katoen. De Trio's ruilden met graagte hunne halssnoeren van zaden tegen een bosje kralen. En zoo is de Europeesche waar bezig het inlandsch maaksel te verdringen. Komt het te eeniger tijd tot gereeld verkeer met de bevolking der benedenlanden, dan is te verwachten dat de eigen kultuur bijna geheel verloren zal gaan. Of de Indianen zelve ook gedoemd zijn te verdwijnen, valt nog niet uit te maken. Zeker is het, dat ze een kwade kans loopen, doch misschien is het mogelijk door doeltreffende maatregelen (o.a. wering van sterken drank, geneeskundige hulp, onderwijs) het ras voor ondergang te bewaren. En het zal wel de moeite waard zijn, dat te beproeven!

GERAADPLEEGDE WERKEN.

- C. BARRINGTON BROWN, Canoe and camp life in British Guiana. London, 1877.
Prince ROLAND BONAPARTE, Les habitants de Surinam. Paris, 1884.
C. VAN COLL, Gegevens over Land en Volk van Suriname. Bijdr. t. d. Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned. Indië, 7e volgr., 1e deel, 1903.
H. COUDREAU, La France équinoxiale. Paris, 1886.
— Chez nos Indiens „ 1893.
— Voyage au Yamunda „ 1899.
O. COUDREAU, „ „ Trombetas „ 1900.
— „ „ Cuminá „ 1901.
— „ „ Rio Curuá „ 1903.
— „ „ à la Mapuerá „ 1903.
— „ „ an Mayeurá „ 1903.
J. CREVAUX, Voyages dans l'Amérique du Sud. Paris, 1883.
A. FRANSSEN HERDERSCHEE, Verslagen van de Gonini- en Tapanaheni-expedities. Tijdschr. v h Kon. Ned. Aardr. Gen., tweede Serie, Deel XXII 1905.
J. HARTSINCK, Beschrijving van Guiana. Amsterdam, 1770.
W. JOEST, Ethnographisches und Verwandtes aus Guayana. Internat. Archiv. für Ethn. Suppl. zu Bd. V, 1893.
A. KAUPPLER, Sechs Jahre in Surinam. Stuttgart, 1854.
— Hollandisch Guyana. Stuttgart, 1881.
THEODOR KOCH, Zum Animismus der Südamerikanischen Indianer. Internat. Archiv. für Ethn., Suppl. zu Band XIII 1900.
K. MARTIN, Bericht über eine Reise nach Niederländisch West-Indien und darauf gegründete Studien. Leiden, 1888.
CARL FR. PHIL. v. MARTIUS, Beiträge zur Ethnographie und Sprachenkunde Amerika's. Leipzig, 1867.
OTIS TUFTON MASON, Aboriginal American basketry: Studies in a textile art without machinery. Publ. Smithsonian Institute N°. 128, 1904.
H. MEYER, Bogen und Pfeil in Central Brasilien. Leipzig, 1895.
Jhr. L. C. VAN PANHUYSEN, Proeve eener verklaring van de ornamentiek van de indianen in Guyana. Intern. Archiv für Ethn. Bd. XI, 1898.
C. QUANDT, Nachricht von Suriname und seinen Einwohnern. Görlitz, 1807.
J. D. E. SCHMELTZ, Geräthe der Carabén von Surinam, Intern. Archiv für Ethn. Bd. X, 1897.
MAX SCHMIDT, Indianerstudien in Zentral-Brasilien. Berlin, 1905.
— Ableitung südamerikanischer Geflechtsmuster aus der Technik des Flechtens. Zeitschr. für Ethnol. Jahrg. 36, 1904.
RICHARD SCHOMBURGK, Reisen in British Guiana. Leipzig, 1848.
ROBERT H. SCHOMBURGK, Reisen in Guiana und am Orinoko. Leipzig, 1841.
J. G. STEDMAN, Reize naar Surinamen. Amsterdam, 1749.
KARL VON DEN STEINEN, Durch Central-Brasilien (1ste Schingú-Exp.). Leipzig, 1886.
— — Unter den Naturvölkern Zentral-Brasieliens (2de Schingú-Exp.). Berlin, 1894.
HJALMAR STOLPE, Studier i Amerikansk Ornamentik. Stockholm, 1896.
EV. F. THUBB, Among the Indians of Guiana. London, 1883.
-

T W E E D E G E D E E L T E.

(T A A L).

I N L E I D I N G.

Het heeft er allen schijn van, dat de Indianen welke thans nog in de benedenlanden van Suriname worden aangetroffen, gestadig in aantal achteruit gaan; ook is vermenging met Negerbloed geen zeldzaamheid meer. Reeds nu heeft dit volkje veel van zijn oorspronkelijke gewoonten ingeboet; het zal wellicht niet zoo lang meer duren, of ook de eigen taal begint in onbruik te geraken. Een soortgelijke toekomst wacht de stammen in het binnenland, zoodra hunne afzondering verbroken is.

Op het oogenblik bezitten wij nog steeds geen volledige woordenboeken en grammatica's van de talen der verschillende stammen die in ons grondgebied wonen. Thans zal het betrekkelijk weinig moeite kosten die te vervaardigen — over eenigen tijd is dat misschien niet meer mogelijk. Veel kostbaar materiaal voor de studie der Zuid-Amerikaansche talen ging reeds verloren, doordien men de waarde ervan niet besefte voör het te laat was. Het is onze plicht te zorgen dat zulks in het vervolg niet meer geschiede, waar het in ons vermogen ligt dit te voorkomen.

De woordenlijsten welke hieronder zijn afgedrukt, zijn de (nog zeer onvolledige) uitkomsten van een eerste poging tot dit doel mede te werken.

Ten gerieve van buitenlandsche taalbeoefenaars is de Duitsche vertaling bijgevoegd.

Alle drie woordenlijsten zijn bijeengebracht tijdens de Tapanahoni-expeditie in 1904.

Het *Kaliña* (Karaibisch of Galibi) is opgeteekend, deels te Albina uit den mond van KAREL, kapitein der Indianen aan de beneden-Marowijne, deels op reis, medegedeeld door de ons vergezellende Indianen WILLIAM en JOHANNES, welche thuisboorden aan de boven-Cottica. Met KAREL kon ik mij in het Nederlandsch onderhouden; W. en J. verstanden buiten hunne moedertaal slechts het Neger-Engelsch. De woorden en zinnen zijn nagenoeg alle, na het op-schrijven door ze voor te lezen, gecollationneerd.

Het *Upurui* (Oopoeroei, Oyana) is verzameld bij de Indianen van dezen stam aan de Paloemeu.

Elders is reeds vermeld, hoe gering het verschil tusschen Upurui's en Oyana's moet wezen (als het nog bestaat). Het Upurui is dan ook te beschouwen als een plaatselijk dialect van het Oyana, en ik heb

I. A. f. E. XVII. Suppl.

Alle drei Vokabularien sind während der Tapanahoni-Expedition 1904 aufgenommen worden.

Das *Kaliña* (Karaibisch oder Galibi) ist teils in Albina aus dem Munde KARLS, des Kapitäns der Indianer am unteren Maroni aufgezeichnet worden, teils unterwegs von den uns begleitenden Indianern WILLIAM und JOHANNES, welche ihren Wohnsitz ursprünglich am oberen Cottica hatten, mitgeteilt worden. Mit KARL konnte ich Holländisch sprechen; W. und J. verstanden ausser ihrer Muttersprache nur das Neger-Englisch. Fast alle Wörter und Sätze sind später collationniert worden.

Das *Upurui* (Oyana) ist bei den Indianern dieses Stammes am Palumö gesammelt.

An anderer Stelle ist schon erwähnt, wie unbedeutend der Unterschied zwischen den Upurui's und Oyana's sein soll (wenn es einen überhaupt noch gibt). Man kann denn auch das Upurui als

einen örtlichen Dialekt diese Benaming aan het hoofd geplaatst, alleen omdat ze korter is dan de titel „Oyana van de Paloemeu“.

Met behulp van Coudreau's woordenlijst was ik er in geslaagd het Oyana eenigszins te leeren spreken, en bediende mij met de Upurui's uitsluitend van deze taal. Hoewel het gebruik van het geen Coudreau „patois Boni-galibi“ noemt, hier niet te vreezen valt¹⁾, is het bijkans zeker dat mijne zegslieden meermalen een term gebruikten welke niet grammaticaal juist is, om zich beter door mij te doen verstaan.

Het *Trio* is verzameld bij Majoli aan de Paloemeu, waarbij ik mij met de *Trio*'s in een gebroken Oyana onderhield.

Degene die zelf wel eens een taal heeft opgenomen, zal zich met het bovenstaande een denkbeeld kunnen vormen van de wijze waarop de vocabularia tot stand kwamen, hoeveel moeite zulks kostte, en hoe vele onjuistheden er des ondanks in te verwachten zijn. Wie dezen arbeid nooit bij de hand had, dien raad ik aan eens te lezen de voorrede van Prof. Dr. KARL VON DEN STEINEN's werk „Die Bakairi-Sprache“ en „Unter den Naturvölkern Zentral-Brasilien“ blz. 78–81.

Gelijk reeds bekend was, behooren de drie talen tot de Karaïbische groep. In zijn werk „Matériaux pour servir à l'établissement d'une Grammaire comparée des dialectes de la Famille Caribe“²⁾ heeft LUCIEN ADAM een grammatica samengesteld, geldend voor de toen ter tijde bekende talen derzer groep en tevens 329 woorden welke in verschillende vormen aan meerdere talen gemeen zijn, in een „Vocabulaire comparé“ vereenigd. Waar ik overeenkomst meende te vinden met woorden uit dit „Vocabulaire“ is daarnaar verwezen; woorden welke ter vergelijking kunnen dienen, doch niet in het *Voc.* voorkomen, heb ik in de oorspronkelijke spelling opgegeven.

Ik heb er naar gestreefd een transcriptie te gebruiken, welke in staat stelt de Indiaansche klanken zoo goed mogelijk weer te geven. Hoewel de Nederlandsche spelwijze zich daartoe vrij goed zoude leenen, is het niet wenschelijk, dat men het aantal voor de Zuid-Amerikaansche talen gebezigeerde transcripties weder met een geheel nieuwe vermeerdere. Met inachtneming van onderstaande regels, zal de uit-

vom Oyana betrachten, und ich habe die Benennung „Upurui“ nur deshalb als Überschrift gewählt, weil sie kürzer ist als der Titel „Oyana des Palumö“.

Mit Hülfe des Coudreau'schen Wörterverzeichnisses war es mir möglich das Oyana ein wenig zu sprechen, und im Verkehr mit den Upuruis bediente ich mich ausschließlich dieser Sprache. Obgleich der Gebrauch jenes Kauderwelsch, von Coudreau „patois Boni-galibi“ genannt, hier nicht zu erwarten ist¹⁾, darf man doch wohl mit Sicherheit annehmen, dass die Leute oft Ausdrücke gebrauchten, die nicht grammatisch richtig waren, nur um sich mir besser verständlich zu machen.

Das *Trio* ist bei Majoli am Palumö gesammelt: ich bediente mich bei der Unterhaltung eines gebrochenen Oyana.

Derjenige, der selbst wohl einmal eine Sprache aufgenommen hat, kann sich einen Begriff davon machen, wie die Vokabulare zusammengestellt wurden, wieviel Anstrengung es kostete, und wie viele Fehler man trotzdem darin erwarten kann. Demjenigen, der nie eine solche Arbeit verrichtete, empfehle ich das Vorwort des Werkes Prof. Dr. KARL VON DEN STEINEN's „Die Bakairi-Sprache“, und „Unter den Naturvölkern Zentral-Brasieliens“ Seite 78–81 zu lesen.

Wie schon bekannt war, gehören die drei Sprachen zur karaibischen Gruppe. In seinem Werke „Matériaux pour servir à l'établissement d'une Grammaire comparée des dialectes de la Famille Caribe“²⁾ hat LUCIEN ADAM eine Sprachlehre zusammengestellt, gültig für die zur Zeit bekannten Sprachen dieser Gruppe, und überdies 329 Wörter, welche in verschiedenen Formen mehreren Sprachen gemeinsam sind, in einem „Vocabulaire comparé“ zusammengebracht. Dort wo ich mit Wörtern aus diesem „Vocabulaire“ Ähnlichkeit zu finden glaubte, habe ich darauf verwiesen; Wörter, welche zur Vergleichung dienen können, welche jedoch nicht in dem „Voc.“ vorkommen, sind in der ursprünglichen Schreibart gegeben.

Ich habe mich bemüht eine Transcription zu gebrauchen, welche erlaubt, die Indianischen Laute so gut wie nur möglich wiederzugeben. Obgleich die holländische Orthographie sich zu diesem Zweck ziemlich gut eignen würde, ist es doch wünschenswert die Zahl der für südamerikanische Sprachen gebrauchten Transcriptionen nicht noch um eine neue zu vermehren. Bei Beachtung der hierunter

¹⁾ De Aukaners spreken met de Indianen een dialect waarvan de woorden grootendeels aan het Neger-Engelsch ontleend zijn.

²⁾ Bibl. Ling. Amér. Tome XVII. Paris 1893.

¹⁾ Die Aukaner sprechen mit den Indianern einen Dialekt, hauptsächlich aus Wörtern des Neger-Englisch zusammengestellt.

spraak voor Nederlanders en Duitschers geen bezwaar kunnen opleveren.

Alphabet: *a, o, u, ñ, ã, e, i,*
ä, ö, ü, ë, ï, ÿ,
h,
k, g, x, ñ,
s, ñs, y,
t, d, n, s, r, l, z,
f, p, b, m, w,

Uit te spreken:

u als in *hoed*
ü „ „ *rekrunt*
ö „ „ *benk*
õ „ „ Engelsch *walk*
ñ „ „ *mant*
é „ „ *grooter*
í „ „ *wild*
h uitgesproken *h*
g Fransche of Duitsche *g*
z als in *lichaam*
é „ „ *engel*
s „ „ *sjerp*
ñ „ „ *plunje*,
y „ „ *jaar*
í ongeveer = *rl*, gevuld door een nauw hoorbare *i*.

De overige letterteekens hebben dezelfde beteekenis als in het Nederlandsch.

Alle letters behooren uitgesproken te worden; in *ie, eu* enz. beide vokalen afzonderlijk laten horen.

- = klinker lang uitspreken.
= klemtoon.

Wanneer de Indiaan een woord afzonderlijk opgeeft, legt hij den klemtoon dikwijls anders dan wanneer hij datzelfde woord in een gesprek gebruikt.

De waarnemingen omtrent klemtoon zijn dienstengevalig onvolledig en het zou voorbarig zijn een vaste regel op te stellen.

ü is slechts aangetroffen in het Trio (T. III 158, IX 9, 18).

z idem (T. X 6, 29, 31, 33, 150).

f idem (T. X 7).

d en *l* zijn slechts aangetroffen in het Kaliña.

ö der Trio's komt dikwijls overeen met *õ* der Upurui's. Bijv. de rivier Paloemeu noemden de U's *Palumõ*, een enkel maal *Palome*, de Trio's *Palumõ*.

Geheel willekeurig worden *r* en *l* met elkaar verwisseld. De Upurui's doen in enkele woorden hetzelfde met *h* en *s*. Een Upurui vroeg mij wat *kapu* en *pakolo* in mijn taal zijn; hij sprak mij *hemel* onmiddellijk na als *semel*, *huis* als *suis*, en bracht het na aanmerking niet verder dan *s-hemel* en *s-huis*. Den

angegebenen Regeln wird Deutschen und Nederlandern die Aussprache keine Schwierigkeiten bereiten.

ä = englisches *a* in *walk*
ö liegt zwischen *o* und *e* in *horen*
é wie in *grosser*
í „ „ englisches *hill*
h ausgesprochenes *h*
z wie in *Dach*
ë „ „ *Engel*
š französisches *ch*
ñ spanisches *ñ*
y englisches *y* in *yard*
s französisches *ç*
í ungefähr = *rl* + reduziertes *i*.

Die anderen Buchstaben haben dieselbe Bedeutung wie im Deutschen.

Alle Buchstaben sind auszusprechen; in *ie, eu* u.s.w. beide Vokale besonders auszusprechen.

- = Vokal lang auszusprechen.
= Betonung.

Wenn ein Indianer ein Wort allein ausspricht, betont er dieses oft anders, als wenn dasselbe Wort in einem Gespräch gebraucht vorkommt. Daher kommt es dass die Beobachtungen über die Betonung unvollständig sind, und es wäre voreilig schon eine Regel aufstellen zu wollen.

ü ist nur angetroffen worden im Trio (T. III 158, IX 9, 18).

z id. (T. X 6, 29, 31, 33, 150).

f id. (T. X 7).

d und *l* wurden nur im Kaliña angetroffen.

Das *ö* der Trios entspricht oft einem *õ* der Upurui; z. B. die Upurui sagten *Pahomi* oder bisweilen *Palume*, die Trio *Palumõ*.

Ganz willkürlich verwendet man *r* und *l*, indem bald der eine, bald der andere Laut in demselben Worte gebraucht wird. Die Upurui tun in einzelnen Wörtern dasselbe mit *h* und *s*. Ein Upurui fragte mich was *kapu* und *pakolo* in meiner Sprache bedeuten; er sprach mir *hemel* nach wie *semel* und *huis* (spr.

naam van onzen dokter, VERSTEEG, wist men met veel inspanning na te zeggen als *tukusitili*.

Over het algemeen zal men zien dat deze dialecten door dezelfde phonetische wetten beheerscht worden als de andere Karaïbische talen. Op een enkele zaak moge hier nog de aandacht gevestigd worden:

Een permutatie van het type (*i*)-*ki-a* (of *å, o, u*), (*i*)-*ti-a* (of *å, o, u*) trof ik aan in:

<i>ka</i>	K x 176—191	= maken (machen)
<i>ikia</i>		
<i>skya</i>		
<i>itya</i>		
<i>kiapok</i>	T. U v	= koejaké (tukan)
<i>tiapok</i>	T III 116	
<i>tchikio</i>	Carin.	= <i>Pulex penetrans</i>
<i>sityå</i>	K v	= „ „ „
<i>sirikiå</i>	K IV 25	= jaar (Jahr)
<i>sirietjo</i>	Kar. v. Coll	= „ „
<i>koepo</i>	„ „ „	= boven (oben)
<i>ityupa</i>	K VIII 40	= „ „
<i>icati</i>	Cum. enz.	= vet (Fett)
<i>iteati</i>	K III 73	= „ „
<i>maikhå-n</i>	U IX 8	= bitter (bitter)
<i>naityu-mbe</i>	K IX 7	= „ „
<i>pingo</i>	Yao enz.	= wild varken (Wildschwein)
<i>pindyaå</i>	K v	= „ „
<i>pakira</i>	K, T. U v	= „ „
<i>patchire</i>	Tamanaco	= „ „

Een permutatie van het type *k-a* (of *o, u, 'r*), *p*-*a* (of *o, u, 'r*) trof ik aan in:

<i>kolepana</i>	T III 118	
<i>polepana</i>	T III 117	
<i>krisa</i>	Arekuna, Macusi	= njam
<i>pirisa</i>	Carin.	= „ „
<i>prisa</i>	K VI	= „ „
<i>kubaya</i>	K VI	= papaja
<i>mapaya</i>	T VI	= „ „
<i>šakola</i>	K III 67	= „ „
<i>samulu</i>	K III 70	
<i>sakau</i>	K IV 39, Voc. 297	= zand (Sand)
<i>samu</i>	T IV 33	= „ „

Een vereeniging van beide zou kunnen zijn:

<i>copiori</i>	Carin	= snel (schnell)
<i>hoityåtlå</i>	K VIII 55	= „ „

Häus) wie *säus*, und nach einer Bemerkung meinerseits, gelang es ihm nur *s-hemel* und *s-häus* zu sagen. Den Namen unseres Arztes, VERSTEEG, konnte er nur mit grosser Anstrengung nachsagen als *tukusitili*.

Im allgemeinen wird man bemerken, dass diese Dialekte von denselben phonetischen Gesetzen beherrscht werden wie die anderen Karaibendiome. Auf eine Sache möchte ich noch die Aufmerksamkeit lenken:

Einen Lautwechsel des Typus (*i*)-*ki-a* (oder *å, o, u*), (*i*)-*ti-a* (oder *å, o, u*) fand ich in:

Einen Lautwechsel des Typus *k-a* (oder *o, u, 'r*), *p*-*a* (oder *o, u, 'r*) fand ich in:

Vielleicht ist eine Vereinigung beider Typen enthalten in:

De talen waarvan woordenlijsten te mijner beschikking stonden voor de vergelijking, zijn de volgende:

- Caribisi, Accawai, Macusi, Arecuna, Wayamara, Maiongkong, Woyawai, Pianoghotto, Tiverighotto; korte woordenlijsten, gepubliceerd door RICH. SCHOMBURGK 1848, opgenomen in MARTIUS, Wörtersammlung Brasilianischer Sprachen, Leipzig, 1867.
- Akawai / RICH. SCHOMBURGK, Reisen in Britisch Guiana, Leipzig, 1848.
Arekuna / Op. cit.
- Aparai. 1°. CREVAUX, Bibl. Ling. Amér. Tome VIII, Paris, 1882.
2°. H. COUDREAU, Bibl. Ling. Amér. Tome XV, Paris, 1893.
3°. O. COUDREAU, Voyage au Rio Curari, Paris, 1903¹⁾.
- Apiaka, EHRENREICH, Zeitschrift für Ethnologie, Berlin, 1895.
- Araquajú, MARTIUS, Op. cit.²⁾.
- Arara, H. COUDREAU, Voyage au Xingú, Paris, 1897.
- Bakairi. 1°, v. d. STEINEN, Durch Central-Brasilien, Leipzig, 1886.
2°, — — Die Bakairi-Sprache, Leipzig, 1892.
- Carare en „indios del Opone“. VON LENGERKE, Zeitschr. f. Ethnol. Berlin, 1878.
- Carijona, CREVAUX, Op. cit.
- Chayma enz. P. DE TAUSTE, Arte Bocabulario enz., Madrid 1680. (fac-simile PLATZMANN, Leipzig, 1888).
- Cumanagota, P. DE YANGUES, Principios y Reglas de la Lengua Cumanagota, Madrid, 1683. (fac-simile PLATZMANN, Leipzig, 1888).
- Karaïben der eilanden (Insel-Karaïben): 1°, DE ROCHEFORT (?), Histoire naturelle et morale des îles Antilles, Rotterdam, 1658.
2°, NUMA RAT, Journal of the anthropological institute, London, 1898.
- Karaïben in Centraal-America (oorspronkelijk bewoners van St. Vincent) 1°, GALINDO, Journal of the Royal Geogr. Soc. London, 1888.
2°, SAPPER, Internat. Archiv für Ethnographie, 1897.
- Karaïben in Fransch Guyana (Galibis): 1°, LA SAUVAGE, oorspronkelijk Paris 1763, in MARTIUS, Op. cit. 2°, SAGOT, Bibl. Ling. Amér. Tome VIII, Paris, 1882.
- Suriname: 1°, VAN KOOLWIJK, Tijdschr. van het Aardrijkskundig Genootschap, Amsterdam, 1882. 2°, VAN COLL, Sanimee Karetale Kalienja kapewá itoorikó-mé (Catechismus), Gulpen, 1887.
- Britsch Guyana: RICH. SCHOMBURGK, Op. cit.
- Venezuela (Cariniaeos): CREVAUX, Op. cit.
- Macusi. 1°, NATTERER, in MARTIUS, Op. cit.
2°, RICH. SCHOMBURGK, Op. cit.
3°, H. COUDREAU, La France équinoxiale, Paris, 1885.
- Maquiritaré, CHAFFANJOUX, L'Orénoque et le Caura, Paris, 1889.
- Motilonen, JORGE ISAACS, medegedeeld door ERNST, Zeitschr. f. Ethn. Berlin, 1887.
- Nahuquá en Yanumakapú-Nahuqua, v. d. STEINEN, Unter den Naturvölkern Zentral-Brasieliens, Berlin, 1894.
- Quayeoué. 1°, H. COUDREAU, La Fr. équin.
2°, O. COUDREAU, Voyage à la Mapuera, Paris, 1903³⁾.
- Paravilhana, NATTERER, in MARTIUS, Op. cit.
- Pauxi / O. COUDREAU, Voyage au Cumina, Paris, 1901³⁾.

Die Sprachen welche ich, durch mir zur Verfügung stehende Wörterverzeichnisse, vergleichen konnte, sind folgende:

¹⁾ De naam van den stam was hier niet met zekerheid bekend.
²⁾ Bevat vele Tupi-woorden en zinnen.
³⁾ Uit ervaring de moeilijkheden kennende, aan het opnemen eener taal verbonden, wil het mij voorkomen dat de moedige reiziger vele woorden voor Pianocotó hield, welke onderdaad Ojana zijn.

¹⁾ Der Name des Stammes war hier nicht mit Sicherheit bekannt.
²⁾ Enthält viele Wörter und Formen aus dem Tupi.
³⁾ Aus Erfahrung mit den Schwierigkeiten des Aufnehmens einer Sprache bekannt, bin ich der Meinung, dass die kühne Reisende mehrere Ojana-Wörter, als zur Pianocotó-Sprache gehörend, ansieht.

Pimenteira. MARTIUS, Op. cit.

Roucoudyaansch of Ouayana. 1^e. Rapport aan Z. Exc. den Gouverneur van Suriname van het Nederlandsch gedeelte der commissie belast met de exploratie van de rivier de Marowijne. Bijlage. 1862 ¹⁾.

2^a. CREVAUX, Op. cit.

3^a. H. COUDREAU, als Aparai.

Trio. CREVAUX, Op. cit. ²⁾.

Yao. DE LAET, Novus Orbis. Leiden, 1633.

In LUCIEN ADAM's „Matériaux enz.” vindt men nog vermeld werken over het Accawai, Bonary, Cumanagoto (P. RUIZ BLANCO en P. DE TAPIA), Crichana, Ipurecoto, Macusi (BARBOZA RODRIGUES), Guaque, Karaibisch der eilanden (P. BRETON), Karaibisch uit Britsch Guyana, Palmella, Tamanaco, welke ik niet in de gelegenheid was te raadplegen.

Woorden uit niet-Karaibische talen, welke ter vergelijking vermeld zijn, werden ontleend:

Arawak. SCHUMANN'S Vocabularium, Bibl. Ling. Am., Tome VIII.

Onapichiane. H. COUDREAU, La France équin.

Oyampi. Emerillon. H. COUDREAU, Bibl. Ling. Am., Tome VIII.

Oyampi, Taino, Tupi. MARTIUS, Op. cit.

Warrau. Rich. SCHOMBURGK, Op. cit.

Afkoortingen (Abkürzungen in den folgenden Wörterlisten):

Ap.	= Apiaka	Eil. Kar.	= Eiland- (Insel-) Karaiben (H = language des hommes).
Apar.	= Aparai	Gal.	= Galibi.
Ar.	= Arara	Mac.	= Macusi.
Araq.	= Araquáju	Maquir.	= Maquiritare.
Bak.	= Bakairí	Motil.	= Motilone.
Carij.	= Carijona	Nah.	= Nahuquiá.
Carin.	= Cariniaco	Ouay.	= Ouayana.
Ch.	= Chayma	Parav.	= Paravilhana.
Cum.	= Cumanagoto	Pim.	= Pimenteira.

Voc. 273 = LUCIEN ADAM's Vocabulaire comparé n°. 273.

K III 85 = Kaliña, afd. III n°. 85.

T = Trio.

U = Upurni.

Fr. = Fransch. Holl. = Hollandsch N.E. = Neger-Engelsch.

Port. = Portugeesch. Sp. = Spaansch.

De woordenlijsten zijn in de volgende afdeelingen gesplitst:

- I. Lichaamsdeelen en -toestanden van mensch en dier.
- II. Familie, sociale verhoudingen enz.
- III. Ethnographie.
- IV. Natuur.
- V. Dieren ↗ K, T en U te zamen.
- VI. Planten ↗ K, T en U te zamen.
- VII. Voornaamwoorden.
- VIII. Getallen, bijwoorden enz.
- IX. Bijvoeglijke naamwoorden.

¹⁾ Destijds niet gepubliceerd; bevat 111 woorden en uitdrukkingen.

²⁾ Het lijdt thans geen twijfel meer, of de vrouw die CREVAUX terugwees, bediende zich van de Jooka-Indiaansche handelsstaal, niet van het eigenlijke Trio; Verslag der Tap. exp. blz. 976.

Die Wörterverzeichnisse sind in folgende Abschnitte eingeteilt:

- I. Körperteile und -Zustände von Mensch und Tier.
- II. Familie, Gesellschaft u. s. w.
- III. Ethnographisches.
- IV. Natur.
- V. Tiere ↗ K, T und U zusammengefasst.
- VI. Pflanzen ↗ K, T und U zusammengefasst.
- VII. Pronomina.
- VIII. Zahlen, adverbiale Ausdrücke, u. s. w.
- IX. Adjectiva.

¹⁾ Damals nicht publiziert; enthält 111 Wörter und Sätze.

²⁾ Man darf jetzt mit Sicherheit behaupten, dass die Frau, welche CREVAUX zurückwies, sich des Juka-Indianischen Handelsdialectes, nicht der eigentlichen Triosprache bediente; vergl. „Verslag der Tapanahoni-expeditie“ Seite 976.

X. Werkwoorden en zinnen gerangschikt naar het werkwoord.

Eenige gesprekken in het Kalina zijn intact geslagen (K x n°. 368—409).

De Nederlandsche vertaling geeft den zin zoo goed mogelijk weder, doch is niet altijd woordelijk juist.

X. Zeitwörter und Sätze, nach den Zeitwörtern geordnet.

Einige Gespräche im Kalina sind im ganzen gegeben worden (K x n°. 368—409).

Die deutsche Übersetzung entspricht, so gut es möglich war, dem Sinn der Ausdrücke, ist aber nicht immer wörtlich korrekt.

K A L I N A.

I.

Lichaam	1 <i>papiwl</i>	Körper.
Huid	2 <i>a-pipea</i>	Haut.
Bloed	3 <i>a-natinulu</i>	Blut.
Been, bot	4 <i>y-cpo</i>	Knochen.
	5 <i>a-ipo</i>	
Hoofd	6 <i>a-yupä</i>	Kopf.
Hoofdhaar	7 <i>y-useti</i>	Kopfhaar.
Oog	8 <i>i-nu-ru</i>	Auge.
Wenkbrauw	9 <i>a-yeme-suluku-ru</i>	Brauen.
Ooghaar	10 <i>a-y-epipäti</i>	Wimpern.
Oor	11 <i>pana-ri</i>	Ohr.
Neus	12 <i>i-enmata-ri</i>	Nase.
Mond	13 <i>ontä-h</i>	Mund.
Lip	14 <i>a-issibiri pipi</i>	Lippe.
Tong	15 <i>i-näru</i>	Zunge.
Tand, kies	16 <i>i-i-ri</i>	Zahn.
Snor	17 <i>apol-suruku</i>	Schmurrbart.
Baard	18 <i>y-etasi-pütä</i>	Vollbart.
Hals	19 <i>a-ikusa pipi</i>	Hals.
Borst	20 <i>i-päbärlu</i>	Brust.
Tepel (♂ en ♀)	21 <i>a-manati-k</i>	Brustwarze (♂ u. ♀).
Buik	22 <i>a-y-uembä</i>	Bauch.
Navel	23 <i>bäret</i>	Nabel.
Navelstreng	24 <i>inoi-impo</i>	Nabelstrang.
Hart	25 <i>a-tulapä</i>	Herz.
Ingewand	26 <i>uimbä</i>	Eingeweide.
Schouder	27 <i>a-mäta-h</i>	Schulter.
Arm	28 <i>i-apä-lé</i>	Arm.
Bovenarm	29 <i>y-abä-lé</i>	Oberarm.
	30 <i>a-y-apo-h</i>	
Onderarm	31 <i>a-y-amekon</i>	Zie (Siehe) T 1 42 Unterarm.
Hand	32 <i>y-eña-li</i>	Hand.
Vingers, I. Duim	33 <i>a-r-eña-li yumaq</i>	Finger, I. Daumen.
II.	34 <i>a-r-eña-li sigiri</i>	II
III, IV, V	35 <i>a-r-eña-li kumali</i>	III, IV, V.
Nagel	36 <i>i-amusigli</i>	Nagel.
	37 <i>a-amosigli yumaq</i>	
Dij	38 <i>nabete</i>	Oberschenkel.

Kaliña.			
Been	39 <i>osai-re</i>	Voc. 188	Bein.
Voet	40 <i>pulepu-re</i>	Voc. 287	Fuss.
Groote teen	41 <i>pupu-lu yumu</i>		Grosse Zeh.
Penis	42 <i>alok-ri</i>	Voc. 49	
Vulva	43 <i>mone</i>	Voc. 217	
Serotum	44 <i>emu-ru</i>	Voc. 106	
Uterus	45 <i>gene</i>	Vergl. Voc. 160, K II 84, U I 4, III 187, 189, 192, 238, 241, 242	
Moedermelk	46 <i>manati-l</i>	Zie n°. 21	Muttermilch.
Urine	47 <i>asiku-lu</i>	Voc. 53	Urin.
UitwerpseLEN	48 <i>pikio</i>		Koth.
Poot (vogel)	49 <i>ise-ri</i>		Vogelfuss.
Vleugel	50 <i>apoli-ri</i>		Flügel.
Vederen	{ 51 <i>tonolâ ipâtik</i>	Voc. 315, 179	Federn.
	{ 52 <i>ipeâti</i>		
Staart (viervoetig dier, vogel of visch)	{ 53 <i>andégi-k</i>	Voc. 54	Schwanz (eines Säugetiers, Vogels oder Fisches).
	{ 54 <i>andég-k</i>		
Snavel (vogel)	55 <i>piâti-li</i>	Voc. 279	Schnabel (Vogel-).
Kam van den haan	56 <i>ogik korotâko e-mose- perere</i>		Kamm des Hahns.
Keellel	57 <i>enase pereri</i>		Kehllappen (Vogel).
Ei (vogel, amphibia)	58 <i>imâ</i>	Voc. 174	Ei (Vogel oder Amphibia).
Gifttand (slang)	59 <i>tâkonâ âkâyu</i>	Zie K x 250	Giftzahn (einer Schlange).
Vischschub	60 <i>wâtâ i-pipâ</i>		Fischschuppe.
Vin	{ 61 <i>apâliri wâtâ</i>		Flosse.
	{ 62 <i>wâtâ apâli-ri</i>		
Graat	63 <i>i-pâ</i>		Gräte.
Schaar van een krab	64 <i>kussa upâtai-rë</i>	Voc. 279	Schere einer Krabbe.
" " " sehorpioen	65 <i>sibirii apâtai-rî</i>		" eines Skorpions.
Slakkenhuis	66 <i>atâta pîpeâ</i>		Schneckenhaus.
Koemelk	67 <i>paka manati-l</i>		Kuhmilch.
Koorts	68 <i>ter-komu-ñe ame</i>	Voc. 76	Fieber.
Hoest	69 <i>serepema</i>		Husten.
Kiespijn	70 <i>y-e-ri y-etumbe-na</i>		Zahnweh.
Zwangerschap	71 <i>muno-tâ</i>	Voc. 217	Schwangerschaft.
Bevalling	72 <i>wonemâ</i>		Niederkunft.

K. II.

Man	1 <i>wâki-k</i>	Voc. 49	Mann.
Vrouw	2 <i>noli</i>	Voc. 154	Weib.
Oude man	3 <i>tampâko</i>	Voc. 309	alter Mann.
Oude vrouw	4 <i>nôpâkâ</i>	Voc. 225, 226	altes Weib.
Kind, jongen	5 <i>pitani</i>	U II 7, K x 167, 291	Kind, Knabe.
Meisje	6 <i>amnyoku</i>	Voc. 101?	Mädchen.
Vader	7 <i>papa</i>		Vater.
Moeder	8 <i>tata</i>		Mutter.
Grootvader, ook titel waar- mee men een ouderen man aanspreekt.	9 <i>lamusi</i>	Voc. 309	Grossvater (auch Titel womit man einen älteren Mann anredet).

Grootmoeder	10 <i>pipi</i>	Kalina. Grossmutter.
Oom	11 <i>jucā</i> 12 <i>jaā</i>	Akawai <i>yuanch</i> Nah. <i>inwa</i> Eil. Kar. II. <i>yio</i> Oheim.
Tante	13 <i>wāpā</i> 14 <i>wāpui</i>	Akawai <i>waupo</i> Tante.
Schoonvader (van den man)	15 <i>inetamulu</i>	Schwiegervater (des Mannes).
Schoonmoeder („ „ „)	16 <i>imenati</i>	Schwiegermutter („ „ „).
Echtgenoot	17 <i>mitanā</i>	Gatte.
Hij is mijn echtgenoot	18 <i>mōse wīñā</i>	er ist mein Gatte.
Echtgenote	19 <i>mitanā</i>	Gattin.
Zij is mijne echtgenote	20 <i>mōse au-puiti</i>	sie ist meine Gattin.
Weduwnaar	21 <i>i-pitim n-irombui</i>	Witwer.
Weduwe	22 <i>iñamboi n-irombui</i>	Witwe.
Zoon	23 <i>biri</i>	Sohn.
Dochter	24 <i>wawa</i>	Tochter.
Broeder	25 <i>yaya</i>	Bruder.
Oudere broeder	26 <i>yala</i> 27 <i>séiro</i>	Akawai <i>sayowa</i> Carin. <i>ctcheo</i> . Mac. <i>nuci</i>) alterer Bruder.
Jongere broeder	28 <i>pitiā</i>	Voc. 255 jüngerer Bruder.
Zuster	29 <i>y-enantik</i>	Voc. 110 Schwester.
Oudere zuster	30 <i>wawa</i>	ältere Schwester.
Jongere „	31 <i>šuci</i>	jüngere Schwester.
Neef (zoon van broeder of zuster)	32 <i>pitiā</i>	Voc. 255 Nichte.
Nicht (dochter van broeder of zuster)	33 <i>mit</i>	Nichte.
Zwager	34 <i>mitatoq</i> 35 <i>ebayo</i>	Schwager.
Schoonzuster	36 <i>panu</i> 37 <i>yerutu</i>	Eil. Kar. <i>ibimou</i> Schwagerin.
Hoofdman, kapitein,	38 <i>iapotoli</i> 39 <i>kaptiq</i>	Hauptling.
De Gouverneur van Suri- name	40 <i>iapotoli tekike</i>	(N.E.) der Gouverneur Surinams.
Vriend, kameraad	41 <i>y-akāno</i>	Voc. 6 Freund, Kamerad.
Vijand	42 <i>tionnonoke</i>	Zie K. x 378 Feind.
Oorlog	43 <i>alinivalu</i>	Ch. me enojo = <i>cyani-</i> <i>quetaz</i> , enz.
Medicijnman	44 <i>piai</i>	Apar. Curai enemesis = <i>achine nonogiu</i>
Geest, spook	45 <i>akatombo</i>	Eil. Kar. II guerre = <i>nainkon</i>
		Krieg.
		Voc. 264 Zauberarzt.
		Voc. 2 Gespenst.
		Bak. <i>kzatopa</i>
		Eil. Kar. II. <i>akambow</i>

*) Waar het tegendeel niet blijkt, zijn de Macusivoorden ontleend aan de vocabularien van NATTERER en SCHOMBURGK, dus in Duitsche spelling.

*) Wo nicht aus dem Texte die französische Aussprache hervorgeht, sind die Macusi-Wörter den Vocabularien NATTERER's und SCHOMBURGK's entnommen worden.

Kaliña.			
Geneesmiddel	46 <i>āpiranā</i>	Voc. 91	Arznei.
Genezing of geestbezwering	47 <i>yuku</i>	Zie K x 250	Heilung oder Geisterbeschwörung mittelst Wespen.
met wespen			Name.
Naam	48 <i>čti</i>	Voc. 129	mein Name.
Mijn naam	49 <i>au i-ētē</i>		Sprache.
Taal	50 <i>aula</i>	Voc. 323	Papier.
Papier	51 <i>kaleta</i>	(Sp., Port.?)	Bezahlung.
Betaling	52 <i>sepeima</i>	Voc. 90	Handelsartikel.
Koopwaar	53 <i>katama</i>	Zie K x 277	Geld.
Geld	54 <i>ptata</i>	(Sp., Port.)	Tanz.
Dans	55 <i>uano</i>	Voc. 274, 197?	
		Apar. Curuá <i>ouano</i>	
Groot dansfeest	56 <i>pātāsu uanā</i>		grosses Tanzfest.
Galibi, Karaib.	57 <i>kalīna</i>		Galibi, Karaibe.
Arowak	58 <i>alurago</i>		Arowak.
Blanke	59 <i>paranagā</i>		Weisser.
Neger	60 <i>mékoto</i>		Neger.
	61 <i>māti</i>		

K. III.

Dorp	1 <i>wetyābā</i>		Dorf.
Huis	2 <i>autā</i>	Voc. 142	Haus.
Huisje van den medeijn-	3 <i>tokai</i>		Häuschen des Zauberarztes.
man			
Deurgat	4 <i>pēna</i>	Voc. 256	Türloch.
Dekking: komboe-bladeren	5 <i>komu-y-ali</i>		Dachbedeckung: Kombu-
			blätter.
makka-	6 <i>mirumuru y-ali</i>		" Makka-blätter,
tas-	7 <i>wā-y-ali</i>		" Tas- "
Afdakje voor den nacht	8 <i>pataya</i>	Voc. 253	Schutzdach für die Nacht.
Drievoet om hangmat aan	9 <i>akuli pupulu</i>		Dreifuss um die Hängemat-
te hangen			ten aufzuhängen.
Indiaansche stoel, bankje	10 <i>mule</i>	Voc. 216	Indianischer Stuhl, Schemel.
Katoenen hangmat: van	11 <i>pati</i>		Hängematte aus Baumwolle:
netwerk	12 <i>apīna</i>		aus Netzwerk.
idem van doek	13 <i>ninākā</i>		Carin. <i>couniniaco</i> , <i>nimi-</i>
	14 <i>nimākā</i>		<i>aco</i> , <i>pouati mimiaco</i> ;
			Tupi. <i>Gossypium</i>
			= <i>aniniú</i> enz.,
			Oyampi <i>nimo</i> .
			idem aus Tuch.
Korjaal	{ 15 <i>koryāri</i>		
	{ 16 <i>koryāli</i>	Voc. 84	Kanu.
	{ 17 <i>kuliāla</i>		
Kano van boomschors	18 <i>newe pipā kuliāla</i>		Rindenkanu.
Verhoogd boord der korjaal	19 <i>simaduba</i>		erhöhter Rand des Kanus.
Zitbank voorin	20 <i>aponi</i>	Voc. 30	Bänkchen im Vorderteil.
Parel, pagaai	21 <i>abokuitya</i>	Voc. 31	Ruder.
Koela, stok om te boomen	22 <i>kula</i>		Stange zum Fortschieben des
			Kanus (Schiebstange).
Mast	23 <i>pira-i-ipui</i>		Mast.
Zeil	24 <i>pira</i>	(Sp. <i>vela</i>)	Segel.

			Kalina.
Roer	25 <i>simāna</i>	(Sp., Fr.)	Steuer,
Lading	26 <i>kuliālu tanā</i>		Ladung,
Stuurman	27 <i>kuliālu undi</i>		Steuermann,
Mensen voorin	28 <i>epātli pā-nā</i> .		im Vorderteil rudernde Leute,
Vischlijn	29 <i>kowai amāti</i>	Voe. 167	Angelschnur,
" haak	30 <i>kowai</i>	Voe. 75	Angelhaken,
" haas	31 <i>kowai sapali</i>	Voe. 35	Fischköder,
" net	32 <i>sepi</i>		Fischnetz,
Rieten fuik	33 <i>baksita</i>	(Sp., Port., N. E.)	Fischreuse von Rohr,
Stok	34 <i>putu</i>		Stock,
Wandelstok	35 <i>ueue tāpāsa</i>		Spazierstock,
Boog	36 <i>ulaba</i>	Voe. 321	Bogen,
Pijl	37 <i>plua</i>	Voe. 288	Pfeil,
Pijlpunt van bamboe	38 <i>siparati</i>	T. III 20	Pfeilspitze aus Bambus,
Lange pijlpunt van bamboe	39 <i>lapā</i>		lange Pfeilspitze aus Bambus,
Stompe pijlpunt	40 <i>tapiri</i>		stumpfe Pfeilspitze,
Pijlpunt van ijzer	41 <i>takuši</i>		eiserne
Driepuntige pijl (ijzeren punten)	42 <i>sāmā</i>	T. III 23	dreispitziger Pfeil (eiserne Spitzen).
Pijlgift, <i>Curare</i>	43 <i>urali</i>	Zie VI	Pfeilgift, <i>Curare</i> .
Geweer	44 <i>arkabussa</i>	(Sp., Port.)	Gewehr,
Kruit	45 <i>kulapala</i>	(Sp., Port.)	Pulver,
Patroon	46 <i>kartoš</i>	(N. E.)	Patrone,
Knots	47 <i>aputu</i>	Bak, <i>avāto</i>	Kéule.
		Ch. <i>apuezana</i>	
Stalen bijl	48 <i>ni-wi</i>	Eil. Kar. <i>poutoua</i>	
Steenen bijl	49 <i>ni-k</i>	Voe. 159	Beil von Stahl,
Kapmes, houwer	50 <i>supara</i>	Voe. 159	Steinbeil,
Mes	51 <i>maria</i>	(Sp., Port., Fr.)	Waldmesser,
	52 <i>malin</i>	Apar. Curuá, Carin., Ch. Parav., U., <i>maria</i>	Messer,
		Akawai, Ouayeoné, <i>mari</i>	
Scheermes	53 <i>mucassa</i>	T. <i>maya</i>	
Schaar	54 <i>verasi</i>	(Sp., Port.)	Rasiermesser.
Slijpsteen	55 <i>sepi</i>	Voe. 163	Schere,
Hamer	56 <i>kehiba</i>	Voe. 92	Schleifstein.
Hamersteel	57 <i>pei</i>		Hammer,
Naald	58 <i>akussa</i>	(Sp., Port.)	Hammerstiel,
Speld	59 <i>pini</i>	(N. E.)	Nadel,
Kostgrond	60 <i>mañu</i>	Voe. 193	Stecknadel,
Spijs, levensmiddelen	61 <i>alepa</i>	Voe. 127	Acker, Pflanzung,
Drank	62 <i>wāku</i>	Voe. 166	Speise, Nahrung,
Kassave, Kassavebrood	63 <i>alepa</i>	Ouay, <i>conaké</i> , T. III 59	Trank,
Kassavemeel, koeak	64 <i>kūakka</i>		Mandioka, Madiokafladen,
Drank van: kassave en zoete pataten, gekookt en 2 dagen gegist,	65 <i>kašivi</i>		Mandiokamehl,
idem, doch 1 dag gegist,	66 <i>tāpānā</i>		Trank aus: Mandioka und süssen Kartoffeln, gekocht und 2 Tage gegoren,
kassave, gebakken, dan	67 <i>sakola</i>	Voe. 298	Idem, jedoch 1 Tag gegoren,
gekookt en 9 dagen ge- gist (schuumt),	68 <i>payā</i>	Voe. 252	Mandioka, gebacken, dann gekocht und 9 Tage ge- goren (schuumt),
idem, doch korter tijd	69 <i>pauwari</i> , <i>pauwari</i>	Voe. 252	Idem, jedoch kurzere Zeit gegoren,
" gegist,			

Kaliña.			
Ochtenddrank: Kassave in water, met suiker	70 <i>samulu</i>	Bak. <i>sámu</i>	Morgentrunk: Mandioca in Wasser mit Zucker.
Komboe met bakove	71 <i>koma malo palulu</i>		Kombu mit Bakobe.
Gerookte visch	72 <i>anākapo</i>		geräucherter Fisch.
Vet	73 <i>itati</i>	Voc. 72	Fett.
Pepersaus uit kassave-sap.	74 <i>kassiripo</i>		Pfefferbrühe aus Mandioka-Saft.
Sterke drank (dram, tafia)	75 <i>branwini</i>	(Holl.); Mac. <i>blandiná</i>	Schnaps, eine Art Rhum, etc.
Zout	76 <i>waeyð</i>	Carin. <i>boiō</i>	Salz.
Barbakot (rooster om visch of vleesch te rooken)	77 <i>sula</i>	Eil. Kar. <i>youla</i> , U. III 95	Bratrost.
IJzeren plaat om kassave-brood op te bakken.	78 <i>alim</i>	Voc. 48	eiserne Scheibe zum Backen der Mandiokafladen.
Vuurwaier	79 <i>wāli-wāli</i>	T. III 71.	Feuerfacher.
Aarden pot	80 <i>sumale</i>		Tontopf.
Groote aarden pot, waarin vroeger de kasjiri bereid werd	81 <i>sumaku</i>	Voc. 214	grosser Tontopf, in dem früher die Kaschiri bereitet wurde.
Aarden schotel	82 <i>preti</i>	(N.E.?)	Tonschlüssel.
Aarden kruik	83 <i>pleti</i>		Tonkrug.
Penseel voor het beschilderen van aardewerk	84 <i>tuna-yéne</i>	Zie K. I 45	Pinsel zum Bemalen von Töpferwaren.
Roerspatel	85 <i>ayami apussapo</i>		Rührspatel.
Kalebas	86 <i>lérē</i>		Kürbis.
Kassave-rasp	87 <i>kuai</i>		Mandioka-Reibe.
" -pers	88 <i>wākuya</i>		" -Presse.
" -zeef	89 <i>matapi</i>	Apar. Curuá, Trio id.	" -Sieb.
Draagkorf	90 <i>manaru</i>	Voc. 194.	Tragekorb.
Vierkante waterdichte korf, pagaal	91 <i>wemá</i>		viereckiger wasserdichter Korb, Pagal.
Mand van Europeesche maaksel	92 <i>wayalimbeä</i>		Korb europäischer Herkunft.
Katoen in alle vormen	93 <i>yamatu</i>		Baumwolle in allen Formen.
Bal katoenen draad	94 <i>baskito</i>	(N. E.)	Baumwollenknäuel.
Spoel voor katoenspinnen	95 <i>kunulima</i>	Arawak <i>kínnulima</i>	Spinnwirtel.
Zijlgras, pita	96 <i>kuita</i>		Agavefasern.
Zie vi			
Touw	97 <i>kulawa</i>	Zie VI, Zeilgras	Seil.
	98 <i>kabuya</i>	Voc. 60	
Tabak	Zie VI		Tabak.
Ind. sigaret	99 <i>ulemuli tamui</i>	Zie VI, Man-barklak	Ind. Cigarre.
Pijp	100 <i>pipa</i>	(N. E.)	Pfeife.
Roekoe-verf	Zie VI		Rukufarbe.
Arendsdonk om het hoofdhaar mee te beplakken	101 <i>maliti</i>	T. III 103 U. III 137	Adlerflaumfedern die man aufs Kopfhaar klebt.
Kam:	102 <i>nykai</i>	{ Ar. <i>yemeat</i> Bak. <i>ekási</i> Ch. <i>umacaz</i> Cum. <i>umacuchi</i> Tamanaco <i>umacacei</i> T. III 104 U. III 138	Kamm.

Kalifa.

Spiegel	103 <i>spikri</i>	ʃ (Holl.); Carin. <i>tchipikiri</i> Gal. Boyer <i>sibiguéri</i> „ Biet <i>sibigri</i>	Spiegel.
Kamisa, kalembe	104 <i>kamisa</i>		Frauenschürzchen.
Vrouwenshortje	105 <i>kwiju</i>		Wadenband.
Katoenen beenband	106 <i>sepú</i>	U. m. 148	(Halsband aus) brauen kegelformig geschliffen Samenkörnern.
(Halssnoer van) bruine kegelvormig geslepen zaden.	107 <i>tapu-tapu</i>		Samen von <i>Cois Lacryma</i> L.
Jobstranen, zaden van	108 <i>tarasi</i>		cylindrischen schwarzen id., sehr feinen idem.,
<i>Cois Lacryma</i> L.			Glasperlen.
cylindrische zwarte zaden,	109 <i>safru</i>		Lippennadel.
zeer fijne id..	110 <i>arorépi</i>		Fingerring.
kralen	111 <i>kasuru</i>		Eur. Hut.
Stalen lip-speld		Als n°. 59.	Eur. Kleider.
Vingerring	112 <i>añatam̄</i>	(Sp., Port.)	Strumpf, Schuh.
Eur. hood	113 <i>šambrev̄</i>	(Voc. 272)	Federkrone.
Eur. kleederen	114 <i>wom̄o</i>	(Sp., Port.)	Beinband aus rasselnden Samen.
Eur. kous, schoen	115 <i>sabatu</i>		Bambusflöte.
Veren danshoed	116 <i>šambrev̄</i>		Ind. Trommel.
Beenband van rinkelende zaden	117 <i>kurawási</i>		Rassel.
Bambee-fluit	118 <i>sináli</i>	T. m. 165	
Ind. trom	119 <i>samula</i>	(Sp., Fr.?) Mac. <i>zambolá</i>	
Rammelaar	120 <i>maraka</i>	Trio, Tupi idem	

K. iv.

Hemel	1 <i>kapu</i>	Voc. 67	Himmel.
Wolk	2 <i>kañu</i>		Wolke.
De lucht is bewolkt	3 <i>kapurutu</i>		der Himmel ist bewölkt.
Ochtendnevel, mist	4 <i>i-kapurutu</i>		
De hemel is helder, ik zie de sterren	5 <i>komérui</i>	↳ Bak. <i>kzonita</i> Eil. Kar. <i>komerei</i>	Frühnebel. der Himmel ist klar, ich sehe die Sterne.
Wind	6 <i>erome irupá-bole</i>		
	<i>n-emamu-i kau-na,</i>		
	<i>sirika s-ne yipumbo</i>		
Zon	7 <i>pepetyo</i>	Voc. 258	Wind.
	8 <i>weyu</i>	Voc. 165	Sonne.
De zon komt op	9 <i>weyu u-epaka-i</i>		die Sonne geht auf.
De zon gaat onder	10 „ <i>u-ebaka-i</i>		" " " unter.
Ochtend	11 <i>weyu ken-iso-n</i>		Morgen.
Middag, namiddag	12 <i>kokorom̄</i>	Voc. 74	Mittag, Nachmittag.
Namiddag 5—6 u.	13 <i>koñe</i>		Nachmittags 5—6 U.
Avend	14 <i>koñe i-wahima-wa-po</i>	Voc. 14	Abend.
Middernacht	15 <i>koko</i>	Voc. 74	Mitternacht.
Nachts 12—4 u.	16 <i>iraoni</i>		Nachts 12—4 U.
Nanacht 4—6 u.	Zie K. x 340		Ende der Nacht 4—6 U.
Maan	17 <i>nunð</i>	Voc. 227	Mond.
Nieuwe maan	18 <i>towahum̄ nunð</i>	Voc. 14	Neumond.
Het is wassende maan	19 <i>koromon̄ u-bakas-i</i>		der Mond nimmt zu.

Kaliña.

Ik heb al lang gezien dat de maan begint	20 <i>penilâ s-eñe-ya numu n-ebaka-i</i>	ich habe schon längst bemerkt dass der Mond zunimmt.
Volle maan	21 <i>owala nânâ kânâsa</i>	Vollmond.
Afnemende maan	22 <i>nunâ n-imâ-ti teraba</i>	Abnehmen des Mondes.
Ster	23 <i>sirika</i>	Stern.
Melkweg	24 <i>nunâ ukole</i>	Milchstrasse.
Jaar	25 <i>sirikiâ</i>	Jahr.
Maand	26 <i>nunâ</i>	Monat.
Week	27 <i>wiki</i> (N. E.)	Woche.
Dag	28 <i>owi tyoima mamolé</i> Voc. 99	Tag.
Droge tijd	29 <i>âwi kulitya</i> Voc. 82	Trockenzeit.
Regentijd	30 <i>weyu-yakâ</i>	Regenzeitz.
Regen	31 <i>kñipo-yakâ</i>	Regen.
Regenboog	32 <i>kñipo</i> Voc. 77	Regenbogen.
Donder	33 <i>knópo</i>	Donner.
Bliksem	34 <i>palamu</i>	Blitz.
Schaduw	35 <i>konomeru</i> Voc. 208	Schatten.
Grond, bodem	36 <i>eküe</i>	Erde, Boden.
Zand	37 <i>akuli</i> Voc. 224	Sand.
Stof	38 <i>mânâ</i> Voc. 297	
	39 <i>sakau</i> Ar. <i>oron</i> ; terre = <i>oro</i>	
	40 <i>olometa</i> Ap. Erde = <i>roñ</i>	Staub.
Rots, steen	41 <i>tâpu</i> Nah. „ = <i>noro</i> , <i>ôro</i>	Fels, Stein.
Gat in de rots	42 <i>tâpu watâ-li</i> U. IV 38	Loch im Felsen.
Kwarts	43 <i>tumune tâpu</i>	Quarz.
Grint	44 <i>tâpu-sikiri</i> Zie K. IX 1	Kies.
Goud	45 <i>tyuenpo</i>	Gold.
IJzer	46 <i>siparali</i>	Eisen.
Lood	47 <i>piloto</i>	Blei.
Berg	48 <i>upui</i> Voc. 180	Berg.
Heuvel	49 <i>kuvalani upui</i>	Hügel.
Top van een berg	50 <i>uletiâ</i> Voc. 82	Gipfel.
Bosch	51 <i>ityulu</i> Voc. 325	Wald.
Pad	52 <i>âma</i> Voc. 51	Weg, Pfad.
Savane	53 <i>woi</i> Voc. 278	Savanne.
Water	54 <i>sabal</i>	
Zee	55 <i>tina</i> Voc. 316	Wasser.
Laagwater	56 <i>parana-bâ-no</i> Voc. 249	Meer.
Vloed	57 <i>n-aluta-i</i> K. IX 13	niedriges Wasser.
Hoogwater	58 <i>nitiomai</i>	Flut.
Eb	59 <i>potomene ibui</i>	Hochwasser.
Golven, deining	60 <i>tuna n-aluta-i</i>	Ebbe.
Branding	61 <i>palipe-may</i>	Wellen, Dünung.
Zeestrand	62 <i>palana poityoli</i>	Brandung.
Meer	63 <i>palana sakau-lu</i>	Seestrand.
Rivier	64 <i>tebânâ</i>	See.
Kreek	65 <i>tina</i>	Fluss.
Bron	66 <i>ipolâ</i> Voc. 178	Bach, kleiner Fluss.
	67 <i>nânâ wîna tuna kenâsaq</i> K. X 136	Quelle.

		Kaliná.
Bovenloop	dér kreek	68 <i>ipoli iadita</i>
Middenloop	" "	69 " <i>owairana</i>
Benedenloop	" "	70 " <i>ikine</i>
Monding	" "	71 " <i>kim</i>
Ar. en aval = <i>ikintinan</i> Mündung eines Flusses.		oberer Lauf eines Flusses.
Carij. <i>akénaka</i>		mittlerer " " "
T. iv 48, 49		unterer " " "
U. iv 67		Ar. en aval = <i>ikintinan</i> Mündung eines Flusses.
Bovenstrooms van de kreek 72 <i>iali ipoli</i>		oberhalb der Mündung des Baches in den Fluss.
Benedenstrooms		unterhalb des Baches.
De rivier is droog		der Fluss ist trocken.
Het water zakt		das Wasser fällt.
Het water wast		" " steigt.
Val, stroomversnelling	{ 73 <i>ikine</i>	Wasserfall, Stromschnelle.
	{ 74 <i>tiaia t-alata</i>	Strom (strömendes Wasser).
	{ 75 <i>erá tona k-napaná</i>	
	{ 76 <i>erá tona k-ewpuya</i>	
Stroomend water)	{ 77 <i>itáti</i>	Sumpf. Morast.
	{ 78 <i>itsoli</i>	
Moeras	{ 79 <i>tapeñe</i>	
	{ 80 <i>itiubo</i>	
	{ 81 <i>piri-piri</i>	
Modder	82 <i>akuru</i>	Apar. <i>pouri-pouri-m</i>
Klei	83 <i>akura</i>	U. iv 83
Witte klei	84 <i>akuru tamuene</i>	Apar. <i>icoutre-patu</i>
Zandbank in de rivier	85 <i>sakum tapo</i>	T. iv 57, 58
Eiland	86 <i>pau</i>	U. iv 82
Waterkant	{ 87 <i>peya-b</i>	Schlamm.
	{ 88 <i>peye-po</i>	
Aanlegplaats	89 <i>peya</i>	
Vuur	90 <i>watá</i>	Ton.
Vlam	91 <i>ekénu</i>	weisser Ton.
Rook	92 <i>tákuñe</i>	Sandbank im Fluss.
Brandhout	93 <i>uerue uer</i>	Insel.
Asch	94 <i>uerimopá</i>	Voe. 263
Houtskool	95 <i>uotoppo</i>	Flussufer.
		Landungsplatz.
		Feuer.
		Flamme.
		Rauch.
		Brennholz.
		Apar. <i>arouna</i>
		Cum. <i>hurimo</i>
		Mac. <i>hurionapa</i>
		T. iv 67
		Asche.
		Kohle.

K., T., U. v. 1).

Wild, vleesch	Wild, Fleisch
Spoor	Fussspur
Kwatta	<i>Ateles sp.</i>

K. *tomámu*: T. *yoti*; U. *ioot, ioti, t-hem, tonom* (Voe. 176).
 K. *wenapá* (Verg. Bak. blz. 341, -yena).
 K. *kuata* (Tupí *coatá*): T. *alimi*; U. *alimi* (Apar. *alimi*, Araq. *arimina*, Carij. *arimimé*).

¹⁾ Waar zulks mogelijk was, is de Latijnsche naam bijgevoegd; men houde echter in het oog dat ik geen zoöloog ben, en dat zelfs in werken van meer bevoegden, soms tegenstrijdige opgaven voorkomen.

¹⁾ Soviel wie möglich, sind die lateinschen Namen angegeben; man vergesse aber nicht, dass ich kein Zoologe bin, und dass selbst die Angaben von Beugtereren zuweilen einander widersprechen.

Kaliña.		
Brulaap	<i>Micetes sonicus</i> KUHL	K., T., U. <i>ahuata</i> (Apar. <i>araata</i> , Ap. <i>arun</i> , Ar. <i>aaroun</i> , Carij. <i>arabata</i> , Cum. <i>arahuata</i> , Bak. Tupi <i>urauatô</i>). K., U. <i>meku</i> (Voc. 204); T. <i>talipi</i> ; U. <i>uanana</i> .
Keeskees	<i>Cebus sp.</i>	K. <i>kesiu</i> ; T., U. <i>kusiri</i> (Tupi <i>cuchiu</i>).
Satansaap	<i>Pithecia satanas</i> KUHL	K. <i>kupala</i> .
Nachtaap	<i>Nachtaffe</i>	K. <i>kusiri</i> ; T., U. <i>makui</i> .
Sagoeijn	<i>Midas rufimanus</i> GEOFFR.	K. <i>kaikusi</i> , <i>kaikuši</i> , <i>pâtušu kaikuši</i> ; T. <i>kaikui</i> , <i>ke-menuleu</i> , <i>timenule</i> ; U. <i>kaikui</i> , <i>kunawulu ime</i> (Voc. 63, Verg. Bak. bunter (bemalter) Jaguar = <i>utôto tûrenéy</i>).
Tijger, jaguar	<i>Felis onça</i> L., vielleicht auch andere Arten	U. <i>hau</i> . K. <i>kusaliwalaç</i> (Carin. <i>cosarevare</i> , Mac. <i>salivarô</i>). K. <i>kaikuši mimbâ</i> , <i>marakaya</i> (Voc. 199). K. <i>pero</i> (Sp.); T. <i>kaikui</i> , <i>yökö</i> , <i>ökö</i> ; U. <i>yéki</i> , <i>kaikui</i> (Voc. 63, 97). K. <i>awalibuya</i> ; T. <i>yuwi</i> ; U. <i>arawa</i> (Apar. <i>aouaoua</i> , Bak. <i>awiya</i> , Mac. <i>COUDR. trouara</i>). K. <i>kuasi</i> ; U. <i>sieu</i> (Bak. <i>zéu</i> , <i>šeó</i> , <i>zéo</i> , Mac. <i>kibiki</i> , Pim. <i>kiäh</i> , Tupi <i>coati</i>). K. <i>leri</i> (Voc. 294). K. <i>kumbâ</i> ; T. <i>munupô</i> (Ouay. <i>mounpen</i> , Apar. <i>Curuá souris</i> = <i>monpeu</i>). K. <i>tapâlápâlå</i> .
Witte tijger	weisser Tiger	K. <i>kapia</i> (Apar. <i>capiara</i> , Ouay. <i>capionara</i> , Tupi <i>kapivîra</i> , enz.) T. <i>iwuli</i> .
Poema	<i>Felis concolor</i> L.	K. <i>pah</i> ; T., U. <i>kuliman</i> (Apar. <i>coulimao</i> , Araç. <i>ghu-ri-man</i> , Bak. <i>pülenile</i> , <i>Lepus brasili</i> . = <i>kalimba</i>).
Tijgerkat	<i>Felis pardalis</i> L.	K., T., U. <i>akuli</i> (Apar. <i>Yao acouri</i> , Ar. <i>iacouri</i> , Nah. <i>akuri</i> , Tupi <i>acuti</i> , enz.).
Hond	Hund	K. <i>mulin</i> .
Otter	<i>Lutra brasiliensis</i> RAY	
Hongbeertje	<i>Nasua socialis</i> NEUW.	
Vleermuis	Fledermaus	K., T., U. <i>pâku</i> (Sp., Port.).
Rat	Ratte	K. <i>kapala</i> .
Muis	Maus	K. <i>kabrita</i> (Sp., Port.).
Watervarken	<i>Hydrochoerus capybara</i> ERXL.	K. <i>kusuli</i> ; T., U. <i>kapau</i> (Voc. 85, Apar. <i>cupaou</i> , Araç. <i>ghubau</i> , Pauxi <i>gouchau</i>). K. <i>kavale</i> (Sp., Port.).
Sur. haas	<i>Coelogenes paca</i> ILL.	K. <i>maiipura</i> ; T. <i>pai</i> ; U. <i>maiipuri</i> (Voc. 202, Bak. <i>mâc</i>). K. <i>puihluku</i> ; T. <i>aku</i> (Eil. Kar. <i>pourceau</i> = <i>bouirokou</i> , wild pig = <i>buirühn</i> , Ouay. <i>cochon marron</i> = <i>aloukeu</i>).
Sur. konijn	<i>Dasyprocta aguti</i> ILL.	K., T., U. <i>pakira</i> (Voc. 242). K. <i>pindyå</i> ; T. <i>pingo</i> (Voc. 286). T. <i>tamanoa</i> , <i>tualimpe</i> ; U. <i>ališime</i> .
Stekelvarken	<i>Cervolabes prehensilis</i> BRANDT	K. <i>tamanoa</i> (Tupi <i>tumanduá</i>). K. <i>walili</i> (Voc. 153).
Koe	Kuh	K., T., U. <i>kapasi</i> (Parav. <i>kapassi</i> , Oyampi <i>capachi</i>). K. <i>manulenå</i> (Bak. <i>mužíru</i> , <i>muqíru</i> , Mac. <i>maouraima</i>). K. <i>poliatu</i> .
Schaap	Schaf	K. <i>alikale</i> ; U. <i>alukole</i> .
Geit	Ziege	K. <i>kupirisi</i> .
Hert	<i>Cervus sp.</i>	K. <i>aipaulá</i> .
Paard	Pferd	K. <i>yalaiva</i> .
Tapir, Sur. buffel	<i>Tapirus americanus</i> DESM.	
Tam varken	Schwein	
Pakira	<i>Dicotyles torquatus</i> CUV.	
Pingo	<i>Dicotyles labiatus</i> CUV.	
Miereneter	<i>Myrmecophaga sp.</i>	
Gordeldier	<i>M. jubata</i> L.	
Groot gordeldier	<i>M. didactyla</i> L., <i>tetradactyla</i> L.	
Klein "	<i>Dasyurus sp.</i>	
Luiard	grosse Art Gürteltier kleine Art "	
Zeekoe	<i>Bradypus sp.</i> <i>Br. tridactylus</i> L. <i>Br. didactylus</i> <i>Manatis australis</i> TILES.	

Kallina.

Awari	<i>Pödelphis</i> sp.	K. <i>awari</i> (Voe. 13).
Vegel	Vegel	K. <i>tomolâ</i> (Voe. 315).
Nest	Nest	K. <i>abâne</i> ; U. <i>upidâ</i> (Voe. 272).
Arend (grote)	grosser Adler (<i>Morphinus</i> sp.)	K. <i>kuanâ</i> (Mac. <i>guau</i>); T., U. <i>pia</i> (Voe. 262).
„ (kleine)	kleiner Adler	K. <i>pakane</i> .
Kleine zwarte roofvegel	kleiner schwarzer Raubvogel.	U. <i>kuaratab</i> .
Boschkaka	<i>Ibycter aquilinus</i> G. R. GRAY.	K. <i>klikâtâkâ</i> (Ch. <i>ane</i> , que grazna = <i>cristooc</i> , Cum. <i>aguilincho</i> = <i>topueleque</i>); T. <i>kakau</i> ; U. <i>kalau</i> (Apar. <i>carau</i> , Mac. <i>calan-calau</i> ¹).
Gierkoning	<i>Sarcophampus papa</i> Sw.	K. <i>amorand</i> .
Stinkvogel	<i>Cathartes aura</i> ILL.	K. <i>kijumâ</i> (Carin. <i>couroumo</i> , Mac. <i>kolum-ri vationmporto</i> , Parav. <i>kolumun</i> , Pim. <i>gluma</i>); U. <i>konaiko</i> .
Uil	<i>Strix</i> sp.	K. <i>pâpâbo</i> (Mac. <i>Strix cunicularia</i> = <i>bokoba</i>).
Specht	<i>Picus</i> sp.	K. <i>utu</i> (Apar. <i>itou</i> , Ouay. <i>mototu</i>).
Ara. Surinaamsch: raafl	<i>Arara</i> sp.	K. <i>kenâlâ</i> ; T. <i>kâmâlâ</i> ; U. <i>konola</i> (Parav. <i>konori</i>); U. <i>alalura</i> , <i>kuyoli</i> (Araq. <i>ghuyary</i> , Pauxi <i>congara</i>).
Koele-koele	<i>Amazona amazonica</i> ?	K. <i>kubewago</i> ; U. <i>kulai-kulai</i> .
Papegaai met rode vleugeltoppen	<i>Amazona</i> sp.	K., T., U. <i>paloura</i>
Papegaai	Papagei	1 ^a . (Apar. <i>couriroura</i> , Ar. <i>kouti</i> , Bak. <i>tewikâla</i> , Carin. <i>courrévaco</i> , Mac. <i>oroke</i> , Nah. <i>kuritsata</i> , Opone <i>corilo</i> , Parav. <i>orî huâ</i> , Yao <i>courga</i> , Arawak <i>kulai</i> , Tupi <i>ajurâ-curau</i>). 2 ^a . (Apar. <i>paraonâ</i> , Araq. <i>paraué</i> , Cum. <i>aracuathi</i> , Tupi <i>paragoa</i>).
Verschillende papegaaien	verschiedene Papageien	U. <i>alakakai</i> , <i>kulakanâ</i> , <i>marakana</i> .
Margrietje	<i>Psittacula</i> sp.?	U. <i>pakare</i> .
Kirrekirre, parkiet	<i>Conurus</i> sp.	K. <i>kuli-kâli</i> (Ch. <i>periquito</i> = <i>quiriquiri</i> , Mac. <i>kohrik-kohrik</i>); U. <i>alupa</i> .
Koejaké, toekan	<i>Ramphastos</i> sp.	K. <i>kuyakek</i> (Mac. <i>cuyakeh</i>); T., U. <i>kiatok</i> (Araq. <i>yapoko</i>) ² .
Pompom		K. <i>alityawa</i> ; U. <i>kulima tahêk</i> .
Bananenbek	<i>Cassicus</i> sp.	K. <i>psakawakoi</i> (Apar. <i>Curui yacavona</i> , Ouay. <i>paya-gonia</i>); U. <i>kulima</i> (Bak. <i>kzâma</i>).
Zwaluw	<i>Hirundo</i> sp.	K. <i>soliya</i> ; U. <i>simišimi</i> , <i>maliti</i> .
Kwietkwietjaba	<i>Lipangus cinereaceus</i> CAB.	K. <i>pappôy</i> (Mac., Arekuna <i>pai-paischo</i> , Warau <i>pai-pia</i>); U. <i>konoi</i> .
Rotshaan	<i>Rupicola</i> sp.	U. <i>mén</i> .
Pika		K. <i>pika</i> .
Kleine vogel, violet en purper	kleiner Vogel, violet und purpur gefiedert	U. <i>sigih</i> .
IJsvogel, grote	Eisvogel grosse Art, <i>Alcedo</i> sp.	K. <i>sagasagu</i> (Mac. <i>sackaiaka</i>); U. <i>atala</i> (Apar., Carij. <i>atoura</i>).
IJsvogel, kleine	Eisvogel kleine Art	K. <i>karasi</i> .
Kolibri	<i>Trochilus</i> sp.	K. <i>tukusi</i> ; U. <i>tukui</i> (Arekuna <i>tukui</i>).
Geitenmelker	Ziegenmelker (<i>Coprimulgus</i> sp.)	K. <i>wâka</i> ; U. <i>hothotpitô</i> .
Duif	Taube (<i>Columba</i> sp.)	K. <i>okukum</i> (Voe. 144); U. <i>otpôtôkai</i> .
Kip	Hahn	K. <i>kárâtâkâ</i> ; T. <i>kalainu</i> ; U. <i>karasi</i> .
Haan	Hahn	K. <i>wâkirli kárâtâkâ</i> .

¹) Hoogst waarschijnlijk door klanknabootsing gevormd.

¹) Sind wohl alle onomatopoetische Wörter.

²) In Venezuela *piapoco* (SCH. M.).

Kaliña.		
Powies	<i>Crax alector</i> L. TEMM.	K. <i>uokå</i> ; T. <i>uôko</i> ; U. <i>uok</i> (Apar. <i>auoco</i>).
Marai	<i>Salpiza cristata</i> WAGL. <i>S. marail</i> WAGL.	K. <i>marai</i> ; T. <i>maluši</i> (Mac. <i>murasih</i> , Ouayeoué, Ouapichiane <i>maraté</i> . Oyampi, Emerillon <i>maray</i>); U. <i>ukowak</i> (Apar. <i>ucuaca</i> , Cum. ave, como gallina = <i>huacharaca</i>).
Koejoei, blauwe marai	<i>Penelope pipile</i> Gm.	K., T., U. <i>kuyti</i> (Mac. <i>cuyu</i> , Tupi <i>cujubi</i> , enz.).
Wakago	<i>Otus leuconotus</i> Motmot WAGL.	K. <i>palaka</i> ; U. <i>aragua</i> , <i>alagua</i> (Bak. <i>watigo</i> , Tupi <i>aracuan</i> , enz.) ¹⁾ .
Anamoe	<i>Crypturus</i> sp.	K. <i>iñamu</i> (Bak. <i>inä</i> Tupi <i>inambu</i>); T. <i>pötunö</i> (Pim. <i>patiken</i>).
Kriko		K. <i>kâtako</i> .
Tokro	<i>Odontophorus guianensis</i> G. R. GRAY	K., T. <i>tâkro</i> (Mac. <i>dokorra</i>) ²⁾ .
Kammikammi	<i>Psophia crepitans</i> L.	K. <i>akami</i> (Mac. <i>yakumik</i> , Oyampi <i>iakami</i>); T. <i>mami</i> ; U. <i>mamhali</i> (Apar. <i>mamsali</i> , Carij. <i>mami</i>).
Zonvogel	<i>Eurypyga helias</i> ILL.	K. <i>akere</i> (Oyampi <i>keréi</i>); U. <i>sololo</i> .
Tijgervogel	<i>Tigrisoma</i> sp.	K. <i>onâle</i> ; T. <i>onâle</i> ; U. <i>onolé</i> (Voc. 233).
Sabakoe	<i>Ardea</i> sp.	K. <i>sawaku</i> ; U. <i>tunaqlå</i> .
Kommewari	" "	U. <i>pakulaimö</i> (Cum. <i>huacara</i> , Yao <i>ardea</i> = <i>ouakare</i> , Oyampi <i>ouacara</i>).
Flamingo	<i>Ibis rubra</i> VIEILL.?	K. <i>uala</i> .
Kraukrau	<i>Ibis infuscata</i> LICHT.	K. <i>kraukrau</i> ; U. <i>tâko</i> (Mac. <i>korro-korro</i>).
Eend	<i>Carina moschata</i> FLEMM.	K. <i>âpâno</i> (Voc. 38); U. <i>uluma</i> (Maquir. <i>yoronma</i> Araq., Tupi <i>uruma</i> , enz.).
Schildpad	<i>Testudo</i> sp.	K. <i>wayamu</i> (Carin. <i>madamoco</i> , Ouayeoué <i>oyamou</i>); T. <i>kulia</i> (Cum. <i>curamihua</i>).
Kaaiman	<i>Champs</i> sp.	Zie T. III 167. U. III 228.
Leguaan	<i>Iguana tuberculata</i> LAUR.	K. <i>akure</i> (Tupi <i>jucuré</i>); T. <i>alie</i> ; U. <i>alie</i> (Voc. 45).
Hagedis	Eidechse	K. <i>wayamuka</i> (Carin. <i>ouayana</i> , Ch. <i>ayumaca</i> , Eil. Kar., Oyampi <i>ouayamaku</i> , Honduras-Kar. <i>vayámac</i> , Emerillon <i>zonuca</i>); T. <i>yiwana</i> (Apar. <i>ouana</i> , Apar. Curuá <i>zotuna</i> , Arawak <i>jóanu</i>); U. <i>olori</i> .
Groene hagedis	Grüne Eidechse	K. <i>waimüa</i> .
Agama		U. <i>yoi</i> .
Sapakarra	<i>Salvator Teguixin</i> ?	K. <i>tamakali</i> .
Ringhagedis, N. E. toe-heddesneki	<i>Anphisbaena</i> , <i>Siphonops</i> ?	K. <i>serewai</i> ; U. <i>wukak</i> .
Slang	Schlange	K. <i>kumaháguma</i> .
Giftslang	giftige Schlange	K. <i>okoyo</i> ; T. <i>okoi</i> ; U. <i>ököi</i> (Voc. 95).
Maka-slang	<i>Lachesis rhombatus</i>	K. <i>okäyu yekai</i> .
Oroekoeckoe	<i>Bothrops atrox</i> WAGL.	K. <i>epiälipiä</i> .
Papegaaislang	<i>Bothrops bilineatus</i> WAGL.	K. <i>kinäta</i> (Bak. <i>izunoto</i>).
Ratelslang	<i>Crotalus horridus</i> DAUD.	K. <i>kulewa ikuinä</i> .
Koraalslang	<i>Elaps surinamensis</i> CUV.	K. <i>usakaini</i> (Carin. serpent venimeux = <i>adecano</i>).
Boa	<i>Eunectes murinus</i> WAGL.	K. <i>uatoimo</i> .
Indji banji, bruine slang	braune Schlange	K. <i>ekaria</i> (Tupi <i>sucuriú</i>); T. <i>alamali</i> ; U. <i>ulamali</i> (Carin. <i>arimorori</i> , <i>gouramaco</i>).
Ledditire	<i>Coluber Corais</i> BORE	K. <i>olarni</i> .
		K. <i>ukulimüpi</i> .

¹⁾ Idem, Mac. *kangraiba*, Warau *hamnaqua*; *Penelope Aracuan* SPIX; Tecuna: *uatragao*, Omagua: *uara luqua*, Uairacu: *paloque*, Bare, Cariay: *haragot*.

²⁾ Hoogst waarschijnlijk door klanknabootsing gevormd.

²⁾ Sind wohl alle onomatopoetische Wörter.

		Kalina.
Eruine zweepslang	braune Peitschenschlange	K. <i>kulubisimoli</i> .
Pad	Krote	K. <i>palahu</i> (Voc. 276); U. <i>kutə</i> (Oyampi <i>conta</i>).
Pipa	„ <i>Pipa americana</i> LAUR.	K. <i>pipa</i> .
Boomkikvorsch	Lamfrosch	K. <i>alaityäkä</i> .
Visch	Fisch	K. <i>wäitä</i> (Voc. 169); T. <i>kana</i> ; U. <i>ka</i> (Voc. 64).
Anjoemara	<i>Macrodon trahira</i> MÜLL.	K., U. <i>aimara</i> ; T. <i>aimala</i> (Apar. <i>aymara</i>).
Keemaroe, groote	<i>Myctes</i> sp.	K. <i>paku</i> .
Keemaroe, kleine	“ ”	K. <i>kumara</i> ; T., U. <i>watau</i> (Bak. <i>páte</i>).
Keerimata	<i>Salmo curimata</i> BLOCH?	K. <i>kulinata</i> ; U. <i>karumasi</i> (Tupi <i>curimata</i> , enz.).
Pirai	<i>Pygocentrus</i> sp.	K. <i>pirai</i> (Mac. <i>arai</i>); U. <i>pêne</i> (Ap. <i>poni</i> , Ar. <i>poni</i> , Bak. <i>pâne</i> , <i>pale</i> , Pauxi <i>poune</i>).
Pasjina		U. <i>pasini</i> .
Warappa	<i>Erythrinus unitaeniatus</i>	K. <i>warapa</i> .
Kweriman	SPIK?	
Jakien	<i>Mugil</i> sp.?	K. <i>kweriman</i>
Koebi		K. <i>yaiki</i> .
Kleine vischjes	kleine Fische	K. <i>akupa</i> .
Spikrikati	<i>Anableps</i> sp.?	U. <i>unputpô</i> .
Aal, paling	Aal	K. <i>kutai</i> .
Sidderaal	<i>Gymnotus electricus</i> L.	K. <i>luai</i> ; T. <i>lupukô</i> .
Warrawarra	<i>Hypostomus</i> sp.	K. <i>okoue</i> .
Rog	<i>Trygon</i> sp.	K., U. (Apar.), <i>arimina</i> ; T. <i>alimina</i> .
Tor	Käfer	K. <i>walarala</i> ; U. <i>warawa</i> .
Prachtkever	<i>Euchroma gigantea</i> L.	K. <i>are</i> ; K., T., U. <i>sipari</i> (Voc. 300).
Sprinkhaan	Heuschrecke	K. <i>tapanityu</i> .
Kakkerlak	<i>Blatta</i> sp.	K. <i>peropetei</i> ; zie T. III 162. U. III 216.
Houtluis (witte mier)	<i>Termitus</i> sp. (Termite)	K. <i>kasapa</i> .
Reuzenwesp., <i>kontiman</i>	Riesenwespe	K. <i>alari</i> (Tupi <i>arabé</i>); U. <i>kulom</i> .
id., kleiner soort	id., kleinere Art	K. <i>kupisa</i> ; U. <i>nukö</i> (Tupi <i>copi</i> , Apar. <i>Curná nowy</i> , Bak. <i>okóhu</i>).
Parasolwesp	Parasol-Wespe	K. <i>maindl yokomoli</i> (Voc. 230).
Groote bij, hommel	Grosse Biene, Hummel	T. <i>simakani</i> .
Bij	Biene	K. <i>urapera</i> .
Kleine zwarte bij	kleine schwarze Biene	U. <i>tapialapomui</i> .
„ bruine bij	„ braune „	K. <i>tapiuka</i> .
Bruine honigbij (niet stekend)	braune Honigbiene (nicht stechend)	U. <i>timawa</i>
Zwarte honigbij (wel stekend)	schwarze Honigbiene (stekend)	U. <i>seriram</i> .
Bijennest	Bienennest	K. <i>wili-wili uanä</i> ; U. <i>tuwasiném</i> .
Honig	Honig	T. <i>matä uani</i> .
Was	Wachs	K. <i>tapiuka apâni</i> .
Aloekoemier	<i>Cryptocerus atratus</i> LATR.	K. <i>uano</i> , U. <i>uani</i> ; U. <i>uano</i> (Voc. 147).
Pingomier	FAB.	U. <i>moloipiö</i> .
Draagmier	<i>Atta cephalotes</i> FAB.	K. <i>irako</i> ; T. <i>yukie</i> (Voc. 181).
Foengoe, mieren-zwam	Ameisen Schwamm	K. <i>tumakakai</i> .
Vlinder	Schmetterling	K. <i>kumakä</i> ; U. <i>kumap</i> .
Raps	Raupe	U. <i>tulukaupo</i> .
		K. <i>palampalam</i> ; U. <i>pialo</i> , <i>pialor</i> .
		Aparai <i>aluko</i> ; K. <i>älukä</i> ; T. <i>äluko</i> ; U. <i>aluko</i> , <i>alukö</i> (Ch. <i>gusano</i> = <i>orque</i> , <i>orque</i> , Cum <i>oruga</i> , <i>gusano</i> = <i>orco</i>).

Kaliña.		
Groote rups	grosse Raupe	K. <i>alucataineã</i> .
Rode "	rote "	K. <i>kuyakvya</i> .
Span "	Spanner "	K. <i>umpáká atambátipá áluká</i> .
Cicade	<i>Cicada</i> sp.	T. <i>taisai</i> (Bak. <i>tisi</i>).
Lantaarndrager	<i>Fulgora laternaria</i> L.	K. <i>puyu</i> (Bak. <i>zie</i> , <i>sie</i>).
Vuurvlieg	eine Art Leuchtkäfer	K. <i>pauw</i> ; U. <i>kukui</i> (Taino <i>cocuyo</i> enz., Bak. <i>Lam-pyris</i> = <i>períru</i>).
Muskiet	<i>Culex</i> sp.	K. <i>karípana</i> (Tupi <i>carapaná</i>); U. <i>mohak</i> (Voc. 200).
Makoe	<i>Anopheles</i> sp.?	K. <i>maká</i> ; U. <i>maku</i> .
Koevlieg	<i>Tabanus</i> sp.	K. <i>teláká</i> ; T. <i>uam</i> (?); U. <i>turō</i> (Ch. <i>turec</i> , Cum. <i>turoco</i> , Bak. <i>turöra</i> , Eil. Kar. <i>toullácáe</i>).
Vlieg	Fliege	K. <i>wili-wili</i> ; T. <i>mälä-mälä</i> (Voc. 162).
Mampier		K. <i>mapili</i> .
Musketenworm	Mückenlarve welche sich in der menschlichen Haut entwickelt	K. <i>aluká</i> .
Zandvloo	<i>Pulex penetrans</i> L.	K. <i>sityá</i> ; T. <i>sika</i> ; U. <i>sika</i> (Carin. <i>tchikio</i> , Ch. <i>chique</i> , Apar. <i>conrikeu</i> , Ar. <i>tiken</i>).
Hoofdluis	<i>Pediculus capitis</i>	T. <i>yamui</i> (Voc. 328).
Duizendpoot	<i>Scolopendra</i> sp.	K. <i>kumabébe</i> (Cum. <i>cumape</i>); Apar. <i>Curuá</i> scorpion = <i>counépé</i> .
Schorpioen	Skorpion	K. <i>sipiriri</i> .
Spin	Spinne	K. <i>måyowai</i> ; T. <i>anemoi</i> , <i>moi</i> (Voc. 213).
Spin met driehoekig stekelig lichaam	Spinne mit dreieckigem, dornigem Hinterleib	K. <i>katusi</i>
Spinneweb	Spinnengewebe	K. <i>måyowai etawiti</i> (Voc. 139); U. <i>ogiat</i> .
Groote boschspin	<i>Mygal</i> sp.	U. <i>makup</i> .
Koepari, teek	<i>Ixodes</i> sp.	K. <i>kupali</i> ; T. <i>kalamitekó</i> (Apar. <i>carimotoco</i> Bak. <i>karamáka</i> , Ch. <i>carimatec</i> , Cum. <i>caimueke</i> , Nah. <i>kari-nieka</i> , Ouay. <i>caimue</i> , <i>coupali</i>).
Patatenluis, bête rouge	<i>Acarus Batatas</i> L.	K. <i>kunamínako</i> .
Kreeft	Krebs	K. <i>sulu</i> .
Krab	Krabbe	K. <i>kusa</i> .
Slak	Schnecke	K. <i>atifa</i> .
Zeeschelpdieren	Seemuscheln	K. <i>matuni</i> , <i>kalukulu</i> .
Zoetwaterhoorn	<i>Melania</i> sp.	U. <i>uu</i> .

K., T., U. vi¹⁾.

Boom	Baum	K. <i>wewe</i> ; T., U. <i>wewe</i> (Voc. 158).
Struik	Strauch	K. <i>potomini nipiunai</i> .
Plant	Pflanze	K. <i>nänatoppo</i> .
Liaan	Liane	K. <i>simo</i> ; T. <i>siminati</i> ; U. <i>sinat</i> (Voc. 302).
Wortel	Wurzel	K. <i>imiti</i> ; T. <i>we-miti</i> ; U. <i>wewe-mi</i> (Voc. 173).

¹⁾ Hiervoor geldt eenigermate hetzelfde als voor hoofdstuk V; doch een voorname oorzaak van onjuistheden is weggenomen doordien Dr. A. PULLE zoo welwillend was, de wetenschappelijke namen voor mij na te zien. Zie ook diens werk „An enumeration of the vascular plants known from Surinam, together with their distribution and synonymy”, Leiden 1906.

Ich möchte hier dasselbe bemerken, wie beim Vten Kapitel; eine Ursache jedoch vieler Fehler ist fortgefallen, indem Herr Dr. A. PULLE so freundlich war die wissenschaftlichen Namen durchzusehen. Siehe auch dessen Werk „An enumeration of the vascular plants known from Surinam, together with their distribution and synonymy”, Leiden 1906.

		Kalina.
Luchtwortel	Luftwurzel	U. <i>holianapui</i> .
Schors	Rinde	K. <i>mure bipia</i> (Voc. 267).
Doren	Dorn	K. <i>takile</i> (Bak. <i>izari</i> , Ch. <i>taquen</i> , Cum. <i>tequien</i>); T. <i>mutinó</i> ; U. <i>omuthi</i> .
Tak	Ast	K. <i>mure ipolirli</i> (Voc. 178); T. <i>wore yetebi</i> .
Blad	Blatt	K. <i>ari</i> , <i>ali</i> ; T. <i>talumbali</i> ; U. <i>itale</i> (Voc. 43).
Bloem	Blüthe	K. <i>ipudili</i> ; T. <i>mure poliri</i> (Voc. 119).
Vrucht, zaad	Frucht, Samen	K. <i>epere</i> , <i>eperi</i> (Voc. 118).
Vruchtshilf	Fruchthülse	K. <i>ipipeá</i> .
Patattenschillen	Schalen süßer Kartoffeln	T. <i>napi pipambu</i> .
Zaad	Samen	K. <i>iputipá</i> (Voc. 118).
Katoenzaad	Baumwollsamen	U. <i>mutu-patpo</i> .
Hars	Harz	K. <i>mure ipukulu</i> (Voc. 98?).
Kassavestek	Mandioksteckling	U. <i>urn papá</i> .
Dood hout in de rivier	totes Holz im Fluss	U. <i>wore kumpde</i> , <i>wore ikuipde</i> .
Gevallen boom in het woud	gestürzter Baum im Wald	T. <i>wore yano</i> .
Dorre bladeren op den boolem	dürre Blätter auf dem Boden	U. <i>tahak</i> .
Ananas	<i>Ananas sativus</i> SCHULT. f.	K., T., U., (Apar., Ch., Ouapichiane, Arawak, Tupi) <i>muna</i> .
Bakove	<i>Musa paradisiaca</i> L. var.	K. <i>paruru</i> ; T. <i>mekuru</i> , <i>mokerimo</i> ; U. <i>merigo</i> , <i>malipa</i> .
Roode —		T. <i>tipipulu</i> .
Appel —		U. <i>uit</i> .
Banaan, goede soort	idem	K. <i>paruru</i> ; T. <i>upalulu</i> ; U. <i>palulu imó</i> .
—, grove soort, N.E. <i>locéi ningre bana</i> , <i>bonni bana</i> .		T. <i>pantunkulu</i> ; U. <i>palulu</i> .
Broodboom	<i>Artocarpus communis</i> FORST.	K. <i>bredboq</i> (N. E.).
Gejave	<i>Psidium Guyava</i> RADDI	K. <i>yoyaba</i> (Taino <i>guayava</i> , enz.).
Kakao	<i>Theobroma Cacao</i> L.	K. <i>kakao</i> .
Kabbas	<i>Crescentia Cujete</i> L.	K. <i>kuai</i> (Tupi <i>cuia</i>); T. <i>mula</i> ; U. <i>tutpú</i> (Voc. 317).
Bittere cassave	<i>Manihot utilissima</i> POHL	K. <i>ubeba</i> , <i>alvpa</i> (Voc. 127). K. x 269; T. <i>wui</i> , <i>ni</i> ; U. <i>uru</i> (Apar. <i>ouei</i> . Tupi: farinha = <i>ni</i>). K. <i>yupá</i> ; T. <i>uraka</i> ; U. <i>tikurme</i> .
Zoete cassave	<i>Manihot palmata</i> MÜLL. arg. var. <i>Apí</i> MÜLL. arg.	K. <i>mangu</i> .
Katoen	<i>Gossypium religiosum</i> L., <i>G. herbaceum</i> L.	K. <i>merenkuya</i> (Tupi <i>murucujá</i>). K. <i>konásu</i> .
Lemmetjesboom	<i>Citrus medica</i> L.	K. <i>arasi</i> (Apar. <i>anuchi</i> , Honduras Kar. <i>aráis</i> , Tupi <i>avaty</i> , enz.); T. <i>anai</i> ; U. <i>enai</i> (Voc. 21).
Mais	<i>Zea mays</i> L.	K. <i>napui</i> , <i>napi</i> ; T. <i>nupoku</i> ; U. <i>napok</i> (Voc. 222). K. <i>presa</i> (Carib. <i>pirisa</i> , Arekuna, Mae. <i>krisa</i>).
Manga	<i>Mangifera indica</i> L.	K. <i>kowoi</i> .
Markoesa	<i>Passiflora</i> sp.	K. <i>maurau</i> (Voc. 222).
Masoësa	<i>Renealmia eraltata</i> L. f.	K. <i>kabaya</i> ; T. <i>mapaya</i> ; U. <i>kumau</i> (Apar. <i>mamau</i> , Arekuna, Mae. <i>mapaya</i> , Ouayeone <i>manahy</i> , Ouapichiane <i>mapaya</i> , Arawak <i>papilia</i> , Oyampi <i>malaco</i>).
Napi	<i>Dioscorea trifida</i> L. f.	
Njam, Jam	<i>Dioscorea Batatas</i> DEC., <i>D. alata</i> L.?	
Okröe	<i>Hibiscus esculentus</i> L.	
Zoete patat	<i>Ipomoea Batatas</i> (L.) LAM.	
Papaja	<i>Carica Papaya</i> L.	

Kalina.		
Féper	<i>Capsicum</i> sp.	K. <i>pomui</i> ; T. <i>pomoi</i> , <i>pämöi</i> (Voc. 271); U. <i>asi</i> (Arawak <i>hatti</i> , enz.).
Pompoen	<i>Cucurbita Pepo</i> L.	K. <i>ayyama</i> (Arawak <i>aijama</i> = Kürbis).
Pijlriet	<i>Gymnostachys sagittatum</i> (AUBL.) BEAUV.	K. <i>pliu</i> ; T. <i>pliou</i> ; U. <i>pliu</i> , <i>pilieu</i> (Voc. 288).
Roekoe	<i>Bixa Orellana</i> L.	K. <i>kusuroe</i> ; T. <i>use</i> , <i>use</i> (Carin. <i>couseve</i> , Eil. Kar. <i>couchéce</i>), U. <i>ónot</i> (Voc. 24).
Rijst	<i>Oryza sativa</i> L.	K., T., U. <i>alesi</i> (N. E.).
Sapotielje	<i>Achras sapota</i> L.	K. <i>sapatima</i> .
Sinaasappel	<i>Citrus Aurantium</i> L.	K. <i>aprisima</i> (N. E.).
Suikerriet	<i>Saccharum officinarum</i> L.	K., U. <i>asikalu</i> ; T. <i>pliu</i> (Voc. 288?).
Tabak	<i>Nicotiana Tabacum</i> L.	K., U. <i>tamui</i> (Voc. 310); T. <i>tika</i> , <i>tikan</i> .
Tajer	<i>Arum esculentum</i> L.	K. <i>táyer</i> ; T., U. <i>taya</i> (Tupi <i>taya</i> , enz.).
Toeralla	<i>Arum</i> sp.	T. <i>sannit</i> , U. <i>sinti</i> .
Zeilgras	<i>Agave</i> sp.?	K. <i>kulawa</i> ; T. <i>ulawaitá</i> ; U. <i>kulewate</i> , <i>kulaibratti</i> (Apar. <i>irawua</i> , Bak. <i>kzárba</i> , <i>kála</i> , Eil. Kar. <i>coálaoña</i> , Tamanaco <i>caruatiá</i> , Tupi <i>caragoatá</i> , <i>curauá</i> enz.; Verg. Voc. 12, K. III 97, U. III 133).
Awarra	<i>Astrocaryum segregatum</i> DRUDE; vielleicht auch andere Arten	K., U. <i>awara</i> ; T. <i>amana</i> .
Bambamaka	<i>Desmoncus polyacanthos</i> MART.	K. <i>aníkale</i> ; U. <i>walale</i> (?)
Boegrmakka	<i>Astrocaryum Murumuru</i> MART.	K. <i>murumuru</i> ; T. <i>muhomulu</i> ; U. <i>mumuru</i> (Tupi <i>murumurí</i>).
Kaumaka	<i>Bactris minax</i> MIQ.	K. <i>mákaya</i> .
Keeskéesmaka	<i>Oenocarpus Bacaba</i> MART.	K. <i>amalaú</i> ; U. <i>walanti</i> , <i>alawali</i> .
Komboe	<i>Mauritia flexuosa</i> , L. f.	K., T., U. <i>komi</i> .
Mauritie	<i>Maximiliana Maripa</i> (MART.) DRUDE.	K. <i>maurisi</i> (Tupi <i>muriti</i> , enz.).
Maripa		K., T., U. <i>malipa</i> .
Berg-maripa		T. <i>malakipi</i> .
Paramaka	<i>Astrocaryum Paramacu</i> MART.	K. <i>maka</i> , <i>kunana</i> .
Palissade-palm, pina	<i>Euterpe oleracea</i> MART.	K., U. <i>naséi</i> (Tupi <i>assai</i>); T. <i>pamau</i> ; U. <i>wapi</i> (Apar. <i>apou</i> , Apar. Curuá <i>ouapou</i> , Ouapichiane <i>ouabe</i>).
Indiaansche palissade-palm	<i>Iurea exorrhiza</i> MART.	K. <i>pasiu</i> (Tupi <i>pariúba</i>); T. <i>peula</i> ; U. <i>pôpô</i> .
Berg-pina	<i>Cocos flexuosa</i> MART.	U. <i>poli</i> (Bak. <i>Cocos oleracea</i> = <i>porisári</i> , Blatt = <i>siri</i>).
Tas	<i>Geonoma</i> sp.	K. <i>woi</i> ; T. <i>malaya</i> ; U. <i>malalia</i> .
Baboen-nefi-gras	<i>Paspalum virgatum</i> L., <i>Scleria secans</i> (L.) URB.	K. <i>sarain</i> , <i>sila</i> .
Banboe	<i>Bambus</i>	K. <i>kuama</i> ; T. <i>yama</i> ; U. <i>lue</i> .
Boschbanaan	<i>Heliconia Bihai</i> L.	K. <i>paulda</i> ; T. <i>palu</i> ; U. <i>paluale</i> , <i>paluriné</i> (Apar. <i>parow</i>).
Boschgember	<i>Zingiber</i> sp.	T. <i>pikö</i> .
Boschpapaja	<i>Cecropia palmata</i> W.	K. <i>salasala</i> ; U. <i>kulugli</i> (Apar. <i>coulépié</i> , Bak. <i>kzarepihe</i>).
Curare	<i>Strychnos Crevaniana</i> BAILL.	T., U. <i>urali</i> .
Donki	<i>Dieffenbachia Seguine</i> SCHOTT.	K. <i>awalipâluq</i> ; U. <i>aleice</i> .
Een epiphyt	ein Epiphyt, <i>Bromelia</i> sp.	T. <i>masalo</i> .
Koemaroe-njamnjam	<i>Mourena fluviatilis</i> AUBL.	U. <i>uya</i> .

Kalina.

Koenani	<i>Clibadium surinamense</i> L., K., T. <i>kumani</i> ; U. <i>asikuma</i> , <i>Tephrosia toricaria</i> PERS.	
Kroos	<i>Lemna</i> sp.	U. <i>marali</i> .
Lianen:	Lianen:	
Makka-tetei		K. <i>akikiwa</i> .
Een andere doornliaan		T. <i>simaka</i> .
Een zeepliaan		T. <i>kuliwe</i> .
Kamina-tetei		K. <i>simasisi</i> ; T. <i>ayacalli</i> ; U. <i>sikiliwa</i> .
Mokko-mokko	<i>Montrichardia arborea</i> SCHOTT.	K. <i>mukimukü</i> ; U. <i>oko</i> .
Mos	Moos	U. <i>omisâ</i> .
Nekoe		K., T. <i>nuku</i> ; U. <i>halihali</i> (Arawak <i>hiatali</i>).
Een kleine paddenstoel	kleiner Pilz	K. <i>ulupi</i> .
Een grootere paddenstoel	grösserer Pilz	U. <i>picpiumi</i> .
Pipri tiki		U. <i>luak</i> .
Plant met vermiljoenroode bloemen	Pflanze mit ziegelroten Blüten. <i>Combrutum</i> sp.	U. <i>pomatitpe</i> (Verg. U. III 176).
Plant welker wortel een geneesmiddel tegen kneuzing is.	Pflanze deren Wurzel als Arzneimittel gegen Quet- schung gebracht wird	K. <i>prima pite</i> .
Switi boontje	<i>Inga ingoides</i> WILLD., I. <i>nobilis</i> WILLD.	K. <i>scutyi</i> ; U. <i>tulisimo</i> .
Waremboriet	<i>Ichnosyphon gracilis</i> KÖRN.	T. <i>kura</i> .
Waterplant met lila bloemen	<i>Eichhornia crassipes</i> (MART.) SOLMS	U. <i>awapanak</i> .
Baboentrie	<i>Virola Surinamensis</i> WARB.	K. <i>walusi</i> .
Balata	<i>Mimusops Balata</i>	K., T., U. <i>palata</i> .
Man-barklak	<i>Eschweilera</i> sp.	K. <i>ulimali</i> .
Oeman-barklak	<i>Arrabidaea inaequalis</i> (P. D. C.) BAILL.	K. <i>kwateli</i> .
Boschtamarinde	<i>Macrolobium acaciifolium</i> BTH.	K. <i>kalaipan</i> .
Bruinhart	<i>Andira inermis</i> H. B. K.	K. <i>wakipu</i> .
Bijlhout	<i>Eperua falcata</i> AUBL., <i>E. rubiginosa</i> Miq.	K. <i>paliu</i> ; U. <i>wapa</i> .
Ceder	<i>Cedrela odorata</i> L.	K. <i>semaliapä</i> .
Groenhart	<i>Tecoma leucocyclon</i> (L.) MART.	K. <i>haraune</i> .
Hoepelhout	<i>Coparia guayanensis</i> DESF.	K. <i>apauwa</i> .
Indji pipa	<i>Couratari guyanensis</i> AUBL.	K. <i>watala</i> .
Letterhout	<i>Brosimum?</i>	K. <i>pára</i> ; U. <i>pára</i> , <i>pira</i> .
Lokus	<i>Hymenaea Courbaril</i> L.	K. <i>simiri</i> .
Kankantrie	<i>Criba pentandra</i> GÄRTN.	K., T., U. <i>kiomaku</i> (Carij. <i>cumaca</i> , Ch. <i>cumava</i>).
Krapa	<i>Carapa guianensis</i> AUBL.	K., T., U. <i>krapa</i> .
Kwarie	<i>Vochysia tetraphylla</i> D.C.	K. <i>kuáli</i> .
Melkhout	<i>Triplaris surinamensis</i> CHAM.	T. <i>lui</i> .
Mierenhout		K. <i>tasi</i> ; U. <i>mukuluk</i> .
Mope	<i>Spondias lutea</i> L.	K. <i>mâpê</i> (Apar. <i>mompé</i> , Ouay. <i>monpê</i>).
Parelhout	<i>Aspidosperma cretum</i> BENTH.	K. <i>apukuitya</i> (Voc. 31).
Piesi	<i>Nectandra</i> sp.	K. <i>wai</i> ; U. <i>hoi</i> , <i>wai</i> , <i>woi</i> .
" , walkara	" "	K. <i>ugurui</i> , <i>ayewui</i> .

Kaliña.		
Purperhart	<i>Martiusia parvifolio</i> BENTH.	K. <i>simirira</i> ; U. <i>tapirim</i> .
Tiengi-moni	<i>Protium heptaphyllum</i>	K. <i>sipâ</i> ; T. <i>tuli</i> ; U. <i>aemâ</i> .
	(AUBL.) MARCH.	
Tongka	<i>Dipteryx odorata</i> WILLD.	K. <i>klapabos</i> .
	<i>D. oppositifolia</i> (AUBL.)	
	WILLD	

K. VII.

Ik	1 <i>au</i>	ich.
Jij	2 <i>amolo</i>	du.
Hij	3 <i>mâsc</i>	er.
	4 <i>magrle</i>	
Wij, wij allen	5 <i>papiel</i>	wir, wir alle.
„, de aanwezenden	6 <i>kikoke</i>	„, die Anwesenden.
„, wij beiden	7 <i>nana</i>	„, wir beide.
„, „, „	8 <i>kikâ akâ</i>	„, „, „
Gij	9 <i>amâlâ</i>	ihr.
	10 <i>amâb</i>	
Zij	11 <i>mâyaq</i>	sie.
Deze, dit	12 <i>erâ</i>	dieser, dieses.
Die, dat	13 <i>monb</i>	jener, jenes.
Een ander	14 <i>ama</i>	ein anderer.
Wie?	15 <i>nâk?</i>	wer?
Wat?	16 <i>âtâ?</i>	was?
	17 <i>âti?</i>	

K. VIII.

1	1 <i>âwin</i>	Voc. 312.
2	2 <i>âkâ</i>	Voc. 50.
3	3 <i>ârnâ</i>	Voc. 52.
4	4 <i>âkâbañg</i>	Zie T. VIII. 8.
5	5 <i>añatâni</i>	
6	6 <i>âwin tyâymâ</i>	
7	7 <i>âkâ tâymâ</i>	
8	8 <i>ârnâ</i> „	
9	9 <i>âkâ bañ</i> „	
10	10 <i>añâ batâlâ</i>	
11	11 „ <i>tyupânagu</i> <i>âwin</i> .	
12	12 „ „ <i>akâ</i> .	
13	13 „ „ <i>ârua</i> .	
14	14 „ „ <i>âkâbañg</i> .	
15	15 „ „ <i>añatâni</i> .	
16	16 „ „ <i>âwin tyâymâ</i> .	
17	17 „ „ <i>âka tâymâ</i> .	
18	18 „ „ <i>ârua</i> „	
19	19 „ „ <i>âkâbañg</i> „	
20	20 <i>âwin galîna</i>	
21	21 <i>âhâ</i> „	
Voc.	22 <i>paimw</i> , Zie K. x. 72.	Viel.

Kalina.

Weinig	23 <i>asitiākā</i>	Voe. 296	wenig.
Genoeg	24 <i>ipidilā</i>		genug.
Allen, alles	25 <i>papiorl</i>		alle, alles.
Beide	26 <i>okololo</i>		beide.
Alleen	27 <i>oxiñe</i>		allein.
Niets	28 <i>anuañi</i>		nichts.
Hoeveel?	29 <i>nat-may</i>		wieviel?
Hier	30 <i>ātālokhā?</i>		hier.
Hiernaast, in de buurt	31 <i>erā-po</i>		in der Nähe.
Aan de overzijde	Zie K. x 88		jenseits des Flusses.
Ver	32 <i>tise</i>	Carin. <i>touhsé</i>	weit.
	33 <i>iyá</i>	Eil. Kar.: is K. far? = <i>tiseti</i> K.?	
Dichtbij	Zie K. x 356		nahe.
Zeer nabij	34 <i>māne-bâ</i>		ganz nahe.
Voor	35 <i>wapu</i>	Voe. 148	vor, vorn.
Achter	36 <i>wapä</i>		hinter, hinten.
Bovenstrooms	37 <i>maiwinio</i>		oberhalb.
Benedenstrooms	Zie K. IV 72		unterhalb.
Rechts	38 <i>iyá</i>		rechts.
Links	39 <i>mat</i>		links.
Boven	40 <i>itynpa</i>		über.
Onder	41 <i>ipinô</i>	Voe. 296	unter.
Waar?	42 <i>oikâ?</i>		wo?
	43 <i>m?</i>	Zie K. x 333	
Waarheen?	44 <i>oya</i>		wohin?
Waarvandaan?	45 <i>oimbâ?</i>		woher?
Heden, thans, nu	46 <i>erom</i>		heute.
Gisteren	47 <i>koñalâ</i>	Voe. 74	gestern.
Eergisteren	48 <i>mon-koñalâ</i>	Voe. 196	vorgestern.
Morgen	49 <i>korepo</i>		morgen.
Overmorgen	50 <i>mon-koropo</i>	Voe. 196	übermorgen.
Kort geleden	51 <i>erotiako</i>		vor kurzer Zeit.
Lang geleden	52 <i>penalâ</i>	Voe. 257	vor langer Zeit.
Weldra	Zie K. x 113		bald.
Onmiddellijk	Zie K. x 402		sogleich.
Reeds	53 <i>terabu</i>		schon.
Snel	54 <i>talene</i>		schnell.
	55 <i>koityâlâ</i>	Carin. <i>copiori</i>	
	56 <i>koityârâ</i>		
	Zie K. x 135		
Langzaam	57 <i>puimérê</i>		langsam.
Wanneer?	58 <i>atiakâ</i>		wann?
	Zie K. x 79		
Waarljk?	59 <i>ipâtlâ-may?</i>		wirklich?
	60 <i>iroke?</i>		
Waar, zuiver, juist	Zie K. x 373, 376, 387		wahr, richtig.
Slechts			nur.
Zeer	61 <i>tere</i>		sehr.
	Zie K. x 326		
	62 <i>poh</i>		

Kaliña.			
Waarom?	63 <i>ātānāme</i> Zie K. x 404, 406		warum?
Ook	§ 64 <i>inaba</i> † 65 <i>éraba</i>		auch.
Omdat	† 66 <i>aha</i>		weil.
Ja	† 67 <i>o-o</i>		ja.
Nee	68 <i>na</i>		nein.
Goeden dag!	69 <i>montoliboma</i>		guten Tag.
(bij aankomst)	70 <i>mondolopoma</i>		(bei Ankunft).
Ik kom!	71 <i>dyá!</i>		ich komme!
Te (rust)	{ 72 <i>-po</i> { 73 <i>-pá</i> { 74 <i>-ba</i>		zu (Ruhe).
Te, naar, aan (beweging)	75 <i>-wa</i>		zu, nach, an (Bewegung).
In	76 <i>-ta</i>		in.
In (op) het pad	77 <i>onat-ta</i>		auf dem Pfade.
Van	78 <i>-niñu</i>		von.
Met	§ 79 <i>-malá</i> † 80 <i>-ke</i>		mit.

K. IX.

Wit	1 <i>tamum</i>	Voc. 47	weiss.
Zwart	2 <i>tekalaype</i>		schwarz.
Rood, bruin, geel	3 <i>tapírr</i>	Voc. 27	rot, braun, gelb.
Blauw	4 <i>itakálé</i>		blau.
Groen	5 <i>tukene</i>	Bak. <i>tukuéq</i>	grün.
Bang, bevreesd	6 <i>tonalike</i>	Voc. 109	bang.
Bitter	7 <i>naityumbe</i>	U. IX 8	bitter.
Boos	8 <i>kwotálik</i> Zie K. x 378, II 42		böse.
Diep	§ 9 <i>yansipe</i> † 10 <i>yansikík</i>		tief.
Dik	11 <i>tikíké</i>	Voc. 72	dick.
Dood	Zie K. x 254.		tot.
Donker	12 <i>tawala</i>	Voc. 14	dunkel.
Dom	Omschrijving K. x 287		dumm.
Dronken	Zie K. x 385--388	Carin. <i>tawetinia</i>	betrunkener.
Droog	13 <i>tulata</i>		trocken.
Fijn	14 <i>sigizime</i>		fein
Gierig	15 <i>anombe</i>	Voc. 19	geizig.
Goed	16 <i>irupa</i>	Voc. 186	gut.
Zeer goed	17 <i>irupa-pole-maq</i>		sehr gut.
Groot	18 <i>pátame</i>		gross.
Hard	19 <i>tianale</i>	Bak. <i>tuanri</i>	hart.
Helder, schijnen	20 <i>taweyé</i>	Voc. 165.	hell, scheinen.
Jong	21 <i>mimbá</i>		jung.
Klein	22 <i>imé</i>		klein.
Kort	23 <i>senime</i>		kurz.
Koud	24 <i>tisanole</i>	Carin. <i>tousanori</i>	kalt.

			Krieger.
Krom	25 <i>kāwai</i>	Verg. K. iii 30	krumm.
Kronkelend (een kreek)	26 <i>te-kāwai-te-kāwai-ye</i>		sich dangelnd (ein Fluss).
Lang	27 <i>maśipo-maq</i>		lang.
Leelijk	28 <i>yawame-maq</i>	Voc. 327	langsam.
Licht (niet zwaar)	29 <i>awāsimā-maq</i>	Voc. 20	leasslich.
Mager	30 <i>ipiuma</i>	Voc. 28	mager.
Mooi	31 <i>irqā-maq</i>	Voc. 186	schön.
Hij is mooi	32 <i>tawa-pole-maq</i>		er ist schön.
Nat	33 <i>keputaie</i>	Voc. 56?	nass.
Nieuw, versch	34 <i>seri</i>		neu, frisch.
Ondiep	35 <i>apipime</i>		seicht.
Ontevreden	36 <i>yaūm</i>	Voc. 327	unzufrieden.
Oud (een voorwerp of mensch)	37 <i>ponutombo</i>	Voc. 257	alt (ein Gegenstand oder ein Mensch).
Recht	38 <i>satatalā</i>	Verg. U. ix 69	gerade.
Rot, bedorven	39 <i>tiapota</i>		verfaulst.
Rijk, onrijp	Zie K. x 353, 354		reif, unreif.
Scherp	40 <i>tukē</i>	Voc. 92	scharf.
Schoon (zindelijk)	41 <i>tikon-nena</i>		rein.
Slecht	42 <i>talike-pole-maq</i>		schlecht.
Slim	43 <i>tānubirē</i>	K. x 169—171	schlau.
Sterk (een mensch)	44 <i>tianale ponape</i>		stark (ein Mensch).
Stomp	45 <i>gepa</i>	Verg. n°. 40.	stampf.
Tevreden	46 <i>ipu</i>		zufrieden.
Vermoeid	47 <i>lupātai</i>		muide.
Vrijgevig	48 <i>amāma</i>	Verg. n°. 15.	freigebig.
Vuil			schmutzig.
Dit bord is —	49 <i>ciā plēti amana</i>		dieser Teller ist —.
Warm	50 <i>asiembe</i>	Voc. 55.	heiss.
Wijs	51 <i>asiemba</i>		weise.
Zacht	52 <i>takonike-maq</i>		weich.
Ziek	53 <i>timemesile</i>		krank.
Zoet	54 <i>getumbe</i>	Voc. 140	süss.
Zout	55 <i>tepāsine</i>		salzig.
Zuur	56 <i>waryā</i>		sauer.
Zwaar	57 <i>tiasakohni</i>		schwer.
Zwak	58 <i>awāsinde-maq</i>	Verg. n°. 29	schwach.
	59 <i>yanapa-maq</i>	Verg. n°. 44	

K. x.

Aansteken			
Vuur —	1 <i>piāma-kā watā</i>	Bak. <i>zopona</i> .	anzünden.
Sigaar —	2 <i>watā piāmaya-kā</i>	Verg. T. x, 1, 2	Feuer —
Baden	3 <i>tamu piāma-kā</i>	U. x, 1, 2	eine Zigarre —
Ik ga mij —	4 <i>ekupi w-issa</i>	Cum. <i>hu-wapi-ach</i>	baden.
		= regar, mojar	ich gehe um mich zu —
Ik wasch mij	5 <i>me w-kupi-ya</i>		ich wasche mich.
Begraven			beerdigen.

Kaliña.			
Ik zal (?) begraven	6 <i>s-und-ne</i>	Voe. 232	ich werde beerdigen.
Wanneer zul jij hem —?	7 <i>ātiakū m-and-take?</i>		wann wirst du ihn — ?
Morgen vroeg!	8 <i>koropo kokolo!</i>		morgen früh!
Beminnen			lieben.
Ik bemin deze vrouw	9 <i>mose uāli sisonomai</i>		ich liebe diese Frau.
Binden			binden.
Leg de korjaal vast!	10 <i>emui-kā kuliala</i>	Voe. 167	befestige das Kanu!
Blijven, wachten			bleiben, warten.
Wacht hier!	11 <i>erapo latyā</i>		warte hier!
Branden, verbranden	12 <i>ukāld-ti</i>		brennen, verbrennen.
	13 <i>t-ekulā-se</i>	U. x 29	zerbrechen.
Breken			pflücken (eine Blume).
Plukken (een bloem)	14 <i>ambā-kā</i>		mein Waldmesser ist zer-
Mijn houwer is gebroken	15 <i>subalu-li n-at-ambā-ti</i>		brochen.
Jou houwer is gebroken, de zijne ook	16 <i>a-subala-li n-at-ambā-ti,</i> <i>māse subala-li n-at-</i> <i>umbā-ti iraba</i>		dein Waldmesser ist zer-
Mijn hangmat is gebroken	17 <i>erā patē tu-āt-ambā-si-</i> <i>māy</i>		brochen, das seinige auch.
Mijn bovenarm is gebroken	18 <i>era y-abu-le tu-at-ambo-se</i>		meine Hängematte ist zer-
Bijten	19 <i>eka</i>	Voe. 7	rissen.
Danken	20 <i>tañi</i>	(N. E.)	mein Oberarm ist gebrochen.
Dansen	21 <i>kua</i>		beissen.
Doedeu	22 <i>si-wé-i</i>	Voe. 156	danken.
	23 <i>y-ākā</i>	Zie nr. 250	tanzen.
Ik heb een pad gedood met mijn houwer	24 <i>pālālu si-wé-i supala-</i> <i>li-ke</i>		töten.
Ik heb een pad gedood met een stok	25 <i>wewe-ke pālālu si-wé-i</i>		ich habe eine Kröte getötet
Schieten met geweer	26 <i>arkabussa-tu si-wé-i</i>		mit meinem Waldmesser.
Ik heb een koejoei geshoten	27 <i>kuyui-i au si-wé-i</i>		ich habe eine Kröte getötet
Jij hebt een koejoei geshoten	28 <i>kuyui-i-amu si-wé-i</i>		mit einem Stocke.
Ik heb gejaagd	29 <i>tānāmu si-wo-li</i>		schiesse mit Gewehr.
Dragen	30 <i>aro-ko</i>	Voe. 41	ich habe einen Kujui ge-
Brengen	31 <i>y-ulā-ka</i>		schossen.
Draag dit!	32 <i>erā alā-kā!</i>		du hast einen Kujui ge-
Geef mij!	33 <i>y-ulā-kā!</i>		schossen.
Draag dit naar de korjaal!	34 <i>erā alā kuliala-ta-ka</i>		ich habe gejagt.
Ik wil dit niet dragen!	35 <i>erā alā ise-pa-wa!</i>		tragen.
Drinken	36 <i>ini-kā</i>	Voe. 111	bringen.
Ik drink	37 <i>au s-en-ya</i>		trage dies!
Jij drinkt	38 <i>amole m-en-ya</i>		gieb mir!
	39 " <i>m-en-ya enaba</i>		trage dies zum Korjal!
Hij drinkt	40 " <i>m-nna-ya</i>		ich will dies nicht tragen!
	41 <i>māse n-en-ya</i>		trinken.
	42 " <i>inu-ya</i>		ich trinke.
Ik drink kasjiri	43 <i>au s-en-ya kasjiri</i>		du trinkst.
" " samoeloe	44 <i>samulu au s-en-ya</i>		er trinkt.
Jij drinkt kasjiri	45 <i>amolā m-en-ya énaba</i> <i>kasjiri</i>		ich trinke Kaschiri.
			" " Samulu.
			du trinkst Kaschiri.

Hij drinkt kasjiri.	46 <i>mase m-mu-ya kaswi</i>	er trinkt Kaschiri.
Wat drinkt jij?	47 " <i>n-nu-ya</i> "	was trinkst du?
" drinkt hij?	48 <i>ātāke m-mo-ya?</i>	" trinkt er?
Hij drinkt dram	49 <i>ote ina-yastoy-kau?</i>	er trinkt Rum.
Droomen.	50 <i>brandwini cui-yastoy</i> Nº. 230	traumen.
Eindigen, ophouden enz.		aufhören, zu Ende sein.
Houd je mond! blijf stil!	51 <i>anda matyā'</i>	halte den Mund!
Mijn eten is op!	52 <i>y-élépa-le t-im-a-se'</i>	meine Speise ist zu Ende!
Is je eten op?	53 <i>u-y-élépa-le n-im-a-se'</i>	ist deine Speise zu Ende?
Ja, het is op!	54 <i>aha, t-em-a-se!</i>	ja, sie ist auf!
Ja, de honden hebben alles opgegeten!	55 <i>aha, pero y-é-pasli papoul t-imasku!</i>	ja, die Hunde haben alles aufgefressen!
Eten	56 <i>on-ko</i>	essen.
Ik eet	57 <i>au alépa s-é-na-sa</i>	ich esse.
Ik eet rijst	58 <i>alépa s-é-na-sa</i>	ich esse Reis.
Jij eet	59 <i>alési ičdpá s-é-na-sa</i>	du issst.
Wat eet je?	60 <i>amále alépa m-é-na-sa</i>	was issst du?
Hij eet	61 <i>ātāke m-on-a-se?</i>	er issst.
Wij (inclus.) eten	62 <i>mase alépa n-é-na-sa</i>	wir (inclus.) essen.
" (exclus.) "	63 <i>papaché alépa kis-é-na-sa</i>	" (exclus.) "
" (1e en 2e pers. alleen)	64 <i>kikáké alépa kis-é-na-sa</i>	" (nur 1e und 2e Person) essen.
eten	Omschrijving Nº. 363	
Gij eet	—	ihr esset.
Zij eten	Omschrijving Nº. 365	sie essen.
Ik eet onderweg	65 <i>oma-ta alépa s-é-na-sa</i>	ich esse unterwegs.
Ik at = of: ik heb gegeten	66 <i>au alépa s-é-na-pui</i>	ich ass = oder: ich habe gegessen.
Ik heb genoeg gegeten	67 <i>ipiáhü alépa s-é-na-pui</i>	ich habe genug gegessen.
Jij at = hebt gegeten	68 <i>amále alépa m-é-na-pui</i>	du ass = hast gegessen.
Heb je reeds gegeten?	69 <i>amu-yalu am-é-na-pui?</i>	hast du schon gegessen?
Hij at = heeft gegeten	70 <i>mase alépa n-é-na-pui</i>	er ass = hat gegessen.
Gij at = hebt gegeten	71 <i>amále alépa m-é-na-pui</i>	ihl ast = habt gegessen.
Ik heb zeer veel gegeten	72 <i>alépa s-é-na-bu-sa tápále</i>	ich habe sehr viel gegessen.
Deze spijs is niet lekker	73 <i>púsi tebaseni wále ot s-é-na-pui-yrla</i>	diese Speise ist nicht schmackhaft.
Deze spijs is bitter	74 <i>erü naityumbe s-é-na-pui</i>	diese Speise ist bitter.
Ik zal eten	75 <i>au am-é-na-ko</i>	ich werde essen.
Jij zult eten	76 <i>okon am-ina-ko</i>	du wirst essen.
Wanneer ga je eten?	77 <i>amále éna-ko</i>	wann wirst du essen?
Hij zal eten	78 <i>ātiaká u-ílapali m-é-na-taq?</i>	er wird essen.
Wij (exclus.) zullen eten	79 <i>níialatú u-ílapali m-im-taq?</i>	wir (exclus.) werden essen.
Gij zult eten (?)	80 <i>máse k-e-né-na-sha</i>	ihl werdet essen (?).
Gaan	81 <i>kikáké alépa kis-é-na-m</i>	gehen.
Ik wil naar Europa gaan	82 <i>amáhü alépa m-é-na-pui</i>	ich will nach Europa gehen.
Ik wil met je meegaan,	83 <i>w-ati-se kónde er-wa</i> Voe. 324 (N.E. Europa <i>bakru-kontr-wa</i> = <i>bakru-kondre</i>)	ich will mit dir gehen.
	84 <i>amorá-hü w-ati-se-pe er-wa</i>	

Kaliña.

Hij is ontsnapt (een gevangeen aap)	85 <i>niolombo t-itā-rlapa-may</i>	er ist entwischte (ein gefangener Affe).
Ga heen!	86 <i>amol-itā!</i>	geh!
Ga naar den overkant!	87 <i>i-tya koboseme!</i>	geh zum jenseitigen Ufer!
Ga aan deze zijde (der rivier)	88 <i>i-tya kemaka-wa!</i>	geh an dieser Seite (des Flusses).
Ga heen!	89 <i>ta-q-gu-laba!</i>	geh!
Ik ga	{ 90 <i>au w-usa-n</i> 91 <i>w-usa-laba</i> 92 <i>a-y-usa-laba</i> 93 <i>a-usa-iraba</i>	ich gehe.
Ik ga naar Poeloegoedoe	94 <i>a-usa Pulugudu-wa</i>	ich gehe nach Pulugudu.
Heden ga ik naar Oseisi	95 <i>erome usa Oseisi-wa</i>	heute gehe ich zum Oseisi.
Vaarwel! (ik ga heen)	96 <i>w-isa-laba</i>	lebe wohl! (ich gehe).
Ik ga naar Oseisi,	97 <i>au w-isa crabu Oseisi</i>	ich gehe zum Oseisi, Johannes geht auch.
Johannes gaat ook.	{ 98 <i>urotypbā apēsa, Johan-</i> <i>-ponuya,</i> <i>nes k-en-isa-n enaba</i>	
Ik ga alleen op jacht	98 <i>au owinw atā-lā w-isa-n</i>	ich gehe allein auf die Jagd.
Jij gaat	99 <i>m-usa-hapa</i>	du gehst.
Jij gaat naar je kostgrond	100 <i>awole m-usa-q a-māñu-</i> <i>li-wa</i>	du gehst zu deiner Pflanzung.
Waar ga je heen?	{ 101 <i>amolo oya-m-usa?</i> 102 <i>oya-ku m-uitu-q?</i>	wohin gehst du?
Waarom ga je heen?	103 <i>ātāna mēikā m-usa-</i> <i>naba</i>	weshalb gehst du?
Hij gaat	104 <i>n-usa-lapa</i>	er geht.
Hij gaat naar zijn kostgrond	105 <i>māse te-māñu-li-wa</i> <i>k-en-isa</i>	er geht zu seiner Pflanzung.
Wij (exclus.) gaan	106 <i>kikāke!</i> { <i>n-is-a-laba</i> <i>nana</i>	wir (exclus.) gehen.
Zij gaan	107 <i>māqay n-is-a-toq</i>	Sie gehen.
Ik ging	108 <i>w-utā-q</i>	ich ging.
Het vorige jaar ging ik	109 <i>māñ-sirikiā-ta p-utā-ne</i> <i>Contesti-wa</i>	voriges Jahr bin ich nach Conteste gegangen.
Ik ben gegaan (?)	110 <i>au w-utā-ge-raba</i>	ich bin gegangen (?)
Jij bent „“ (?)	111 <i>umēle m-utā-ge-raba</i>	du bist „“ (?)
Hij is „“	112 <i>māse kēn-ita-q-ba</i>	er ist „“
Weldra zullen wij gaan	113 <i>erome-vātiq kr-ita-toq</i>	bald werden wir gehen.
Ik zal niet met je gaan	114 <i>w-utā-ki amalā</i>	ich werde nicht mit dir gehen
Laat ons gaan!	115 <i>kama ito</i>	Verg. Carij. aller = lasst uns gehen!
		<i>maivone</i>
		Carin. allons-nous-en = <i>cami</i>
		allons = <i>camatropa</i>
		marcher = <i>camaca-se</i>
		Mae, lebe wohl! = <i>tom-bauai!</i>
		vas-t-en = <i>tambatiste</i>
		allons! = <i>ontambat-man</i>
		Motl, gehen = <i>umbacha</i>
		T. x, 51—53

U. IV, 17; X, 99—102
Voc. 100

Geven	116 <i>i-kā</i>		geben.
Ik geef je een andere (houwer)	117 <i>erā rapan ip-taka</i>		ich gebe dir ein anderes (Waldmesser).
Jij geeft hem een banaan	118 <i>ume-si-kā mase-wa palulu</i>	*	du gibst ihm eine Banane.
Geef mij wat cassavebrood!	119 <i>m-alepa ammucéi asikiá</i>		gib mir etwas Mandiokablaue.
Ik geef je	120 <i>erā alo-kā siē-uu</i>		ich gebe dir.
Hakken			hauen.
Ik ga een boom —	121 <i>were koto-li-ako w-usa</i>	Voc. 4	ich gehe um einen Baum zu fallen.
Steen — (met een hamer)	122 <i>kuti-li-aku-wa tapu</i>		Stein loshacken mit einem Hammer.
Halen			holen.
Ik ga nekoe —	123 <i>neku-aye w-usa</i>		ich gehe Neku —
Hooren	124 <i>ta-kā</i>	Voc. 136	hören.
Ik hoor kwatta's	125 <i>knata cō s-cta-i</i>		ich höre Koata's.
Hoor je?	126 <i>m-cta-nā?</i>		hörst du?
Begrijp je wel goed?	127 <i>icupumbo m-cta-nā-ka?</i>		verstehst du wohl gut?
Jagen			jagen.
Ik ga —	128 <i>ata-lā w-usa</i>		ich gehe auf die Jagd.
Ik ga met Johannes —	129 <i>Johannes-malē atalā-nā u-isā-n</i>		ich gehe mit Johannes auf die Jagd.
Kampeeren			lagern.
Wij gaan hier kamp maken	130 <i>erā-po autā-umui tana-ta</i>		wir wollen hier ein Lager aufschlagen.
Klimmen			steigen.
Ik klim (in een boom)	131 <i>au w-anu-sa karo-na-ga</i>	Voc. 234, 62	ich steige (auf einen Baum).
Ik zal in deze boom klimmen	132 <i>erā were-pākā w-anu-take</i>		ich werde auf diesen Baum steigen.
Komen	133 <i>ohom</i>		kommen.
Kom hier!	134 <i>erā okām!</i>	Carin. <i>acone</i> ; <i>ocona</i>	komme hierher!
Loop snel!	135 <i>takane!</i>	Voc. 93	läufe schnell!
Er komt regen	136 <i>k̄nopo kondsa</i>	Zie K. IV 21, 67	es wird Regen geben.
Ik ben aangekomen	137 <i>au w-ābu-i</i>	Voc. 120	ich bin gekommen.
Ik ben van Albina gekomen	138 <i>au Albina-wim äpu-i</i>		ich bin von Albina gekommen.
Jij bent van Albina gekomen	139 <i>amolé „ „ „</i>		du bist von Albina gekommen.
Jij bent gekomen	140 <i>tonāle m-ābu-i</i>		du bist gekommen.
Waarvandaan kom je?	141 <i>oimbā-ko m-āpu-i?</i>		woher kommst du?
Ben je reeds aangekomen?	143 <i>m-āpu-i yrlabu?</i>		bist du schon gekommen?
Hij is gekomen.	144 <i>māse u-ābu-i</i>		er ist gekommen.
Waarvandaan komt hij?	145 <i>oimbā m-āpu-i?</i>		woher kommt er?
Reeds 2 booten zijn gekomen	146 <i>“ „ u-āpu-i?</i>		zwei Kanus sind schon angekommen.
Is hij reeds aangekomen?	148 <i>māki n-āpu-i irapoa iriké?</i>		ist er schon gekommen?

Kaliña.			
Hij is ook aangekomen	149 <i>mäki n-äpu-i t-nwå-se</i>		er ist auch angekommen.
	<i>éraba may</i>		
Zij zijn aangekomen (om- schrijving)	150 <i>måse n-äpu-i, mäse n-äpu-i éraba</i>		sie sind angekommen.
Ik ben zoo juist aange- komen	151 <i>ereme t etinda-i</i>		ich bin eben angekommen.
Ik ben aangekomen	152 <i>au w-etinda-i</i>		ich bin angekommen.
Jij bent „,	153 <i>amäle m-etinda-i</i>		du bist „
Hij is „,	154 <i>mäse n-itinda-i</i>		er ist „
De indianen-kapitein van Cottica is gekomen	155 <i>Cottiku iapofoli n- itinda-i</i>		der Indianer-Häuptling von Cottica ist gekommen.
Wij (excl.) zijn aange- komen	156 <i>kikäke k-etinda-i</i> 157 „ <i>k-etinda-i-laba</i>		wir (excl.) sind angekommen.
Overmorgen zal ik (zullen wij?) te Poeloegoedoe aankomen	158 <i>moqläpä k-etinda-ta</i> <i>Puluguudu-wa</i>		übermorgen werde ich (werden wir?) in Palugudu aukommen.
Koken			kochen.
Ik zal het water —	159 <i>erä tuna simäkai</i>	T. x 82	ich werde das Wasser —
	160 <i>epka-ko</i>	Voc. 90	
Kopen	161 <i>epka-gä</i>		kaufen.
Kwetsen			verwunden.
Een steen kwetste mij hier (aan het been)	162 <i>ätä täpu pälubityai</i>		ein Stein hat mich hier (am Bein) verwundet.
Lachen	163 <i>wab</i>		lachen.
Ledigen			leeren.
Water scheppen uit de korjaal	164 <i>kuliala s-ikca-ya</i>		Wasser schöpfen aus dem Kanu.
Leeren			lernen.
Ik leer	165 <i>wämimpa-i</i>	Bak. lehren = <i>enomita</i>	ich lerne.
„ „ de Indiaansche taal	166 <i>nampa-i kaliña ula- m-päkä</i>	Ch. yo lo enseño = <i>guapaz</i> , enz.	ich lasse die Indianische Sprache.
Dit kind leert spreken	167 <i>mäse mitani kyn-nampe- nä aula-na-nü-pükä</i>	Cum. yo lo enseño = <i>huapaze</i> , enz.	dieses Kind lernt sprechen.
Leggen			legen.
De kip heeft een ei gelegd	168 <i>korotäko n-imoka-i</i>	Voc. 58	die Henne hat ein Ei gelegt.
	<i>teraba</i>		
Liegen			lügen.
Ik lieg	169 <i>a-y-nabi-ri</i>	Voc. 231	ich lüge.
Jij liegt	170 <i>t-nabi-ri</i>		du lügst.
Hij „	171 <i>h-cinabi-ri</i>		er lügt.
Loopen (te voet)	172 <i>mapu-ita</i>		laufen.
	173 <i>mapä-ita</i>		ich laufe.
Ik loop	174 <i>au w-apu-ita</i>		losmachen.
Losmaken			ich werde das Kanu — machen.
Ik zal de korjaal —	175 <i>v-kuliala s-imbiäka-i</i>		
Maken	176 <i>tya-kä</i>	Voc. 66, 171	ein Kanu —
Een korjaal —	177 <i>kuryara ka-sa</i>		ich werde eine andere (Zeichnung) machen.
	178 „ <i>ka-pui</i>		
Ik ga een andere (teekoe- ning) maken	179 <i>amu teraba ka-sa w- ita-n</i>		

		K a i n a.
Ik maak	180 <i>au skyt-pui</i>	ich mache
Jij maakt	181 <i>amâle m-itya-pui</i>	du machst,
Hij „	182 <i>mägle n-itya-pui</i>	er macht,
Wij tweeden maken	183 " <i>n-ika-pui</i>	wir beide machen,
Gij maakt	184 <i>nana n-itya-bni okâ</i>	ihr macht,
Wat maak je?	185 <i>amâlâ m-itya-pui</i>	was machst du?
Ik maak een draagkorf	186 <i>âtikâu m-itya-say?</i>	ich mache einen Tragkorb,
Wie heeft deze houwer gemaakt?	187 <i>wâyalindâ-te am skia-sa</i>	wer hat dieses Waldmesser gemacht?
De blanken hebben hem gemaakt	188 <i>nâkukâu erâ supala</i>	die Weissen haben es ges-
Ik zal dadelijk gereed zijn } (met iets	189 <i>paranagîrlî n-itya-pu-</i> <i>rli mâldâ-maq</i>	macht. ich werde sogleich } mit
Is hij nog niet } te maken)	190 <i>crâme-râtiq shya-pu</i> <i>ma-tagv</i>	ist er noch nicht } einer fertig
Ik heb gemaakt	191 <i>aembe a-n-ikia-pu-ma</i> <i>panâlâ-maq?</i>	ich habe gemacht.
Jij hebt „	192 <i>au s-epuindâ-ma-i</i> <i>téraba</i>	du hast „
Hij heeft „	193 <i>amâle m-epuindâ-</i> <i>masi t'raba</i>	er hat „
Ik zal pijlen maken	194 <i>mâse n-epuindâ-ma-i</i> <i>t'raba</i>	ich werde Pfeile machen.
Zij maken pijlen	195 <i>sípê s-epuindâs-yâ</i>	ich mache einen Bogen.
Ik maak een boog	196 <i>pliura ipuindâ-yâ-tay</i>	
Nemen	197 <i>uluba-man s-enâku-yâ</i>	nehmen.
Ik heb een jonge brulaap gevangen	198 <i>abni-kû</i> Voe. 35	ich habe einen jungen Brull-
Ik heb een anjoemara gevangen	199 <i>alavata mimbû s-apoi</i> <i>crâpo</i>	-affen gefangen, ich habe einen Anjumara gefangen.
Ik heb een anjoemara ge- vangen met de baskita	200 <i>aimara am s-apoi</i>	ich habe einen Anjumara gefangen mit der Reuse.
Opstaan	201 <i>baksita aimara am</i> <i>s-apoi</i>	aufstellen.
Sta op van de hangmat!	202 <i>pite-wiñâ ay-awoq-go</i> T. x, 101	stehe auf aus der Hunge- matte!
Parelen, pagaaien	203 <i>at-alima-ko</i>	rudern.
Snel „	204 <i>at-alima-ko pari-pe</i>	schnell —
Planten	205 <i>s-ipâ-yâ</i> Voe. 270	pflanzen.
Ik plant cassave	206 <i>alepa s-ipâ-yu</i> Mac. <i>ipuima</i>	ich pflanze Mandioca.
Ik zaai rijst	207 <i>alisi s-ipé-yâ</i>	ich sae Reis.
Ruiken	208 <i>peâne-kâ</i> Voe. 277	riechen.
Welriekend	209 <i>tubâbâle</i>	wohlriechend.
Roken (een sigaar)	210 <i>tâkuñe</i> Zie K. iv, 92	rauchen (eine Cigarre).
Visch op een barbakot —	211 <i>nâtâ s-anâ-kai salu-</i> <i>kupi.</i> Voe. 23	Fisch auf dem Bratrost rauchern.
Rijzen		Zie K. iv, 9, 19, 20, Voe. 100 steigen.
Hij is ontsnapt een ge- vangen aap	212 <i>niolombo tu-emboka-</i> <i>maq</i>	er ist entwischt (ein getar- gener Aff).
Roepen	213 <i>tyâma-ka</i> Ch. tocaste reclamo?	
Ik roep	214 <i>i-tyâma-ka</i> = <i>mamueymance</i> rufen.	
Hij roeft	215 <i>tyoma-la</i> si lo toque = <i>guamueymaz</i>	ich rufe.
	216 <i>mose u-koma-i</i>	er ruft.

Kaliña.			
Ik fluit om een agoeti te lokken	217 <i>akuli am s-kyūma-i</i>		ich pfeife um ein Aguti herbeizulocken.
De koejake fluit „ jaguar brult „ brulaap „	218 <i>kayukē-tē</i> 219 <i>kuikuši ete</i> 220 <i>alawata t-etē</i> 223 <i>ulaba-tu s-ibioku-i</i>	Zie nr. 250	der Tukan pfeift. „ Jaguar brüllt. „ Brüllaffe „
Schieten	222 <i>plua-ka s-ibioku-i</i> 221 <i>piāku-kā</i>		schiessen.
Ik heb één koemaroe geschoten	224 <i>owin kumaru s-ipiāka-i</i> .		ich habe einen Kumaru geschossen.
Durf je een jaguar dooden?	225 <i>e-nali-ma ayata-mā kaikuši m-iyā-taike?</i>		wagst du es einen Jaguar zu töten?
— (een stroomversnelling)			hinunterschiessen (eine Stromschnelle)
Ik schiet den val af	226 <i>erō patu ketoti-tā-siq</i> (<i>patu</i> = plek, plaats)		ich schiesse die Str. hinunter.
Durft gjij deze val afschieten	227 <i>e-nali-ma ayata erō patā-la ketata-taq?</i>		wagst du es diese Str. hinunterzuschiessen?
Slaan, stoeten	228 <i>yākā</i>	Zie nr. 250	schlagen, stossen.
Slapen	229 <i>onākā</i>	Voc. 112, 164	schlafen.
Dromen	230 <i>wāne-tu</i>		träumen.
Ik ga slapen	231 <i>urā u-issa-n</i>		ich gehe um zu schlafen.
Slaap wel!	232 <i>wānā-se w-usa-laba</i>		schlafe wohl!
Heden komt Andreas te Poeloegoedoe aan	233 <i>ketāne-ne-ba!</i>		heute kommt Andreas in Pulugudu an.
Sluiten	234 <i>erom A. kānātānāba</i>		schliessen.
Dieht gesloten	235 <i>i-t-apo-ko</i>	Voc. 33	geschlossen.
Slijpen, scherpen	236 <i>itāt-kā</i>	Voc. 92	schleifen.
Het (een kapmes) snijdt goed	237 <i>t-ie-ke</i>		es (ein Waldmesser) schneidet gut.
Ik heb het ijzer geslepen.	238 <i>t-ie-ge-poli-maq</i>		ich habe das Eisen geschliffen.
Snijden	239 <i>s-ie-toi sinparali</i>		schneiden.
— met een mes	240 <i>kāyākoye malia-ke</i>	Voc. 4	— mit einem Messer.
Het ingewand uitsnijden	241 <i>uimbā i-siākat-gā</i>		ausweiden.
Spreken	242 <i>aula-na-nā-pākā</i>	Voc. 323	sprechen.
Je spreekt te veel	243 <i>y-aula</i>		du sprichst zu viel.
Waarom spreek je niet?	244 <i>t-aula-te-maq</i>		weshalb sprichst du nicht?
Hij schreeuwt	245 <i>ātānām-kā aula-maq?</i>		er schreit.
Waarom schreeuwt hij?	246 <i>mose t-aula-ne pole-maq</i>		warum schreit er?
De hond blaft, hij hoort wild.	247 <i>ātānāmeko pokō t-aula-ne-maq?</i>		der Hund bellt, er hört Wild.
Spuwen	248 <i>perā kēn-ālu-yaq. tenom-pākā.</i>		spucken.
Ik spuw op den grond	249 <i>a-y-dta-ta-i pokō-na-ga</i>	U. x 225	ich spucke auf den Boden.
Steken			stechen.
De makoe's steken mij	250 <i>makō y-chai kebole</i>	Verg. K. 159, 1147, x 23, 221—225, 228, v gift-slang, T. 1 18, 19,	die Mücken stechen mich.

Een sipari heeft mij geslagen.	251 <i>e-sipali-pukai</i>	K. I. 6; II. 53; x. 226	ein Stochen hat mich geschlagen.
Sterven			sterben.
Ik ga dood	252 <i>lämä-take</i>	Voc. 185	ich sterbe.
Hij is dood	253 <i>t-rämä-se man</i>		er ist tot.
Lijk	254 <i>n-irombas-i</i>		Leichnam.
Stinken	255 <i>tikole</i>	Voc. 94	stinken.
Teekennen	256 <i>s-imeraü</i>	Voc. 206	zeid men.
Ik heb getekend	257 <i>s-imera-i</i>		ich habe gezeichnet.
Teekening	258 <i>t-imeraü</i>		Zeichnung.
Dit heeft een mooie teekening.	259 <i>iruputine pole t-imeraü-may</i>		dies ist schon gezeichnet.
Rottekening	260 <i>imeraü-pä</i>		
Toebehooren			
Dit is mijn kostgrond	261 <i>maia-li erä-may</i>		Folszeichnung(Pictographie).
" " jou "	262 <i>maia-li äläpali mälä-may</i>		gehören.
" " zijn "	263 <i>mäse e-mäia-li erä-may</i>		das ist meine Pflanzung.
Deze is mijn houwer	264 <i>supala-li herä-may</i>		" " deine "
Dit geweer behoort aan mij	265 <i>erä arkaibusä irlapali erä-may</i>		" " seine "
" " " " jou	266 <i>erä arkaibusä äläpide mälä-may</i>		" " mein Walddresser.
" " " " hem	267 <i>erä arkaibusä mogrli irlapali mälä-may</i>		" " Gewehr gehört mir.
" is zijn hoed	268 <i>näku-i sambreni erä-na</i>		" " " " dir.
Uittrekken			" " " " ihm.
Ik trek de cassave uit	269 <i>ahpa kejeri s-de-ai</i>	(Voc. 127, 88)	" " ist sein Hut.
" " mijn haar "	270 <i>e-nset-i s-ib-ai</i>		ausziehen.
Vallen			ich ziehe die Mähöka aus.
Ik ben uit een boom gevallen	271 <i>were-wiña w-at-namu</i>		" " reisse mir die Haare ..
De sinaasappel is op den grond gevallen	272 <i>mälä aprißima n-äma-i-pä po-na-ga</i>		fallen.
Hij valt (van boven)	273 <i>mäse n-äma-i kawo-wiña</i>		ich bin von einem Baum
Vangen, nemen			gefallen.
Visschen	274 <i>wätä piña</i>		die Apfelsine ist auf den
Neem dit	275 <i>piña-kä</i>		Boden gefallen.
Vegen			er fällt (von oben).
Ik veeg het huis aan	276 <i>autä sakü-kai</i>	K. IV. 39; Voc. 58	fangen, nehmen.
Verkoopen	277 <i>i-kalama-kä</i>	Voc. 3; T. x. 86	fischen.
Verslinden,			nimmt dies.
De tijger heeft een hond verslonden	278 <i>perä ono-i-mäkä kaikuši</i>		fegen.
Wachten,			ich fege das Haus.
Ik zal 1 dag --	279 <i>owin kuditga s-imiaä-mä-sa</i>	Voc. 210	verkaufen.
Werken	280 <i>y-ematüüa-i</i>	T. x. 137	verschlingen.
Hij werkt goed met de koele	281 <i>kula pääkä t-omatumine irupat poli-mando</i>	U. x. 266	der Tiger hat einen Hund
Weten			verschlungen.
Ik weet	282 <i>au s-uku-sa</i>		warthen.
			ich werde einen Tag warten.
			arbeiten.
			er arbeitet gut mit der
			Stange im Kanü.
			wissen.
			ich weiss.

Kaliña.

Ik heb geleerd, ik weet reeds	283 <i>au te-s-uku-sa</i>	
Ik weet niet	284 <i>au s-uku-sa teraba</i>	
Ik wil weten	285 <i>an-okutu-pa-wa</i>	ich habe gelernt, ich weiss schon.
Je weet niets	286 <i>i-kutu-le-se-wa</i>	ich weiss nicht.
Begrijp je?	287 <i>āti an-ukutu-pa-may</i>	ich will wissen.
Het is moeilijk koemaroe's te schieten met pijlen!	288 <i>m-āku-saq?</i>	du weisst nichts.
Dit kind kan reeds spreken	289 <i>m-āku-saq?</i>	begreifst du?
Willen, wenschen	290 <i>pliwa e-māgk m-āku-saq irāke!</i>	es ist schwer Kumaru's mit Pfeilen zu schiessen!
Ik wil	291 <i>māse mitani kgn-crū- bota-nā</i>	dieses Kind kann schon sprechen.
Jij wilt	292 <i>ose</i>	wollen.
Hij wil	293 <i>ise-māq</i>	ich will.
Ik wil niet (eten) hebben	294 <i>ise-māq</i>	du willst.
Wil je niet (drinken)?	295 <i>ise-māq</i>	er will.
Ja, ik wil	296 <i>ise-pa-laba-wa</i>	ich will nicht (Speise) haben.
Neen, ik wil niet	297 <i>amū se-pa-may?</i>	willst du nicht (trinken)?
Wat wenscht hij heden?	298 <i>ahā, ise-wa</i>	ja, ich will.
Hij wenscht misschien sigaren!	299 <i>na, ise-pa-wa</i>	nein, ich will nicht.
Wil je drinken?	300 <i>āti-se irome-may?</i>	was wünscht er heute?
Wonen	301 <i>sigalu si-katuna!</i>	er wünscht vielleicht Cigarren!
Zien	302 <i>wāku se-may?</i>	willst du trinken?
Ik zie	303 <i>erābo-wa</i>	wohnen.
Jij ziet	304 <i>ene-kā</i>	sehen.
Hij „	305 <i>au s-e-ne</i>	ich sehe.
Ik heb gezien	306 <i>auolo m-e-ne</i>	du siehst.
Wat zie je?	307 <i>māse s-e-ne</i>	er sieht.
Zingen	308 <i>" n-e-ne</i>	ich habe geschen.
Zinken	309 <i>s-e-ne</i>	was siehst du?
De korjaal zal —	310 <i>nāki etē m-e-ni?</i>	singen.
De geheele lading is gezonken	311 <i>tuaile kenatemake</i>	sinken.
Zitten	312 <i>mālā kūlala kgn-atu- m-ata</i>	das Kanu wird —.
Ga —	313 <i>papuru laai n-ota-bui</i> (N. E. lading = <i>laai</i>)	die ganze Ladung ist gesunken.
Zoeken		sitzen.
Ik ga brandhout —	314 <i>erā atantumākā</i>	setze dich.
Zwemmen	315 <i>upi</i>	suchen.
Ik zwem	316 <i>were au opī-usa</i>	ich gehe um Brennholz zu — schwimmen.
Jij zwemt ook	317 <i>erānu-ya</i>	ich schwimme.
Zijn, er zijn, hebben, doen	318 <i>w-āponu-ya au</i>	du schwimmst auch.
Gisteren ben ik thuis gebleven	319 <i>amāle erāpa m-iponu-ya</i>	sein, da sein, haben, tun.
Ik ben gereed (met eten)	320 <i>kōnalu auto-po-wéi</i>	gestern bin ich zu Hause geblieben.
Ik ben hier pas drie maanden	{ 321 <i>au-imbō-wéi</i> 322 <i>au-imbō-lupa</i>	ich bin fertig (mit Essen).
	323 <i>au-laba erābo-wa āhua munū</i>	ich bin hier erst drei Monate.

Ik ben een blanke, hij ook	324 <i>au paramagii, mose crabu paramagii</i>	Kalina ich bin ein Weisser, er auch
Het is een kreek	325 <i>ipolirli ti-mäht-mayq</i>	es ist ein Bach,
" " slechts een kreek	326 <i>ipolirli me-rote-mayq</i>	" " nur ein Bach,
Hoeveel korjalen zijn er?	327 <i>atälokä kuliulu milis- ba-na?</i>	wieviele Kanus sind da?
Er zijn 9 korjalen	328 <i>atkäharu topmä kuliulu mältä-po-mayq</i>	es sind neun Kanus da,
Er zijn genoeg korjalen	329 <i>ipütlä-mä kuliulu</i>	es sind genug Kanus da,
" " " huizen	330 <i>ipütlä apäime antä-na</i>	" " " " Hauser da
Er (in een kruik) is dram in	331 <i>beamini ista-mayq</i>	er (in Krug) enthält Rum,
Deze boom heeft dorens	332 <i>erä wevi takib-mayq</i>	dieser Baum hat Dornen,
Waar is het pad?	333 <i>isupatäkä mältä omas- neq?</i>	wo ist der Pfad?
Waar is mijn houwer?	334 <i>ochä u-supara-li-na?</i>	wo ist mein Waldmesser?
Mijn houwer is in het huis	335 <i>" u-supara-li-mnaq?</i>	mein Waldmesser ist in
Er zijn veel Indianen hier!	337 <i>puime kahua cräbä!</i>	Hause,
Ik ben benauwd	338 <i>t-alamak-swa</i>	es gibt viele Indianer hier!
" " warm	339 <i>asiembe-wa</i>	mir ist beklemmt,
Ik ben 's nachts ($\pm 12-4$ u.)	340 <i>ilawo-ne tisamole-mayq'</i>	" " heiss,
zoo koud geweest!		es war mir in der Nacht
Ik ben s'oechtends vroeg	341 <i>emamole-yako tesamde- na!</i>	($\pm 12-4$ u.) sehr kalt,
zoo koud geweest!		es war mir Morgens früh
Hij is bang	342 <i>mäsc tänölike manie</i>	sehr kalt,
" " dik	343 <i>mäsc tikaki poli-mayq</i>	er ist bang,
" " mager	344 <i>" ipiuma " "</i>	" " dick,
Is het goed (voldoender)?	345 <i>ipäldä-mayq?</i>	" " mager,
Ja, het is goed zoo!	346 <i>teri irupä-hole-mayq!</i>	ist es gut (genügend)?
Deze berg is hoog	347 <i>erä uputä pätäme pole- mayq</i>	ja, es ist gut so!
" val " "	348 <i>erä itsoli tamei</i>	dieser Berg ist hoch,
" " " leelijk (go- vaarlijk)	349 <i>erä itsoli yanaine</i>	" " Wasserfall ist hoch,
Het (een spijst) is niet lekker	350 <i>gramerone piäsi-mana</i>	" " " " gefähr- lich,
Deze vrouw is mooi	351 <i>irupamboli uoli-rla</i>	es ist nicht schmeckhaft
Hij is onhandig (bij het	352 <i>mäsc apüpäma-mayq</i>	(tame Speise),
werken met de koela)		diese Frau ist schön,
Deze sinaasappel is rijp	353 <i>erä aprissima tapita- mayq</i>	er ist ungeschickt (im Fort- schreiten des Kanus),
" " " onrijp	354 <i>erä aprissima ipanalo i-pia</i>	diese Apfelsine ist reif,
Waar is je kostgrond?	355 <i>oika a-mäma-le?</i>	" " " " unref.
Mijn kostgrond is niet	356 <i>tise-wate-mayq manas- li-te</i>	wo ist deine Pflanzung?
veraf		meine Pflanzung ist nicht
Dit bord is vuil	357 <i>era plati ameni</i>	weit,
" " " schoon (gerei- nigd met water?)	358 <i>irupabohsta tame</i>	dieser Teller ist schmutzig,
Ik heb honger	359 <i>komič-ga</i>	" " " " rein (mit
" " geen honger	360 <i>komič-o-paada</i>	Wasser gereinigt)
		mich hunget,
		" " " " nicht,

Kaliña.		
De stroom is sterk hier	361 <i>erāpā tetapēn pole-na</i>	der Strom ist stark hier,
Wij sluiten vrede	362 <i>way-kule</i>	wir schliessen Frieden,
± Hij eet niet, wij tweeen eten	363 <i>māyqe al-ena-pui-pa kon-ai-taq kikā ḫkā k-älépu-lei te-målā- muy</i>	± er isst nicht, wir beide essen.
Morgen zal ik bij je terug- komen	364 <i>koropo wa-tuge-raba ua</i>	morgen werde ich wieder zu dir kommen.
Zij zijn velen, ik geef hun niet te eten	365 <i>māyay pui-nan-ākā an-eli-pa wai-tagi e-repa-li</i>	sie sind viele, ich gebe ihnen nichts zu essen.
Wat doe je?	366 <i>āti pākā-ko-may?</i>	was tust du?
Misschien blijven we heden hier	367 <i>erome ketitoq erome- muy</i>	vielleicht bleiben wir. heute hier.
Goeden dag, hoe gaat het.	368 <i>irupalārebā séiwo</i>	guten Tag, wie geht es dir
mijn broer		mein Bruder.
Ja ik ben heel goed broe- der, ben jij ook wel?	369 <i>aha, irupalorebo-va, auolo lába?</i>	ja ich befinde mich sehr wohl Bruder, ist dir auch wohl?
Ja	370 <i>aha</i>	ja,
Waar ga jij naar toe?	371 <i>oya-ku-m-usa?</i>	wohin gehst du?
Ik ben bij u gekomen	372 <i>owate-w-āpu-i</i>	ich bin zu dir gekommen.
Is het waarlijk?	373 <i>tyalā-ne?</i>	ist es wirklich so?
Ja	374 <i>aha</i>	ja.
Ik ga heen mijn broer	375 <i>w-usa-luba séiwo</i>	ich gehe, mein Bruder.
Ga je waarlijk weg?	376 <i>tyalā m-usa-na-bai-doki?</i>	gehst du wirklich?
Blijf tot morgen!	377 <i>erema-ko-latya kolopo-te!</i>	bleibe bis morgen!
Ben je boos geworden, dat je zoo gauw weer ver- trekt?	378 <i>tiānāndke-may, koi-w- atā-lā-si-ma?</i>	bist du zornig geworden, dass du so bald wieder fortgehst?
Waarom ga je weg?	379 <i>ātānāme m-usa-na-ba?</i>	warum gehst du fort?
Blijf tot morgen!	380 <i>erema-ko kolopo-te!</i>	bleib bis morgen!
Ja, ik blijf	381 <i>aha, erima-wa</i>	ja, ich bleibe.
Geef mij wat water, mijn vrouw!	382 <i>tuna-mia-alo-ko-se mitano!</i>	gieb mir ein wenig Wasser, mein Weib!
Wil je water?	383 <i>tuna-se-ma?</i>	willst du Wasser?
Ja, ik wil water!	384 <i>aha, tuna-se-wa!</i>	ja ich will Wasser.
Ik ben dronken mijn vrouw	385 <i>teretiè-wa mitano!</i>	ich bin betrunken, mein Weib.
Maak mijn hangmat vast	386 <i>pati-watā-kā-se mitano!</i>	spanne meine Hängematte aus, Frau!
mijn vrouw!		bist du wirklich betrunken?
Ben je dan werkelijk dron- ken?	387 <i>tyalā turetiè-ma?</i>	
Ja, ik ben erg dronken	388 <i>aha, mēm-mēne teretiè-wa</i>	ja ich bin sehr betrunken.
Ik wil slapen	389 <i>āpā si-te-wa</i>	ich will schlafen.
Waarlijk?	390 <i>tyalā-ne?</i>	wirklich?
Ja!	391 <i>aha!</i>	ja!
Waai kom jij vandaan?	392 <i>oimhā m-āpu-i?</i>	wo kommst du her?
Ik was aan de overzijde, wandelen	393 <i>iga kobose-wiñā w-utā</i>	ich war am jenseitigen Ufer, spazieren gegangen.
Heb je niets meegebracht?	394 <i>ireke ātē un-ene-pa-me?</i>	hast du nichts mitgebracht?
Ik ben gegaan zonder iets	395 <i>ua una-li-pa w-utā</i>	ich bin gegangen ohne irgend etwas (mitzubringen).

Ik heb niets gezien	396 <i>na, na, ga-éne-pa-na</i>	Kalina. — TRIO.
Ik ben voor niets geweest	397 <i>arongi-lätiq w-uto-q</i>	ich habe nichts geschenkt.
Is mijnheer thuis?	398 <i>mondo-ma mos-m?</i>	ich bin umsonst gegangen, ist der Herr zu Hause?
Hij is niet thuis	399 <i>na-maq</i>	er ist nicht zu Hause,
Heb je papier bij je?	400 <i>mondo-ma a-kedeta-h ora?</i>	hast du Papier bei dir?
Ja	401 <i>aha, mondo-ma</i>	ja.
Leen mij even,	402 <i>y-alü-kä koi-läk</i> .	leihe es mir einen Augen- blick,
ik zal je dadelijk teruggeven	403 <i>erome s-i-tak-swa</i>	ich werde es dir sogleich zurückgeben,
Waarm wacht je hier?	404 <i>otikä m-imamä-saq eräpo?</i>	warum wartest du hier?
Omdat de Indianen nog niet gekomen zijn!	405 <i>mäkalä kalina äpu-i panilo-maq!</i>	weil die Indianer noch nicht gekommen sind!
Waaron spreek je niet?	406 <i>ätäremekä aida-ma-maq?</i>	warum sprichst du nicht?
Omdat ik werk!	407 <i>nevadakä y-emamäna- li-yakä!</i>	weil ich arbeite!
Is de kapitein thuis?	408 <i>kapitiq autä-po-naq?</i>	ist der Kapitän zu Hause?
Ja, hij is thuis	409 <i>aha, eräpo-wa</i>	ja, er ist zu Hause.
Wij gaan op reis en slapen onderweg	410 <i>w-usa kene-wiña-naka paté-mala</i>	wir gehen auf Reise und schlafen unterwegs,
Hoe heet dat?	411 <i>näki etc me-nä?</i>	wie heißt das?
Wij zijn van verschillen- den stam	412 <i>ase-wura watumä</i>	wir gehören zu verschie- denen Stämmen.

TRIO I.

Lichaam	1 <i>yi-uaku-lo</i>	Zie nr. 33, S2	Körper.
Huid	2 <i>y-uaku-lo</i>		
Bloed	3 <i>yi-pipo</i>	Voc. 267	Haut.
Beer., bot (?)	4 <i>yi-pipo</i>		
Hoofd	5 <i>muna</i>	Voc. 217	Blut.
Hoofdhaar	6 <i>yi-munu-hu</i>		
Voorhoofd	7 <i>yi-peti-l</i>	Voc. 260	Knochen.
Oog	8 <i>i-pitupö</i>	Voc. 291	Kopf.
Wenkbrauw	9 <i>umhetpö</i>		Kopfhaar.
Ooghaar	10 <i>i-upitupo (?)</i>	Voc. 220	
Voorhoofd	11 <i>kulekalökö</i>		Stirn.
Oor	12 <i>i-enu</i>	Voc. 115	Auge.
Wenkbrauw	13 <i>y-censai-l</i>		Brauen.
Ooghaar	14 <i>y-centei-l</i>		
Gat in oorlel en lip	15 <i>y-enipotish</i>	Voc. 115, 179	Wimpern.
Oor	16 <i>i-pana</i>	Voc. 246	Ohr.
Lip	17 <i>yi-pana-li</i>		
Neus	18 <i>t-epi-pukai</i>	Voc. 138, K. x 250	Ohrlappchenloch.
Wang (?)	19 <i>ti-pukai</i>		Lippenloch.
Mond	20 <i>i-onu</i>	Voc. 141	Nase.
Lip	21 <i>empowai</i>		Wange (?)
	22 <i>y-entuhli</i>	Voc. 219	Mund.
	23 <i>i-epi</i>	Voc. 138	Lippe.

Trio.			
Tong	24 <i>i-enuli</i>	Voc. 228	Zunge.
Tand, kies	25 <i>i-yi</i>	Voc. 124	Zahn.
Snor	26 <i>y-epātipoti-l</i>	Voc. 279, 179	Schnurrbart.
Baard	27 <i>y-ipoti</i>	Voc. 179	Vollbart.
Strot	28 <i>y-ipoti</i>	Voc. 133	Kehle.
Hals	29 <i>y-ena</i>		
Borst	30 <i>i-pumi-mi</i>		
	31 <i>yi-läpni</i>	Apar. <i>Curuá pouma</i>	
	32 <i>yi-rohni</i>	Ouay. <i>i-poumouri</i>	Hals.
Buik	33 <i>y-wig-hu</i>	Mae. (C.) <i>omoumi</i>	
Navel	34 <i>yi-muii-li</i>	Yao <i>boppomery</i>	
Tepel	35 <i>yi-mumi-li</i>	Tamanaco <i>pumeri</i>	
Schouder	36 <i>i-poni-li</i>		
Arm	37 <i>i-munati-li</i>	Voc. 289	Brust.
Bovenarm	38 <i>ye-mota-li</i>		
Elleboog	39 <i>y-apo-l</i>	Apar. <i>ioacourou</i>	
Pols	40 <i>y-apäyali</i>	Carare <i>syaca</i>	
	41 <i>y-apö-li tigli</i>	Bak. Nabel = <i>kziwekzai</i>	Bauch.
Hand	42 <i>yi-mekunu</i>	Zie nos. 1, 2, 82	
Vinger I., Duim	43 <i>y-eña-l</i>	Voc. 217	
II	44 <i>y-eña tamu</i>	" "	Nabel.
III	45 <i>y-eña ilasa</i>	Voc. 273	Brustwarze.
IV	46 <i>y-eña yawi</i>	Voc. 195	Schulter.
V	47 <i>y-eña ilownâ</i>	Voc. 212	Arm.
Nagel	48 <i>y-eña yawi</i>	Voc. 34	Oberarm.
Dij	49 <i>y-eña ipakolónâ</i>	Verg. K. IV 68, 72	Ellbogen.
Knie	50 <i>y-eña ilasa</i>	Voc. 303	
	51 <i>y-eña a-kami-l</i>	Ar. <i>yéme' coumouri</i>	
	52 <i>y-eña kamä</i>	Apar. <i>y-émécon</i>	
	53 <i>y-eña ilawano</i>	Bak. <i>kz-amazöru enutöto</i>	Handgelenk.
	54 <i>y-amoi</i>	Quay. <i>mecon</i>	
	55 <i>y-amoi</i>	Mae. bras = <i>yéémécon</i>	
	56 <i>yi-peti</i>	K. I 31	
	57 <i>yi-peti</i>	Voc. 105	Hand.
		Verg. T. IX 37	Finger I., Daumen.
			II
			III
			IV
			V
		Verg. T. II 9	
		Ar. <i>y-amuijan</i>	
		Ap. <i>amom</i>	Fingernagel.
		Ch. <i>yanor</i>	
		Voc. 260	Oberschenkel.
		Yan.-Nah. <i>niripanari</i>	
		Yao <i>goenaly</i>	
		Bak. Kniescheibe =	Knie.
		<i>kzahueulelaliru</i>	
		Voc. 275	
		Voc. 188	Wade.

			Trot.
Voet	61 <i>yi-pu-lu</i>	Voc. 287	Fuss.
Teen I	62 <i>yi-pu tamu</i>	Verg. n°. 44-53	Zehn. I.
	63 <i>yi-pu tamu-lu</i>		II.
II	64 <i>yi-pu tamu pekoliq</i>		
	65 <i>yi-pu tamu akoloni</i>		III.
III	66 <i>yi-pu tamu pekoliq</i>		
	67 <i>yi-pu tamu ilasoli</i>		IV.
IV	68 <i>yi-pu a-komi-li</i>		
	69 <i>yi-pu ilasakoloni</i>		V.
V	70 <i>yi-pu tamu-kami</i>		
	71 <i>i-pu a-kumi-li</i>		
Nagel	72 <i>y-ilä</i>	Nah. <i>ulambi-i</i>	Zehennagel.
	73 <i>y-iloi-li</i>		
Ruimte tusschen de teenen	74 <i>yiramatali</i>		Raum zwischen den Zehen.
Penis	75 <i>i-alok-ri</i>	Voc. 49	
Serotum	76 <i>y-emu-lu</i>	Voc. 106	
Melk	77 <i>yi-tutu-lu</i>	U. I 13-15	Milch.
Van een aap	Ruggegraat 78 <i>anti</i>		Affen. Ruckgrat.
	Rib 79 <i>impa</i>		Rippe.
	Hart 80 <i>ewani</i>	Voc. 11	Herz.
	Lever 81 <i>eli-li</i>	Voc. 125	Leber.
	Ingewand 82 <i>waku-lu</i>	Zie n°. 1, 33	Darm.
	Staart 83 <i>oloki-li</i>	Voc. 54	Schwanz.
Slagveder van een powies	84 <i>oko apol-ipö</i>	Voc. 34, 179	Schlagfeder eines Hokko-luhns.
Vogelei	85 <i>imä</i>	Voc. 174	Vogelei.
Vischgraat	86 <i>i-etipö</i>	Voc. 122	Grate.
Hoest	86 <i>otono</i>	Voc. 73	Husten.
Hoesten	87 <i>tontonta</i>		husten.
Puistje	89 <i>iata-li</i>		Warzchen.

T. II.

Man	1 <i>kili</i>	Voc. 49	Mann.
Vrouw	2 <i>wöli</i>	Voc. 154	Frau.
Oude man	2a <i>notipö</i>	Voc. 226	
" vrouw	3 <i>tampäko</i>	Voc. 309	Alter Mann.
	4 <i>näsi</i>	Voc. 226	Alte Frau.
Kind	5 <i>midi</i>		
	6 <i>nimulu</i>	Voc. 218	Kind.
	7 <i>numuru</i>		
	8 <i>kili</i>		
Jongen	9 <i>sikami</i>		Gal. petit garçon == <i>tigami</i>
			Motil. klein, Knabe == <i>kampisik</i> .
			Ouayeouë enfant == <i>camichou</i> .
			Parav. infans == <i>komeschikischü</i> Knabe.
	10 <i>tipui</i>		Yao filia == <i>comi</i>
	11 <i>tipiy</i>		U. II 8
Meisje	12 <i>wöli</i>	Zie n°. 18	

Trio.			
Vader	13 <i>pa-ko</i>	Araq. <i>paptho</i>	Vater.
Moeder	14 <i>ma-ko</i>	Araq. <i>munko</i>	Mutter.
Oom	15 <i>tia</i>	Apar. uncle maternel = <i>īo</i>	Oheim.
Echtgenoot	16 <i>yi-iūa</i>	Voc. 175	Gatte.
Echtgenote	17 <i>yi-puti</i>	Voc. 283	Gattin.
Zoon	18 <i>tipui-li</i>	Gal. enfant, petit garçon = <i>sibout</i>	Sohn.
Dochter	19 <i>yemipisi</i>	Voc. 101	Tochter.
Broeder	20 <i>bibi</i>		Bruder.
Hoofdman	21 <i>tumitupō</i>		Häuptling.
Onderhoorige	{ 22 <i>peito</i>	Voc. 255	Untergebener.
	{ 23 <i>ye-peito</i>		
Kameraad	24 <i>y-akð</i>	Voc. 6	Kamerad.
Vriend, bondgenoot	25 <i>yi-pawana-li</i>	Voc. 243	Freund, Bundesgenosse.
Medicijnman	26 <i>piai</i>	Voc. 264	Zauberarzt.
Geneesmiddel	27 <i>epimakai</i>	Voc. 91	Arznei.
Naam	28 <i>yeati</i>	Voc. 129	Name.
Taal	29 <i>yāmili</i>	Apar. <i>omirē</i>	Sprache.
Betaling, geschenk	30 <i>ilepe</i>	U. II 35	Bezahlung, Geschenk.
Koopwaar	31 <i>numpāle</i>	Voc. 90	Tauschware.
Karaib	32 <i>kalipō</i>	U. II 40	
Arowak	33 <i>aluwakō</i>		
Aucaner	{ 34 <i>i-tatā</i>	Voc. 240	
	{ 35 <i>mēkolo</i>	(= negro)	
	{ 36 <i>Yuka</i>		
Blanke van het Noorden	37 <i>paraññi</i>	(= Français?)	Weisser aus dem Norden.
Braziliaan	38 <i>kalaiwa</i>	Voc. 69	Brasilier.

T. III.

Dorp	1 <i>pata</i>	Voc. 253	Dorf.
Huis, hut, afdak voor den nacht	2 <i>pakolo</i>		Haus, Hütte, Schutzdach.
Rond huis, dak tot den grond	3 <i>muinō</i>		rundes Haus, Dach bis zum Boden.
Ovale hut	4 <i>timakītē</i>		ovale Hütte.
Half ovale hut, vóór open	5 <i>tempatalakai</i>		halb ovale Hütte, an der Vorderseite offen.
Aan twee zijden open werkhut	6 <i>tilaka</i>		an zwei Seiten offene Arbeitshütte.
Stut van het huis	7 <i>epu</i>	{ Verg. T. x 70 U. III 13 Voc. 34, 35, 122, 275	Pfosten des Hauses.
Bankje	8 <i>mākitē</i>		Schemel.
Hangmat	{ 9 <i>nitapi</i>	Voc. 139	Hängematte.
	{ 10 <i>waitapi</i>		
Bezem	11 <i>pīra</i>	U. III 18	Besen.
Korjaal	12 <i>kunāwa</i>	Voc. 65	Kanu.
Parel, pagaai	13 <i>pula</i>	Onapichiane <i>poure</i>	Ruder.

		Trop.
Koela, stok om te bomen	14 <i>yaloma</i>	
Vischhaak	15 <i>kewe</i>	Voc. 75
Mandenfuik,	16 <i>pakisi</i>	(N. E.)
Stok	17 <i>wewe telukai</i>	
Boog	18 <i>ulapa</i>	Voc. 321
Pijl	19 <i>plit</i>	Voc. 288
Pijlpunt van bamboe	20 <i>pala</i>	K. m. 38
" " hout met weerhaken	21 <i>tidi</i>	
Pijlpunt van ijzer	22 <i>tukusi</i>	K. m. 41
Driepuntige pijl (beenen punten)	23 <i>samuti</i>	K. m. 42
De beenen punt	24 <i>y-ctipoi</i>	
Vederen van den pijl	25 <i>noko polipô</i>	T. 1 84
Gekleurde veertjes	26 <i>kilmu epilumbo</i>	
Bindsel met losse eindjes onder de punt.	27 <i>ama-lu</i>	Voc. 167
Curare	28 <i>urali</i>	
" -pijlpunten	29 <i>urali</i>	
Bamboekoker daarvoor	30 <i>yama</i>	
Het deksel er van	31 <i>tanapuse</i>	
Penseel om het gif op de pijlpunten te smeren	32 <i>alarata</i>	
Geweer	33 <i>urah</i>	
Munitie	34 <i>arkabussa</i>	(Sp., Port., Fr.)
Speer met ijzeren punt	35 <i>arkabussa ulili</i>	
Knots	36 <i>walata</i>	
Stalen bijl	37 <i>siwalupa</i>	(Sp., Port.?)
Steenen bijl	38 <i>ui-ui</i>	Bak. drohen = <i>owicapu</i>
Kapmes, houwer	39 <i>pohpu</i>	Voc. 159
	40 <i>kasipala</i>	U. m. 56
Mes	41 <i>kasipala</i>	(Sp., Port.)
Schaar	42 <i>maya</i>	
Slijpsteen	43 <i>elatâno</i>	K. m. 51
Dissel	44 <i>elatâng</i>	Voc. 298
Hamer	45 <i>salata</i>	
Hamersteel	46 <i>saípe</i>	Ouayeoué <i>charata</i>
Spijker	47 <i>sombu</i>	Voc. 92
Naald	48 <i>siparuti</i>	Mac. bêche = <i>sumpa</i>
Speld	49 <i>epi</i> ,	Zie n°. 7
	50 <i>putiputuli</i>	Apar., U., Arawak, idem
Kostgrond	51 <i>akuha</i>	(Sp., Port.)
	52 <i>nanuai</i>	(N. E.)
	53 <i>ucupereru</i>	Voc. 15 (Sp. alfiler?)
Spijs, levensmiddelen	54 <i>tepito</i>	Apar. <i>ou-toupi</i>
Drank	55 <i>alepa</i>	Apar. <i>Curuá toupita</i>
Kassave	56 <i>yaki</i>	Bak. roden = <i>ipi</i>
Kassavebrood	57 <i>ui</i>	U. m. 78
Kassavemeel, koeak	58 <i>wui</i>	Voc. 127
	59 <i>wakó</i>	Voc. 166
		Tupi <i>ui</i> = farinha (Kassave-mel.)

Trio.			
Kasjiri.	60 <i>kasiri</i>		Kaschiri.
Vet	61 <i>ékuti</i>	Voc. 72	Fett.
Pepersaus	62 <i>tuli</i>		Pfefferbrühe.
Dram	63 <i>kaili</i>	(N. E.)	eine Art Rhum.
Zout	64 <i>sopi</i>	(Fr.)	Salz.
Barbakot	65 <i>tafia</i>	K. III 77	Bratrost.
Steen bij de keokplaats (om een pot op te laten rusten)	66 <i>sautu</i>		Stein als Untersatz des Topfes.
Plaat van aardewerk, om kassavebrood op te bakken	67 <i>yarakabu</i>		Tonscheibe zum Backen der Mandiokafladen.
Waaier	68 <i>kaula</i>	K. III 79	Feuerfächer.
IJzeren pot	69 <i>uru-matā</i>	(N. E.)	eiserner Topf.
Aarden pot	70 <i>ii-matā</i>		Tontopf.
" schotel	71 <i>sipali</i>		irdene Schüssel.
Geëmailleerd ijzeren bord	72 <i>saparali</i>		emaillierter Teller.
Reerspatel	73 <i>patu</i>		Spatel.
Tinnen lepel	74 <i>alina</i>		Löffel.
Lepel van kalebasschaal (boschnegermaaksel)	75 <i>alino</i>	Voc. 48	Löffel aus Kürbisschale (von Buschnegern her- rührend).
"	76 <i>alimako</i>	Voc. 48, 214	
Geëmailleerd ijzeren bord	77 <i>peléti</i>	(N. E.)	
Reerspatel	78 <i>anikata</i>	Bak. rühren = <i>ikake</i>	
Tinnen lepel		U. III 109	
Lepel van kalebasschaal (boschnegermaaksel)		(N. E.)	
Kalebas	79 <i>sapu</i>		
Tafel om kassave op te raspen	80 <i>tupó</i>		
Kassave-rasp	81 <i>mulo</i>		
" -pers	82 <i>komoi</i>		
" -zeef, vierkante	83 <i>simoli</i>	Voc. 301	Mandioka-Reibe.
" " . ronde	84 <i>matupi</i>	K. III 89	" -Presse.
"	85 <i>manare</i>	Voc. 194	" -Sieb, viereckig.
"	86 <i>pamkáli</i>	Bak. Matte zum Trock- nen der Mandioká = <i>panakári</i>	" " , rund.
Vijzel	87 <i>aká</i>	U. III 121	
Draagkorf	88 <i>katali</i>	{ Apar. Curná, Ouay, <i>aco</i>	
Pagaal (grote en kleine)	89 <i>pakala</i>	Bak. <i>éyo</i> , <i>ayo</i>	Morser.
Korfje van palmblad	90 <i>wapi</i>	Crichana <i>acui</i>	
Mand voor jonge hondjes	91 <i>kuleri</i>	Ipurucoto <i>uiacui</i>	
Katoen in alle vormen.	Zie vi	Ar. <i>pijon</i> = <i>agua</i>	
Spool voor katoenspinnen	92 <i>mal' epé</i>	Voc. 7	
Zeilgras, pita	Zie vi	Voc. 71	Tragekorb.
Touw, koord	93 <i>awa</i>	Voc. 241	Pagal, gelochtene Dose (grossé und kleine).
Houtvezel tot aanrijgen van kralen gebruikt	94 <i>taima</i>	Voc. 86	Körbchen aus Palmblatt.
	95 <i>wuku</i>	Voc. 12	Korb für junge Hündchen.
			Baumwolle in allen Formen.
			Spinnwirbel.
			Agavefasern.
			Seil.
			Holzfaser fur das Anreihen von Glasperlen.

		Trin.
Tabak	Zie vi 106 <i>ye-tikas-le</i>	Tabak.
Ind. sigaret	107 <i>ye-tikas-le</i>	ind. Cigarre.
Pijp	—	Pfeife.
Roekoe-verf	Zie vi 108 <i>waliki</i>	Rukufarbe.
Krapa-olie	109 <i>wiliki</i>	Krapaoel.
Kalebasje voor —	100 <i>atula</i>	kleiner Kürbis für Krapaoel.
Zwartblauwe verf voor gezichtsbeschildering	101 <i>alakoidé</i>	blaue schwarze Farbe für das Gesicht.
Stokje voor het beschilderen	102 <i>turātāmāse</i>	Bemalen des Gesichtes.
Arendsdonk	103 <i>maditi</i>	Span dazu.
Kaai	104 <i>oŋkai</i>	Adlerflaumfeder.
Spiegel	105 <i>wéne</i>	Kamm.
Kamisa	106 <i>ye-wéne</i>	Spiegel.
Vrouwenschortje	107 <i>hamiso</i>	—
Katoenen beenband	108 <i>kwéye</i>	Frauenschürzchen.
Gordel van katoen (Saloema-maaksel)	109 <i>kutata</i>	Wadenband aus Baumwolle.
	110 <i>uatā</i>	Gürtel aus Baumwolle (Sahuma-Arbeit).
Id. versierd met veertjes	111 <i>akuin-sálā</i> 112 <i>akuin-tálā</i> 113 <i>kulapo</i>	Carin. <i>teconti</i> Eil. Kar. <i>teconti</i> Gal. <i>escouty</i> Verg. Voc. 229 " nos. 130, 139
Gordel van zwarte zaden met veertjes enz.	Als nr. 111	id. mit Federchen geschnückt.
Oude vingerhoed, daaraan bevestigd	114 <i>kupilili</i>	id. aus schwarzen Samenkörnern mit Federchen u.s.w.
(Halssnoeren van;) Cylindrische zwarte zaden	115 <i>wire</i>	daran befestigter alter Fingerhut.
Id. met stukjes slagpen van een vogel	116 <i>tiapok-apālipō</i>	(Halschnüre aus;) cylindrischen schwarzen Samenkörnern.
Id. met bruine hoornachtige stukjes	117 <i>polepana</i> 118 <i>kolepana</i>	id. mit Stückchen der Schlagfedern eines Vogels.
Idem (kleiner)	119 <i>kulitu</i>	id. mit braunen hornartigen Stückchen.
Tijgertanden	120 <i>kaikui-ye</i>	id. (kleiner).
Kralen	121 <i>somála</i>	Tigerzähne.
Kleine kralen, lichtblauw	122 <i>wapama</i>	Glasperlen.
Id., iets donkerder	123 <i>aduwama</i>	id. kleine hellblaue.
Id., paarsblauw	124 <i>payaiku</i>	id., etwas dunkler.
Id., paars	125 <i>siliman</i>	id., blauviolett.
Witte knoopjes	126 <i>pita</i>	id., violettfarbig.
Kraans van veeren (hoofdtooisel)	127 <i>samasíma</i>	weisse Knopfe.
Haarkoker	128 <i>matim</i> 129 <i>matim</i>	Federkranz (Keptselamuck).
Id. met veeren, vogel-snauven en schelpjes	130 <i>tume-sálā</i>	Haarzopfkocher.
		Verg. T. i 9
		id. mit Federn, Vogelschnäbel und Muscheln.

Trio.			
De schelpjes	131 <i>kilpu</i>		die Muscheln.
Id. van kralen en katoen	132 <i>wiliwali</i>		id. aus Glasperlen und Baumwolle.
Oorsieraad van pijlriet en tanden	{ 133 <i>invili</i> 134 <i>uli</i>	Verg. T. I 23	Ohrschmuck aus Pfeilrohr und Zähnen.
Id. van schelpjes	{ 135 <i>oilua</i> 136 <i>atlula</i>	Voc. 239	id. aus Muscheln.
Id. van pijlriet en tanden met kinband v. kralen	{ 137 <i>wulirumbö</i> 138 <i>panapotil</i>		id. aus Pfeilrohr und Zähnen mit Kiniband aus Glasperlen.
Lipsieraad	139 <i>epi-såldä</i>		Lippenflock.
Sjerp van katoen met veertjes	140 <i>akawalé</i>		Schärpe aus Baumwolle mit Federchen.
Id. van <i>wiri</i> met veertjes enz.	Als nr. 115		id. aus <i>wiri</i> mit Federchen u. s.w.
Band van kralen voor den bovenarm	{ 141 <i>yapoiomayali</i> 142 <i>yapoiomurali</i>		Oberarmband aus Glasperlen.
Band van palmblad voor bovenarm of been	{ 143 <i>muime</i> 144 <i>muine</i> 145 <i>muina</i>		Band für den Oberarm oder das Bein, aus Palmblatt.
Vingerring	146 <i>linka</i>	(N.E.)	Fingerring.
Eur. hoed	147 <i>sombri'ro</i>	(Sp., Port.)	Eur. Hut.
Eur. hemd	148 <i>hempi</i>	(N.E.)	Eur. Hemd.
" jas, broek	149 <i>kamisa</i>	(Sp., Port.)	Eur. Rock, Hosen.
" schoen	150 <i>putei</i>		Eur. Schuh.
Groote danshoed	151 <i>waluma</i>	Voc. 238	grosser Tanzhut.
Vederdiademen:	152 <i>olo</i>	Voc. 238	Federdiademe:
	153 <i>ålä</i>		
	154 <i>pomboman</i>		
	155 <i>kenoto</i>		
	156 <i>kulairu</i>		
Mantel van reepen boom-schors	157 <i>okola</i>	U. III 206	Mantel aus Baumrindestreifen.
Vrouwen-rugbekleeding van <i>wirü</i>	158 <i>manamü</i>	Voc. 197	Rückenbekleidung der Frauen aus <i>wirü</i> .
Stokje met opgemaakte ara-vederen	159 <i>ipasikil</i>	U. III 211	Stöckchen mit Schmuckfedern.
De aravederen	160 <i>konolå-aki</i>		Ara-Feder.
Het staartje over den steel geschoven.	161 <i>makui</i>		über den Stiel geschobenes Tierschwänzchen.
Schilden van prachtkevers	162 <i>sili</i>		Deckschilde von Prachtkäfern.
Rinkelende zaden voor den gordel	163 <i>akuili</i>	Voc. 229	rasselnde Samen für den Gürtel.
Beenband van id.	164 <i>sawaimö</i>		Beinband aus id.
Fluit van bamboe	165 <i>tyali</i>	K. III 118	Bambusflöte.
Pansfluitje	166 <i>lue</i>	U. III 225	Pansflöte.
Schildpadschild	167 <i>saralu</i>		Ar. jabouti = <i>yarou</i> Carin. tortue = <i>ouarara</i> Araq. tracaja = <i>ysanaru</i> Schildkrötenschild. Mac. " = <i>wuarari</i> Pauxi " = <i>chaonaro</i>
Beenen fluit	168 <i>kojakayrö</i>		Ouapichiane tracaja knöcherne Flöte. = <i>jaouar</i>
Rammelaar	169 <i>maraka</i>	K. III 121	Kürbisrassel.

T. IV.

		Voe.	Trop.
Hemel	1 <i>kapu</i>	67	Himmel.
Wolk	2 <i>aluto</i>		Wolke.
Wind	3 <i>popei</i>	258	Wind.
Zon	4 <i>wēi</i>	165	Sonne.
Zonsopkomst	5 <i>wēi u-putakai</i>		aufgehende Sonne.
Zonsondergang	6 <i>wēi kokone</i>		untergehende Sonne.
Ochtend	7 <i>Lokolo</i>		Morgen.
Middag	8 <i>ileti</i>		Mittag.
	9 <i>ileto</i>	82	
Namiddags ± 4 u.	10 <i>tepanamai</i>		Nachmittags ± 4 Uhr.
Avond	11 <i>tekomaiae</i>	74	Abend.
	12 <i>tekomaiai</i>		
Nacht	13 <i>koko</i>	" "	Nacht.
Maan	14 <i>munō</i>	227	Mond.
Nieuwe maan	15 <i>tuwomoīneba</i>		Neumond.
Wassende maan	16 <i>t-patakai</i>		zunehmender Mond.
Volle maan	17 <i>tome</i>		Vollmond.
Afnemende maan	18 <i>pia</i>	261?	abnehmender Mond.
Ster	19 <i>siriko</i>	304	Stern.
Melkweg	20 <i>awalaimiyatupō</i>		Milchstrasse.
Jupiter	21 <i>ulntula</i>		Jupiter.
Plejaden	22 <i>māmanā</i>		Plejaden.
Droge tijd	23 <i>kutumaku</i>		Trockenzeit.
	24 <i>geramatai</i>		
Regentijd	25 <i>genopūnā</i>		Regenzeit.
Regen	26 <i>kenopo</i>	77	Regen.
Regenboog	27 <i>hanamai</i>		Regenbogen.
Donder	28 <i>kapu</i>		Donner.
	29 <i>tiliqane</i>		
Bliksem	30 <i>manamana</i>		Blitz.
Schaduw	31 <i>amāli-li</i>		Schatten.
Grond, bodem	32 <i>tonofai</i>		Erde, Boden.
Zand	33 <i>samu</i>	U. IV 36, 37	Sand.
Stof	34 <i>uñua</i>	224	Staub.
Rots, steen	35 <i>tpu</i>	314	Fels, Stein.
IJzer	36 <i>separuli</i>		Eisen.
Berg	36 <i>puñ</i>	180	Berg.
Bosch	37 <i>ita</i>	325	Wald.
Pad	38 <i>woima</i>	51	Pfad.
Savanne	39 <i>wai</i>	278	Savanne.
Water	40 <i>tuna</i>	316	Wasser.
Zee	41 <i>pacina</i>	249	Meer.
Rivier	42 <i>tuna</i>		Fluss.
	43 <i>tunis-poli</i>		
Kreek	44 <i>ipolivi</i>	178	Bach, kleiner Fluss.
	45 <i>ipolipsi</i>		
Bovenstrooms	46 <i>umohēi</i>		oberhalb (am Fluss).

Trio.			
Benedenstroms	47 <i>alenai</i>		unterhalb (am Fluss).
Monding	48 <i>i-kinti</i>		Mündung.
Monding der kreek	49 <i>ipoli kinti</i>		„ des Baches.
De rivier is droog	{ 50 <i>tuna wanai</i> 51 „ <i>t-apai</i>	Verg. K. iv 75	das Wasser ist niedrig.
	Zie T. x 154		
Val	{ 52 <i>iturn</i> 53 <i>itulu</i>		
Bewogen water onder een val	54 <i>sipaši palu-li</i>	Arawak (SCHUMAN) <i>sibassibaru</i>	Wasserfall, Stromschnelle, ungestümes Wasser unter- halb eines Wasserfalls.
Stroom	55 <i>tesutapowai</i>	U. iv 75	
Water zonder stroom	56 <i>tuna tapai</i>		Strom.
Moeras	57 <i>ikulikati</i>	K. iv 82	Wasser ohne Strom.
Modder	58 <i>kulikati</i>	U. iv 82	Sumpf.
Eiland	59 <i>tiamata</i>	Carij. <i>amonta-ri</i> Apar. <i>amonta</i>	Insel.
Aanlegplaats	{ 60 <i>kanawa pata</i> 61 <i>kemakāmoi</i>	U. iv 85	Landungsplatz.
Vuur	62 <i>matā</i>	Voc. 149	Feuer.
Vlam	63 <i>maturi</i>		Flamme.
Rook	64 <i>alintō</i>		Rauch.
Brandhout (in het vuur)	65 <i>matipui</i>		Brennholz (im Feuer).
„ (nog niet in het vuur)	66 <i>weve pasisi</i>		„ (noch nicht im Feuer).
Asch	67 <i>werinö</i>	K. iv 94	Asche.
Houtskool	68 <i>mítápátipö</i>		Kohle.

T. VII.

Ik	{ 1 <i>uīldi</i> 2 <i>wegu</i> 3 <i>wei</i>		ich.
Jij	{ 4 <i>amāldi</i> 5 <i>amōlili</i>		du.
Hij	{ 6 <i>imoli</i> 7 <i>måldi</i>		er.
Wij	8 <i>uīldi</i>		wir.
Gij	—		ihr.
Zij	9 <i>tekalamai</i> (?)		sie.
Mijn mes	10 <i>yi-maya-li</i>		mein Messer.
Deze, dit	{ 11 <i>smi</i> 12 <i>śirō</i>		dieser, dieses.
Een ander	13 <i>anko</i>		ein anderer, anderes.
Dezelfde	14 <i>mēnalele</i>		derselbe.
Wat?	{ 15 <i>ötti</i> 16 <i>atti</i>		was?

T. VIII.

			Trio.
1	✓ 1 <i>tinki</i> † 2 <i>tinkini</i>	Voc. 312	
2	✓ 3 <i>ōkōnū</i> † 4 <i>yakolomne</i>	Voc. 50	
3	✓ 5 <i>wohrau</i> 6 <i>werautu</i> † 7 <i>eritātā</i>	Voc. 52	
4	8 <i>kalpema</i>	Apar. <i>assacoro-pane</i> Carin. <i>oco-pame</i> Ch. <i>yape</i> Cricchana <i>superoba</i> Cum. <i>yuspe</i> Ipurueoto <i>sauver-bine</i> Mac. <i>asakre-panna</i> K. VIII 4 U. VIII 7	
5 en daarboven	9 <i>tapuime</i>	Voc. 78	5 und daruber.
Veel	"		viel.
Weinig	10 <i>tepuse</i>	"	wenig.
Alles, allen	✓ 11 <i>amerale</i> † 12 <i>ameralele</i>	Voc. 311	alle, alles.
Hier	✓ 13 <i>talewai</i> † 14 <i>serepakini</i>		hier.
Ginds	15 <i>tani</i>		dort.
Ver	16 <i>ikatni</i>		weit.
Nabij	17 <i>waikatena</i>		nahe.
Voor	✓ 18 <i>wapa</i> † 19 <i>akinatek</i>	Voc. 148	vorn.
Achter	✓ 20 <i>wenai</i> † 21 <i>okomne</i>		hinten.
Bovenstrooms	Zie T. IV 46		oberhalb am Fluss.
Benedenstrooms	" " 47		unterhalb " "
Boven	22 <i>tānātai</i> (?)		oben.
Onder	23 <i>epimko</i>	Voc. 236	unten.
Waar?	24 <i>mepäsa?</i>		wo?
Heden	25 <i>meiiale</i>		hente.
Gisteren	26 <i>kokoñah</i>	Voc. 74	gestern.
Eergisteren	27 <i>kokoloba</i>		vorgestern.
Morgen	28 <i>kokolo</i>		morgen.
Overmorgen	29 <i>alunade</i>		übermorgen.
Lang geleden	30 <i>penaküme</i>	Voc. 257	vor langer Zeit.
Snel	✓ 31 <i>titankai</i> (?)		schnell.
Langzaam	† 32 <i>ayewep</i>		langsam.
Slechts	33 <i>osamale</i>		nur.
Omdat	34 <i>dokim</i>	Voc. 295	will.
	35 <i>moiko</i>		

T. ix.

Trio.			
Wit	1 <i>teputai</i>		weiss.
Zwart	2 <i>tumai</i>		schwarz.
Rood	3 <i>tapiale</i>	Voc. 27	rot.
Bang, bevreesd	4 <i>natiqe</i>	Voc. 109	bange, furchtsam.
Boos	5 <i>kulipome</i>	Voc. 81	böse.
Diep	6 <i>yeurume</i>		tieß.
	7 <i>hiweme</i>		
Dood	8 <i>watikse</i>	Voc. 5	tot.
		Motil. sterben = <i>tuckase</i>	
Fijn	9 <i>akutime</i>		fein.
Gierig	10 <i>tammine</i>	Voc. 19	geizig.
	11 <i>amimaka</i>		
Goed	12 <i>kule</i>	Voc. 81	gut.
	13 <i>kulunu</i>		
Niet goed	14 <i>ulipome</i>		nicht gut.
De regen is niet goed.	15 <i>kgunopo ualumé</i>		der Regen ist nicht gut.
Groot	16 <i>måna</i>	Carij. <i>monomé</i> Yao <i>nomone</i> Ouay. épais (une étoffe) = <i>mouenemé</i>	gross.
	17 <i>måndme</i>	U. ix 26	
Hard	18 <i>akupoi</i>		hart.
	19 <i>akupoi</i>		
	20 <i>akupu-li-nene</i>		
Jong	21 <i>pialiqini</i>		jung.
Klein	22 <i>pia</i>	Voc. 266	klein.
	23 <i>apisime</i>		
Kort	24 <i>tintilisa</i>		kurz.
Koud	25 <i>tiaketri</i>		kalt.
Laag	26 <i>ilinalup</i>		niedrig.
Lang	27 <i>tintige</i>		lang.
Licht (niet zwaar)	28 <i>anute</i>		leicht.
Mooi, aardig.	29 <i>petame</i>	Verg. U. ix 55	schön, hübsch.
	30 <i>kute</i>		
	31 <i>kulana</i>		
Nat	32 <i>wanåma</i>	Voc. 23	nass.
Ondiep	33 <i>waliqnu</i>		seicht.
Onwaar	34 <i>aymaya</i>		unwahr.
Oad (een voorwerp)	35 <i>penana</i>	Voc. 257	alt (von einem Gegenstand).
" (een mensch)	36 <i>penata</i>		" (von einem Menschen).
Scherp	37 <i>tamutupö</i>	Voc. 309	scharf.
	38 <i>asaka</i>	Verg. U. ix 73	
		Voc. 92	
Sterk	39 <i>kutanak</i>		stark.
Stomp (niet scherp)	40 <i>sapani</i>		stumpf.
Tevreden	41 <i>airavanne</i>	Voc. 9	zufrieden.
Vrijgevig	42 <i>ammina</i>	Voc. 19	freigebig.
Waar	43 <i>bonakaita</i>	Voc. 116	wahr.
Warm	44 <i>atnua</i>	Voc. 55	heiss.
Ziek	45 <i>yakuthuma</i>		krank.

		Trio.
Ziek	46 <i>kotekumaka</i>	
	47 <i>katumsak</i>	krank.
	48 <i>wameru-wai</i>	
	49 <i>kuléta-wai</i>	
	50 <i>ulipome-wai</i>	
	51 <i>kulipiuw-wai</i>	
	52 <i>tiakeleli-wai</i>	
Ik ben ziek	Verg. n ^o . 25	ich bin krank.
	53 <i>amuiimanei</i>	
	54 <i>amuiimaka</i>	
Zwaar	Voc. 20	schwer.
Zwak	55 <i>ikuyalimna</i>	schwach.

T. x.

Aansteken		
Vuur —	1 <i>matū i-pomako</i>	anzünden,
	Verg. Voc. 263. Bak.	Fieber —,
		hauchen, blasen =
Aanwaaien (vuur)	2 <i>tionai</i>	<i>zumake</i>
		K. x 1-3 Mac. blasen
		= <i>ipuma</i> ; Voc. 269
Baden	3 <i>t-epoi</i>	Voc. 121
	4 <i>es-apikai</i>	Bak. befeuchten = <i>wike</i>
Ik ga —	5 <i>s-epugai</i>	
	6 <i>emizui utō</i>	
Beven	7 <i>yanofāmā</i>	
Binden	8 <i>t-orate-i</i>	
Bind de hond vast!	9 <i>yeke orate-kō!</i>	
" " hangmat — !	10 <i>waitapi erate-kō!</i>	
De vleugels van een gesloten powies vastbinden:	11 <i>nokko wapoīnā</i>	
Branden	12 <i>tiakai</i>	Voc. 319
Breken	13 <i>tu-ol-ukisi</i>	
	14 <i>matepni</i>	
	15 <i>te-ebaku-i</i>	
De pijl is gebroken	16 <i>ph t-it-ukasi</i>	Voc. 235
Dansen	17 <i>tiwai</i>	
	18 <i>sivula</i>	
Dooden	19 <i>s-ame</i>	Voc. 156
Schieten met geweer	20 <i>n-nuwa</i>	
Dragen	21 <i>t-ehi-i</i>	
Breng!	22 <i>n-alo-kā!</i>	Voc. 41
Een katari dragen	23 <i>nekaslei!</i>	
Breng water!	24 <i>katadi ah-ga</i>	
	25 <i>tuna iwarata!</i>	
Drinken	26 <i>w-enili</i>	Voc. 111
	27 <i>w-enli</i>	
Eindigen	28 <i>w-eniai</i>	
De regen eindigt	29 <i>kenopo n-etiza</i>	Cum. acabarse
	30 <i>" n-etika</i>	= <i>hn-az-otica-i</i>
	31 <i>" n-etiza-pa</i>	
		der Regen liert auf.

Trio.			
Mijn cassave is op	32 <i>y-nlu n-etika</i>		meine Mandioka ist alle.
Hét is op	33 <i>tueatizai</i>		es ist alle. —
Eten	34 <i>gimch</i>	Voc. 102 " 108	
Ik eet, ik bijt	35 <i>an-y-no-wai</i>	Verg. Apar. je mange = <i>taonse ua</i>	essen.
Ik bijt	36 <i>tesewene</i>	Yao edere = <i>onaontinne</i>	
Gaan	37 <i>y-entu-li tuewesk</i>	Ouay, je mange = <i>the iya</i>	
Varen	38 <i>sereyai</i>		ich esse, beisse.
Ik ga	39 <i>wayai</i>		ich beisse.
Vertrekken	40 <i>t-utei</i>	Voc. 324	gehen, abfahren.
Ik wil niet gaan	41 <i>t-etei</i>		fahren (im Kanu).
Morgen vertrek ik	42 <i>kanava-tå t-utei</i>		
Morgen vertrekken wij	43 <i>ute-ahe</i>		ich gehe, fahre ab.
Hier ging het wild	44 <i>w-nite</i>		
Laat ons gaan! op weg!	45 <i>yiritoi</i>		abreisen.
Geven	46 <i>t-nua-po wai</i>		ich will nicht gehen.
Hakken	47 <i>utei-pa</i>		morgen { reise ich ab.
Het (een kapnes) hakt goed	48 <i>y-ite-he-ta-wai</i>		hier lief das Wild.
Hoeren, verstaan	49 <i>alnnale k-utai</i>	K. x 115	lasst uns gehen!
Ik heb gehoord, ik weet	50 <i>atå tane-na t-ntri</i>		geben.
Ik hoor	51 <i>ba</i>		
Versta je?	52 <i>embü</i>		
Neen, ik versta niet	53 <i>empa</i>	Voc. 90	
Gappen	54 <i>t-epa-se</i>		
Ik gaap	55 <i>t-akose</i>		
Gorgelen	56 <i>t-akose</i>	Voc. 4	hacken.
Fluiten	57 <i>y-akito</i>		
Hengelen	58 <i>wa-akoto</i>		
Hijgen	59 <i>t-anyoi</i>		
Jagen	60 <i>t-apoi</i>		
Ik ga — „ , kwatta's —	61 <i>kule t-chesi-ya</i>		es (ein Waldmesser) hackt gut.
Kakelen	62 <i>t-eta-i uya</i>	Voc. 136	hören, verstehen.
De kip kakelt	63 <i>t-eta uya</i>		ich habe gehört, ich weiss.
	64 <i>m-eta-zu-i?</i>		ich höre.
	65 <i>ma, tu-ta-wai</i>		verstehst du?
	66 <i>ta-nai mana</i>		nein, ich versteh nicht.
			gähnen.
		Voc. 26?	ich gähne.
		Verg. T. 1 29	sich gurgeln.
		Verg. T. III 7	pfeifen.
		Verg. T. 1 29	angeln.
			keuchen.
			jagen.
			ich gehe auf die Jagd.
			" " Koata's jagen.
			gackern.
			das Huhn gackert.

Trio.

Komen			kommen,
Ik kom	V 75 <i>umíko</i> U 75 <i>umíki</i>	U, x 132—139	ich komme,
De Indianen komen!	77 <i>kalina n-a tikai</i>		die Indianer kommen!
Hij is gekomen	78 <i>n-epu-i</i>		er ist gekommen,
Ik kom aan, ik ben gekomen	79 <i>n-epapá</i> 80 <i>w-oyapala</i>		ich komme an, ich bin angekommen.
Koken	{ 81 <i>t-ikale</i> 82 <i>t-imato</i> 83 <i>tuge</i> 84 <i>tis-topo</i>		Onay, <i>tikere</i> K, x 159, Onay, <i>temomot-i</i> U, x 140, 26
Keopen	{ 85 <i>epakakó</i> 86 <i>tekalamai</i>	Voc. 90	kochen,
Krakeelen	87 <i>oir</i>	K, x 277	sich zanken,
Lachen	V 88 <i>winâyai</i> U 89 <i>yeraminyoi</i>	Gal, <i>tonanú</i> Voc. 126?	lachen,
Lekken		Zie n°. 40—50	lecken,
Het water lekt (uit een pot)	90 <i>tium n-it-nó</i>		das Wasser leckt (aus einem Topf).
Liggen	91 <i>waita-po</i>		liegen,
Loopen, hard loopen	92 <i>t-utei tipala</i>		laufen,
Loop vlug!	93 <i>aimarai, kësamile-uté!</i>		laut schnell!
Maken	94 <i>t-ka-se</i>	Voc. 171	machen,
Ik maak een pagaal	95 <i>yi-pakala w-ika-pui</i>		ich mache einen Pagah (Korb),
Missen (bij het schieten)	96 <i>n-amam-m-pai</i>	Voc. 16	fehlen (beim Schiessen),
Naaien	97 <i>nipuipukay</i>		nähen,
Naad	98 <i>akoko</i>		Nalit,
Nemen			nehmen,
Neem dit!	99 <i>nae, si apoi-kö?</i>	Voc. 35	nimm dies!
Oogsten			ernten,
Ik ga cassaven oogsten	100 <i>ni-i-pok utei</i>	Bak, heben, aufheben	ich gehe Mandioca ernten,
Opstaan	101 <i>y-am-yai</i>	= <i>sama</i> ; K, x 202	aufstehen,
Parelen, pagaaien	{ 102 <i>w-akwoiqu-i</i> 103 <i>akoika-kö</i>		
Zwemmen	{ 104 <i>t-pud-akumoi</i> 105 <i>t-et-aguaya-i</i>	Bak, <i>ikake</i>	rudern,
Plukken (een plant)	{ 106 <i>t-ipá-s</i> 107 <i>t-ipoiko</i>	Voc. 235	schwimmen,
„ (een stuk wild van haar ontdoen)	108 <i>t-ipo-kai</i>		pflücken (eine Pflanze),
Rieken, ruiken	{ 109 <i>ti-pâqmé</i> 110 <i>ti-pâkiné</i>	Voc. 277	ein Wildpret enthaaren,
Roosteren, braden	{ 111 <i>ti-poquen-nai</i> 112 <i>ipuli-ai</i>		
Scheuren			
Gescheurd	113 <i>terouikai</i>		
Schillen	114 <i>mi-ptikay</i>		
Schommelen	115 <i>temai</i>		
Slaan (een stok in den grond)	116 <i>tutokai</i>		

Trio.			
Slapen	{ 117 <i>tekāniati</i> 118 <i>wāni-po-wai</i> 119 <i>nātā-nā</i>	Voc. 112 Voc. 164	schlafen.
Ik wil slapen	120 <i>t-wāni-so-wai</i>		ich will schlafen.
Wij slapen onderweg.	121 <i>woima-tau t-nōni-se</i>		wir schlafen unterwegs.
Slijpen	122 <i>t-aipi-e</i>	Voc. 92	schleifen
Spreeken, blaffen	123 <i>y-āmili</i>	T. m. 29	sprechen, bellen.
Teekenen			zeichnen.
Geteekend	124 <i>ti-menu-le</i>	Voc. 206	gezeichnet.
Dit is mooi geteekend	125 <i>kubé-liq ni-ti-mano-tai</i>		dies ist hübsch gezeichnet.
Trekken			ziehen
Een korjaal het land op trekken	126 <i>kanawa etateiq</i>		ein Kanu aufs Ufer ziehen.
Een katari dragen	127 <i>katali k-etāiq-kō</i>		
Neem dit niet!	128 <i>tih, y-etā-mana</i>	U. x 242	einen Tragkorb tragen.
Uittrekken (hoofdhaar)	129 <i>t-ekai</i>	Voc. 58	nimm dies nicht!
Urineeren	130 <i>n-isuta-ni</i>	Voc. 53	ausrufen (Kopfhaar).
Vallen	{ 131 <i>t-anāta-i</i> 132 <i>n-anāta</i>	Voc. 107	pissen.
Verlaten			fallen.
De booten —	{ 133 <i>kanawa t-ini</i> 134 <i>kanawa n-inamōi watapa</i>	Bak. <i>ino</i> Ch. <i>inaz</i> Cum. <i>ynaze</i> U. x 256—258	verlassen.
Werken	{ 135 <i>tenumai</i> 136 <i>tenaliki wai</i> 137 <i>ke-mamine-ti-ra</i>	Ch. he labrado = <i>tomo-piaz</i> enz.	die Kanus verlassen.
Willen, verlangen	138 <i>ire-se-wai</i>	K. x 280	
	139 <i>irulai</i>	U. x 266	
Ik wil	{ 140 <i>iē-wai</i> 141 <i>meñiale ye-wai</i>	Voc. 187	
Ik wil cassave hebben	142 <i>ni ise-wai</i>	.	
" " water "	{ 143 <i>tuna ye-wai</i> 144 <i>tuna se-wai</i>		
" " koopwaar "	145 <i>tuna so-wai</i>		
" " dit "	146 <i>munpál ise-wai</i>		
" " de katari niet (dragen)	{ 147 <i>sem-se-wai</i> 148 <i>simi-se-wai</i> 149 <i>v-katali-se-mana</i>		
Zeggen			
Zeg ik!, ik zeg!	150 <i>tizai</i>	Voc. 59	
Zien	151 <i>t-ene-yi</i>	Voc. 115	
Ik zie (ga zien?)	152 <i>ene-ute</i>		
" " het niet	153 <i>y-i-n-ene-wa wai</i>		
Zie!	{ 154 <i>t-eni!</i> 155 <i>t-en!</i>		
Kom eens zien!	156 <i>ene-uitai!</i>		

Zie, het water is laag!	157 <i>ih-t-ne-kai-tum u-apay!</i>
Zinken, verdrinken	158 <i>mor-poo</i>
De boot is gezonken	159 <i>kunuwa giwata</i>
Zitten	160 <i>genopuua</i>
	161 <i>t-ct-upaga-i</i>
Zoeken	162 <i>t-ct-upaga-iu</i>
Zuigen	163 <i>t-eua</i>
Zijn, er zijn	164 <i>t-ipili</i>
Hij is daar!	165 <i>moli</i>
	166 <i>mola!</i>
	167 <i>mola!</i>
	168 <i>mola!</i>

Trio. — Upuru.
sieh, das Wasser ist niedrig!
sinken, ertrinken,
das Kahn ist gesunken,

sitzen,

suchen,
saugen,
sein, da sein,

er ist die!

UPURU.

Zweet	1 <i>ulamok</i>	Voc. 37	Schweiß.
Kort afgesneden haar	2 <i>gymhet t-upak-he</i>	Voc. 220	kurz abgeschnittenes Haar.
Oogkas	3 <i>gymhet kape</i>		Augenlid.
Oorlel (?) waarschijnlijk het gat)	4 <i>i-eir-mu</i>	K. I 45	Ohrlappechen (?) vielleicht das Loch).
Gat in de oorlel	5 <i>i-pana-ri etah</i>	Voc. 246, 142	Ohrlappehennloch.
Tand, kies	6 <i>t-e-pana-paka-i</i>	Zie K. x 250	Zahn.
	7 <i>i-ri</i>	Voc. 124	
	8 <i>i-ri</i>		
	9 <i>i-ri</i>		
Baard	10 <i>etpo</i>		Vollbart.
Vingernagel	11 <i>i-amohage</i>		Fingernagel.
Moedervlek	12 <i>oli-patutpo</i>		Muttermal.
Melk	13 <i>susa</i>		Milch.
	14 <i>sahu</i>		
	15 <i>huhu</i>		
Koemelk	16 <i>paka susu</i>		Kuhmilch.
Koorts	17 <i>asipheik</i>	U. IX 87	Fieber.
Verkoudheid, bronchitis	18 <i>sipsuk</i>		
Hoest	19 <i>kuamai</i>		Erkaltung, Bronchitis.
Niesen	20 <i>tatala</i>		Husten.
Een opengekrabde wond	20a <i>oke</i>		Niesen.
Snede in een vinger	21 <i>t-epuhasi</i>		eine aufgekratzte Wunde.
Litteken van een houw met kapmes	22 <i>t-ct-amur-opka-i</i>		Schnittwunde am Finger.
	23 <i>t-aketitpo</i>		Narbe durch den Hieb mit einem Waldmesser ent- standen.
Vischschub	24 <i>ka-muluk</i>		Fischschuppe.
Vischgraat	25 <i>wiliq</i>		Fischgrate.
	25a <i>panti</i>		
Snavel van een koekake	26 <i>kiapok poti-ki</i>	Voc. 279	Schnabel eines Tukans.
Lichaam, huid, bot, hoofd, haar, oog, neus, oor, mond, lip, tong, als Quay, CUDREAU, eerstvermeld woord.			Körper, Haut, Knochen, Kopf, Kopfhaar, Auge, Nase, Ohr, Mund, Lippe, Zunge, wie Quay, CUD- REAU, z. eerstvermeldetes Wort.

U. II.

Upurui.			
Man	{ 1 <i>okiri</i>	Voc. 49	Mann.
	{ 2 <i>erurue</i>	Voc. 151	
Vrouw	3 <i>oli</i>	Voc. 154	Weib.
Oude man	{ 4 <i>tambo</i>	Voc. 309	Alter Mann.
	{ 5 <i>tampåko</i>		
Oude vrouw	6 <i>kuni</i>		altes Weib.
Kind (beide geslachten)	{ 7 <i>pitani</i>	K. II 5	Kind (beider Geschlechter).
	{ 8 <i>kami</i>	T. II 9	
Vader	{ 9 <i>papa</i>		Vater.
	{ 10 <i>yum</i>	Voc. 322	
Moeder	11 <i>mama</i>		Mutter.
Echtgenoot	12 <i>innerium</i>		Gatte.
Echtgenoote	13 <i>ipüit</i>	Voc. 283	Gattin.
Broer	14 <i>i-alon</i>	Voc. 6	Bruder.
Schoondochter	15 <i>pai</i>	Voc. 251?	Schwiegerstochter.
Hoofdman	16 <i>tamusí</i>	Voc. 309	Häuptling.
— van den ge- heelen stam	17 <i>gapotoli</i>		— des ganzen Stammes.
Onderhoorige	18 <i>pesto</i>	Voc. 255	Untergebener.
Vriend, kameraad	{ 19 <i>ypep'</i>		Freund, Kamerad.
	{ 20 <i>gepi</i>		
Bondgenoot	21 <i>pawonir</i>	Voc. 243	" , Bundesgenosse.
Vijand	22 <i>i-tolo</i>	Voc. 240	Feind.
Oorlog	Zie U. x 251—253		Krieg.
Vrede	{ 23 <i>cama</i>		Friede.
	{ 24 <i>kule</i>	Voc. 81	
Vrede sluiten	25 <i>tepahamoi</i>		Frieden schliessen.
Medicijnman	26 <i>piati</i>	Voc. 264	Zauberarzt.
Goden:	27 <i>Kulum</i>		Götter:
	28 <i>Aquila</i>		
	29 <i>Wantiqkô</i>		
Geest	30 <i>yolok</i>	Voc. 329	Geist.
Geneesmiddel	31 <i>epiti</i>	Voc. 91	Arznei.
Wespenproef	32 <i>maraka</i>		Wespenprobe.
Naam	{ 33 <i>chet</i>	Voc. 129	Name.
	{ 34 <i>cat</i>		
Taal	35 <i>omil</i>	T. II 29	Sprache.
Papier	{ 36 <i>kaleta</i>	(Sp., Port?)	Papier.
	{ 37 <i>pampila</i>	(N. E.)	
Betaling	38 <i>epitpe</i>	Voc. 90	Lohn.
		{ Gal. <i>enékali</i>	
Koopwaar	{ 39 <i>yenekali</i>	Carin. collier == <i>anéca</i>	
	{ 40 <i>mainpale</i>	{ Eil. Kar. " == <i>emuka</i>	
Indiaan	41 <i>kalina</i>	mon " = <i>yenekali</i> Tauschware.	Indianer.
Neger	42 <i>mikolo</i>		Neger.
Blanke van het Noorden	{ 43 <i>parasiisi</i>	T. II 37	Weisser aus dem Norden.
	{ 44 <i>paraauakiri</i>	K. II 59	
Braziliaan	45 <i>halaiwa</i>	Voc. 69	Brasilier.

U. m.

			U. m.	U. purui.
Dorp	1 <i>patal</i>	Voe. 253	Dorf.	
Verlaten dorp	2 <i>patárg</i>		verlassenes Dorf.	
Hut	3 <i>penalompö patárg</i>		Hütte.	
Ronde hut	4 <i>pikolo</i>		runde Hütte.	
Ovale hut met verdieping	5 <i>monta</i>	Voe. 142?	ovale Hütte mit einem Stockwerk.	
Ovale hut	6 <i>otoman</i>		ovale Hütte.	
" "	7 <i>tialetakim</i>		" "	
Werkhut	8 <i>tukusipa</i>		Arbeitshütte.	
Id. met dak tot den grond	9 <i>tiláku</i>	Verg. U. x 302, m 200, K. x 272	id., das Dach reicht bis zum Boden.	
Gesloten ronde hut	10 <i>lomonaka</i>		runde geschlossene Hütte.	
Plat afdak voor honden	11 <i>maite</i>	Verg. n°. 123	plattes Schutzdach für Hunde.	
Stut van het huis	12 <i>mekolo-pang</i>		Pfosten des Hauses	
Bankje	13 <i>epül</i>	Zie nos 67, 68, 70, 204, 237, T. m 7.	Schemel.	
Hangmat	14 <i>kololo</i>	Voe. 139	Hangematte.	
Moskietenkleed	15 <i>etat</i>		Moskietonetz.	
Mat van komboebladeren	16 <i>kailiy</i>		Matte aus Kombublättern.	
Bezem	17 <i>opoto</i>		Besen.	
Korjaal	18 <i>pisa</i>	T. m 11	Kanu.	
Verhoogd boord der korjaal	19 <i>kaníwa</i>	Voe. 65		
	20 <i>kopai</i>		erhöhter Rand des Kanus.	
Sneb der korjaal	21 <i>kupai</i>		Schnabel des Kanus.	
Dwarslat, bankje	22 <i>i-poti-le</i>	U. 1 26	Querlatte, Bänkchen.	
	23 <i>omom</i>	(Sp., Port.)		
Rooster onderin	24 <i>paranka</i>		Holzgitter auf dem Boden des Kanus.	
	25 <i>makui</i>		Ruder.	
Parel, pagaai	26 <i>apokiitya</i>	Voe. 31	Stange zum Fortschieben des Kanus (Schiebestange).	
Koela, boomstok	27 <i>mila</i>		Angelschnur.	
Vischlijn	28 <i>öka yui</i>	Voe. 12	Angelhaken.	
Vischhaak	29 <i>öka</i>		Stock.	
Stok	30 <i>enepül</i>		Oyampi, Emerillon <i>paara</i> , vi Letterhout	
Boog	31 <i>paiua</i>		Bogen.	
Bindsel van het overtolige beogkoord	32 <i>ewaipuh</i>	n°. 148	Umwickelung des überschüssenden Endes der Bogensehne.	
Pijl, pijlschacht	33 <i>pulu</i>	Voe. 288	Pfeil, der Schaft.	
Pijlpunt v. bamboe.	34 <i>phu</i>		Pfeilspitze aus Bambus.	
Pijlpunt van hout met weerhaken	35 <i>kurnuri</i>		Pfeilspitze aus Holz mit Widerhaken.	
De weerhaken	36 <i>tikeriri</i>		die Widerhaken.	
Pijlpunt van ijzer.	37 <i>epala</i>	Bak. <i>iyudake</i>	Pfeilspitze aus Eisen.	
Tweepuntige pijl (beenen punten)	38 <i>tomsirri</i>		zweispitziger Pfeil (knorpelne Spitzen).	
	39 <i>panta</i>			

Upurui.			
Onderste bindsel	40 <i>ikua mite</i>	Verg. K. IV 71, Voc. 167	unterste Fadenumwindung am Schaf.
Vederen der pijl (?)	41 <i>t-areptéi</i>		Federn des Pfeiles (?)
Gekleurde veertjes	42 <i>i-pahua-li</i>		farbige Federchen.
Bindsel daarboven	43 <i>imotamrëi</i>	Verg. Voc. 212	Fadenumwindung oberhalb derselben.
Bindsel om het bovendeel der schacht	44 <i>ipon-mite</i>	Voc. 284, 167	Fadenumwindung des obern Schaftendes.
Koord om het uiteinde te verdunnen	45 <i>kumamuk</i>		Schnur zum Einschnüren des Endes.
Balata { bij de pijl-	46 <i>palata</i>		Balata { bei der Anferti-
Mani { fabrikatie	47 <i>mani</i>		Mani { gung der Pfeile
Mataki { in gebruik	48 <i>mataki</i>		Mataki { in Gebrauch.
Hars tot beschilderen der pijlen	49 <i>sisköi</i>		Harz zum Bemalen der Pfeile.
Stokje waarmee dit geschiedt	50 <i>sisköi-top</i>		Hölzchen dafür.
Curare-pijlpunten	51 <i>urali</i>		Curare-Pfeilspitzen.
Geweer	52 <i>arkabussa</i>	(Sp., Port.)	Gewehr.
Munitie	53 <i>alili</i>		Munition.
Knots	54 <i>kapalù</i>	Apar Curuá <i>caparou</i>	Keule.
Stalen bijl	55 <i>ui-mi</i>	Voc. 159	Beil von Stahl.
Steenen bijl	56 <i>potpu</i>	T. III 39	Steinbeil.
Kapmes, houwer	{ 57 <i>sópa</i>		Waldmesser.
	{ 58 <i>hápü</i>	(Sp., Fr.)	
Mes	{ 59 <i>máriu</i>	K. III 51	Messer.
	{ 60 <i>mália</i>		
Mes zooals de Indianen in den gordel dragen	61 <i>mariu tepugliem</i>		Messer wie die Indianer es im Gürtel tragen.
Zakmesje	62 <i>mária kütü</i>		Taschenmesser.
Scheermes	63 <i>mauhaha</i>	(Sp., Port.)	Rasiermesser.
Schaar	64 <i>erási</i>	Voc. 163	Schere.
Slijpsteen	65 <i>sepi</i>	Voc. 92	Schleifstein.
Slijpgroef in de rots	66 <i>tepu-kanawa-kit</i>		Schleifrinne im Felsen.
Bijlsteel	{ 67 <i>tepakteie</i>	T. III 7	Beilstiel.
	{ 68 <i>epüle</i>		
Dissel	69 <i>kanawa tahayma-top</i>		Hohleisen.
Hammer, hamersteel	70 <i>epile</i>	T. III 7	Hammer, Hammerstiel.
Spijker	71 <i>putuputüli</i>	T. III 50	Nagel.
Zaag	72 <i>laši</i>	(Fr. la scie?)	Säge.
Boor	73 <i>púka</i>	K. X 250	Bohrer.
Vijl	74 <i>kilikili</i>		Feile.
Naald	{ 75 <i>akássa</i>	(Sp., Port.)	Nadel.
	{ 76 <i>akáha</i>		
Speld	77 <i>aruperérü</i>	T. III 53	Stecknadel.
Kostgrond	{ 78 <i>i-tüpi</i>	U. III 54	Acker, Pflanzung.
	{ 79 <i>mainu</i>	Voc. 193	
Spijs, levensmiddelen	80 <i>euepáir</i>		Speise, Nahrung.
Drank	81 <i>oki</i>	Voc. 166	Trank.
Kassave, kassavebrood	82 <i>iru</i>		Mandioca, Mandiokafladen.
Kasjiri	83 <i>kasiri</i>		Kaschiri.
Sjakola	84 <i>sakola</i>	Voc. 298	Schakola.
Napimoes	85 <i>napök-ekure</i>	Voc. 95	Mus aus Napi.
Zoeten pataten-moes	86 <i>napi-ekure</i>		" " süssen Kartoffeln.

Uparan.

Bananenmues	87 <i>palulu-ekure</i>	Voc. 72	Mus aus Bananen.
Vet	88 <i>ekat</i>	Voc. 316	Fett.
Pepersaus	89 <i>tuma</i>		Pfefferbrühe.
"	90 <i>tiglisse</i>		"
Dram	91 <i>tapiu</i>	(Fr.)	eine Art Blum.
Zout	92 <i>sopi</i>	(N.E.)	Salz.
Grof zout	93 <i>senta</i>	(N.E.)	grobes Salz.
Barbakot; kookstel om een pot op te hangen	94 <i>santie tâpoi</i>		Bratrost; Kochgerat zum Aufhängen eines Topfes,
De pooten daarvan	95 <i>yara</i>	K. m. 77	die Fusse desselben.
Plaat van aardewerk om cassavebrood op te bakken	96 <i>yala-wasi</i>	Voc. 188	Tonschibe zum Backen der Mandiokafäden.
Waaijer	97 <i>alimat</i>	Voc. 48	
Aarden pot	98 <i>anupani</i>		Feuerfacher.
Pottenbakkersklei	99 <i>ohu</i>		Irdener Topf.
Rode verf op pot	100 <i>adiao</i>	Voc. 48	Topferton.
Polijststeen voor aardewerk	103 <i>mili</i>		rote Farbe (Verzierung) am Topf.
Waschkom { (van ge-Drinkmok { emailleerd	104 <i>okowai</i>		Waschbecken { aus Email-
Bord { ijzer)	105 <i>tund-li-top</i>		Becher { Liertern
IJzeren braadpan	106 <i>komiki</i>	(N.E.)	Teller { Eisenblech,
Blikken scheppan	107 <i>clipotpô</i>		eiserne Bratpfanne.
Roerspatel	108 <i>tering</i>		
Lepel	109 <i>unikatop</i>		Spatel.
Vork	110 <i>sepü</i>	(N.E.)	Löffel.
Kaleoas	111 <i>kuié</i>	(Fr.)	Gabel.
Drinksehaal van —	112 <i>etuk-top</i>		Kürbis.
Flesch	113 <i>tutpi</i>	Voc. 317	Trinkkürbis.
Tafel om cassave op te raspen	114 <i>kalupi</i>		Flasche.
Steen om cassave te raspen	115 <i>patei</i>		
Blikken rasp	116 <i>kalnatti</i>		Tisch auf dem man Mandioka reibt.
Kassavepers	117 <i>tipu</i>		Stein zum Zerreiben der Mandioka.
Kassavezeef, vierkante " ronde	118 <i>simuli</i>	Voc. 301	Raspel aus Eisenblech.
Dragkorf	119 <i>tukku</i>		Mandiokapresse.
Id. van palmblad	120 <i>manuri</i>	Voc. 194	Sieb, viereckiges,
Pagaal, blikken trommel, koffer	121 <i>paukali</i>	T. III 86	" rundes,
Sleutel	122 <i>katali</i>	Voc. 71	Tragekorb.
Mand	123 <i>tlis-pame</i>	Verg. n° 12	-- aus Palmblatt
Bakje van palmblad	124 <i>pakarâ</i>	Voc. 241	Pagaal, Blechkasten, Koffer.
Katoen in alle vormen	125 <i>pakahi</i>		Schlüssel.
	126 <i>apûla-wastop</i>		Korb.
	127 <i>apura top</i>	U. x. 208	offenes Korbchen aus Palmblatt.
Zie vi	128 <i>pilisi</i>		Baumwolle in allen Formen.
	129 <i>pommít</i>		

Upurui.

Spoel voor katoenspinnen	130 <i>mauru-kun-top</i>	U. x 222	Kattunspule.
Schijfje aan id.	131 <i>kahqitpe</i>		Wirtel derselben.
Zeilgras, pita	132 <i>italim</i> Zie vi		Agavefasern.
Touw, koord	133 <i>kuria</i>	Voc. 12	Tau, Schnur.
Tabak	134 <i>gmuárg</i> Zie vi		Tabak.
Ind. sigaret	135 <i>tamuton</i>		Ind. Cigarre.
Pijp	136 <i>tamuiri-top</i>		Pfeife.
Roekoe-verf	Zie vi		Rukufarbe.
Arendsdons der Trio's	137 <i>mali</i>	T. III 103	Adlerflaumfeder der Trio's.
Kam	138 <i>omekái</i>	K. III 102	Kamm.
Spiegel	139 <i>arua</i>		Spiegel.
Kalebasje met verf	140 <i>sipé</i>		kleiner Kürbis mit Farb-
Bamboe-buisje verf	141 <i>sipet</i>		Bambusbüchse } stoffen.
Kamisa	142 <i>kamiso</i>	Sp., Port.)	
Vrouwenschortje	143 <i>kuréyu</i>	Voc. 145	Frauenschürzchen.
De horizontale strepen boven	144 <i>óyu</i>		die wagerechten Streifen derselben obenan.
De meander	145 <i>poua</i>		der Maeander } derselben.
De franje	146 <i>paśimekón</i>		die Franse } Wadenband.
Katoenen beenband	147 <i>umot</i>		Franse desselben.
Franje daarvan	148 <i>waipu</i>	K. III 103	Gürtel aus Baumwolle.
Gordel van katoen	149 <i>ipisan</i>		" " Koatahaar.
" " kwatta-haar	150 <i>akualé</i>	Voc. 239	(Halssnoer aus) brauen Samenkörnern,
(Halssnoer van) bruine zaden,	151 "		roten id., weissen id.,
—, rode zaden,	152 <i>ulini-ipot</i>		runden schwarzen id., cylindrischen " "
—, Jobstranen, zaden van <i>Cocic Lacryma</i> L.,	153 <i>tarairu</i>		Tigerzähnen,
—, ronde zwarte zaden,	154 <i>pilipili</i>		Seemuschelstücken,
—, cylindrische " " ,	155 <i>kalitu</i>		Baumwolle,
(T. III 115)	156 <i>ouosue</i>		Glasperlen.
—, tijgertanden,	157 <i>sampire</i>	Verg. vi Zaad	grossen blauen —,
—, stukken zeeschelp,	158 <i>paraka-potpö</i>		kleinen weissen —,
—, katoen,	159 <i>sarú</i>		" hellblauen —,
—, kralen,	160 <i>kauwai-yu</i>		" blauvioletten —,
—, groote blauwe —,	161 <i>opuipö</i>		" violettfarbigen —,
kleine witte —,	162 <i>mauru</i>		" hellbraunen —,
" lichtblauwe —,	163 <i>kahuru</i>		
" paarsblauwe —,	164 <i>kašuru</i>		
" paarse —,	165 <i>kahuru tepu</i>		
" lichtbruine —,	166 <i>tialiem tepu</i>		
"	167 <i>tikrake</i>		
"	168 <i>wapumán</i>		
"	169 <i>kahuru wapuman</i>		
"	170 <i>kopayaikáman</i>		
"	171 <i>silíma</i>		
"	172 <i>silíman</i>		
"	173 <i>akawaktapurakon</i> (misschien <i>akawak-t-apurakon</i>)		
	kon = vleugels van een marai ?)		

Halschnur aus

		U pū
Hals-	middelgrote rose 174 <i>maipitomata</i>	
snoer	kralen	
van	witte knoopjes 175 <i>pita</i>	
Kraans van veeren (hoofd-)	176 <i>apomali</i>	
toosel)		Gal. chapeau de paille pour danse = <i>apomaliri</i>
Oorhanger	177 <i>panamutā</i>	Ohrgehänge.
Kleine zwarte kegeltjes	178 <i>wicopotā</i>	kleine schwarze Kegelchen. (Teil desselben).
(onderdeel)		
Kapittelstokje	179 <i>apupalasina</i>	Knebel, ähnlich dem eige- nem Uhrkette.
Sjerp van kralen	180 <i>japan</i>	Scharpe aus Perlen.
Polsbond	181 <i>amakayo</i>	Pulsband.
	182 <i>meguryā</i>	
Vingerring	183 <i>omatatu</i>	Fingerring.
	184 <i>entēru</i>	
Eur. hoed	185 <i>hapo</i>	Eur. Hut.
" jas	186 <i>sapo</i>	" Rock.
Stof, hemd	187 <i>ponaseni</i>	Stoff, Hemd.
Broek, slobkous	188 <i>simisi</i>	Hosen, Gamasche.
	189 <i>asi-ri</i>	
	190 <i>nas-ri</i>	
Schoen	191 <i>hapatu</i>	Schuh.
	192 <i>pupu-mi</i>	
Groote hoed voor de	193 <i>olok</i>	grosser Hut für den <i>Pono</i> - Tanz.
<i>pono</i> -dans		
Geraamte daarvan	194 <i>olok-aponpi</i>	Gerippe desselben.
Banden veeren, geel en	195 <i>sapika</i>	Federbänder gelbe (Teile des- selben) und rot.
(onderdeelen) rood		grün.
groen	196 <i>horohoro</i>	schwarz.
zwart	197 <i>kiapok</i>	weiss.
wit	198 <i>pia</i>	hervorstehende weisse Huhnerfedern.
Uitstekende witte kippen- vederen	199 <i>sigit</i>	herabhängende id.
Afhangende id. (geheel onderaan)	200 <i>olomakani</i>	herabhängende id. ganz unten.
Mozaiik van veeren, wit	201 <i>tisi</i>	Federmosaik, weiss.
zwart	202 <i>tilu</i>	" " schwarz.
Eenvoudige vederkroon	203 <i>hamire</i>	einfache Federkrone.
	204 <i>samire</i>	
Oorveder	205 <i>panapot</i>	Ohrfeder.
Mantel van reepen boom- schors	206 <i>nukla</i>	Mantel aus Streifen Baum- rinde.
Plakkaat van vederen, rugstieraad	207 <i>lavikete</i>	Rückenschlunck, Platte mit Federmosaik.
Id., kleiner	208 <i>alipta</i>	Id., jedoch kleiner.
Korte vedermantel of	209 <i>hula</i>	kürzer Mantel oder Gürte aus Federn.
gordel	210 <i>satu</i>	
Stokje met opgemaakte	211 <i>iposikil</i>	Stockchen mit Schmuck- federn vom Ara.
aravederen		
Ara-veder	212 <i>komolo-utki-ri</i>	Ara-Feder.
Witte uitgeknipte veertjes	213 <i>kulosi tuponimū</i>	an der Spitze derselben be- festigte ausgekerbte weisse Federchen.

Upurui.		
De stiel daarvan	214 <i>pašik-epil</i>	
Het staartje, over den steel geschoven	215 <i>makui</i>	der Stiel derselben. darüber geschobener Tier- schwanz.
Vleugeldekschilden van prachtkevers (<i>Euchroma</i>)	216 <i>lapok-lapok</i>	Decksschilder von Pracht- käfern (<i>Euchroma</i>).
Strengen katoen, te dragen op den rug	217 <i>alepitapulu</i>	Bannwollstränge: getragen auf dem Rücken.
aan de <i>hamiré</i> (zie N°. 203)	218 <i>upisa</i>	am <i>hamiré</i> .
" " ooren	219 <i>tanon</i>	an den Ohren.
" " bovenarm	220 <i>takura</i>	am Oberarm.
" " onderarm	221 <i>epupatę</i>	" Unterarm.
Beenband van zaden van <i>Thevetia nerifolia</i>	222 <i>åmkasä</i>	Beinband aus Samenkörnern der <i>Thevetia nerifolia</i> .
Soort <i>olok</i> (zie 193) aan een plankje bevestigd, om in de hand te houden	223 <i>kuui</i>	eine Art an einem Brett befestigter <i>Olok</i> , in der Hand gehalten.
Fluit van bamboe	224 <i>tamoyetpe</i>	Bambusflöte.
Groote id.	225 <i>luę</i>	grosse id.
Pansfluitje	226 <i>taluhpan</i>	Pansflöte.
Schildpadschild	227 <i>tule</i>	Rückenschild der Schild- kröten.
	228 <i>puk-puk</i>	Araq. jabuty = <i>purpurá</i> Apar. Curuá tracaja = <i>pourpoure</i>
Beenen fluit	229 <i>kapao y-tpü</i>	knöcherne Flöte,
Bord van vlechtwerk voor de <i>maraka</i>	230 <i>kunama</i>	flaches Geflecht für die „ <i>ma- raka</i> “, die Wespenprobe.
Uurwerk, kompas, glazen lens	231 <i>sisi</i>	Uhr, Kompass, Glaslinse.
In cM. verdeelde meet- baak	232 <i>baka-top</i>	Messstock mit cM.-Teilung.
Buigtang	233 <i>śipara-nman</i>	Bügezange.
Dokters-instrument waar- mee een zandvloo ver- wijderd wordt	234 <i>sika-iki-top</i>	medizinisches Instrument zum Entfernen eines Sand- flohes.
Potlood	235 <i>taliki</i>	Bleistift.
Tafel	236 <i>palanka</i>	Tisch.
" onderstel	237 <i>palant-epu</i>	Untergestell desselben.
Lampglas	238 <i>opo-l-im</i>	Lampenglas.
Lampkap	239 <i>wapakolone</i>	Lampenschirm.
Paraplu	240 <i>paloleapö</i>	Regenschirm.
Iets om rijst in te doen (een blikje b. v.)	241 <i>alesi-im</i>	Reisbehälter (eine Blech- büchse z. B.).
Tabakszak	242 <i>tamui-im</i>	Tabaksbeutel.
Kaft van een boek, om- hulsel in het algemeen. †	243 <i>iyom</i>	Umschlag eines Buches, Hülle im allgemeinen.
	244 <i>yom</i>	

U. IV.

Hemel	1 <i>kupu</i>	Voe. 67	Himmel.
Wolk	2 <i>olasire</i>		Wolke.
Cumulus-wolken	3 <i>tapuramu</i>		Cumulus-Wolken.
Cumulo-nimbus-wolken (aan den horizon)	4 <i>kupu awalati</i>		Cumulo-nimbus-Wolken (am Horizont).

			U P U R I I
Licht bewolkte lucht	5 <i>kapu tē-miru-rihe</i>	U. x 236	leicht bewolkter Himmel.
Idem (cirro-enmulus)	6 <i>kapu meri-ri'</i>		id. (Cirro-enmulus).
Ochtendnevel, mist	7 <i>mutu nāim</i>	Voc. 17	Frühnebel.
Wind	8 <i>tari</i>		Wind.
Zon	9 <i>pita</i>	Voc. 258	Sonne.
Zonsopkomst	10 <i>sisi</i> 11 <i>sisi te-akta-i</i> 12 <i>sisi te-ehakta-i</i>	Voc. 305 Chi. <i>sis actayao</i> , Bak. <i>sisi ipasé-ho</i> , Cun. <i>salir hu-eractu-chu</i>	aufgehende Sonne.
Zonsondergang	13 <i>sisi thammukai</i> 14 <i>sisi tatei</i>		untergehende Sonne.
De zon staat hoog	15 <i>sisi pepta</i>		die Sonne steht hoch.
Ochtend	16 <i>kohop-psik</i>	Voc. 74	Morgen.
Middag	17 <i>hamanpōra</i>		Mittag.
Vallen van den avond	18 <i>tekomanmhé</i>	Voc. 74	Abenddämmerung.
Avond	19 <i>ualumak</i>	Voc. 14	Abend.
Nacht	20 <i>koko</i>	Voc. 74	Nacht.
Maan	21 <i>momo</i>	Voc. 227	Mond.
Nieuwe maan	22 <i>umunium</i>		Neumond.
Wassende maan	23 <i>ekime</i>		zunehmender Mond.
Volle maan	24 <i>tetuku</i>		Vollmond.
Afnemende maan	25 <i>tahakaimé</i>		abnehmender Mond.
Ster	26 <i>siriku</i>	Voc. 304	Stern.
Melkweg	27 <i>kumuka haretō</i>		Milchstrasse.
Jupiter, Sirius	28 <i>toparuka</i>		Jupiter, Sirius.
Plejaden	29 <i>enau</i>	Arawak <i>wijut</i> , Carib. <i>cotunua</i> , Manao <i>guant</i> .	Plejaden.
Droge tijd	30 <i>wei fopp</i>		Trockenzeit.
Regentijd	31 <i>kopo-me</i>		Regenzeit.
Donder	32 <i>tarara</i>		Donner.
Schaduw	33 <i>tanudai</i> 34 <i>isanorenpo</i>		Schatten.
Grond, bodem (in een hut)	35 <i>taruai</i>		Erde, (Grund einer Hütte).
Zand	36 <i>hamut</i> 37 <i>samut</i>	T. IV 33 K. IV 40	Sand.
Stof op den bodem	38 <i>lo</i>	K. IV 40	Staub auf dem Fussboden.
Vuil aan de zoldering	39 <i>piquo</i>		Schnitz an der Decke.
Rots, steen	40 <i>tepu</i>	Voc. 314	Fels, Stein.
Platte rots	41 <i>tepu lapa</i>		platter Fels.
Niet platte rots	42 <i>ilapawmē</i>		ein nicht platter Fels.
Helling van de rots	43 <i>ipui</i>		Abhang des Felsens.
Gat in de rots	44 <i>aqhipapawmē</i>		Loch im Felsen.
Goud	45 <i>kurakali</i>		Gold.
IJzer	46 <i>sipurali</i>		Eisen.
Lood	47 <i>pirolo</i>		Blei.
Berg	48 <i>ipui</i> 49 <i>tem</i>		Berg.
Heuvel	50 <i>akili</i>		Hügel.
Bergpiek	51 <i>haravanne</i>		steiler Berg.
Niet steile berg	52 <i>olipokiem</i>		sant ansteigender Berg.
Vlak terrein	53 <i>wakona</i>		ebenes Terrain.
Bosch	54 <i>itnta</i>	Voc. 325	Wald.

Upurui.

Pad, weg	{ 55 <i>hema</i> 56 <i>ema</i> 57 <i>oma</i>	Voc. 51	Pfad, Weg.
Savane	58 <i>ona</i>	Mae, COUDR. <i>omana</i>	Savane.
Water	59 <i>tuna</i>	Voc. 316	Wasser.
Zee	60 <i>parana</i>	Voc. 249	Meer.
Rivier	61 <i>tuna</i>		Fluss.
Kreek	62 <i>polili</i>	Voc. 178	Bach, kleiner Fluss.
Deze zijde der rivier	63 <i>etetei</i>		diese Seite des Flusses.
Overzijde „ „	{ 64 <i>uwukumëi</i> 65 <i>tumakumö</i>		jene Seite des Flusses.
Bovenkant van de val	66 <i>tuna enat</i>		Flusslauf oberhalb eines Wasserfalles.
Monding	67 <i>kuntal</i>	K. IV 71	Mündung.
Bovenstroms	68 <i>atipoi</i>		oberhalb (des Flusses).
Benedenstroms	{ 69 <i>amintai</i> 70 <i>ametak</i>		unterhalb („ „)
Hooge waterstand	71 <i>tuna tupke</i>		hoher Wasserstand.
Lage „ „	72 <i>tuna uataimö</i>		niedriger „ „
Val	{ 73 <i>isoli</i> 74 <i>itsoli</i>	K. IV 78	Wasserfall, Stromschnelle.
Onstuigmig water onder een val	75 <i>sipusi paru</i>	T. IV 52	ungestümes Wasser unterhalb eines Wasserfalles.
Draaikolk	76 <i>wirime</i>		Strudel.
Water uit een gat in de rots epborrelend	77 <i>tuna munimin</i>		aus einem Felsloch aufsprühendes Wasser.
Bruisend geluid	78 <i>tilili</i>		brausender Laut.
Stroom	79 <i>apetumhak tuna</i>		Strom.
Weinig stroom	80 <i>totalihe tuna</i>		wenig Strom.
Waterpoel in de rots	81 <i>aglomnai</i>	Verg. U. x 262	Wassertümpel im Felsen.
Moeras, modder	82 <i>kulisä</i>		Sumpf, Schlamm.
Moeras	83 <i>purime</i>	K. IV 81	Sumpf.
Witte leem	84 <i>nenuö</i>		weisser Lehm.
Eiland	{ 85 <i>amonta</i> 86 <i>pao</i>	T. IV 57 K. IV 86	Insel.
Aanlegplaats	87 <i>kanawa-kan-top</i>		Landungsplatz.
Vuur	88 <i>uapot</i>	Voc. 149	Feuer.
Vlam	{ 89 <i>tilili wapot</i> 90 <i>uapot tilili</i>		Flamme.
Rook	91 <i>alisira</i>		Rauch.
Brandhout (in het vuur)	92 <i>uaporakon</i>		Brennholz (im Feuer).
„ (nog niet in het vuur)	93 <i>waprummit</i>		„ (noch nicht im Feuer).
Asch	94 <i>chuetpo</i>		Asche.
Houtskool	95 <i>tapiruëtpö</i>		Holzkohle.

U. VII.

Ik	{ 1 <i>uu</i> 2 <i>yu</i>	ich.
Ij	{ 3 <i>amo</i> 4 <i>amole</i> 5 <i>mie</i>	du.

		Uparum.
Hij	{ 6 <i>mägle</i> 7 <i>inele</i>	er.
Deze, dit	{ 8 <i>sin</i> 9 <i>sere</i>	dieser, dieses.
Een ander	{ 10 <i>akon</i> 11 <i>ame</i>	ein andrer.
Wie?	12 <i>enik?</i>	wer?
Wat?	{ 13 <i>eti?</i> 14 <i>öli?</i>	was?
Wat is dit?	{ 15 <i>eti sin?</i> 16 <i>ati here?</i>	was ist das?

U. VIII.

1	{ 1 <i>pikenaptö</i> 2 <i>anini</i>	Voc. 312.
2	{ 3 <i>sakene</i> 4 <i>hakene</i>	Voc. 50.
3	{ 5 <i>ehrue</i> 6 <i>hernau</i>	Voc. 52.
4	7 <i>chepitine</i>	T. VIII. 8.
5	8 <i>iputuminitpe</i>	
6	{ 9 <i>omone</i> 10 <i>hakpoi</i>	
7, 8, 9	11 <i>omome</i>	
10	{ 12 <i>kole-psik</i> 13 <i>puput-puna</i>	
20	{ 14 <i>kole</i> 15 <i>hapoi</i>	Voc. 78.
Veel		viel.
Tamelijk veel	Als n°. 12	ziemlich viel.
Weinig	16 <i>ipsik</i>	wenig.
Genoeg	17 <i>maka</i>	genug.
Alles, allen	{ 18 <i>emera</i> 19 <i>papuru</i>	alle, alles.
Hier	{ 20 <i>tale</i> 21 <i>tan</i>	hier.
Ginds	22 <i>sia</i>	dort.
Ver	{ 23 <i>krephiek</i> 24 <i>krepsik</i>	weit.
Tamelijk ver	25 <i>krephak-psik</i>	ziemlich weit.
Nabij	{ 26 <i>moyeru</i> 27 <i>moyira</i>	nahe.
Voor	28 <i>akiname</i>	vorn.
Achter	29 <i>okomm</i>	hinten.
Bovenstrooms enz.	Zie U. IV. 63—70	oberhalb u. s. w.
Rechts	30 <i>yompanage</i>	rechts.
Links	31 <i>ayitm</i>	links.
Boven	32 <i>-po</i>	oben.
Onder	33 <i>opuu</i>	unten.
Waar?	{ 34 <i>nepo?</i> 35 <i>tepone?</i>	wo?

Upurui.

Heden, thans	{ 36 <i>simadé</i>	heute, jetzt.
Gisteren	37 <i>simalé</i>	gestern.
Eergisteren	38 <i>kokone</i>	vorgestern.
Morgen	39 <i>mun-kokone</i>	morgen.
Overmorgen	40 <i>umamale</i>	übermorgen.
Kort geleden	41 <i>koropo</i>	vor kurzer Zeit.
Lang —	42 <i>mun-animalab</i>	" langer "
Weldra	43 <i>yanome</i>	bald.
Steeds	44 <i>upák</i>	immer.
Vervolgens	45 <i>uphak</i>	nachher.
Snel	46 <i>tiníre</i>	schnell.
Langzaam	47 <i>tusule</i>	langsam.
Slechts	48 <i>moroinep</i>	nur.
Ook	49 <i>asi</i>	auch.
Omdat	50 <i>asimma</i>	weil.
Evenals, hetzelfde	51 <i>lgkin</i>	ebenso wie, dasselbe.
	Zie U. x 316	
Goeden dag!(bij aankomst)	{ 52 <i>arikī!</i>	guten Tag! (bei Ankunft).
	53 <i>arikīta'</i>	
Ja	55 <i>ohō</i>	ja.
Neen	56 <i>na</i>	nein.
Uitroepen: toestemming	{ 57 <i>na</i>	Ausrufe: Zustimmung.
	58 <i>ma</i>	
— : verwondering	{ 59 <i>møy</i>	— : Verwunderung.
	60 <i>sia</i>	

U. IX.

Wit	1 <i>tikrāke</i>	weiss.
Zwart	2 <i>talilime</i>	schwarz.
Rood, bruin	3 <i>tapire</i>	rot, braun.
Geel	4 <i>taum</i>	gelb.
Blauw	Zie U. III 165 enz.	blau.
Bang, bevreesd	{ 5 <i>clamak</i>	bange, furchtsam.
	6 <i>elanmhak</i>	
Niet bang	7 <i>clamma</i>	nicht bange.
Bitter	8 <i>maiikān</i>	bitter.
Bol (de rug van een boog)	9 <i>etasili</i>	rund (der Rücken eines Bogens).
Boos	{ 10 <i>ipok-erā</i>	böse.
	11 <i>ipok-ere</i>	
Diep	12 <i>tupke</i>	tief.
Dik (een mensch)	13 <i>timnāke</i>	dick (ein Mensch).
Dood	Zie U. x 229, 230	tot.
Dronken	14 <i>tonumpelei</i>	trunken.
Droog	15 <i>teasir</i>	trocken.
Gieng	16 <i>umumhak</i>	geizig.

Uparati.

Goed, handig	{ 17 <i>ipok</i>	Voc. 9	
	{ 18 <i>ipoko</i>		gut, geschickt.
	{ 19 <i>irupa</i>		
Zeer goed	20 <i>ipok-ri-p</i>		sehr gut.
Hier is het <i>t</i> goed	21 <i>sia'wia'</i>		hier ist es <i>t</i> gut.
Dit is <i>y</i> goed			dieses ist <i>y</i> gut.
Niet goed			nicht gut.
Minder goed	22 <i>ipok-eri-psik</i>		weniger gut.
Groot	23 <i>pepta</i>		gross.
Zeer groot	24 <i>pepta apoi</i>		sehr gross.
Die savane is zeer groot!	25 <i>peptd-me ona!</i>		jene Savane ist sehr gross!
Hard	26 <i>takipse</i>	T. ix 19	hart.
Helder (een lamp)	27 <i>han'm</i>		hell (eine Lampe).
Niet helder	{ 28 <i>atchu</i>		nicht hell.
	{ 29 <i>ataptu</i>		
Hol (de rug van een boog)	{ 30 <i>hapkanawakit</i>		hohl (der Rücken eines Bogens).
Hoog	{ 31 <i>kanawakit</i>		hoch.
" (in het bijzonder een berg)	{ 32 <i>kamri</i>	Voc. 62	" (namentlich von einem Berge).
Jong	{ 33 <i>kucenbak</i>		jung.
Een jonge kwatta	{ 34 <i>apsik ulini</i>		ein junger Koata.
	{ 35 <i>apsik</i>	Voc. 266	
Klein	{ 36 <i>atking</i>		klein.
	{ 37 <i>akine</i>		
Kort	38 <i>kiipe</i>		kurz.
Kort haar	39 <i>gomhet kiupe</i>		kurzes Haar.
Koud	40 <i>tephé</i>		kalt.
Krom	41 <i>wigom</i>		krumm.
Kronkelend	42 <i>wirime</i>		schlangelnd.
Lang	43 <i>kupime</i>		lang.
Ledig	44 <i>tikanhe</i>		leer.
	{ 45 <i>ipok</i>		
Lekker (een spijs)	{ 46 <i>ipoka</i>		
	{ 47 <i>gaqwe</i>		schmackhaft.
	{ 48 <i>tipupsak</i>		
Niet lekker	{ 49 <i>ipok-eri</i>		unschmackhaft.
Licht, niet zwaar	{ 50 <i>ooime</i>		leicht.
	{ 51 <i>boime-na</i>		
Mager (een mensch)	{ 52 <i>geputaine</i>		mager.
	{ 53 <i>etumhak</i>		
Moe	{ 54 <i>anumsak</i>		müde.
	{ 55 <i>petakor</i>		
Mooi, aardig	{ 56 <i>petakuru</i>		schön, hübsch.
	{ 57 <i>kuramu</i>		
Nat	{ 58 <i>rakuhuli</i>	Voc. 81	nass.
	{ 59 <i>yim</i>		
Nieuw	{ 60 <i>gamme</i>		neu.
	{ 61 <i>upakat-tapuk</i>		
Ondiep	{ 62 <i>utafine</i>		seicht.
Onwaar	{ 63 <i>ahpi</i>		unwahr.
	{ 64 <i>ahpi-me</i>		
Ont (een mensch)	{ 65 <i>yim</i>	Voc. 322	alt (ein Mensch).

Upurui.

Oud (een voorwerp)	{ 66 <i>iut</i>		
Recht	{ 67 <i>upákat</i>		alt (ein Gegenstand).
Rond (een cirkel)	{ 68 <i>opákahut</i>		gerade.
Rijk	{ 69 <i>hapom</i>		rund (ein Kreis).
Scherp	{ 70 <i>tantamírik</i>		reif.
Slecht (een mensch)	{ 71 <i>tapíre</i>	Voc. 92	scharf.
Sterk	{ 72 <i>ulula</i>	Voc. 327	schlecht (ein Mensch).
Stomp, niet scherp	{ 73 <i>üpsak</i>	Zie n°. 37	stark.
Tevreden	{ 74 <i>uayamö</i>	Zie U. x 149	stumpf.
Vierkant	{ 75 <i>apetumhak</i>	Verg. U. x 33	zufrieden.
Vol	{ 76 <i>anumhak</i>		viereckig.
Vrijgevig	{ 77 <i>iéra</i>	Verg. n°. 16	voll.
Waar	{ 78 <i>toake</i>		freigebig.
Ik lieg niet	{ 79 <i>topkulu</i>		wahr.
Warm	{ 80 <i>tupke</i>		ich lüge nicht.
Welvarend	{ 81 <i>anumnaa</i>	Voc. 55	heiss.
Ziek, pijnlijk	{ 82 <i>kolkuanik</i>		gesund.
Zwaar	{ 83 <i>apé-ora</i>		krank, schmerhaft.
	{ 84 <i>apéra</i>		
	{ 85 <i>ampéra</i>		schwer.
	{ 86 <i>ape-ola ya</i>		
	{ 87 <i>asipsak</i>	Voc. 140	
	{ 88 <i>name</i>		
	{ 89 <i>mannerá</i>		
	{ 90 <i>etiumhuk</i>		
	{ 91 <i>tiyue</i>		

U. x.

Aansteken.

Vuur —	1 <i>napá rakonmak</i>	T. x 1	anzünden.
Sigaar —	2 <i>tauní i-pongmakhé</i>	K. x 1—3	Feuer —.
Afleggen (een halssnoer)	3 <i>tohú</i>		Cigarre —.
Baden	{ 4 <i>epe-he</i>	Voc. 121	ablegen (eine Halssehne).
	{ 5 <i>t-aw-epe-he</i>		baden.
Ik ga —	{ 6 <i>t-e-epi-hé yu</i>	Voc. 76, 80?	ich gehe um mich zu —
Barsten (een pot, een korjaal)	{ 7 <i>sukumiti psik eu</i>		bersten (ein Topf, ein Kanu).
Begraven	8 <i>t-akurikai</i>		
Begrijpen	9 <i>oro-nair</i>	Verg. U. IV 38	beerdigen.
Beklimmen	10 <i>sakuti</i>	K. x 282—284	begreifen.
Berg —	11 <i>ipní t-amuk-hé</i>	Voc. 234	besteigen.
Besmeren			einen Berg —.
(Pitavezel) — mit <i>mataki</i>	12 <i>matáki-ke t-ekupai</i>	K. x 4, 5	bestreichen.
— mit <i>rockoe</i> .	Zie n°. 48		(Agavesfasern) — mit <i>mataki</i> .
Binden (vederen aan een pijl)	13 <i>te-pum-hé</i>	Voc. 167	— mit <i>Ruknfarbe</i> .
De korjaal vastbinden	14 <i>kanaua te-pum-hé</i>		binden (Federn an einen Pfeil).
(Een hond) vastleggen	15 <i>i-pum-kelé</i>		das Kanu befestigen.
Bind de hond vast, zeg ik!	16 <i>kaikuti pumö-kö, tikai!</i>		(einen Hund) festbinden.
			binde den Hund fest, sage ich!

Bind de korjaal vast!	17 <i>kanawa i-pamō-kā!</i>		Upurni.
De hangmat binden (op-hangen)	18 <i>itab uapte</i>	Cam. <i>hu-ahuaapta-pe</i> , Bak. <i>yabo</i> , K. x 386, T. x 9, 10	befestige das Kam!
Een knoop leggen	19 <i>i-pumē-ko</i>		die Hangematte ausspannen..
Blaffen	{ 20 <i>ohoho</i>		enen Knoten schlingen.
	{ 21 <i>idse muwoyo</i>		bellen.
Beblazen (met tabaksrook, door den piai)	22 <i>unkutpo</i>		anhauchen (mit Tabak, der Arzt).
Blijven, verblijven			bleiben.
Ik blijf gernimen tijd hier	23 <i>tale tusah-psik ie</i>		ich bleibe langere Zeit hier.
Boren (een gat in pijpriet—)	24 <i>ihakaharpmūi</i>		bohren ein Loch in Pfeil-rohr —).
Braden	{ 25 <i>ipurnke</i>		braten.
	{ 26 <i>t-aihā</i>	T. x 83, 84	
Braken			erbrechen.
Kasjiri —	27 <i>oki t-arkui</i>	Voc. 40	Kaschiri —.
Branden (een kostgrond, huis enz.)	{ 28 <i>tenahe</i>		brennen.
	{ 29 <i>n-ikru-ti</i>		die Trio's werden nach ihrem Tode nicht verbrannt.
Als de Trio's dood zijn worden ze niet verbrand.	30 <i>Tlio t-eremop-se-aplatu euñche-na</i>		(ein Kanu) ausbrennen.
(Een korjaal) uitbranden — (een vinger)	31 <i>kanawa touhe</i>		brennen (den Finger).
Breken	{ 32 <i>pikat</i>		zerbrechen.
	{ 33 <i>t-äpkelé</i>	Voc. 235	Brennholz zusammen lesen.
	{ 34 <i>t-äpkeli</i>		bringen.
Brandhout sprokkelien	35 <i>wapurwoniit t-äpkeli</i>		bringe Wasser!
Brengen			bringe!
Breng water!	36 <i>tuna ēmp-ko!</i>	Voc. 113	reiche mir die Baumwolle.
Breng!	{ 37 <i>ēnep-ko!</i>		lege einmal an mit dem Kanu.
	{ 38 <i>ēnep-ta!</i>		Te drinken brengen.
Reik mij het katoen aan	39 <i>mauru ēnep-ko tikai!</i>		bitzen.
Leg eens aan met de korjaal	40 <i>kanawa ēnep-ko!</i>		tanzen, mit dem Fusse stampfen.
Te drinken brengen	41 <i>tekalaimei</i>		tun.
Bijten	42 <i>ytsi'</i>		der Fluss bildet fortwährend Stromschnellen.
Dansen, stampen met den voet	43 <i>todi</i>		Was du?
Doen			tust du dies?
De rivier vormt voort-durend vallen	44 <i>tuna itsoli-pök hkin</i>		Fisch mit Neku betauben.
Wat doet ge?	45 <i>iti-pök?</i>		mit Ruknfarbe bestreichen.
Doet ge dit?	46 <i>hére-pök?</i>		rauchen (Tabak).
Vischi bedwelmen met nekoe	47 <i>hüliküli-pök</i>		sprechen.
Besmeren met roekoe	48 <i>onot-pök</i>		zaubern.
Rooken (tabak)	49 <i>tamuci-pök</i>		fegen.
Spreken	50 <i>omili-pök</i>		rauchen (Fisch oder Fleisch) auf dem Bratrost.
Tooveren, piaien	51 <i>piaic-pök</i>		töten.
Vegen	52 <i>piso-pök</i>		die Indianer werden in einen Leguan getötet.
Rooken (vleesch of visch) op de barbakot	53 <i>garic-pök</i>		
Dooden	{ 54 <i>s-wici-j</i>	Voc. 156	
	{ 55 <i>s-wici-j</i>		
De Indianen zullen hem (een leguaan) doden	56 <i>kulina sawič</i>		

Upurui.

Draaien			drehen.
De rivier draait (maakt een bocht)	57 <i>tuna y-erama-i</i>	Cum. <i>yrama-ze</i>	der Fluss macht eine Krümmung.
Zich (zittend) omdraaien	58 <i>te-c-pum-lama-i</i>		sich (sitzend) umdrehen.
Dragen			tragen.
Ik draag het	59 <i>éat s-alé-i</i>	Voc. 41	ich trage es.
Draag mijn hangmat!	60 <i>éat t-eré-i!</i>		trage meine Hängematte!
Breng dit aan Makoti!	61 <i>sin Makoti y-alé-ta!</i>		bringe dies dem Makoti!
Neem het eten weg!	62 <i>ale-kele-mua!</i>		trage die Speise fort!
Zij brengen hangmatten naar de Joeeka's	63 <i>éat t-eré-i Yuku-po-nan</i>		sie bringen den Aueanern Hängematten.
Breng het (een spiegel) weg!	64 <i>ale-ké!</i>		trage es (ein Spiegelchen) fort!
Drinken	{ 65 <i>t-elis-he</i> 66 <i>t-ari-he</i> 67 <i>te-nt-aokhé</i> 68 <i>s-eneli</i>	Voc. 40 Zie nr. 72 Voc. 111	trinken.
Ik drink kasjiri	69 <i>kasiri t-ari-he-wai</i>		ich trinke Kaschiri.
" " veel	70 <i>kole-t-ali-he eu</i>		" " viel.
" ga water drinken	71 <i>tuna t-utéi-ili</i>		" gehe Wasser zu trinken.
Eten	{ 72 <i>t-ot-ukhé</i> 73 <i>t-nhe</i> 74 <i>s-one</i>	Voc. 7 Voc. 108	essen.
Ik eet	{ 75 <i>t-ikhe eu</i> 76 <i>s-one eu</i>		ich esse.
Ik ga wat eten	{ 77 <i>t-ukó-psik eu</i> 78 <i>s-one-psik eu</i>		ich werde etwas essen.
Ik ben gereed met eten	79 <i>sone auempo yu</i>		ich bin mit dem Essen fertig.
Fluiten (met den mond)	80 <i>poti</i>		pfeifen (mit dem Mund).
Fluitspelen (in de korjaal)	{ 81 <i>pénpéu</i> 82 <i>géní tetéi</i>		auf der Flöte spielen (im Kanu).
Gaan, heengaan			gehen.
Ik ga heen!	{ 83 <i>t-utei-yu</i> 84 <i>ítu a-i</i> 85 <i>n-issa-n yu</i>	Voc. 324	ich gehe fort!
Mijnheer, ik ga heen	86 <i>tamu, t-utéi-ne yu</i>		mein Herr, ich gehe.
Ik ga niet heen	87 <i>t-utéi-uu yu</i>		ich gehe nicht.
Neen, ik ga niet heen	{ 88 <i>ua, it-era</i> 89 <i>ua, it-era eu</i>		nein, ich gehe nicht.
Ga je heen?	90 <i>tutéi-mó?</i>		gehst du fort?
Ga je morgen heen?	91 <i>amimalé t-utéi amo?</i>		gehst du morgen fort?
Hij is heengegaan	{ 92 <i>t-utéi</i> 93 <i>t-utéi mögl</i>		er ist fortgegangen.
De korjaal kan er niet gaan (doelende op een hoge val)	{ 94 <i>kamaca it-era</i> 95 <i>kanawa ita-öra</i>		das Kanu kann dort nicht passieren (in Bezug auf einen hohen Wasserfall).
Moeten we rechttuit gaan?	96 <i>hü hapom lkin?</i>		sollen wir geradeaus gehen?
Indien zij gaan, gaan zij (d.w.z. ik weet het niet)	97 <i>n-issan-apitu n-issin</i>		wenn sie gehen, so gehen sie (ich weiss es nicht)
Ik ga heen!	98 <i>aimá, tikai!</i>		ich gehe!
Laat ons gaan! Op weg!	{ 99 <i>alu!</i> 100 <i>aimá!</i> 101 <i>aimöt!</i> 102 <i>aimöt-hü!</i>	K. x 115.	lässt uns gehen!

Loop vlug!	103 <i>u-issa-n asi tikai!</i>	U. i. 1	lauf'e schnell!
Reizen	104 <i>t-utvi-t-utvi</i>		reisen.
Geven	105 <i>s-aput-i</i> 106 <i>t-apukat-se</i>	Voc. 90	geben.
	107 <i>t-apukat-se</i> 108 <i>siri</i>		
Men gaf dit niet, ik kocht het slechts	109 <i>s-aput-i-wa, t-apukat-se</i> <i>likin w</i>		man gab mir dieses nicht, ich habe es nur gekauft,
Glad maken (het bindsel van een pijl)	110 <i>t-iket kinme</i>		glatten (die Faserumwindung eines Pfeils),
Glijden			ausrutschen,
Met den voet in een gat van de rots glijden	111 <i>i-herukawakap-top</i>		mit dem Fuss in ein Loch des Felsens rutschen,
Hakken (een boom)	112 <i>t-eket-se</i>	Voc. 4	hauen (einen Baum um—).
" (een koelastok)	113 <i>t-atkui</i>	Ch. has deshojada planta = <i>m-atcun-ea?</i>	" (einen Stock),
(Een korjaal) op zij be- hakken	114 <i>t-uphel'i</i>	Zie nr. 33	(ein Kanu) aussen behauen.
" " inwendig behakken (uithollen)	115 <i>t-epikui</i>		" " innen aushauen.
Spaander	116 <i>kanawa igle-top</i>	Zie nr. 211, 212	
Hooren	117 <i>titapoikai</i>		Spann,
Ik versta het niet	118 <i>panaqmua</i>		Hooren,
Hoort ge? Verstaat ge?	119 <i>panaqmua-wa u</i>		ich verstehe es nicht,
Zij zijn gestorven aan bronchitis, naar ik ver- neem	120 <i>ti-panaqmari?</i> 121 <i>teromipse kutamii-mab,</i> <i>panaqmua en</i>		hörest du? verstehst du? sie sind an Bronchitis ge- storben, wie ich höre,
Jagen	122 <i>ioti t-api-se</i> 123 <i>iot s-upi</i> 124 <i>iot s-wuri-i</i>		jagen,
Hier ging de hond pakira's jagen	125 <i>tub yiki t-utci, pakira-</i> <i>pok</i>		hier ging der Hund Pakiras jagen.
Hier heeft mijn hondje eenen tapir gejaagd, ik heb dien gedood	126 <i>tub eu yeki-psik</i> <i>mai puri-pok, suwéi-yu</i>		hier hat mein Hundchen einen Tapir gejagt, jeh habe ihn getötet.
Kampeeren, kamp maken	127 <i>ti-koman-h'</i>	U. iv 18	lagern, ein Lager aufschla- gen.
Kloppen, tikken	128 <i>taqtay</i>		klopfen, pochien.
Kneden (klei, met de handen)	129 <i>t-epui-h</i>	Voc. 29	knoten (Ton, mit den Han- den).
Een pot maken	130 <i>oha t-epni-ts'</i>		einen Topf machen.
Komen, aankomen			kommen.
Ik ben gekomen	131 <i>nompui eu</i> 132 <i>ti-mok-se ea</i> 133 <i>ti-mok-le yu</i> 134 <i>e-moku-mo eu</i> 135 <i>i-moka</i>	Voc. 120 T. x 75	ich bin gekommen.
Ik kom een beetje bij u	136 <i>e-moku-mo-psik ya</i>		ich komme einen Augen- blick zu dir.
De Oepoerocis kwamen aan de Tapanahoni	137 <i>Yuka tuna kuak Upu-</i> <i>rui nompui</i>		die Upurui kamen an den Tapanahoni.
Kom wat bij mij!	138 <i>mokü pite tub</i>		kom einmal einen Augen- blick zu mir.

Upurni.			
Jongen, kom!	139 <i>kami, nākō!</i>		Knabe, komm!
Koken	140 <i>tirke</i>		kochen.
Koopen	{ 141 <i>t-epekat-se</i>	Voc. 90	kaufen.
Ik heb dat kort geleden eerst gekocht	{ 142 <i>epekate</i>		ich habe das erst vor kurzer Zeit gekauft.
Krabben	143 <i>yanemē l̄kin t-epekat-</i> <i>se yu</i>		kratzen.
Kwetsen	144 <i>tehematse</i>		verwunden.
Zich — (met een mes)	145 <i>to-ot-okoi</i>		sich — (mit einem Messer).
„ „ („ bijl)	{ 146 <i>to-ot-aket-se</i>		„ „ („ einer Axt).
„ „ (den voet)	{ 147 <i>te-wat-aket-se</i>		„ „ (den Fuss).
Lachen	{ 148 <i>t-ēt-apirai</i>		
Leenen	{ 149 <i>turākō</i>	Voc. 9.	lachen
Liegen	{ 150 <i>toake</i>		leihen.
Ligen (danguit, een mensch)	151 <i>t-epekat-se psik</i>		lügen.
	Zie U. ix 83—86		liegen (ein Mensch, der Länge nach).
Maken	152 <i>tunkulam</i>		
Een pot —	153 <i>ohu t-ikap-he</i>	Voc. 171, 60	machen.
„ hangmat —	154 <i>ētat t-ikap-se</i>		einen Topf —
„ korjaal —	155 <i>kanaura t-ikap-se</i>		eine Hängematte —
„ kwejoe —	156 <i>kwejō t-ihe</i>		ein Kanu —
Ik heb het (een kwejoe) gemaakt, ik alleen	157 <i>eu t-ekap-se, eu l̄kin</i> <i>t-ihe</i>		ein Frauenschürzchen — ich habe es gemacht (ein Kweju), ich allein.
Missen (bij het schieten)	158 <i>takihe</i>		fehlen (beim Schiessen).
Nemen			nehmen.
Neem!	159 <i>apoi-kō!</i>	Voc. 35	nimm!
Neem wat! (tot een vrouw die kasjiri aanreikt, haar uitnodigend zelf eerst te proeven)	160 <i>kui-ke-psik!</i>	Voc. 58	nimm etwas! (zu einer Frau welche Kasjiri überreicht, sie einladend selbst den ersten Zug zu tun).
Neem dit weg!	161 <i>upap-kō!</i>		nimm dies fort!
Omroeren	162 <i>takuminkai</i>	Verg. T. x 101—103	rühren.
Oogsten			ernten.
Ik ga kassave —	{ 163 <i>uru-pāk-psik eu</i>		ich gehe Mandioka zu —
	{ 164 <i>t-ut̄i yu, uru-psik</i>		aufhören.
Ophouden, eindigen			die Stromschnellen hören nicht auf (sie nehmen kein Ende).
De vallen houden niet op (er komt geen einde aan)	165 <i>itsoli n-ilama-i ma</i>	Zie n°. 57	hörst du auf mit reisen? die Stromschnellen sind zu Ende (wir sind oberhalb aller S.).
Hou je op met reizen?	166 <i>n-erama-i t-ut̄i?</i>		aufheben.
De vallen zijn geëindigd (wij zijn boven alle vallen)	167 <i>itsoli t-enat-se</i>	Verg. U. iv 66	rudern.
Oprapen	168 <i>t-anemamoi</i>	Voc. 25	piepen (ein junger Affe).
Parelen, pagaaien	{ 169 <i>apukuita-pōk</i>		rupfen (einen Vogel —).
	{ 170 <i>siokoro</i>		
	{ 171 <i>sakolom</i>		
Piepen (een jonge aap)	172 <i>iatho</i>		
Plukken (een vogel —)	173 <i>t-ipokai</i>		

		U p r i m e
Praten, babbelen	§ 174 <i>warawarame</i>	plaudern.
	† 175 <i>warawaram</i>	
Wacht, ik zal met Majoh praten	176 <i>auap, warawaram ya</i> <i>Mayoli-aki'e'</i>	warte, ich werde mit Majoh reden.
Regenen		regnen.
Er kommt regen	§ 177 <i>kopō ti-mok-se</i>	es kommt Regen.
	† 178 <i>kopo-nq-mök</i>	
Rieken, ruiken	179 <i>ti-paqni</i>	riechen.
Het riekt lekker	§ 180 <i>ti-paqni ipok-pola</i>	es riecht angenehm.
Rollen (klei met de hand tot een slangetje)	† 181 <i>ti-paqni ipophuk</i>	ausrollen (Ton mit der Hand zu einer kleiner Schlange).
„ (een korjaal)	182 <i>mismisimisik</i>	schaukeln (ein Kanu), verfaulen.
Rotten	183 <i>mewatāke</i>	anreihen (Glasperlen), schenken.
Rijgen (kralen)	184 <i>timatai</i>	Wasser einschenken.
Schenken	185 <i>tumidhepte</i>	schnuppern (Wasser aus einem Kanu).
Water inschenken	186 <i>tuna taitopkai</i>	
Scheppen (water uit een korjaal)	§ 187 <i>kanawa t-ali-wai</i>	Voe, 40
	† 188 <i>tuna t-ali-wai</i>	
Scheuren	189 <i>tiakai</i>	zerreißen.
	† 190 <i>yhemu</i>	
Schieten (met geweer)	§ 191 <i>arakabussa t-emamkai</i>	schließen (mit Gewehr).
	† 192 <i>arakabussa t-emamhké</i>	
— (met pijl en boog)	§ 193 <i>tryaloptai</i>	— (mit Bogen).
	† 194 <i>sueci pilen-he</i>	
Schommelen	195 <i>tolimai</i>	schaukeln.
Schoppen	196 <i>tenuqmai</i>	einen Fusstritt geben.
Schreeuwen	197 <i>tikattundhe</i>	schreien.
Schrijven		
Slaan	198 <i>pita</i>	schlagen.
„ (een stok in den grond)	199 <i>tutumai</i>	einrammen.
Slapen		
Ik ga —	200 <i>t-inik-se ya</i>	schlafen.
Ik ga een beetje —	201 <i>t-inik-se-psik ya</i>	ich werde —
Ik heb hier geslapen	202 <i>tōle i-énik</i>	„ „ ein wenig —
Neen, ik slaap hier niet	203 <i>na, mik-ira tab</i>	ich habe hier geschlafen.
Men moet (er) slapen	204 <i>t-inik-he molo</i>	nein, ich schlaf hier nicht.
Men slaat onderweg	205 <i>t-inik-he omot-tau</i>	man soll (da) schlafen.
Zittend slapen	206 <i>lomo lgkin t-inik-se</i>	man schläft unterwegs.
Ik wil slapen	207 <i>inik-po wai</i>	sitzend einschlafen.
Sluiten	208 <i>t-apu-he</i>	ich will schlafen.
Slijpen, scherpen	209 <i>ti-epi-sé</i>	schließen.
Een stok punten	210 <i>ti-ep-he</i>	schleifen.
Snuiten (neus —)	211 <i>kwama-ta-kai</i>	einen Stock zuspitzen.
Snuiven	212 <i>imna mušimotka</i>	sich die Nase putzen.
	213 <i>t-epitse</i>	selnauben.
Snijden	214 <i>t-eglé-i</i>	
	215 <i>t-eglé-xi</i>	
Ik snijd (een pijlveder) hier af	216 <i>tōle pitse</i>	schneiden.
Spannen (boog)	217 <i>t-etaiapkoi</i>	ich schneide (ein Feflfeder) hier ab.
		spannen (Bogen).

Upurui.			
Gespannen	{ 218 <i>tihangmai</i> 219 <i>tepanai</i>		gespannt.
De boog is niet gespannen	{ 220 <i>paira milam</i> 221 <i>paira mirame</i>		der Bogen ist nicht gespannt.
Spinnen (katoen)	222 <i>te-kocme-h</i>	U. III 130	spinnen (Baumwolle).
Splijten (hout)	{ 223 <i>tikai</i> 224 <i>were i-kupili</i>		spalten (Holz).
Spuwen	225 <i>etaku</i>	K. x 249	speihen.
Steken (met een doorn)	226 <i>te-et-apukui</i>	K. x 251	stechen (mit einem Dorn).
Een koevlieg, ze stak mij	227 <i>turu</i> , <i>eit sone</i>		eine Bremse, sie hat mich gestochen.
De muggen steken	228 <i>maku t-umo-i</i>		die Mücken stechen.
Sterven, dood	{ 229 <i>teremopse</i> 230 <i>natati</i>		sterben, tot.
Stinken	{ 231 <i>ipok-pole may</i> 232 <i>ire-pola</i>		stinken.
Stoeten, zich —	233 <i>yetupeha meranopā</i>		stossen, sich —
Struikelen	234 <i>t-et-apuletaymai</i>		stolpern.
Teekenen	235 <i>t-et-umuptei</i>		zeichnen.
Het is beschilderd (een aarden pot)	236 <i>t-imirik-sō</i>		er ist bemalt (ein Topf).
Rood beschilderd riet voor vlechtwerk	237 <i>ma, m-imirik</i>		
Teruggiven	238 <i>imirkut</i>		rot gefärbtes Riet für Geflecht.
Hier is je klosje garen terug	{ 239 <i>e-nok-he amui</i> 240 <i>nompui amui</i>		zurückgeben.
Hier heb je het terug; en hier het andere	241 <i>ma, sualu:</i> <i>ma, akon-pōk</i>		hier ist deine Rolle Garn zurück, hier hast du sie zurück. und hier die andere.
Trekken			aufziehen.
De boot (met een touw in een stroomversnelling) optrekken	242 <i>kanawa t-itormai</i>	T. x 126—128	das Kanu (mit einem Seil in einer Stromschnelle aufziehen).
Uittrekken (haar, een plant)	243 <i>tumkai</i>		ausrufen.
Uitwringen	244 <i>teluptilikai</i>		ausringen.
Uitzetten (de boorden eener korjaal, met vuur)	245 <i>tapirci</i>		auswärts biegen (die Seitenwände eines Kanus, mit Feuer).
Vallen	{ 246 <i>tepkai</i> 247 <i>talimangpoi</i>		fallen.
Vangen (een mug), knijpen	248 <i>tihimokai</i>		fangen (eine Mücke), kneifen.
Vastzitten			
De korjaal zit aan den grond	249 <i>kanawa turuphe</i> 250 " <i>tuluphe</i>		das Kanu sitzt auf dem Grund.
Vechten, oorlogvoeren	{ 251 <i>t-amo-i</i> 252 <i>umo-ts</i>	nº. 228, Cum. piear = <i>yamuche</i>	kämpfen, kriegführen.
" (honden)	253 <i>tikai motai</i>		" (Hunde).
Verlaten	{ 254 <i>kurásime</i> 255 <i>t-acinai</i>	T. 133, 134	verlassen.
Visschen	{ 256 <i>t-huamoi</i> 257 <i>t-inamai</i>		fischen.
	258 <i>t-inomtei</i>		
	259 <i>ka sanví</i>		

Vliegen (een vogel)	260 <i>poupom</i>	Upurui.
Wachten		fliegen (ein Vogel).
Wacht even!	261 <i>aap pite!</i>	warten.
Wasschen	262 <i>t-aglomai</i> 263 <i>akurata</i> 264 <i>tiekehe</i>	warte einen Augenblick!
Weenen (een kind)	265 <i>te-wahamoi</i> 265a <i>waimati</i>	Verg. Voe. 79, U. IV 81
Werken		Voe. 18
Heden werk ik, ik maak een korjaal	266 <i>simalé tamamine, ka-</i> <i>nawa-pök</i>	weinen (ein Kind).
Werpen (water uit een drinkmok)	267 <i>t-ikom-he</i>	arbeiten.
Ik w提醒 het (een kluw katoen)	268 <i>alila</i>	heute arbeite ich, ich mache ein Kamu.
Weten	269 <i>aliluk</i>	werfen (Wasser aus einem Becher).
Ik weet het	270 <i>walim</i>	
Ik weet het niet		ich werfe ihn (ein Baum- wollenknäuel).
Wilt ge weten?	271 <i>s-eta-i yu</i>	wissen.
Ik weet niet	272 <i>s-eta-i-na wai</i>	ich weiss es.
Ik weet niet	273 <i>h-eta-i h?</i>	ich weiss es nicht.
Ik weet het zeer goed	274 <i>kore-man</i>	willst du wissen?
Willen, wenschen, noodig hebben	274a <i>s-eta-i-ri?</i>	ich weiss nicht.
Ik wil een mes hebben	275 <i>malia he wai</i>	ich weiss ganz gut.
Ik wil wat van je koop- waar	276 <i>au-yenekile psik he yu</i>	wollen.
Ik heb er grote behoefté aan	277 <i>ise-apoi yu</i>	
Ik wil paarse kraaltjes hebben	278 <i>silirmian hñmak</i>	ich wünsche violetfarbige Glasperlen.
Ik wil water drinken	279 <i>tuna hñmak</i>	ich will Wasser trinken.
" " zien	280 <i>s-ene hñmak</i>	" " sehen.
" " niet (iets koopen) iets doen	281 <i>is-ora wai</i> 282 <i>ise-ora</i>	" " nicht (etwas kaufen) etwas tun.
Wat wil je hebben?	283 <i>énik ise?</i> 284 <i>eti-hé?</i>	was wünschest du?
Wil je een beetje hebben?	285 <i>ise-psik omö?</i>	willst du ein wenig haben?
Wurgen, verdunnen (het bovendeel van een pijl- schacht)	286 <i>tikirikse</i> 286a <i>tetaumukhe</i>	einschnüren (das obere Ende eines Pfeils).
Zeggen, roepen		sagen, rufen.
Zeg ik (aan het eind van een zin)	287 <i>t-ikai</i>	sage ich (am Ende eines Satzes).
Zeg eens!	288 <i>t-ikai yu</i>	sag einmal!
Een kwatta roept!	289 <i>kai-kó!</i>	ein Koata ruft!
Zien	290 <i>atimi kaiko!</i>	sehen.
Ik zie	291 <i>s-éne yu</i> 292 <i>h-éne yu</i> 293 <i>s-éne iya</i>	Voe. 115 ich sehe.
Ik zie het niet	294 <i>en-ne-ora yu</i>	ich sehe nicht.
Zie je mij?	295 <i>en s-éne?</i>	siehst du mich?

Upurui.		
Wil je de Yari zien?	296 <i>Yuri t-ené-i isē?</i>	willst du den Yari sehen?
Men ziet het	297 <i>mā, molo īne</i>	man sieht es.
Kom eens kijken!	298 <i>h̄n-ené-t-kin!</i>	kommen und sieh einmal sehen!
Zingen	299 <i>wēukor</i>	singen.
Zinken, verdrinken		sinken, ertrinken.
De koela is gezonken	300 <i>mala temonhe</i>	die Schiebestange ist ge- sunken.
De korjaal zinkt	301 <i>kanawa tipolitsē</i>	das Kanu sinkt.
Zitten		sitzen.
Ik wil zitten	302 <i>lomo isē</i>	ich will sitzen.
Zoeken		suchen.
Ik ben slechts mijn hond gaan zoeken	303 <i>yēki lḡkin upi-atiç</i>	ich bin nur gegangen um meinen Hund zu suchen.
Zuigen (een kind aan de borst)	304 <i>mule</i>	saugen (ein Kind an der Brust).
Zwemmen	305 <i>sunisum</i>	schwimmen.
Zijn, er zijn	306 <i>sunihum</i>	sein, da sein.
Jocka's zijn er niet	307 <i>Yuka-nina may</i>	Juka's gibt es (dort) nicht.
Aan de Tapanahoni zijn geen Indianen, eertijds slechts waren er	308 <i>Tupanaoni-yaw kalina- mna, apak lḡkin kalina molo</i>	am T. gibt es keine Indianer, nur früher gab es dort welche.
Daar zijn veel ananassen	{ 309 <i>nana kōle molo</i>	dort sind viele Ananasse.
	{ 310 <i>molo nana, kōle</i>	am Paru gibt es sehr viel Kombu, hier gibt es nicht viel Kombu.
Aan de Paroe is zeer veel komboe, hier is er niet veel	311 <i>Paru-po kohle komu, tāli kōle-eri</i>	es gibt keinen Weg, es sind nur Felsen da: wenn das Wasser hoch steht gibt es einen Weg.
Er is geen weg, er zijn slechts rotsen: als het water hoog is, is er een weg	312 <i>oma-nni, tēpā lḡkin; tūna tūpke-apitiū, oma molo</i>	weil es so ist, kommen die Indianer nicht; nur wenn das Wasser hoch ist, kom- men die Indianer.
Omdat het aldus is, komen de Indianen niet: als het hoog water is slechts, komen de Indianen.	313 <i>suahé mātsiké kalina nompui-na; tūna pepta aphāu lḡkin, kalina nompui.</i>	weil das Kanu schwer ist verlange ich ein Geschenk! es gibt jetzt wenig Indianer mehr, wie das Wasser sind die Indianer (verschwun- den).
Omdat de boot zwaar is wil ik een geschenk!	314 <i>tīpme kanāwa māsiké pupū-r epitpe he, tikai!</i>	auch am Paru wohnen nur Upuruis.
Er zijn weinig Indianen meer, gelijk het water zijn de Indianen (ver- dwenen)	315 <i>kalua awinpo, tūna- kutib lḡku kalina</i>	wie heißt das in deiner Sprache?
Aan de Paroe eveneens, wonen slechts Oepoeroeis	316 <i>Paru-po Upurui tong lḡkin</i>	es ist noch ein andres da,
Hoe heet dat in jou taal?	317 <i>t-atí-ka amoile omily?</i>	ihre Mutter wohnt am Yari.
Er is nog een (ander)	318 <i>molo mōn</i>	es ist ganz nahe.
Haar moeder woont aan de Yari	319 <i>Yuri-po mōi māma</i>	die Trios sind furehtsam.
Het is dichtbij	320 <i>moyira molo</i>	du bist geizig!
De Trio's zijn bang	321 <i>Trio chānnak</i>	bist du zufrieden?
Je bent geïrig!	322 <i>amāndhak amo!</i>	
Ben je tevreden?	323 <i>toiké amo?</i>	

Het is geen kreek, slechts 324 *ua, politi-tapék, purime*
een moeras *hkin*
Hij heeft geen naam (een) 325 *ua, rheti-mua*
valh

Upurui.
es ist kein Bach, sondern
nur ein Sumpf.
er hat keinen Namen (ein
Wasserfall)

HANDELDIALEKT, TUSSCHEN AUCANERS EN INDIANEN GEBRUIKELIJK.

(Handeldialect, gebräuchlich zwischen Aucanern und Indianern.)

Bronchitis, hoest	1 <i>tionton</i>	Trio Crevaux id.	Bronchitis, Husten.
Ojana	2 <i>Alakuyana</i>		Rukujana.
Trio	3 <i>Tlio</i>		Trio.
Saloema	4 <i>Salumut-mati</i>		Saluma.
Aucaner	5 <i>Juka</i>		Aucaner Buschmeger.
Boni	6 <i>Aluku</i>		Boni.
Blanke	7 <i>panakiri</i>	K., U.	Weisser.
Hoofdman	8 <i>grammar</i>	N. E.	Hauptling.
Kameraad	9 <i>mati</i>	N. E.	Kamerad.
	10 <i>pai</i>		
Koopwaar	11 <i>ahmete</i>	Trio Crevaux <i>arepété</i>	Tauschware.
Dorp	12 <i>pataya</i>	K., T., U.	Dorf.
Hangmat	13 <i>hamaka</i>	N. E.	Hangematte.
	14 <i>parapara</i>		
Boot	15 <i>kanawa</i>	T., U.	Kanu.
Parel	16 <i>apokitu</i>	K., U.	Ruder.
Boog	17 <i>walapa</i>	K., T.	Bogen.
Pijl	18 <i>pama</i>		Pfeil.
	19 <i>kamarua</i>	Arawak <i>umdroan</i> = der holzerne Pfeil, womit sie Vogelschiessen	
Izeren pijlpunt	20 <i>tukusi</i>	K., T.	eiserne Pfeilspitze.
Geweer	21 <i>arkabasa</i>	K., T., U.	Gewehr.
	22 <i>goni</i>	N. E.	
Vischhaak	23 <i>hunka</i>	N. E.	Angelhake n.
	24 <i>koré</i>	T.	
Bijl	25 <i>ni-ni</i>	K., T., U.	Beil.
Kapmes	26 <i>sipala</i>	K., T.	Waldmesser.
Mes	27 <i>maria</i>	K., T., U.	Messer.
	28 <i>nefi</i>	N. E.	
Schaar	29 <i>salato</i>	T.	Schere.
	30 <i>seséi</i>	N. E.	
Naald	31 <i>nanuai</i>	N. E.	Nadel.
Pot	32 <i>pato</i>	N. E.	Topf.
Kom	33 <i>komuiki</i>	N. E.	Napf.
Blikje, bord	34 <i>pronkri</i>	N. E.	Buchse, Teller.
Zout	35 <i>santu</i>	N. E.	Salz.
Sterke drank	36 <i>sopi</i>	N. E.	Schnaps.
Banaan	37 <i>palulu</i>	K., T., U.	Banane.
Kassavekoek	38 <i>kasaba</i>	N. E.	Mandiokafladen.
	39 <i>ni</i>	T.	
Suikerriet	40 <i>asikala</i>	K., U.	Zuckerrohr.

Halssnoer van zaden (U. III 153)	41 <i>taputapu</i>		Halsschnur aus Samenkörnern.
Kralen	42 <i>kralu</i>	N. E.	— aus Glasperlen.
Knoopjes	{ 43 <i>pita</i> 44 <i>knopu</i>	T., U. N. E.	— aus Knöpfen.
Vingerring	45 <i>lînka</i>	N. E.	Fingerring.
Hoofdtooisel, krans van veeren	46 <i>samasama</i>	T.	Federkranz (Kopfschmuck).
Kleederen, doek	47 <i>krôsi</i>	N. E.	Kleider, Tuch.
Spiegel.	{ 48 <i>spikri</i> 49 <i>arua</i>	N. E. U.	Spiegel
Ochtend	50 <i>tokotoko</i>		Morgen.
Rots, steen	{ 51 <i>tjpt</i> 52 <i>šitoy</i>	K., T., U. N. E.	Fels, Stein.
Berg	53 <i>mongo</i>	N. E.	Berg.
Pad	54 <i>pasi</i>	N. E.	Pfad.
Water, rivier	55 <i>tuna</i>	K., T., U.	Wasser, Fluss.
Val	56 <i>sula</i>	N. E.	Wasserfall, Stromschnelle
Het water is onstuimig	57 <i>tuna kraši</i>		das Wasser ist ungestüm.
" " " kalm	58 <i>tuna kraši-wa</i>		" " " ruhig.
Vuur	59 <i>matâ</i>	T.	Feuer.
Hond	60 <i>kaikni</i>	T., U.	Hund.
Ik	{ 61 <i>mi</i> 62 <i>pomi</i>	N. E. N. E.	ich.
Deze, dit	63 <i>disi</i>	N. E.	dieser, dieses.
Beide, te zamen	{ 64 <i>akoloni</i> 65 <i>okoloni</i>	T.	beide, zusammen.
Snel	66 <i>hesimö</i>	N. E. <i>hesi</i>	schnell.
Veel	67 <i>furu</i>	N. E.	viel.
Weinig	68 <i>pikinme</i>	N. E. <i>pikin</i>	wenig.
Bang	69 <i>pelele</i>	N. E. <i>frede</i>	bange.
Dood	70 <i>alele</i>	N. E. <i>dedde</i>	tot.
Gierig	71 <i>mumpi</i>	N. E. (oorspronkelijk aan Karaibisch ontleend ?)	geizig.
Groot	72 <i>mono</i>	T.	gross.
Klein	73 <i>pikinme</i>		klein.
Lang	74 <i>layame</i>	N. E. <i>laya</i>	lang.
Leelijk	75 <i>moimewu</i>		hässlich.
Mooi	76 <i>moime</i>	N. E. <i>moi</i>	schön.
Draag een katari voor mij!	77 <i>katali so-lepi pai!</i>	N. E. helpen = <i>lepi</i>	trage einen Tragkorb für mich!
	78 <i>katali so-salei pai!</i>		
Eten	79 <i>hami</i>	N. E.	essen.
Gaan	80 <i>waka</i>	N. E.	gehen.
Het is ochtend, vlug op weg!	81 <i>tokotoko pai,</i> <i>esimö wika!</i>		es ist Morgen, mach dich schnell auf.
Hakken, snijden	82 <i>koti</i>	N. E.	hauen, schneiden.
Kom!	83 <i>koy!</i>	N. E.	kommen!
Nemen	84 <i>teki</i>	N. E.	nehmen.
Schieten	85 <i>sutu</i>	N. E.	schiesse.
Slapen	86 <i>sribi</i>	N. E.	schlafen.
Goeden nacht!	87 <i>sribi pai!</i>		gute Nacht!
Vechten	{ 88 <i>fififeti</i> 89 <i>karashi</i>	N. E.	fechten.
Weten, kennen	90 <i>sabi</i>	N. E.	wissen, kennen.

Willen, noodig hebben
Ik wil dit hebben
" " " niet hebben
Ik wil kassave hebben

Zeggen, spreken

De blanke zegt
Zijn, er zijn, hebben
Niet zijn, niet hebben
Er is rijst in de pot
Er is geen rijst
Ik heb geen kralen

Men merke op de verandering van *d* in *t* in
nos 69, 70 en 100

91 <i>wani</i>	N. E.	wollen, wünschen,
92 <i>disi pomí so-wani</i>		ich will dies haben
93 " " " <i>so-wani-wu</i>		" " " nicht haben
94 <i>ni-naniki</i>	Trio Crovaux voulon = <i>téki</i> ; zie n°. 84.	" " Manioka haben
V 95 <i>taki</i>		sagen, sprechen,
C 96 <i>mofa-taki</i>	(N. E. mond = <i>mofa</i> , praten = <i>taki</i>)	
V 97 <i>panakiri so-taki</i>		der Weisse sagt,
C 98 " <i>mofa-so-taki</i>		
99 <i>sidom</i>	N. E.	sein, da sein, haben,
100 <i>siló-wu</i>		nicht sein, nicht haben,
101 <i>alesi patu so-sidom</i>		es ist Reis im Topf,
102 <i>alesi so-siló-wu</i>		es ist kein Reis im Topf,
103 <i>krahu pomí so silo-wa</i>		ich habe keine Perlen,

Man beachte die Verwandlung von *d* in *t*, bei N°. 69,
70 und 100.

E R R A T A.

Blz. 14 regel 9 v. o. *staat*: Pl. I, fig. 27, *lees*: Pl. V, fig. 20.

, 17³⁾ toevoegen: Zie C. VAN COLL, Toegift tot de gegevens over land en volk van Suriname, met Naschrift door Jhr. L. C. VAN PANHUYSEN (Bijdr. tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 7e volgr., IV, 1905).

, 20 regel 25 v. b. *staat*: Pl. IX, *lees*: Pl. VIII.

, 34 " 1 " " „einen ortslichen Dialekt”, behoort aan het hoofd der tweede kolom te staan.

, 35 " 4 " ū vervalt.

, 50 " 8 v. o. achter *Lachesis rhombata*, toevoegen: NÉUW.

, 52 " 5 v. b. *staat*: *Fulgora laternia* L. " *lees*: *Pyrophorus spec.*?

, " " 11 " " „Mückendarve” " „Larve”.

, 55 " 27 " achter *Mimusops Balata*, toevoegen: GAERTN.

KORTE TOELICHTING OP DE PLATEN.

Achter het nummer der figuur, beduidt O.: afkomstig van Ojana's of Opeenoe's.

Trio's.

Voor de Indiaansche namen van voorwerpen is de op blz. 48 aangegeven phonetische spelling gebezigd.

PLATE I.

- Fig. I.

 - Q. Gordel van een man, vervaardigd van haar van den kwatta (*Hiles* sp.); de einden worden voor samengebonden. Naam *ahnaté*.
 - T. Schaarndoek van een man, vervaardigd door de Saloema's, van katoen met pluimpjes van veeren en snavels van den koejake of toekan (*Ramphastus* sp.). Naam *kumiso*.
 - O. Oorhanger, vervaardigd van paarse kralen, wit glazen knoopjes en kleine kegeltjes (*visor-potl*) van dierlijken of plantaardigen oorsprong. Naam *paramatá*.
 - T. Kim- en oorsieraad (*urilurumbo* of *patnapotl*), maaksel der Saloema's. Stukjes pijlriet, waaraan tanden van het watervarken (*Hydrochirus Cypybara* BRXL) bevestigd zijn, verbonden door een band van witte en paarse kralen.
 - T. Oorsieraad (*oilula*): stuk schelp, met hars of was bevestigd aan een houtje; maaksel der Stokjana's.
 - T. Stukje pijlriet, dienend om het gat in de oorlel open te houden.
 - T. Lipsitaad (*episäla*) van witte en paarse kralen met veertjes.
 - O. Halssnoer van jaguar- of poema-tanden.
 - T. " " " " "
 - T. " " " " " zwart zaden; Naam *Trio aur*, Ojana *saru*, Kaliënja *Galibi safra*.
 - O. Halssnoer van bruine zaden, bijgeslepen tot een dubbelen kegel. Naam Ojana *taraiju*, Kaliënja (Galibi) *tapustapu*.
 - O. Halssnoer van rode zaden (*tonosuc*) en paarse kralen.
 - O. " " " jobstranen, zaden van *Côte Lourcina* L. Naam Ojana *sampuc*, Kaliënja (Galibi) *taucashi*.
 - O. en T. Halssnoer van paarse kralen en wit glazen knoopjes.
 - O. Katoenen beenband (*raipio*).
 - T. Band voor den bovenarm, van witte en paarse kralen, maaksel der Saloema's. Naam *yapotamirali*.
 - T. Band voor den bovenarm, van palmblad, met zwarte figuren beschilderd. Naam *muro*.
 - O. Kam (*omehán*), spiegel (*wena*), luisje met zwarte verf (*sipté*), kabelas é met rode verf (*omot*); wordt door de mannen om den hals gedragen.
 - T. Spiegel (*wéni*), zelt omlijst.
 - T. Kam (*aykau*).
 - T. Stokjes tot beschilderen van het gelaut; het linksche is uitgesneden om er eenige evenwijdige lijnen mee te kunnen aanbrengen.
 - T. Beenband van kralen, waarvan snoeren *wira* met rinkelende zaden. Naam *ukuk*.

I. A. f. E. XVII. Suppl.

- Fig. 23. T. Een van deze zaaddrinkels.
„ 24. O. Beetiband van katoen met rinkelende zaden, vermoedelijk van *Theretria nerifolia* Juss.
„ „ Naam *kuai*.
„ 25. O. Een van deze zaaddrinkels.
„ 26. T. *Manamu*, wordt door de vrouwen somtijds bij den dans op den rug, vlak boven het middel, gedragen; bestaat uit twee houten staafjes, verbonden door snoeren *wiri*.

PLAAT II.

- „ 1. T. Vrouwenschortje (*kweju*) van witte en paarse kralen, met een franje van rinkelende zaden; vervaardigd door Saloema's.
„ 2. T. Gedeelte (onderhoek) van een vrouwenschortje van *wiri* met katoenen franje.
„ 3. T. Sieraad hetwelk de mannen aan het haar bevestigen, van jaguarhuid, met veeren, schelpen en toekan-snabels, maaksel der Saloema's. Naam *tunesala*.
„ 4. T. Idem, van kralen en katoen (door roekoe roodgekleurd). Naam *widiculi*.
„ 5. T. Vederen hoofdkrans (*samasáma*).
„ 6. O. „ „ (*apomali*).
„ 7. T. Sjerp van *wiri* met vederen en toekan-snabels; maaksel der Okomajana's.
„ 8. O. Hoofdtooisel (*hamire*). Vergel. Pl. IX fig. 13.
„ 9. O. Rugsieraad (*hirikéte*).
„ 10. O. Gordel of rugsieraad (*hulu*).
„ 11. T. Kroon (*walumu*) van mandenwerk, met vederen opgemaakt.

PLAAT III.

- „ 1. O. Kroon (*olok*) van mandenwerk, met vederen enz. opgemaakt.
„ 2. O. Oorveder (*pinaopot*).
„ 3. O. *Ipasikil*; wordt in de kralensjerp op de borst, of door den kralenband om den bovenarm gestoken.
„ 4. O. Bord van vlechtwerk (*kunana*), met vederen beplakt en voorstellend een witte tijger (*haad*); dient voor de wespenproef (*mariike*).
„ 5. O. Stuk van het middengedeelte, vergroot, toonend de bevestiging der wespen tusschen de mazen.

PLAAT IV.

- „ 1. T. Zakje van arendsvel, waarin arendsdons (*maliti*) tot beplakken van het hoofdhaar bewaard wordt, dit haalt men er uit door een gat in het zakje te prikken.
„ 2. T. Kokertje van palmblad (*miini*), hetwelk de mannen aan het haar bevestigen.
„ 3. O. Plankje met opgezette vogel, voorzien van vier vederen staarten; wordt bij den dans op den rug gedragen. Vergel. Pl. X fig. 6 & 7.
„ 4. O. Gordel van jaguarhuid.
„ 5. O. Staart van een capucijneraap (*Cebus* sp.); wordt bij sommige dansen in de hand gehouden.
„ 6. O. Idem van een honigbeertje (*Nasua socialis* NEUW.).
„ 7. T. Gordel van katoen (*akuinsilä*), versierd met veertjes en toekan-snabels.
„ 8. T. Gordel van *wiri*, versierd met veertjes, toekansnabels, torrenschilden en een oude vingerhoed.

PLAAT V.

- „ 1. O. Kleine dansknots (*kaparu*) van wit hout met ingekerfde figuren, rood geverfd en met katoen omwoeld.
„ 2. O. Boog (*patru*) voor volwassen man.
„ 2a. O. Doorsnede over het midden.

- Fig. 3. T. Boog (*mlapa*) voor volwassen man.
" 3a. T. Doorsnede over het midden.
" 4. O. en T. Pijl (Oj. *pilcu*, Trio *plēu*) met bamboepunt (Oj. *kurmur*). Trio *palo*, voor wijn.
" 5, 5a. O. Ondereinde pijl.
" 6, 6a. T. " "
" 7. O., T. Houten pijlpunt (Oj. *stikeriri*, Trio *tito*) met weerhaken, voor visch.
" 8. O., T. IJzeren pijlpunt (Oj. *tamsir*, Trio *tukusi*) voor visch. De ijzeren punt is door middel van een stokje van taai hout, aan de schacht bevestigd.
" 9. O., T. Driepuntige pijl (Oj. *panta*, Trio *sāmū*) met punten en weerhaken van been, voor visch. De weerhaken, welke op de figuur niet zichtbaar zijn, bevinden zich even onder de punten.
" 10. T. Boveneinde pijl met curare-punt.
" 11. T. Losse punt, de bovenste helft met curare (*uradu*) besmeerd.
" 12. T. Koker voor curare-pijlpunten: de koker van bamboe en versierd met ingekerfde figuren, het deksel van dierenhuid. Vergel. Pl. XI fig. 18, 19 & 22.
" 13. T. Penseel van brulapenhaar, waarmee men het gift op de pijlpunten strijkt.
" 14. T. Lans met ijzeren punt (*uratala*), afkomstig van de Saloema's, totale lengte 2,6 Meter.
" 15. O. Steenen bijlen (*potpu*); *a* heeft een gladde oppervlakte en betrekkelijk scherpe snede; de anderen zijn ruwer, waarschijnlijk verweerd. Materiaal vermoedelijk graniet.
" 16. T. Ijzeren mes (*maya*) met eigengemaakte heft, door tussenkomst der Saloema's uit Brazilië verkregen; wordt door de mannen zonder sheede in den gordel gedragen.
" 17, 18, 19 T. Knotsen (*sicalapa*) van hard en zwaar donkerbruin hout, met ingekerfde figuren welke met witte leem zijn volgesmeerd om ze beter te doen uitkomen; maaksel der Saloema's. (Vergelijk voor deze en voor de op pl. VI afgebeelde knotsen: Hr. STOLPE, „Studier i Amerikansk Ornamentik”, vooral plaat 1 en den daarbij behorenden tekst).
" 20. O. Kinderboogje met pijl; het balletje op de punt van den pijl is een pit van den Komboe-palm (*Oenocarpus* sp.).

PLAAT VI.

- " 1, 2, 3. T. Knotsen, als Pl. V fig. 17-19, doch vervaardigd door Okomajana's.
" 4. T. Idem, doch vervaardigd door Sikitjana's.

PLAAT VII.

- " 1. T. Kalebas waarin *kriqua*-olie bewaard wordt; het gat is gesloten met een prop was. Daarnaan vastgebonden een stuk palmblad, bevattend rode roekoe-verf.
" 2. O. Houten zitbankje (*kololō*), versierd met ingesneden en geschilderde figuren. Vergel. Pl. X fig. 8, 9 & 10.
" 3, 4. O. (en T.) Aarden potten (Oj. *ohu*, Trio *alimō*).
" 5. O. (en T.) Aarden schoteltje (Oj. *orinat*, Trio *alimako*).
" 6. O., T. Spoel (Oj. *maurukuntop*, Trio *mal'epu*) tot spinnen van katoenen draad.
" 7, 8. O., T. Beenen boveneinden daarvan.
" 9. O., T. Bamboefluit (Oj. *hue*, Trio *tyali*).
" 10. O., T. Beenen fluit.
" 11. O. Bamboe dwarsfluit; wordt met den neus bespeeld.
" 12. O. Grote bamboe dwarsfluit (*talulupan*).
" 13. O., T. Paansfluit (Oj. *tale*, Trio *hue*) van bamboe.
" 14. O., T. Schildpadschild (muziekinstrument), behorend bij de fluit fig. 13.
" 15. T. Kleine dansrammelaar (*mariakan*); steel van pijlriet, kalebasje gevuld met pitjes.
" 16. O. Toestel (*piiaeipite*), gebruikt bij een ziektebezwering, zie blz. 26. Bestaat uit een kalebas waarover een dansmantel (*mukla*) van reepen dunne boomslors is geschoven. Was verder hier en daar met rode roekoe-verf besmeerd, waarop vlokken ruwe katoen waren geplakt (hetgeen in de figuur niet zichtbaar is).

- Fig. 17. T. Aardvucht (*sammit*), soort tajer (*Arum* sp.) waaraan een bijzondere werking wordt toeschreven, zie blz. 27.
„ 18. O. Poppetje van donkerkleurige was, kinderspelgoed.
„ 19. O. Katoenen draagband (*tawu*) voor kinderen.
„ 20. O. Gevluchten bakje (*pömuut*). Vergel. Pl. IX fig. 9.

PLAAT VIII.

- „ 1. O. Korf (*pakaru*) met overschuivend deksel, tot bewaren van vederen. De Trio's hebben soortgelijke korven, die echter doorgaans korter zijn.
„ 2. O. Mandje (*pilasi*) tot bewaren van kleine snuisterijen.
„ 3. O. Bakje van palmblad (*pömuut*) waarin de vrouwen de katoen bij het spinnen bewaren.
„ 4. O. Ronde zeef (*pamkali*).
„ 5. O. Vuurwaaier (*anapani*).
„ 6. O. Draagkorf (*katali*). Zie Pl. IX fig. 8 & 15.
„ 7. O. Korfje (*pakulu*) met overschuivend deksel, waarin kam, spiegel enz. geborgen worden.
„ 8. T. Idem, versierd met veeren en toekan-snavels, maaksel der Saloema's. Vergel. Pl. X fig. 11—16.
„ 9. T. Vuurwaaier (*siplati*). Vergel. Pl. IX fig. 16.
„ 10. T. (en O.) Draagkorf van palmblad (*katali*).
„ 11. O., T. Opgerolde tabak (Oj. *tamni*, Trio *tikam*).
„ 12. O. Roerspatel (*anikatop*) van hout.
„ 13. T. „ „ (*anikatä*) „ „

PLAAT IX.

- „ 1. O. Huis met verdieping, (*montar*).
„ 2. O. „ „ „ (*otoman*).
„ 3. O., T. Werkhut, (*tilaka*).
„ 4. O. „ „ (*lomonakao*).
„ 5. O. Hut, (*maite*).
„ 6. T. „ (*tempatalakai*).
„ 7. O. Kippenhok.
„ 8. O. Stuk van het rugvlak van een draagkorf gelijk op Pl. VIII, fig. 6 is afgebeeld, met onregelmatigen overgang van 3-mazig in 2 + 4-mazig vlechtwerk.
„ 9. O. Stuk onderaan van het op Pl. VII, fig. 20 afgebeelde bakje, bovenste gedeelte vlechtwerk „matapi"-type.
„ 10, 11. Schematische voorstelling dubbeldrands-vlechtwerk.
„ 12. Stuk hexagonaal vlechtwerk.
„ 13. O. Stuk van den gevlochten rand van het op Pl. II fig. 8 afgebeeld hoofdtooisel.
„ 14. T. Stuk van een Trio-hangmat (*uitapi*).
„ 15. O. Patroon op den zijkant van een draagkorf gelijk op Pl. VIII, fig. 6 is afgebeeld.
„ 16. T. Schematische voorstelling van de samenstelling van den vuurwaaier, afgebeeld op Pl. VIII, fig. 9.

PLAAT X.

- „ 1—5. Door Indianen op papier geteekend, fig. 5 met zwart, de andere figuren met dik blauw potlood: — Fig. 1 en 4 door TOEWOLI (Oepoeroe-i-hoofdman) stellen voor een hond. — Fig. 2 en 5 door PALEKON (zoon van TOEWOLI) stellen voor een hond. — Fig. 3 door TOEWOLI, stelt schrijver dieses voor, de streepjes onder geven den baard aan; de oren zijn eerst later door den Apara EUTUA bijgetoekeerd.
„ 6 en 7. Houten plankjes met opgeschilderde figuren in rode, zwarte en gele verf, behorend bij sieraden als afgebeeld Pl. IV, fig. 3.

Fig. 8, 9 en 10. O. Figuren op houten bankjes (Pl. VII fig. 2) gesneden.

- " 11-16. Patronen, voorkomend in vlechtwerk van kofjes gelijk afgebeeld Pl. VIII, fig. 8.
- " 17-22. O. Patronen op kralen schortjes van Ojana- en Oepoeroei-vrouwen.
- " 23. T. Patroon op een kralen schortje, afkomstig van Sikijana's.
- " 24, 25. Patronen op kralen schortjes van Emerillons-vrouwen.
- " 26-30. T. Figuren in zwarte verf op armbandjes van palmblad.
- " 31, 32. O. Figuren in rode, zwarte en gele verf op aardew potten, inwendig.

PLAAT XI.

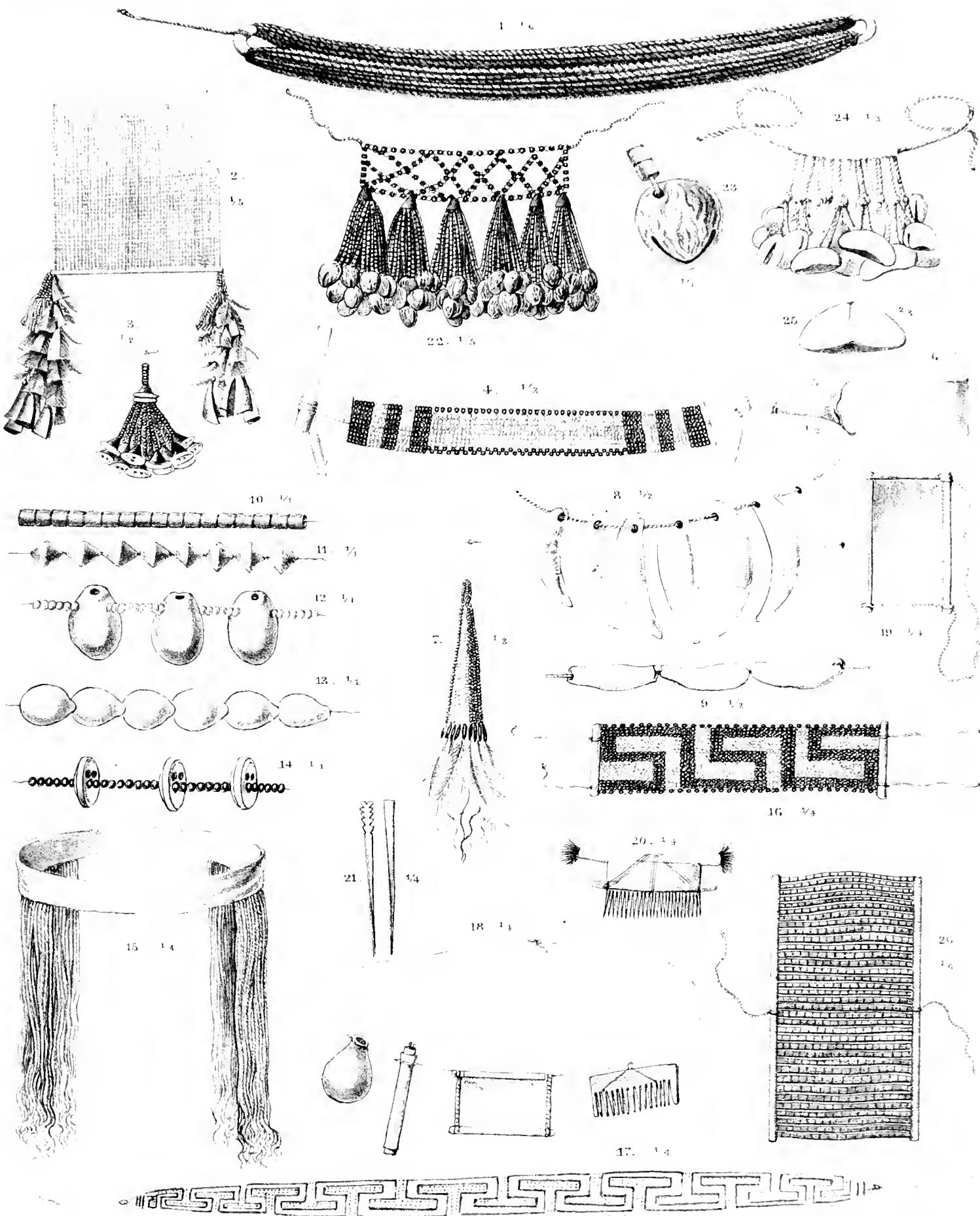
Beschildering van het aangezicht.

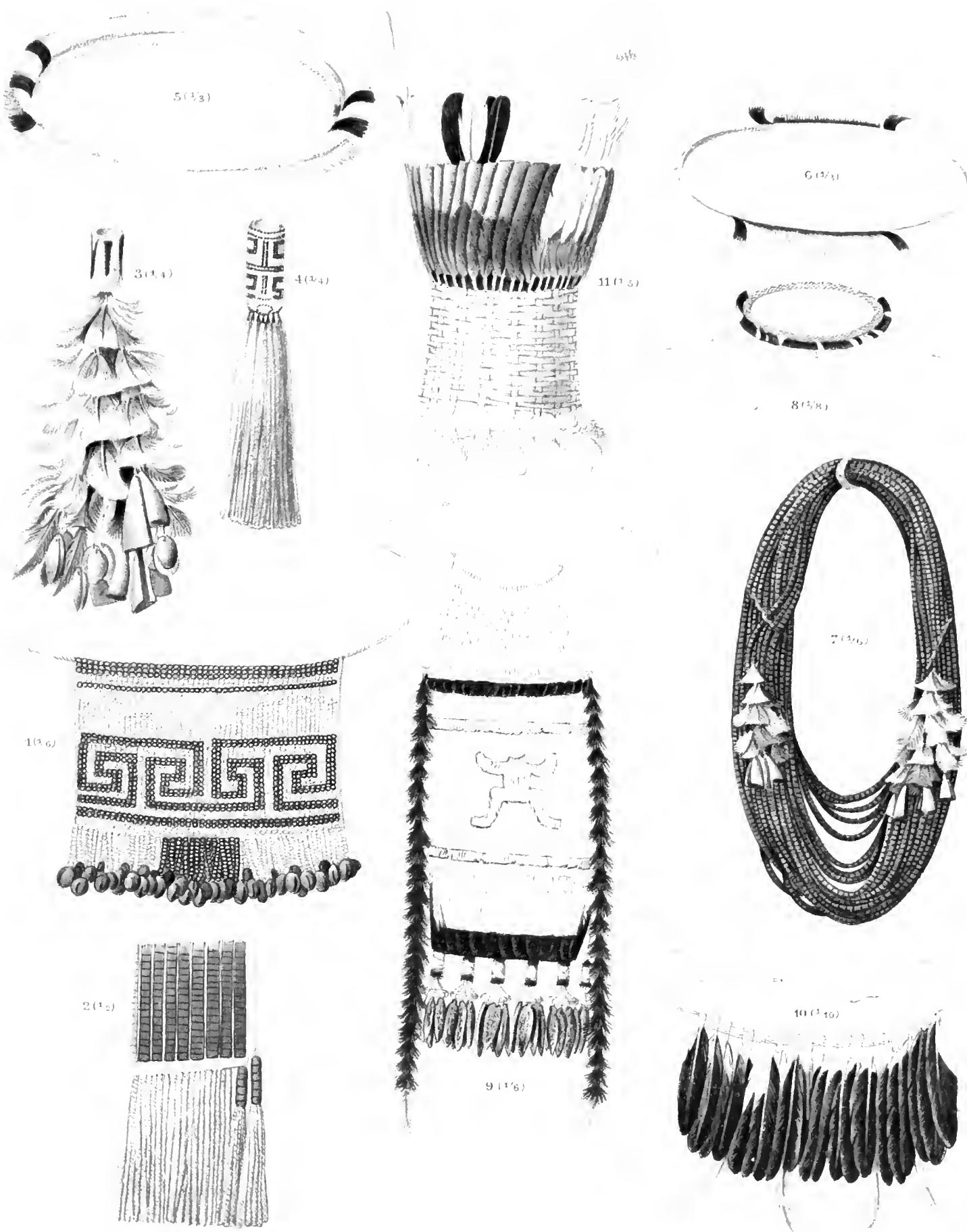
- " 1. Trio-man, bij een dansfeest.
- " 2, 3, 4. Trio-mannen.
- " 5. MAJOL, Trio-hoofdman, bij een dansfeest.
- " 6, 7. Ojana-mannen, dorp Jamaiké.
- " 8. Oepoeroei-man, dorp Pontoetoe.
- " 9. TELIHA, zoon van TOEWOLI (Oepoeroei).
- " 10, 11. APONHAWA, dochter van INTELEWA, echtgenoote van TELIHA; fig. 10 's ochtends, fig. 11 's namiddags.
- " 12-17. T., O. Versierde pijlen.
- " 18, 19, 22. T. Ingekerfd versiering op bamboekokers voor curare-pijlpunten. Zie Pl. V fig. 12.
- " 20. O. Roerspatel. Zie Pl. VIII fig. 12.
- " 21. T. Fluit van bamboe; het onderdeel is gebarsten en met katoen omwoeld; figuren ingekerfd en ingebrand.

PLAAT XII-XVI.

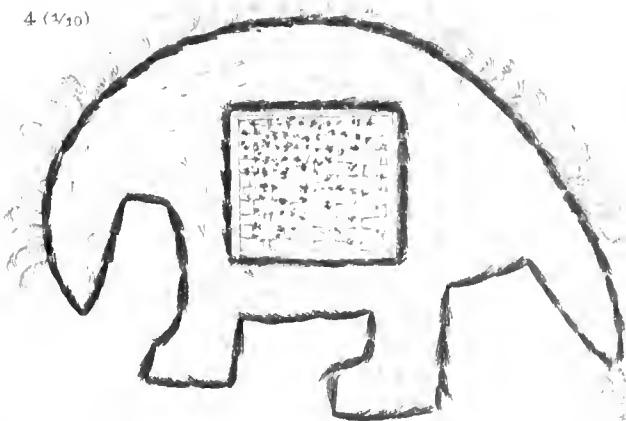
Reproducties van gedurende de reis opgenomen photographien.

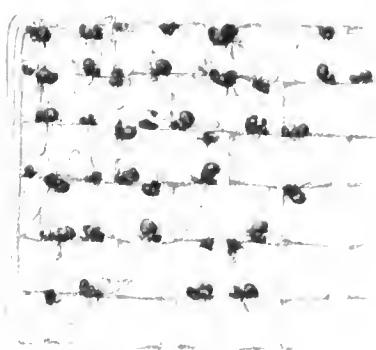

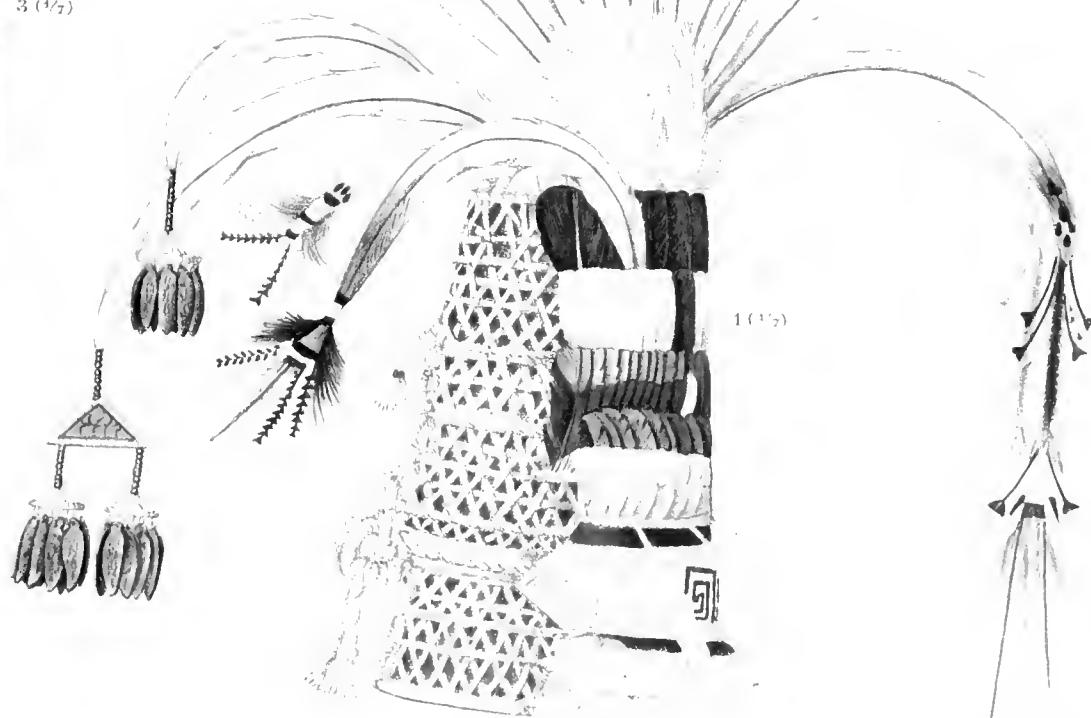
4 (1/10)

5 (1/2)

3 (1/7)

1 (1/7)

2 (1/6)

7

8.

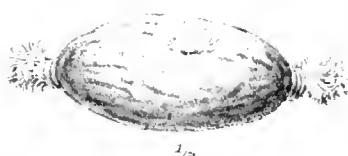

4.

1/6

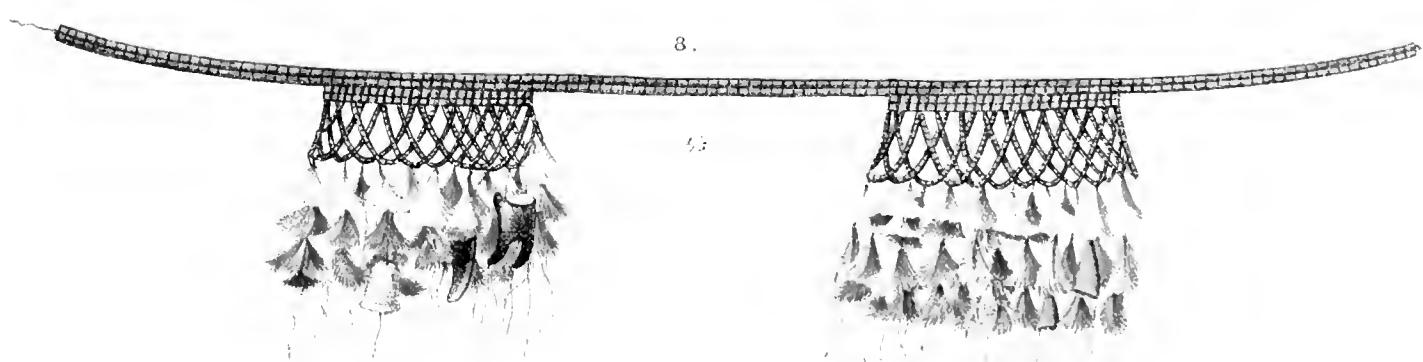
1.

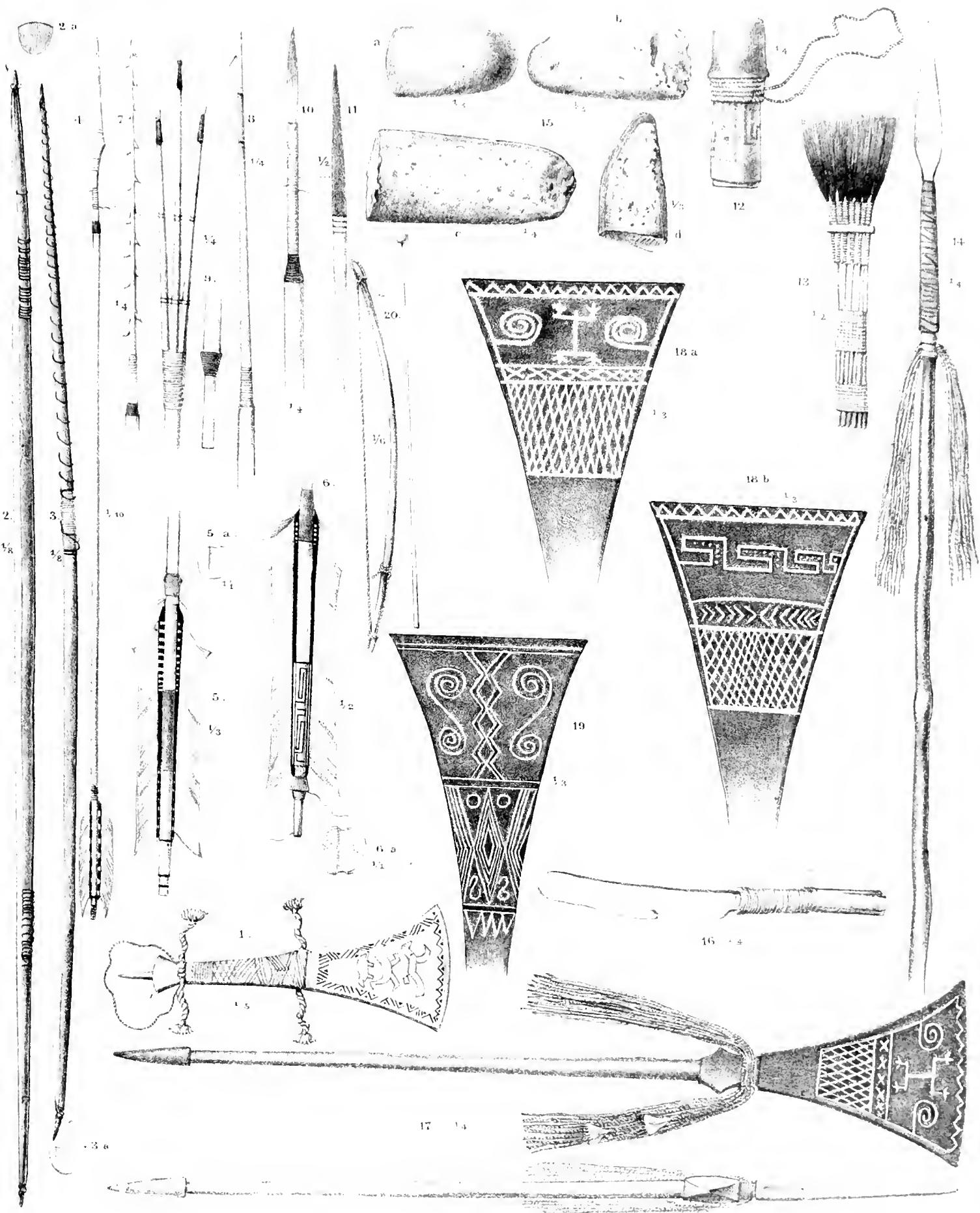

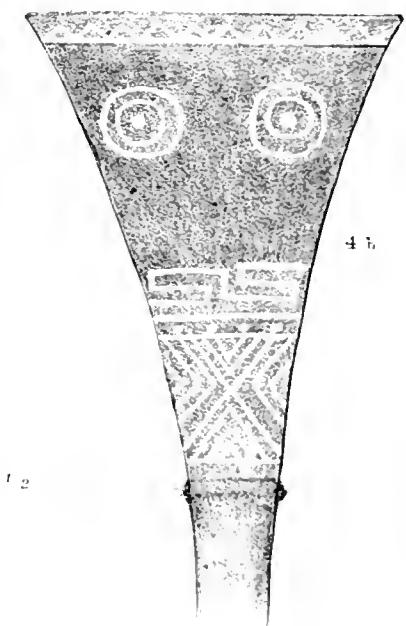
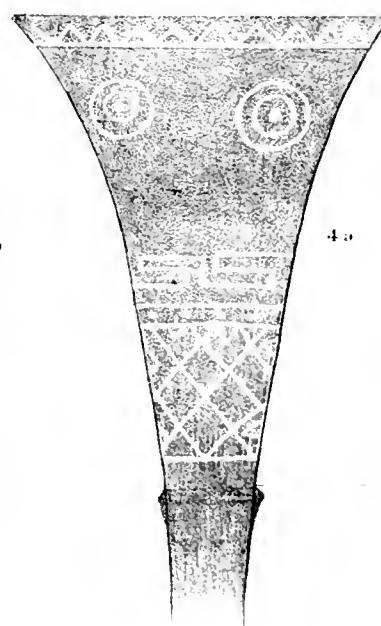
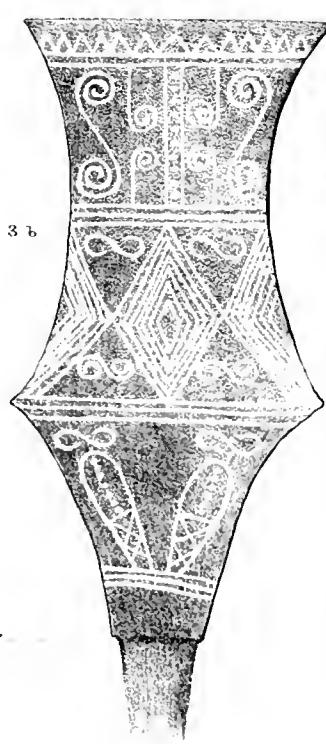
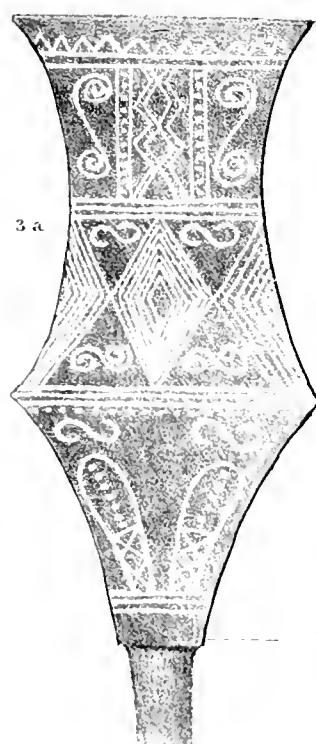
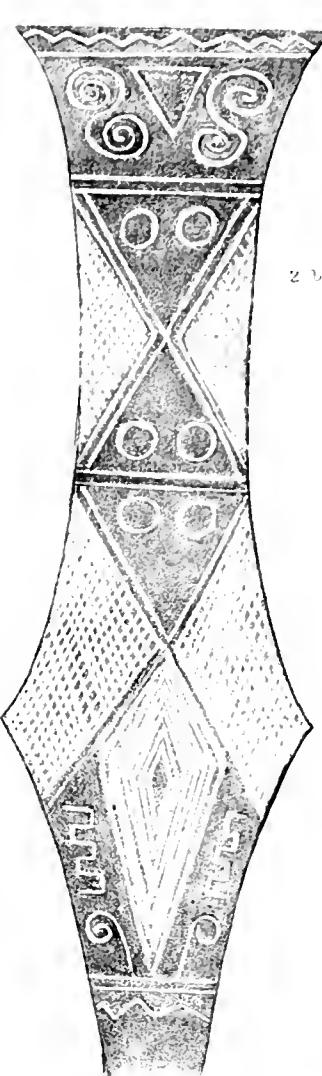
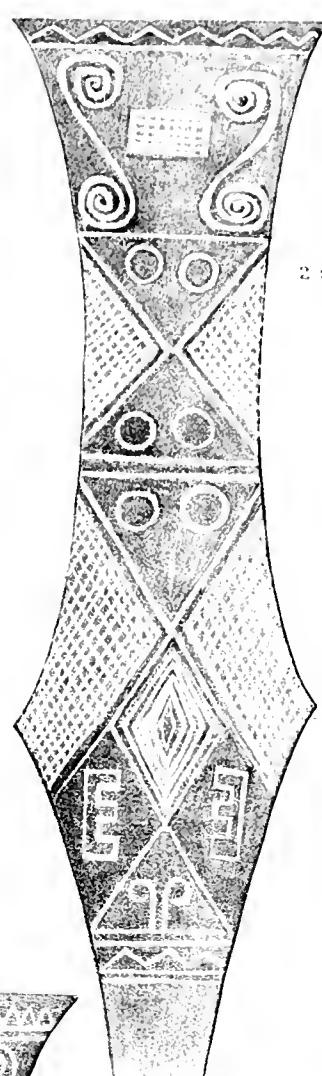
1/3

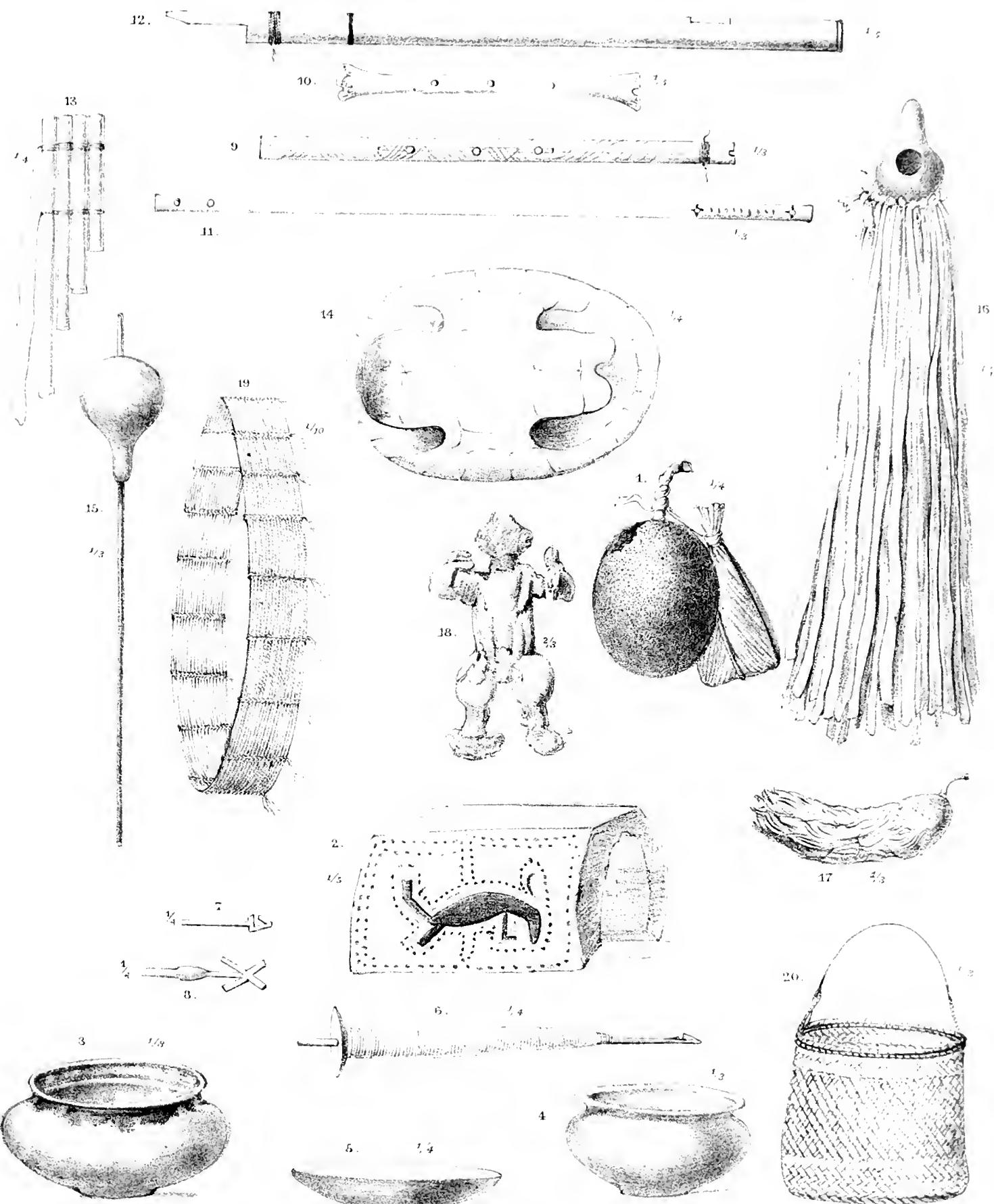
8.

53

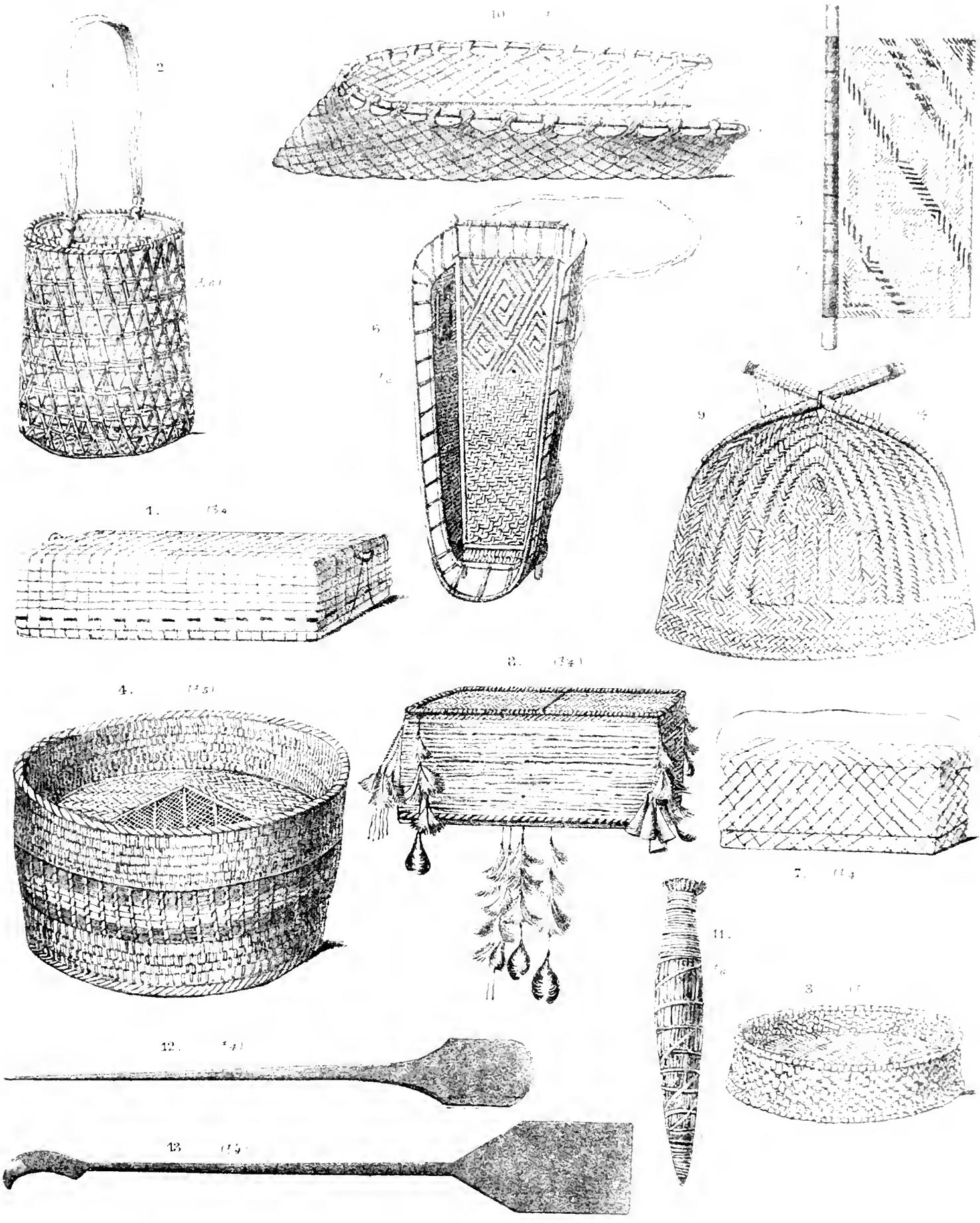

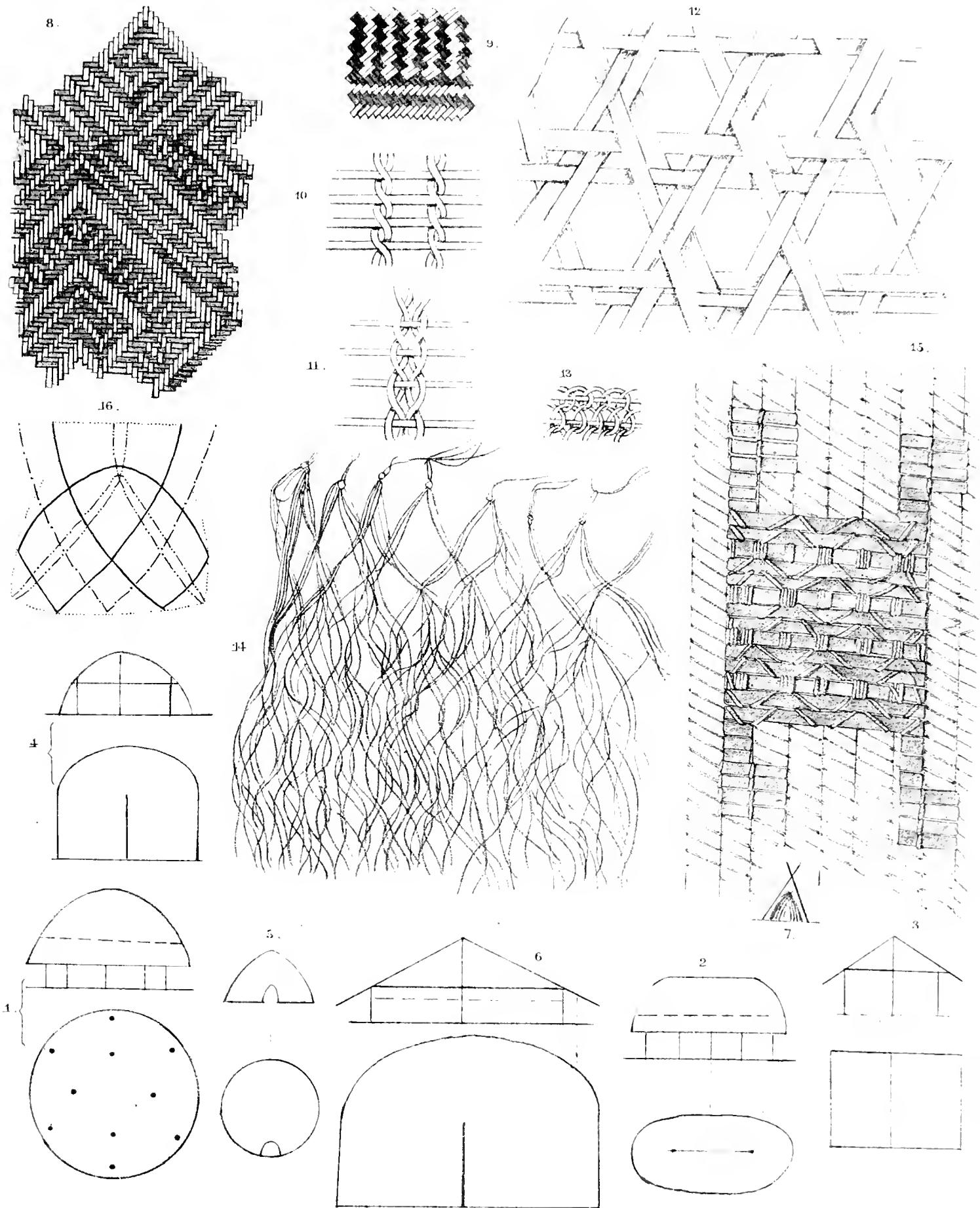

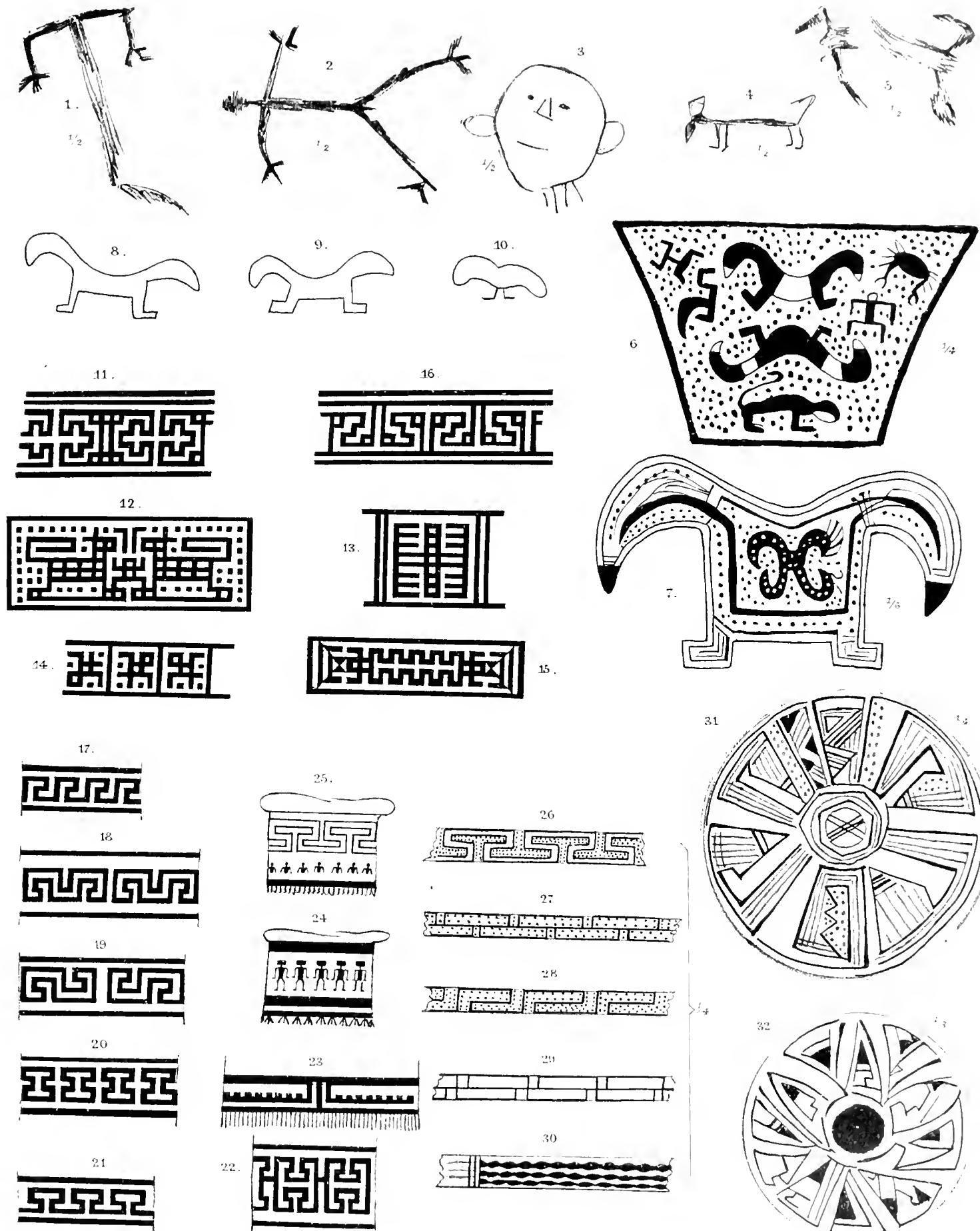

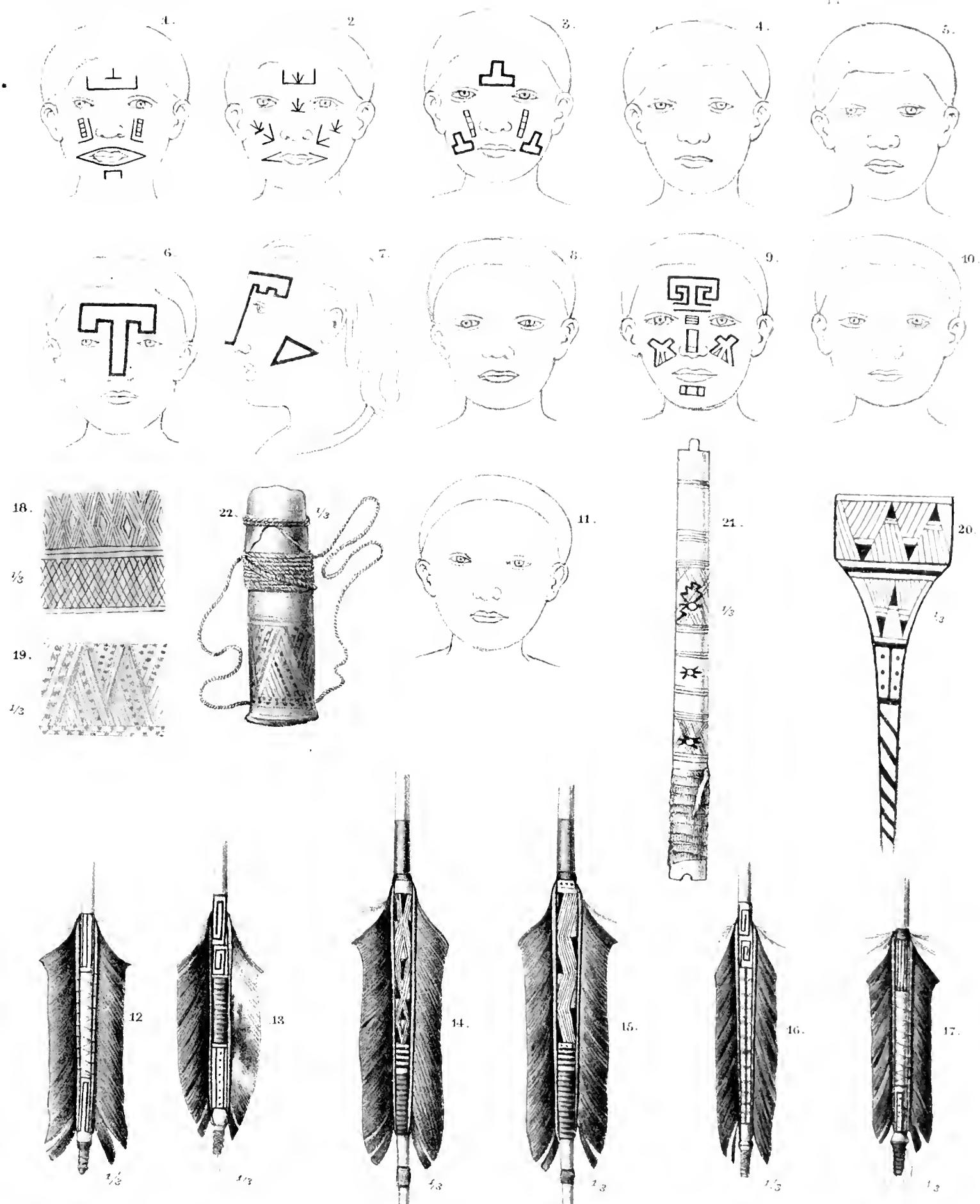
Business Beginning
Business

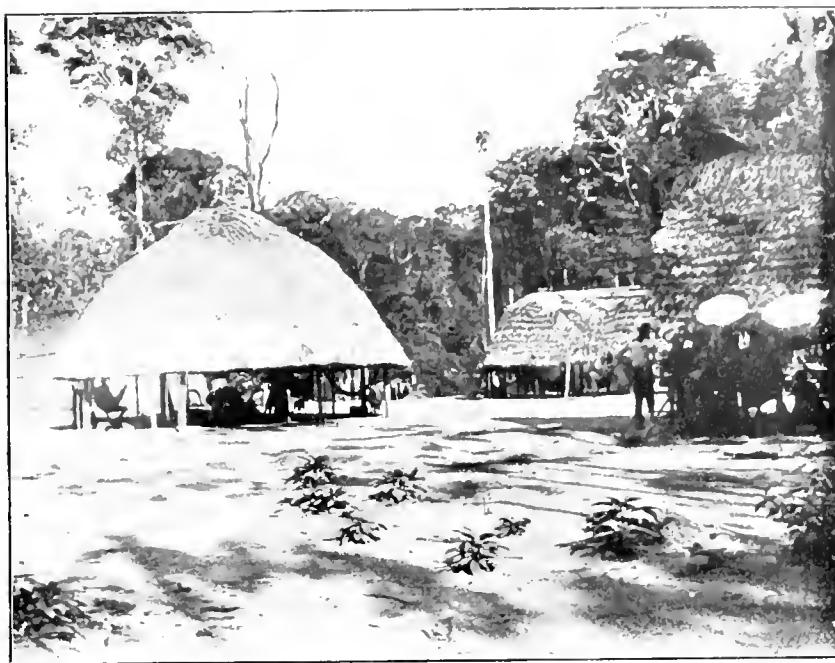

1998
2000
2002

1. Ojana-dorp *Jamaike* aan de *Litani*. Links de *manta*, waarin goederen der expeditie zijn neergezet. Rechts een der arbeiders der expeditie (Neger uit Paramaribo). Op het dak rechts liggen cassavekoeken te drogen. November 1903.

2. *Tilaka* (hut) in het dorp *Jamaike*. Eene vrouw is bezig cylinders uitgeperst cassavemeel in een draagkorf te leggen. Links aan een balk hangt de cassavepers. November 1903.

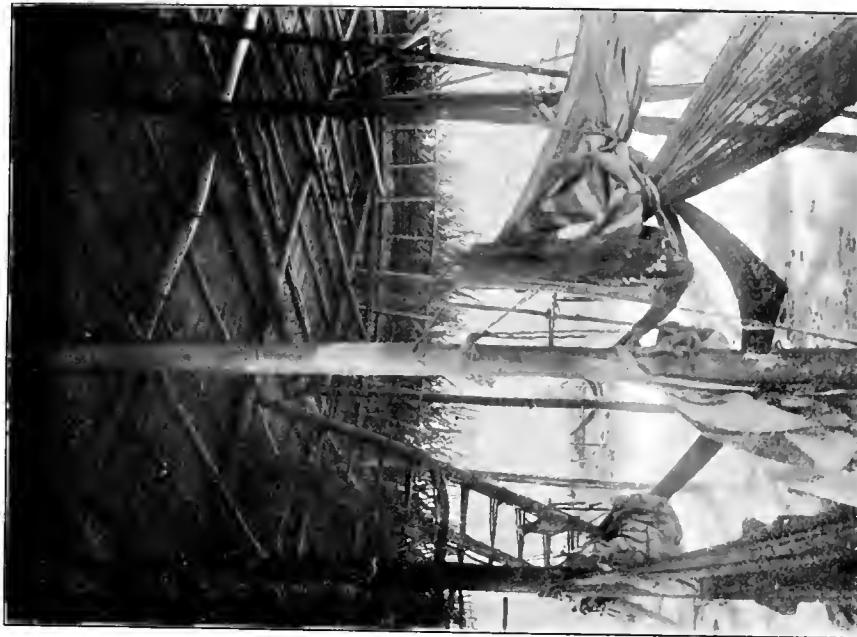
3. Majou, hoofdman der Trië's, voor een zijner hütten staande. Het dik der hut (*tilaka*) is ter rechterzijde open, vermoedelijk voor herstelling. Op den voorgaond de doos van het photographietoestel.

October 1904

4. Groep *Ojana*'s in het dorp *Panapi* aan de *Litani*. Naast de vrouwen de hoofdman PANAPI, daarnaast met de handen voor den mond, zijn broeder JYLOE. Duidelijk is te zien hoe de kinderen reeds eenige sieraden dragen, doch nog geen gordel of heupsnoer. December 1903.

SPIDER
DEPARTMENT
OF JUSTICE

6. Het inwendige van de m茅茅 in het *Orpocris*-dorp *Ponector*,
aan de *Palomena*.
September 1904.

5. De "Trio Apissos" of APOERI, dorp *Majoli*. Het hoofdhaar
is niet arendslangs beplakt; onder den linkerraam een mes,
Links een jonge *Oparoroi*.
October 1904.

7. *Ojana*, bezig een draagkorf te vervaardigen, dorp *Panapi*.

December 1903.

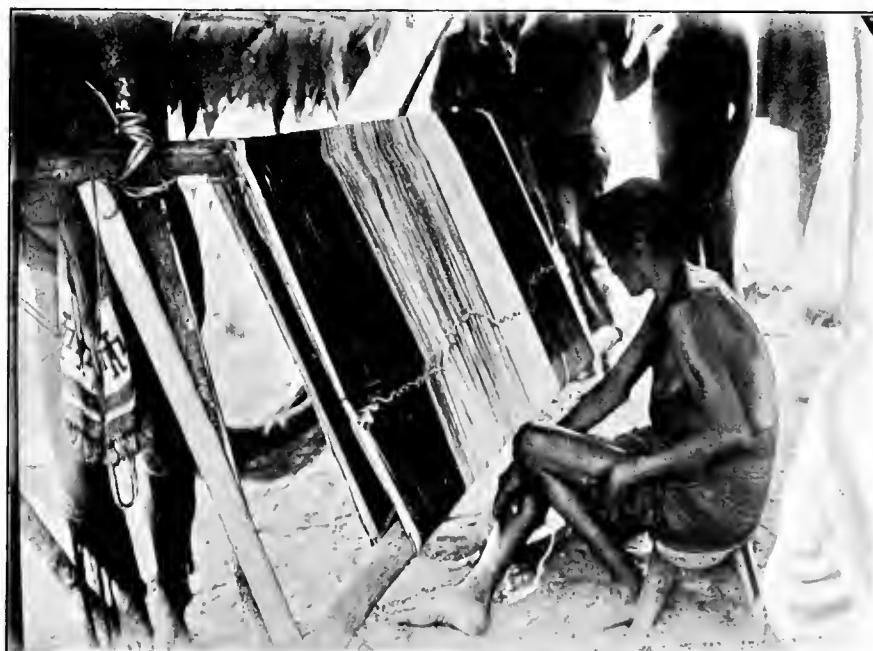

8. *Ojana*-vrouw, bezig katoenen draad te spinnen; naast haar, op den grond, een bakje met vlokken katoen; dorp *Jamaika*.

December 1903.

9. Half afgewerkte katoenen hangmat, *Opoeroei-dorp Toewoli* aan de *Paloemen*. Rechts boven is een stuk muskietenkleed, rond een hangmat gewikkeld, zichtbaar. Links een houten zitbankje (*kololo*); buiten de hut een draagkorf van palmbladeren. October 1904.

10. *Emerillon-vrouw* in het dorp *Panapi*, bezig een hangmat te vervaardigen. Aan het weefgetouw hangt lieks haar kralenschortje. December 1903.

Kohässe Seminar
U. Leipzig

GETTY CENTER LIBRARY

